

E. NESBITT

HÁRMAN A VASÚT MENTÉN

E. NESBIT HÁRMAN A VASÚT MENTÉN

DELFIN KÖNYVEK

Szerkeszti RÓNASZEGI MIKLÓS

Előkészületben

CHRISTIAN VULPIUS

HARAMIÁK KAPITÁNYA

FÖLDES PÉTER

A DELFIN LOVASA

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ BUDAPEST 1968

E. NESBIT

HÁRMAN A VASÚT MENTÉN

REGÉNY

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ BUDAPEST 1968

A mű eredeti címe THE RAILWAY CHILDREN Penguin Books Ltd.

Fordította ÁRKOS ANTAL

A verseket SBPOS JÚLIA fordította

SZECSKÓ TAMÁS *rajzaival*

1. FEJEZET

ÍGY KEZDŐDÖTT

A címbeli vasút eleinte nem sok szerepet játszott az életükben. A vasút nem volt egyéb számukra, mint közönséges szállítóeszköz. Vasúton utaztak Maskelyne és Cook urak belvárosi bűvészsínházába vagy a karácsonyi matinélőadás színhelyére, a vasút röpitette el őket az állatkertbe, sőt Madame Tussaud hímeves panoptikumába. Ebből már kitalálhattátok, kik és mifélek voltak kis hőseink. Nos, hamisítatlan londoni gyerekek voltak, és szüleikkel egy nagy, vörös téglás házban éldegéltek a hatalmas város egyik villanegyedében. A bejárati ajtón színes ólomüveg tarkállott, a folyosót — vagy ha úgy tetszik, a hallt — keramit kockák borították, a fürdőszoba csapjaiból hideg és meleg víz folyt, de voltak itt villanycsengők, föl- és letolható franciaablakok is, és mindenütt csak úgy ragyogott a fehér olajmázolás; egyszóval a ház „a modern technika minden ví\rmányával fel volt szerelve” . . . Ingtalanügynökök szokták így ajánlgatni az eladó családi otthonokat.

Hárman voltak. Roberta volt köztük a legidősebb. Igaz, az édesanyáknak általában nincsenek kedvenceik, de ha a gyerekek mamájának mégis lett volna kiválasztottja, Roberta lett volna az. Utána következett Péter, aki

mozdonyvezető akart lenni. Phyllis, a harmadik gyerek, ártatlan csöppség volt még.

Mama nem töltötte drága idejét azzal, hogy unalmas néniket látogasson, vagy hogy ölbe tett kézzel üljön otthon, és unalmas nénik látogatását lessé. Csaknem mindig el lehetett őt érni, ha szükség volt rá. A nap bármely órájában szívesen játszott gyerekeivel. Felolvasott nekik, sőt arra is mindenkor hajlandó volt, hogy segítsen a leckeírásban. Míg gyerekei az iskolában voltak, ő mesét írt a számukra, amelyet aztán a délutáni teázás után felolvasott.

Születésnapjukra, vagy amikor meg kellett keresztelni az új kiscicákat, vagy amikor újrabútorozták a babaházat, mulatságos versikét faragott, s még azt is versben örökítette meg, amikor csemetéi végre kigyógyultak a járványos fültőmirigy-gyulladásból.

Ennek a három szerencsés gyereknek mindene megvolt, ami csak kellett: voltak szép ruháik, jó meleg otthonuk; hangulatos gyerekszobájuk, tehs-tele játékkal, falain tapétával, amelyet ismert mesealakok díszítettek; kedves és vidám pesztonkájuk; sőt volt egy kutyájuk is. A kutyát Jamesnek hívták, és egyedül nekik tartozott engedelmességgel. Édesapjuk maga volt a megtestesült tökéletesség: soha iiem mérges, soha nem igazságtalan, s minden időben kapható mindenféle csinta-lankodásra. Ha nagy ritkán mégis megesett, hogy éppen nem volt ideje vagy kedve játszani velük, oly remek kifogást lelt — és ezt ráadásul olyan érdekesen és szórakoztatóan adta elő —, hogy a gyerekek rögtön megértették, rajta igazán semmi sem múlik.

Tudom, most azt gondoljátok: ennél nagyobb boldogság nincs is! Hát persze, boldogok voltak, de hogy mennyire, azt maguk sem tudták, csak mikor már búcsút kellett mondaniuk ennek a remek életnek, s egy egészen más, új élet szakadt rájuk.

A szörnyű változás villámcsapásként érte őket.

Akkoriban ünnepelték Péter születésnapját, méghozzá éppen a tizediket. A születésnap ajándékok kö-

3

zött egy játék gözmozdony is volt; olyan igazán tökéletes kis jószág, hogy álmodni sem lehet különbet. Szemre a többi ajándék is szép volt, de ez a gözmozdony túltett mindegyiken.

A csodálatos szépség és tökéletesség azonban nem tartott tovább, mint pontosan három napig. Nem tudni, mi volt az oka, Péter tapasztalatlansága-e vagy Phyllis túlbuzgó jó

szándéka vagy valami más, de tény, hogy a mozdony egyszer csak hatalmas durranás közepette felrobbant. James úgy megijedt, hogy kirohant a házból, és nem is jött vissza estig. Az áUatsereglet, amely a Noé bárkája helyett most a szeneskocsiban utazott, ri-pityára tört, de más nem sérült meg, csak a szegény kis mozdony és Péter lelke. Testvérei később azt rebesgették, hogy Péter sírt is, de mi nagyon jól tudjuk, hogy tízéves fiúk nem sírnak, még ha a legrettenetesebb tragédiák feketitik is be gyermeksorsuk egét.

Péter persze erősködött, hogy meghült, és azért vörös a szeme. Mint később kiderült, ez igaz is volt, jóllehet amikor ezt mondta, még nem tudta, hogy meg van hülve; másnap hát ágyba dugták, s feküdnie kellett. Mama már-már attól tartott, hogy kanyarója lesz a fiacskájának, amikor Péter egészen váratianü felült az ágyában, és így szólt:

— Utálom már a tejbegrízt, utálom a szirupot, és utálom az örökös tejbe aprított kenyeret. Fel akarok kelni, és enni akarok végre valami tisztességes ennivalót!

— Mit szeretnél enni? — kérdezte mama.

— Galambpástétomot — vágta rá készségesen Péter. — Egy nagy négyszögletes! Egy óriásit!

Mama tehát megkérte a szakácsnőt, süssön egy tepsi galambpástétommal töltött hájastésztát. A hájastésztát meggyúrta a szakácsnő, megtöltötte pástétommal, s miután megtöltötte, nyomban meg is sütötte. Mikor aztán szépen megsült, amit Péter megóhajtott, evett is belőle a fiú. És ezután nyomban enyhült is a meghülése. Mama meg azalatt, míg elkészült a sütemény, költött egy kis verset, hogy elszórakoztassa vele a betegét. Arról szólt, milyen nagyon szerencsétlen, de milyen áldott jó fiú is ez a Péter, és így folytatódott:

Legfőbb kincse mozdonya volt. Gözsíp is volt rajta. . . Jaj, csak baja sose essék! Jaj, csak megmaradna!

Ámde egy nap — figyelj, pajtás! — szörnyü csapás érte.

Egy csavarja megbolondult. . .

Ki számít ily vészre?

Elborul a Péter arca, szalad mamájához, habár mama, tudja Péter, nem ért a kazánhoz.

Történhet most száz baleset szerte a világon! Pétert semmi sem érdekli, bármi legyen máshol.

Ezért dőlt ágyának a koma, ezért beteg Péter, ezért nem keU szegénykének semmiféle étel.

Paplanéba burkolózik, nem hallik a szusszá, úgy döntött, hogy balvégzetét szépen átalussza.

Szeme könnyes, arca duzzadt, ráfogja, hogy — nátha! De adj neki pástétomot: nyeli, meg se rágja!

Apa közben három-négy napra vidékre utazott. Péter apjába vetette minden reményét, hogy megjavítja majd tönkrement mozdonyát, mert ő volt az ezermester a családban, s a legkülönbébb kacatot is gyönyörűen meg tudta javítani. Gyakran segédkezett például állatorvosként a fa hintaló mellett. Egyszer már az életét is megmentette a hintalónak, amikor pedig már minden emberi segítség hiábavalónak látszott, és a szegény teremtés sorsára volt hagyva, és még az asztalos is azt mondta, ő sem tudja már, mit tehetne az érdekében. Apa javította meg a bababölcsőt is, pedig arról is lemondott már mindenki; és -úgy odaerősítette gombostűikre a Noé bárkájában az állatokat egy kevéske ragasztó, néhány darabka pálcika és egy papírvágó kés segítségével, hogy feszesebben álltak ott, mint annak előtte.

Péter, hősiesen legyőzve önmagát, nem tett egyetlen szó említést sem a mozdonyról, míg apa meg nem vacsorázott, és el nem szívtá vacsora utáni szivarját. Az önmegtartóztatás különben mama ötlete volt, csEik Péter „ültette át" a gyakorlatba. Péter becsületére legyen mondva, mindehhez jó adag türelem is keUett.

Végül aztán mama azt mondta apának:

— Nos, kedvesem, ha már megpihent, és jól érzi magát, hadd számoljunk be a nagy vasúti szerencsétlenségről, mert a tanácsát szeretnénk kérni.

— Nos — felelte apa — csak ki vele!

És Péter elmesélte a szomorú történetet, s előhozta, ami megmaradt a mozdonyból.

— Hm! — mindössze ennyi volt apa véleménye, miután tüzetesen megvizsgálta a mozdonyt.

A gyerekek lélegzetüket is visszafojtották.

— Nincs már semmi remény? — kérdezte Péter halk, bizonytalan hangon.

— Remény? Már hogyne volna! Tonnaszámra! — felelte apa vidáman. — De itt valami egyébre is szükség van ám, nemcsak reményre! Kell egy kis toldás-foldás, mondjuk, néhány forrasztás meg egy új szelep is. Jobb, ha várunk vele egy esős délutánig. Más szóval, én hajlandó vagyok rááldozni a szombat délutánomat, ha ti is mindnyájan hajlandók vagytok segíteni nekem.

— Lányok is tudnak segíteni ilyen komoly munkában? — kérdezte Péter gyanakodva.

— Már miért ne tudnának? — felelte apa. — A lányok is vannak olyan ügyesek, mint a fiúk, ne feledd! Te nem szeretnél mozdonyvezető lenni, Phil?

— Akkor mindig piszkos lenne a képem — jegyezte meg Phyllis szenttelen hangon —; és biztos, hogy eltörnék valamit.

— Én szeretnék! — szólt közbe Roberta. — Gondolod, papa, ha megnövök, lehetne belőlem mozdonyvezető? Vagy talán tüzelő is?

— Fűtőt akartál mondani, nemde? — mondta apa, miközben egyre csavargatta-tekergette a mozdonyt. — Hát ha megnősz, és még akkor is fűtő akarsz lenni, majd meglátjuk, hogyan csinálunk belőled egy fűtőnőt. Emlékszem, mikor én még kisfiú voltam . . . Ebben a pillanatban megdöngették a kaput.

6

— Vajon miféle jótét lélek lehet? — kérdezte apa. — Angol embernek a háza a vára, ahogy mondják, de én jobban szeretném, ha ezeket az ikerviUákat rögtön mindjárt várárkokkal és felhúzható hidakkal építenék.

A szobalány, a vörös hajú Ruth jött be, és jelentette, hogy két úr óhajt beszélni a ház urával.

— A könyvtárba vezettem őket. Sir — tette hozzá.

— Azt hiszem, a lelkésznek keU aláírni valami bizonylatot

— szólt közbe mama —, vagy ha nem, akkor az énekkar gyűjt a nyári üdülési alapra. Csak rázza le őket, drágám, hamar, ha lehet! Így is vége a szép esténknek. A gyerekeknek nemsokára ágyba keU menniük . . .

De úgy látszott, apa nem tud egyhamsir megszabadulni látogatóitól.

— Nagyon szeretném én is, ha volna vizesárkunk és felvonóhidunk — szólalt meg Roberta elgondolkozva. — Ha nem akarnánk embereket látni, akkor csak felhúznánk a hidat, és az égvilágon senki se jöhetne be hozzánk. Félek, hogy ha ezek a látogatók ilyen soká maradnak, apa elfelejti, mi is volt akkor, amikor ő még kisfiú volt!

Mama közben azzal ütötte agyon az időt, hogy egy új tündérmesét mondott el nekik, ezúttal egy zöld szemű hercegnőről, de nagyon vontatottan haladt a mese, mert apának és a két idegennek a hangja folyton behallatszott a könyvtárból, és apa hangja ércesebb is volt, mint egyébként, ha mindenféle bizonylatok és nyaraltatási akciók ügyében jöttek hozzá.

Végre megszólalt a csengő a könyvtárból, és megkönnyebbültén fellélegeztek mindnyájan.

— Most mennek el — mondta PhyÜis —, azért csengetett apa, hogy engedjék ki őket.

De ahelyett, hogy bárkit is kiengedtek volna, Ruth

7

lépett be. A gyerekeknek nyomban feltűnt, milyen furcsán néz rájuk.

— Kérem, asszonyom — szólalt meg —, az úr azt mondta, hogy tessék bemenni a dolgozószobába. Az úr úgy föst, mint a félholt. Azt hiszem, rossz hírt hozhattak. Jobb, ha felkészülnek a legrosszabbra. Lehet, hogy meghalt valaki a családban, vagy tönkrement a bank, vagy. . .

— Jól van, Ruth — mondta mama kedvesen —, elmehet. S aztán mama bement a könyvtárba. Még beszélgettek ott benn egy ideig, aztán újra megszólalt a csengő. Ruth fiákért hozott. A gyerekek távolodó csizmalépteket hallottak, előbb a hallból, aztán a lépcső felől. Aztán a kocsi elhajtott, és a kapu becsapódott. Azután bejött mama. Kedves arca olyan fehér volt, mint a csipke-gaUér a ruháján. A szemei nagyok voltak, és tűzben égtek. A szájából csak egy sápadtpiros vonal látszott, az ajkai keskenyek, és egyáltalán nem olyanok, mint máskor . . .

— Este van — mondta —, ma Ruth fektet le benneteket.

— De hiszen megígérted, hogy ma este sokáig fennmaradhatunk, mert apa hazajött — ellenkezett Phyllis.

— Apát hivatalos ügyben elhívták — felelte mama. —

Induljatok, gyerekek, egy-kettő!

A gyerekek megcsókolták, és máris indultak kifelé. Roberta azonban, mint aki csak még egyszer meg akarja ölelni, visszafordult, és anyja fülébe súgta:

— Valami baj történt, mama? Csakugyan meghalt valaki?

— Dehogy! Nem halt meg senki! — felelte mama, és türelmetlenül tolta el Robertát magától. — Ma este még

7

nem tudok mondani semmit, angyalkám. Menj, drágám, menj most szépen!

És Roberta indult a többiek után.

Ruth kefélte meg a hajukat, és segített nekik levetkőzni. (Máskor ezt mama mindig maga csinálta.) Aztán eloltotta a gázlángot, és magára hagyta a két kislányt. A lépcsőházban Péterrel találkozott, aki még mindig teljesen felöltözve várt rá.

— Ide figyeljen, Ruth! Tudni akarom, mi történik itt! — ezekkel a szavakkal állította meg Péter, a szobalányt.
— Ne kérdezzen tőlem semmit, és akkor én nem fogok hazudni magának! — felelte Péternek a lány. — Előbb-utóbb úgyis megtudja.

Mama a^on az éjszakán felment hozzájuk a szobájukba. Megcsókolta a szendergő gyerekeket. Egyedül Roberta ébredt fel, de a viláért sem moccanat volna meg, és nem is szólt.

„Ha mama nem akarja, hogy tudják, hogy sírt — suttogta maga elé, míg hallgatta a sötétben a mama szapora sóhajtását —, úgy teszünk majd, mintha nem vettük volna észre! Ez lesz a legjobb!”

Másnap reggel, mire lementek a reggelihez, mama már elment hazulról.

— A belvárosba ment — mondta Ruth, és magukra hagyta őket a reggelijükkel.

Elsőnek Péter szólalt meg, miközben feltörte a tojást:

— Itt valami rettenetes dolognak kell lennie! Ruth azt mondta nekem tegnap este, hogy úgyis meg fogjuk tudni nemsokára!

— Te megkérdezted tőle? — csodálkozott Roberta, és finom gúny érződött ki a hangjából.

— Igenis, megkérdeztem! — válaszolta Péter dühösen. — Ha te tudsz úgy ágyba menni, hogy nem törödsz vele, mama bánkódik-e vagy sem, én nem tudok!

8

— Nemigen hiszem, hogy helyes, ha a cselédektől kérdezzük meg, amit mama nem akar nekünk megmondani — felelte Roberta.

— Igaza van, Szemforgató kisasszony, csak prédikáljon! — mondta Péter.

— Én nem vagyok szemforgató — szólt közbe Phyllis —, de most az egyszer biztos Bobbie-nak van igaza!

— Neki hát! Mindig csak neki! A saját véleménye szerint! — felelte Péter.

— Ne mondd ezt! — sikoltott fel Roberta, és letette a kiskanalat. — Ne legyünk undokok egymáshoz! Azt hiszem, valami súlyos szerencsétlenség történt. Ne csináljunk még több bajt.

— Ki kezdte, azt szeretném tudni! — kérdezte Péter.

Roberta nagy nehezen kinyögte:

— Azt hiszem,,én, de . . .

— Akkor jó! — diadalmaskodott Péter. De mielőtt iskolába ment volna, barátságosan hátba veregette nővérét, és még ő mondta neki, hogy föl a fejjel.

Amikor a gyerekek délben hazafutottak, hogy ebédeljenek, mama még mindig nem volt otthon. Nem jött meg a délutáni teához sem.

Végül úgy hét óra körüli érkezett haza, és olyan betegnek és fáradtnak látszott, hogy a gyerekek megéreztek, semmiképp sem szabad őt most kérdezősködéssel zaklatniuk. Egy karosszékre rogyott le. Phyllis vette ki a kalapjából a hosszú kalaptűt, Roberta húzta le a kesztyűjét, Péter gombolta ki a cipőjét, és hozta elő neki a puha bársonypapucsát.

Csak miután megivott egy csésze teát, és Roberta pár csepp kölnivizet dörzsölt szét lüktető homlokán, akkor szólalt meg:

— Nos, kedveseim, szeretnék valsimit mondani nektek.

Azok a tegnapi esti látogatók nagyon rossz hírt hoz

9

tak, és apa egy időre távol lesz tőlünk. Tele vagyok aggodalommal, töletek viszont elvárom, hogy segítségemre legyetek, és ne rontsátok amúgy is nehéz helyzetünket.

— Segítünk, amennyire csak tudunk! — felelte Roberta, és arcához szorította meuna kezét.

— Azzal tudtok nekem legjobban segíteni, ha jók vagytok és vidámak, és nem veszekedtek egymással akkor sem, ha nem vagyok itthon. (Roberta és Péter büntudatos pillantást váltott egymással.) Mert ezután bizony sokszor kell majd távol lennem az én kicsinyeimtől.

— Soha többé nem fogunk veszekedni! Igazán nem fogunk!

— mondták mindnyájan, és komolyan is gondolták.

— Erről a dologról pedig többé nem beszélünk — folytatta mama —, és ne is kérdezzetek senkitől semmit!

Péter közben cipőjét csoszolgatta-súrolgatta a szőnyegen.

— Te is megígéred, Péter? — kérdezte mama.

— Én Ruthtól megkérdeztem — bökte ki Péter hirtelen. —

Igazán nagyon sajnálom, de megtörtént.

— És ő mit mondott?

— Azt mondta, hogy nemsokára úgyis meg fogom tudni.

— Egyáltalán nincs arra szükség — mondta mama —, hogy te bármit is megtudj! Hivatalos ügyről van szó, s értettél te valaha is hivatalos ügyekhez, igen?

— Dehogy értett! — felelte Roberta — Ez a dolog a kormányral függ össze, igaz? — A gyerekek apja egy kormányhivatal tisztviselője volt.

— Igen — felelte mama. — Menjete most aludni,
10

gyerekek, és ne töprengjete semmin. Még minden jóra fordulhat.

— És te se töprengj, mama — szólalt meg Phyllis —, és olyan jók leszünk, mint. . . mint a bárányok.

Mama felsóhajtott, és sorban megcsókolta őket.

— Holnap reggel az lesz az első, hogy elkezdünk jók lenni — mondta Péter, mikor felfelé mentek a lépcsőn.

— Miért nem most rögtön? — kérdezte Roberta.

— Mert most nincs semmi olyan, ami miatt jók lehetnénk, te buta — felelte Péter.

— Azzal is el lehetne kezdeni — szólt közbe PhyUis —, hogy megpróbálnánk jónak lenni egymáshoz, ahelyett, hogy csúfolnánk egymást.

— Ki csúfol itt valakit? — csodálkozott Péter. — Bobbie is tudja, hogy ha én azt mondom neki, hogy „buta”, az annyi, mintha azt mondanám neki, hogy Bobbie.

— Háááát. . . — bizonytalankodott Roberta.

— Ne is mondd! Szerintem nem az, mint szerinted. . . Szerintem az ilyesmi nem más, mint. . . Hogy is szokta apa mondani? Miniatúr becézés! Na, jó éjszakát!

A kislányok azon az estén a szokottnál nagyobb gonddal hajtogatták össze ruháikat. Ez volt az egyetlen, amit ki tudtak sütni, hogyan is kezdjenek el jók leírni.

— Látod — szólalt meg PhyUis, miközben kisimít-gatta a kötényt —, te mindig kívántad, bárcsak történne velünk is olyan dolog, mint a könyvekben. . . S lám, most velünk is történt!

— De én nem azt kívántam, hogy olyan dolog történjen, ami mamát szerencsétlenné teszi! Minden olyan tökéletesen borzalmas!

És továbbra is minden olyan tökéletesen borzalmas maradt még néhány hétig. Mama úgyszólván soha nem volt otthon. Az ebédek

10

unalmasak és összecsapoftak lettek. Elküldték a mindenest, és a háznál megjelent Emma néni. Emma néni sokkal idősebb volt mamánál, és éppen arra készült, hogy külföldre menjen nevelőnőnek. Teljesen lekötötte, hogy összekészítse magának a szükséges ruházatot, és a ruhák mind csúnyák és cafatosak voltak, és szanaszét heverték

mindenütt. A varrógép, úgy tűnt, éjjel-nappal zörög, bár főleg éjszaka zakatolt. Emma nérü azt tartotta helyesnek, ha a gyerekeknek megvan a saját helyük. És a gyerekek, többször mint nem, visszajára fordították Emma néninek ezt az illemszabályát. Szerintük Emma néninek mindenütt lehetett helye, csak éppen ott nem, ahol történetesen ők voltak. így aztán kevés jutott nekik Emma néniből. Jobban is szerettek a cselédek közelében lebzselni, mert a cselédek sokkal mulatságosabbak voltak, mint Emma néni. A szakácsnő, ha jókedvében volt, tréfás dalokat énekelt; a kézilány, ha éppen nem volt megsértődve, tudta a kotlóst utánozrú, meg hogy hogyan durran a pezsgőspalack, sőt tudott nyávogni is, mint a verekedő kandúrok. A cselédek soha nem árulták el a gyerekeknek, mi volt az a rossz hír, amit akkor este a két látogató hozott az édesapjuknak, de állandóan célozgatnak rá, hogy tudnának ők mesélni, ha akarnának — s ez nem volt éppen kellemes.

Egy szép napon Péter csapdát állított a fürdőszoba ajtajába, és a csapda olyan remekül működött, amikor Ruth áthaladt fölötte, hogy a vörös hajú szobalány megragadta a fiúcskát, és megpofozta.

— Magának egyszer még rossz vége lesz — mondta Péternek dühösen —, haszontalan kis vakarcs! Ha nem javul meg, oda fog kerülni, ahova a drágalátos papája, azt megmondhatom magának egyenesen!

Roberta beszámolt a történetekről mamának, és másnap Ruth már szedhette is a sátorfáját.

11

És az az időszak is elkövetkezett, amikor mama egyszer hazajött, és nyomban lefeküdt, és ágyban maradt két napig, és jött az orvos, és a gyerekek elhagyatva lézengtek a házban, és nagyon szerették volna megtudni, hogy csakugyan itt van-e a vüág vége.

Egyik reggel mama sápadtan jött le a reggehez; az arca egészen idegen volt, ezek az idegen vonások azelőtt nem voltak rajta. Minden erejét összeszedve mosolygott, és azt mondta a gyerekeknek:

— Drága csöppseim, most már minden el van rendezve. Itt hagyjuk ezt a házat, és vidékre költözünk, egy tündéri kis fehér házba. Tudom, nektek is tetszeni fog.

Zürös, csomagolással töltött hét következett ezután, de nemcsak a ruhákat csomagolták be — mint mikor a tengerpartra utaztak —, hanem a székeket, asztalokat is; ponyvával takarták le a bútorok tetejét, és szalmá-VEŰ. tekerték be a székek lábát.

Egyáltalán, minden tengerpartra nem való holmit becsomagoltak: edényeket, takarókat, gyertyatartókat, szőnyegeket, ágyneműt, serpenyőket, sőt még a kandalló rostélyát és a piszkavasat is.

Az egész ház olyan volt, mint valami bútorraktár. A gyerekek természetesen szörnyen élvezték ezt a ramazurit. Mama nyakig benne volt a munkában, de any-nyira már mégsem volt elfoglalva, hogy ne társaloghasson a gyerekeivel, vagy ne olvasson fel nekik. Sőt összekalapált egy versikét Phyllis számára, hogy felvidítsa kicsit, mert PhyUis elbotlott egy csavarhúzóval, és a csavarhúzó beleszaladt a tenyerébe.

— Ezt nem visszük magunkkal, mama? — kérdezte Roberta, és egy finom művű szekrénykére mutatott, amely piros teknőcberakással és rézveretekkel volt díszítve.

12

— Mindent nem vihetünk magunkkal — felelte mama.

— De én úgy veszem észre, hogy csak a csúf holmikát visszük el — jegyezte meg Roberta.

— Azt visszük, amire szükségünk van — válaszolta mama.

— Most egy darabig, csibebubám, játsszuk azt, hogy szegények vagyunk.

Miután a használható csúfságok csomagolása befejeződött, és zöld kötényes férfiak egy bútorszállító kocsiban elszállították az egész rakományt, a kislányok, valamint mama és Emma néni a két vendégszobában tértek nyugovóra, ahol még érintetlenül álltak a szép bútorok. Az összes ágyat elvitték, így hát Péternek a nappali he verójén vackoltak fekvőhelyet.

— Ennél jobb szórakozást el sem tudok képzelni — mondta Péter, hallatlan élvezettel forgolódva fekhelyén, miután mama bedugta őt a takarója alá. — Imádom a költözködést! Az lenne a legjobb, ha minden hónapban költözködnénk. Mama nevetett.

— De nekem nem! — tiltakozott. — Jó éjszakát, Péter! Megfordult, és Roberta megpillantotta az arcát. Amit akkor látott, soha nem fogja elfelejteni. . .

„Mamácska — suttogta maga elé lefekvés után —, mennyire szeretlek! Milyen hős vagy! Van erőd tréfálkozni, mikor *így* érzel belül!”

Másnap dobozokat kezdtek tölteni, mindig újabb és újabb dobozokat. Majd késő délután értük jött egy bércocsi, és kivitte őket az állomásra.

Emma néni búcsúztatta az utazókat. A gyerekek úgy érezték, ők búcsúztatják Emma nénit, és eimek szívből örültek.

— Szegény kis külföldi gyerekek, akiknek Emma

13

néni lesz a nevelőnőjük! — suttogta Phyllis. — Nem lennék a helyükben semmi pénzért!

A gyerekek először nagyon élvezték az utazást, tetszett nekik, hogy kinézhetnek az ablakon, de ahogy besötétedett, elálmosodtak, és amikor mama később gyengéden felrázta őket, egyik sem tudta, mennyi ideje vannak úton.

— Ébredjetek, tündérméim! — mondta mama. —

Megérkeztünk!

És felébredtek dideregve, álmosan, és ott fagyoskodtak a huzatos peronon, míg a vonatról leadogatták a kézipoggyászt. Aztán a mozdony újra megindult, és fűjtatva és prüszkölve rándította magával a kupékat. A gyerekek utánabámultak, s addig nézték az utolsó kocsni lámpáját, míg el nem tűnt az éjszakában.

Ez volt az első vonat, amelyet azon a vasútvonalon pillantottak meg, amely később úgy szívükhöz nőtt. Akkor még nem is sejtették, mennyire meg fogják szeretni a vasutat, és hogy az hamarosan új életük középpontja lesz. Nem sejtették, milyen csodálatos meglepetéseket tartogat a számukra. . .

Most egyszerűen csak remegtek és prüszköltek, és abban reménykedtek, hogy az út az új házig már nem fog soká tartani. Péter orrocskája olyan hideg volt, mint még soha azelőtt. Roberta kalapja behorpadt, gumija belevágott az állába. Phyllisnek kibomlott a cipőzsinórja.

— Gyertek! — mondta mama. — Gyalog megyünk, itt nincs fiáker.

Az út sötét volt és sáros. Göröngyökön bukdácsoltak, és Phyllis egyszer nagy ügyetlenül bele is tenyerelt egy tócsába, és amikor fölsegítették, már csuromvizes volt. Ez elvette maradék jókedvét is. Gázlámpa sehol nem égett az utcán, és az út ráadásul dombnak felfelé ka

13

nyarcdott. A taliga lassan döcögött, és ők mélázva hallgatták a sáros kerekek nyikorgását. Amikor már hozzászókkott a szemük az éjszakához, ki tudták venni a dobozok körvonalait, amint ott ringatóztak sötéten velük szemben.

■ Egy helyen ki keUett nyitniuk egy széles mezei kerítéskaput, hogy a taliga továbbmehessen, és ezután egy

darabon mintha szántóföldön haladt volna keresztül az út, de völgynek lefelé. Hirtelen egy hatalmas, sötét, zömök valami tünt fel jobb kéz felől.

— Ez az a ház — mondta mama. — Csak arra volnék kíváncsi, hogy miért csukta be a zsalukat!

— Kicsoda? — kérdezte Roberta.

— Az asszony, akit felfogadtam, hogy kitakarítson, elrendezze a bútorokat, és megfőzze a vacsorát.

Alacsony fal volt előttük, és a falon belül fák voltak.

— Ez a kert — mondta mama.

— Úgy néz ki, mint egy tepsi, tele odaégett káposztával — mondta Péter.

A taliga a fal tövében döcögött tovább, megkerülve a házat, a ház mögött egy macskaköves udvaron zörgött tovább, s végül megállt a hátsó kapunál.

Egyik ablakból sem szűrődött ki világosság. Felváltva döngették az ajtót, de nem jött ki senki.

A kocsis, aki a taligát hajtotta, megjegyezte, hogy ő azt hiszi, Mrs. Viney már hazament.

— Késett a vonatjuk, azért! — mondta.

— De nála van a kulcs! — kiáltott fel mama. — Most mit csináljunk?

— Ne tessék aggódrni, itt hagyta ő azt a küszöb alatt — mondta a taligás. — így szokás errefelé. — Leemelte ; a kocsirol a lámpát, és lehajolt. — Lám, itt van a helyén i — mondta.

14

Kinyitotta az ajtót, bement, és letette a lámpát az asztalra.

— Van itt valami gyertya? — kérdezte.

— Én nem tudom, mi hol van — felelte mama, kissé már kedvetlenül.

Az ember gyufát gyújtott. Az asztalon gyertya állt, meggyújtotta. Hatalmas, üres konyha tárult a gyerekek szeme elé a gyertya gyér világánál. Köves a padlója, és se függöny, se falvédő sehol. Az otthoni konyhaasztal állt a közepén. A székek az egyik sarokba dobálva, a fazekak, lábasok, seprűk, tányérok a másikba. A tűz nem égett. A hideg tűzhely feketén ásított; kihűlt hamu halmozódott az alján.

— Jaj, mi ez?! — sikoltottak fel a lányok.

— Semmi, csak a patkányok! — felelte a taligás. És elment, becsukta a kaput, és a hirtelen huzat eloltotta a a gyertyalángot.

— Istenem! Bárcsak ne jöttünk volna ide! — sopánkodott Phyllis, és felborított egy széket.

— Csak a patkányok! — morogta Péter a sötétben.

15

2. FESEZET

PÉTER BANYÁT NYIT

— Jó kis tréfa — mondta mama bele a sötétbe, gyufa után kaparászva az asztalon. — Hogy megijedhettek a szegény kis egerek! Nem hiszem, hogy patkányok voltak!

Végigsercentett a gyufásdobozon, s újra meggyújtotta a gyertyát, aztán csak méregették egymást pislákoló, hunyorgó világánál.

— Hát igen — szólalt meg ismét —, gyakran kívántatok, hogy történjen velünk valami. Hát itt van, történt. Ez egy igazi kaland, ha úgy vesszük. Megmondtam Mrs. Vineynek, vásároljon kenyeret, vaját, húst és egyebet, és készítse el a vacsorát. Lehet, hogy az ebédlőben terített. Menjünk és nézzük meg!

Az ebédlő a konyhából nyílt. Koromsötétnek tűnt, mikor beléptek az egy szál gyertyával, sötétebbnek, mint a konyha. A konyha fehérre volt meszelve, az ebédlőnek a fala vizont a padlótól a meimyezetig sötét volt, s a mennyezetet vastag, fekete gerendák tartották. Poros bútorok zavaros halmaza fogadta itt őket — a reggelizőszoba bútorai a régi otthonukból, ahol leélték egész eddigi életüket.

De hosszú ideje van már annak! De hosszú utat tettek meg azóta!

Annyi bizonyos, hogy volt ott asztal, székek, de vacsora nem volt sehol.

15

— Nézzük meg talán a többi szobában! — mondta mama. És megnézték.

Minden szobában ugyanaz a kép fogadta őket: félig-meddig elrendezett bútorok összevisszasága, piszkavas és edények, és mindenféle kicit-kacat a földön, de sehol egy falat ennivaló. Az éléskamrában is csak egy rozsdás tepsit meg egy törött tálal találtak. A tálban gipszet kutyultak valamikor.

— Rettenetes nőszemély! — háborgott mama. — Egyszerűen elsétál a pénzzel, és semmi ennivalót nem vásárol nekünk.

— Akkor hát nem is fogunk ma vacsorázni? — kérdezte PhyUis megrökönyödve, s egy lépést hátrált, bele egyenesen egy szappantartóba, amely feleletül nagyot reccsent.

— De fogunk — felelte mama —, csak előbb fel kell bontanunk egy nagy ládát. Ott van a többi közt a pincében.

Phil, figyelj, hova lépsz! Ügyes légy, aranyom! Péter, tartsd a gyertyát!

A pinceajtó is a konyhából nyílt, öt falépcsőn lehetett lemenni, de a pince nem volt igazi pince, mint azt a gyerekek nyomban megállapították, mert mennyezete éppen olyan magas volt, mint a konyháé. Fa volt benne és szén meg a nagy ládák.

Péter tartotta a gyertyát, mialatt mindnyájan meÜéje tömörültek. Mama azon fáradozott, hogy felnyissa az egyik hatalmas alkotmányt. A láda alaposan le volt szögezve.

— Hol a kalapács? — kérdezte Péter.

— Hát ez az! — felelte mama. — Attól tartok, hogy benne lesz a ládában. De itt a szeneslapát. Meg itt a konyhai piszkavas is.

Ezekkel mesterkedett egy darabig.

16

— Hadd csináljam én! — rimázkodott Péter, mert meg volt róla győződve, hogy neki hamarabb sikerülne. Mindenki ezt hiszi, ha egy másik embert lát tüzet rakni, dobozt kinyitni vagy görcsöt kibogozni falatka kis madzagon.

— Elvágod a kezed, mama — mondta Roberta. — Hadd csináljam én!

— Bár volna itt apa! „— szólalt tneg Phyllis. — Két rántással kinyitná . . . Miért lökdösöl, Bobbie?

— Nem igaz, nem is lökdöslek — felelte Roberta. Végre-
valahára — reccs! — kijött az első hatalmas szeg a ládából. Felemelték az első lécet, aztán a másodikat és így tovább, szép sorban mind a négyet. A lécekbe vert felálló, hosszú szögek hátborzongatón csillogtak a gyertyafényben — mint valami óriási fém fogsor.

— Hurrá! — kiáltotta mama. — Itt is van gyertya! De mennyi gyertya! Ez kell most! Menjetek, kislányok, gyújtsátok meg őket. Valahol találtok majd kistányért vagy egyéb alkalmatosságot. Cseppentsetek pár csepp viaszt egy csészealjba, és állítsátok bele a gyertyát.

— Hányat gyújtsunk meg?

— Ahányat csak akartok! — mondta mama kedélyesen. — Az a fontos, hogy kissé föléledjünk. Sötétben csak baglyok és bőregerek érzik jól magukat, más senki!

A kislányok meggyújtották a gyertyákat. Az első gyufa feje letört, s Phyllis ujjához tapadt. Phyllis ujjá egy kicsit megpörköldött, de Roberta megmagyarázta, hogy ez igazán semmiség. . . Hamuvá is éghetett volna PhyUis, ha történetesen az idő tájt él Rómában, amikor ott a mártírok elégetése volt divatban.

Amikor már tizennégy gyertya lobogott az ebédlőben, Roberta fát, szemet hozott, és tüzet rakott.

— Ahhoz képest, hogy már május van, elég hideg az
17

idő — mondta, és tudta, hogy ezzel valami felnötteset mondott.

A tűz és a gyertyák fénye egészen megváltoztatta az ebédlőt. Most tisztán látszott, hogy a sötét fal tulajdonképpen faburkolat, és hogy itt is, ott is szalagcsokrokkal díszített koszorúk vannak belevésve.

A kislányok hirtelenében „kitakarítottak”: a székeket a fal mellé tolták, a limlomot egy sarokba hordták össze, és úgyahogy eltakarták a nagy bőr karosszékkal, amelyben apa szokott ücsörögni vacsora után.

— Bravó! — ujjongott mama, amikor belépett a szobába, egy alaposan megrakott tálcával a kezében. — Ez igen! Már csak abroszt hozok, és aztán . . .

Az aszalterítő egy tisztességes zárral ellátott ládában volt, amely — képzeljétek! — kulcsra nyílt, és nem szeneslapátra. Az aszatra abroszt varázsoltak, az abroszra meg ünnepi lakomát rögtönöztek.

Bár mindnyájan fáradtak voltak, felüdültek a pompás, élvezetes vacsora látványától. Volt ott keksz, nem is egyfajta, sima és csokoládés, szardínia, aztán gyömbéerkompót, mazsola meg cukrozott narancshéj és persze narancslekvár is.

— Hát nem remek, hogy Emma nénétek így kirámolta és összepakolta nekünk az egész kamrát? — lelkenedett mama. — Vigyázz, Phil, ne dugd a lekváros kanalat a szardíniás dobozba!

— Nem, mama, nem dugom — felelte Phyllis, és azonnal beledugta a kanalat a csokoládés kekszek közé.

— Igyunk Emma néni egészségére! — mondta Roberta váratlanul. — Vajon mit csináltimk volna, ha nem készít nekünk semmit? Igyunk hát az egészségére!

És ittak Emma néni egészségére; gyömbérszörpöt vízzel hígítva, márkás kék teáscsészékből, mert poharat nem találtak sehol.

17

Büntudat mardosta őket, hogy olyan szigorúak voltak Emma nénihez. Emma néni ugyan nem volt olyan csinos és mutatós asszony, mint mama, de mégis ő volt az, aki gondolt rá, hogy ezt-azt becsomagoljon az útra.

És Emma néni vasalta ki a lepedőket is; és mert a bútorszáúító munkások összeszerelték az ágyvégeket, most egykettőre megvethették az ágyakat.

— Jó éjt, csibebubák! — mondta mama. — Nincs patkány, nem kell félni! Azért az ajtómat nyitva hagyom, hogy kiálthassatok nekem, ha egy egérke mégis beállítana. . . Ha szóltok, jövök, és alaposan megmondom neki a magamét. Azzal bement a szobájába.

Roberta éjszaka arra ébredt, hogy a kis utazó vekker kettőt ütött. Ügy hangzott, mint egy nagyon távoli toronyóra kondidása. Még azt is hallotta, hogy mama föl-alá jár a szobájában.

Másnap reggel Roberta azzal ébresztette fel Phyllist, hogy bár gyengéden, de mégis kellő eréllyel megrángatta húgocskájának a haját.

— Miaizéamia? — morogta Phyllis félálomban.

— Ébredj, ébredj már fel! — szólongatta Roberta. — Itt vagyunk az új házban. Nem emlékszel? Nincsenek cselédek! És senki sincs! Keljünk fel gyorsan, és dolgozzunk valamit! Csendben lelopakodunk, és mire mama felkel, addigra gyönyörű rendet csinálunk. Pétert is felébresztettem már. ő is felöltözik, mire mi elkészülünk.

Csöndben és gyorsan felöltöztek. Víz nem volt a szobájukban, lementek hát az udvarra, és megmosakodtak a kútnál; már amennyire szükségét érezték. Az egyik a vizet pumpálta, a másik pocsolt. összevizezték a ruhájukat, de megérte!

— Sokkal jobb így mosakodni, mint a fürdőszobában

18

— állapította meg Roberta. — Hogy csillog a fű a kövek között! Milyen bársonyos a moha a háztetőn! És milyen szépek a virágok!

A nyárikonyha zsúpteteje meg volt rogyanva; csaknem a földig ért. Jócskán belepte már a moha, és egyik sarkán egész virágokert: kövirózsa, varjúháj, esti viola és egy maréknyi bíborszínű írisz pompázott.

— Ez sokkal, de sokkal szebb, mint az Edgcombe-villa volt

— mondta PhyUis. — Szeretném már a kertet is látni!

— Csak hagyjuk a kertet! — intette le hűgát határozottan Roberta. — Menjünk be, és lássunk munkához!

Odabent tüzet raktak, feltették a teáskannát, és megterítették a reggelihez. Nem mind találták meg a szükséges edényeket, de egy üveg hamutálca kitűnően helyettesítette a sótartót, s egy majdnem új tepsi megfelelt volna kenyérkosárnak, ha lett volna kenyérük.

Amikor már semmi tennivalójuk nem akadt odabent, ismét kimentek az udvarra, a ragyogó reggeli napsütésbe.

— Most pedig induljunk a kertbe! — mondta Péter. A kertet azonban nem találták meg, hiába kerülgették a házat. A ház mögött jókora gazdasági udvar helyezkedett el istállókkal és egyéb melléképületekkel. A másik három oldalról szántóföld övezte a házat, de kertnek, melynek a ház és a mező között kellett volna lennie, nyoma sem volt. Pedig megesküdtek volna rá, hogy az elmúlt éjszaka láttak itt valeihol egy kökerítést.

A vidék dombos-dombos volt. Leláthattak a mélyen alattuk húzódó vasútra és a fekete szájúregével ásító alagútra is. Állomást nem láttak a közelben. A völgyet az egyik végén magas lábakon áúó hosszú híd szelte át.

— Űsse kő azt a kertet — mondta Péter —, fus
19

sunk le, és nézzük meg közelről a vasútvonalat! Jöhetnek vonatok is.

— Ha vonat jön, innen is láthatjuk — felelte Roberta csendesén. — Űljünk le inkább egy kicsit.

Leültek hát mind a hárman egy nagy, lapos, szürke kőre, amely kiáút a fűből. Sok Uyen szürke kő hevert itt szanaszét a domboldalon, s mikor nyolc órakor mama kijött, hogy megkeresse őket, egy kupacba összebújva meg is találta a három gyereket; mélyen aludtak, és tűzött rájuk a nap.

Előzőleg hatalmas tüzet raktak, s fél hat tájban a tűzre állították a teáskannát. Nyolc órára a tűz kialudt, a víz elfőtt, s a kanna alja kiégett. Arra végképp nem gondoltak, hogy terítés előtt el is kellene mosni az edényeket.

— A mosatlan csészék és kistányérok miatt nem haragszom — mondta mama. — De legalább találtam egy új szobát! Egészen megfelelkeztem róla, hogy van még egy. Mintha elvárásolták volna! A teavizet azonban kénytelen voltam egy lábasban felforralni. . .

Az elfelejtett szoba is a konyhából nyílt. Az esti félhomályban és izgalomban szekrényajtónak nézték az ajtaját. Kis, kocka alakú helyiség volt, de az asztala meg volt rakva minden jóval: egy nagy darab hideg marhasült, kenyér, vaj, sajt és töltött hájastészta pompázott rajta.

— Hájastészta reggelire! — kurjantott Péter. — El se hiszem, olyan szép!

— Sajnos, csak almával van töltve — mondta mama —, nem galambpástétommal. Ez az a vacsora, amit az este kellett volna megennünk. Egy levélkét is találtam mellette. Mrs.

Viney írta. A veje eltörte a karját, azért kellett hazamennie tegnap olyan korán. Ma tíz órára jön.

20

Valami csodálatos egy reggeli volt ez! Általában nem szokás a napot hideg tésztával kezdeni, de a gyerekek ezúttal egyöntetűen a sütemény mellett voltak, és a húsból nem is ettek.

— Ha jól meggondolom — mondta Péter —, ez inkább ebéd már, mint reggeli, olyan korán keltünk fel! — S odatartotta tányérját repetáért.

A nap azzal telt el, hogy segítettek mamának kicsomagolni és elrendezni a holmikat. Amíg mindent helyreraktak, a ruhákat, az edényeket és minden egyebet, bizony megfájdult a három pár lábacska a sok szaladgálástól.

Már délutánba hajlott az idő, amikor mama így szólt:

— Befejeztük. Mára elég volt ennyi. Lefekszem egy órácskára, hogy friss legyek estére.

A gyerekek összenéztek. Mindhárman egyet gondoltak, arcuk legalábbis ezt tükrözte. Amit viszont gondoltak, két részből állt, mégpedig egy kérdésből és egy feleletből, mint a *Kis tudós* című könyv hasznos tudnivalókat tartalmazó pontjai.

Ez alkalommal így hangzott a kérdés és rá a felelet:

K.: Hová megyünk most?

F.: A vasúthoz.

És lementek a vasúthoz, és amikor éppen elindultak a vasút felé, végre felfedezték, hol rejtőzik a kert. Közvetlenül az istállók mögött volt, és az a bizonyos magas fal vette körül.

— Üsse kő a kertet! — mondta megint Péter. — Mama már reggel elárította nekem, hol van. Ráér várni holnapig.

Induljunk a vasúthoz!

A vasúthoz vezető út végig lejtett, selymes, sűrű gyepszőnyeg közepén kanyargott, amelyből csak itt-ott emelkedtek ki rekettyebokrok meg szürke és sárga

20

sziklakövek, mint cukrozott gyümölcsshéj a torta tetejéből.

Az út meredek partoldalban és fakerítésben folytatódott, illetve ért véget — s máris ott volt előttük a titokzatos vasútvonal a fénylő sín párral, táviródrótjaival és -oszlopaival, jelzőlámpáival és fűttyeivel együtt.

Felmásztak a kerítésre, és felkapták fejüket a hirtelen felhangzó dübörgésre. A hang irányába néztek, arra, amerre az alagút ásított a sziklás meredély oldalában. Egy vonat robogott elő az alagútból, fűjtatott és prüszkölt, és hatalmas robajjal dübörgött el mellettük. Az elszáguldó

vonat szele megcsapta a gyerekeket. Kavicsok keltek szárnyra, és' csikorogtak kerekei alatt, míg elviharzott. — Juj! — mondta Roberta, és teleszívta a tüdejét. — Olyan volt, mintha egy mesebeli sárkány száguldott volna el a közelünkben. . . Ereztétek ti is, hogy meglegyintett bennünket a szárnyával?

— A mesebeh sárkány barlangja csakugyan olyan lehet kívülről, mint ez az alagút! — jegyezte meg Phyllis.

Péter meg így szólt:

— Soha nem hittem volna, hogy egyszer így a közelébe kerülhetünk egy vonatnak!

— Többet ér, mint egy játék mozdony, mi? — kérdezte Roberta.

(Már belefáradtam, hogy mindig nevén nevezzem Ro-bertát. Nem is tudom, miért teszem. Senki sem hívja őt így, mindenki csak Bobbie-nak szólítja. Nem látom be, miért ne hívhatnám én is annak.)

— Nem tudom. Az megint más — válaszolta Péter. — Olyan furcsa, hogy a vonatot *egész* nagyságában látni lehet. Csuda magas volt, nem igaz?

21

— A peronról mindig csak félbevágva láttuk — szólt közbe Phyllis.

— Szeretném tudni, vajon Londonba ment-e ez a vonat! — sóhajtott Bobbie. — London! Ott van apa is . . .

— Menjünk le az állomásra, és kérdezzük meg! — indítványozta Péter.

És elindultak.

A sínek mentén iparkodtak előre, s közben hallgatták a távíródrótok zümmögését a fejük felett. Ha vonaton utaztok, ugye, hogy alig van valamicske távolság két távíróoszlop között? És úgy látni, mintha az oszlopok sorra felkapkodnák a távíródrótokat, mégpedig oly gyorsan, hogy meg sem lehet számolni őket! Bezzeg ha gyalogolnotok kell, bezzeg akkor milyen lassan jönnek azok a fránya oszlopok! Milyen messze esnek egymástól!

A gyerekek végül mégis elérkeztek az állomásra.

Eddig mindig csak olyankor kerestek fel egy-egy vasútállomást, ha el akartak utazni valahová, vagy épp várniuk kellett valakire, de akkor is mindig csak felnőttek társaságában, akiket maga az állomás nem érdekelt, hiszen csak kiindulópontot láttak benne, ahormán minél előbb tovább akartak jutni.

Soha nem férközhettek olyan közel egy váltóházhoz, hogy alaposan megszemlélhessék a szerteágazó huzalokat, vagy

meghallgathassák a titokzatos csilingelést, amelyet rögtön nyomon követett a gépezet hangos és határozott berregése. A talpfákon, amelyeken a sínek nyugodtak, remekül lehetett mendegélni; eléggé távol estek egymástól ahhoz, hogy nagy köveknek hihessek' egy elképzelt, tajtékzó hegyi patakban. Ezt az elmés játékot Bobbie találta ki.

Az sem volt utolsó multság, hogy az áUomásra sem

22

annak rendje és módja szerint, vagyis a pénztár előtt vonultak be, hanem egyszerűen belopakodtak — hátulról. Az is hallatlan élvezet volt, hogy beleshettek a bak-terszoba ablakán, s megcsodálhatták a sarokba állított színes jelzőlámpákat, a falra szögezett Vasúti Naptárt, na meg az egyik baktert, amint félig elbóbiskolva üldögélt ott újsággal a kezében.

Elég sok sínpár találkozott ezen az állomáson. Egy-némelyik közülük befutott egy udvarba, és ott megállt, mintha csak megunta volna a sok futkosást, és végleg nyugalomba akarna vonulni. A síneken tehervonatok álldogáltak, és az állomás egyik végében hatalmas szénhegy emelkedett. Nem poros halmocska, mint amelyet odahaza láthattok a szenespincétekben, hanem afféle igazi szénvár, körülrakva kocka formájú, tömör széndarabokkal, amelyek úgy tartották össze kívülről, mint valami téglafal. Olyan ügyesen volt megépítve az egész, hogy joggal beillett volna Szodomának és Gomorrának, a *Bibliai történetek*

gyermekeknek című könyvbe. A szénhalom tetején köröskörül fehér mézcsík húzódott.

Amikor az állomás kapuja fölé szerelt csengő kétszer szólalt meg egymás után, a bakter előcsoszogott fülkéjéből. Péter — a lehető legudvariasabban — azonnal megszólította, majd egyre azon buzgólkodott, hogy kiszedje belőle, mit is jelent a fehér csík a szénhegyen.

— Azt, hogy mennyi szén van — felelte a bakter. — Hogy mingyár megtudjuk, ha valaki rákapott volna. Nehogy zsebre dugjon ám belőle, fiatalember!

Ez akkor sikerült tréfának tűnt, és Péter azt is nyomban megérezte belőle, hogy a bakter barátságos ember, és nem is buta. Szavai azonban később többször is visz-szacsengetek Péter fülében, csak hogy akkor már egész más értelmük volt. . .

22

Voltatok-e már tézstasütéskor vidéki ház konyhájában? És láttatok a tálban hatalmas kelt tézstát, amelyet a tűz közélébe állítottak, hogy megkeljen? Ha láttatok ilyet, és

persze ha még elég fiatalok is voltatok, hogy minden újdonság érdekeljen benneteket, akkor bizonyára emlékeztek rá, mennyire lehetetlen volt ellenállni a kísértésnek, hogy bele ne dugjátok ujjatokat a puha, gömbölyű tészta közepébe, amely úgy pöffedt ott a tálban, mint egy óriási gomba. Ujjatok lyukat hagyott a tésztábein, a lyuk azonban néhány pillanat múlva lassan, de biztosan eltűnt, és a tészta megint ugyanolyan volt, mint azelőtt. . . így volt ez azzal a bánattal is, amelyet a gyerekek éreztek apjuk eltávozása és anyjuk boldogtalansága miatt; mély nyomot hagyott a lelkükben, de ez a nyom nem maradt meg sokáig.

Lassan megszokták apa nélkül, jöllehet nem felejtették el őt. Megszokták azt is, hogy nem járnak iskolába, és hogy mamát — aki mostanában egész napokra is bezárkózott emeleti szobájába, és írt, írt rendületlenül — csöfké keveset látják.

A sziklák, a dombok, a völgyek és a fák, a csatorna és mindenekfölött a vasút olyan újdonságot jelentett a számukra, olyan pompás mulatság volt, hogy régi életük emléke lassan egészen elhalványult a lelkükben, és már-már valószínűtlen álomnak tűnt.

Máma több ízben is emlegette előttük, hogy most ők nagyon szegények, de ezt csak olyan szófordíratnak vették a gyerekek. Felnöttek, még mamák is, gyakran mondanak olyasmit, aminek nincs is különösebb értelme, csak éppen mondják, a beszéd kedvéért. Ennivalójuk mindig volt elég, és ugyanolyan szép ruhában jártak, mint azelőtt.

Júniusban azonban három esős nap következett. Sza
23

kadt az eső rendületlenül, az esőcseppek, mint hegyes dárdák, csapkodtak, és nagyon hideg lett. Ki nem mehettek, benn fagyoskodtak a lakásban. Felmentek mind a hárman, és bekopogtak mama ajtaján.

— Mi baj van? — kérdezte mama bentről.

— Mama — kezdte Bobbie—, nem rakhatunk tüzet? Tudom, hogyan kell!

Mama ezt felelte:

— Nem, pelyhes kiskacsám, csak nem fütünk júniusban, amikor olyan drága a szén! Ha fáztok, menjetek fel a padlásra, és játsszatok ott. Attól majd fölmelegsztek!

— De mama, igazán csak egy kevés szén kell ahhoz, hogy befűtsünk! — erősködött Bobbie.

— Több, csibebubám, mint amennyit mi megengedhetünk magunknak! — felelte mama, de még mindig vidáman. — Menjetek, kedveseim, ott van az a . . . Nagyon el vagyok most foglalva!

— Mama mostanában mindig „el van foglalva” — suttogta Phyllis Péternek. Péter nem felelt, csak megvonta a vállát. Töprengett.

A töprengésnek végül is az lett az eredménye, hogy egykettőre rablótanyát rendeztek be a padlásra. A rablóvezér természetesen Péter volt. Bobbie volt a segédje és az egész megbízható rablóbanda is egy személyben, sőt Phyllis apja és anyja is ő volt, ha úgy adódott. Phyllis az elhurcolt lányt alakította, akiért roppant összegű váltságdíjat kellett fizetni — paszuly-valutában.

A teához úgy robogtak le, mint elszabadult hegyi banditák, vidáman és felajzva. De amikor Phyllis a vajjas kenyerére még lekvárt is akart, mama így szólt:

— Vagy lekvár, vagy vaj, kedvesem, de nem lekvár és vaj! Ilyen könnyelmű pazarlást mi nem engedhetünk meg magunknak!

24

Phyllis csendben megette vajjas kenyerét, majd folytatta a táplálkozást — lekváros kenyérrel.

Péter ezalatt gondolataival és gyöngye teája kavarásával foglalkozott.

Mikor visszamentek a padlásra, így szólt nővéreihez:

— Van egy ötletem!

— És mi volna az? — kérdezték tőle udvariasan nővérei.

— Ügysem fogom megmondani! — hangzott Péter meglepő válasza.

— Hát jó! — mondta Bobbie. Phyllis meg így válaszolt:

— Akkor ne mondd meg!

— A lányok csak kapkodnak fűhöz-fához.

— Csak azt szeretném tudni, milyenek akkor a fiúk! —

kérdezte Bobbie finom gúnnyal. — Nem is érdekel a buta ötleted!

— Egyszer majd úgyis megtudjátok! — folytatta Péter, és csodával volt határos, mennyire féken tartja indulatait. — Ha nem akartatok volna mindenáron veszekedni, most elmondtam volna nektek. . . Csak a nagylelkűség tartott vissza eddig is. De ezek után csak azért se mondok semmit! És bizony jó időbe beletelt, míg Péter újabb ösztönzést érzett arra, hogy beszéljen, bár amit elárult, nem volt sok. Ennyit mondott:

— Azért nem árulom el az ötletemet, mert lehet, hogy nem helyes, amit csinálni akarok, és nem akarlak titeket is belekeverní.

— Ha rossz, akkor ne csináld, Péter! — mondta Bobbie. — Hadd csináljam inkább én!

PhyUis azonban közbevágott:

25

— Ha ti rosszat csináltok, akkor én is szeretnék rosszat csinálni!

— Nem! — tiltakozott Péter, egészen meghatódva ennyi odaadástól. — Egyedül indulok el a veszély ösvényén! Csak annyit kérek, hogy ne fecsegjeteK, ha mama esetleg megkérdi, hol vagyok.

— Nincs mit fecsegnünk! — felelte Bobbie értetlenül.

— DehogY nincs! — mondta Péter, lóbabokat po-tyogtatva ujjai közül. — Én mindhalálig megbízom bennetek. Annyit tudtok, hogy magányos kalandra indulok . . . Egyesek biztos azt mondanák, hogy rosszat csinálok, én azonban tudom, hogy ez nem így van. . . És ha mama megkérdi tőleteK, hol vagyok, csak armyit mondjatok, hogy játszom a bányáknál.

— Miféle bányáknál?

— Elég, ha csak annyit mondtok, hogy a bányáknál.

— Péter, jobb lenne, ha elmondanád nekünk!

— Hát akkor jó! A szénbányáknál. De ez a szó, hogy szén, ki ne csússzon a szátokon a világért se! Még akkor se, ha kínpadra vonnának benneteket!

— Ne félj! — mondta Bobbie. — Bár azt hiszem, jobb lenne, ha megengednéd, hogy segítsürüc.

— Ha majd találok egy szénbányát, akkor ti is segíthettek színet hordani!

Péter már jócskán lejjebb adta ezzel az ígérettel.

— Csak tartsd meg a titkodat, ha akarod! — mondta Phyllis.

— Csak tartsd meg, ha tudod! — mondta Bobbie.

— Meg is tartom, nyugodjatok meg! — felelte Péter. A tea és a vacsora közti időben még a legszigorúbb napirend szerint élő családoknál is van egy kis színet, amikor a gyerekek felügyelet nélkül meiradnák. Mama
25

ilyenkor rendszerint írni szokott, Mrs. Viney pedig már hazament.

Két napra rá, hogy fejében felderengett az ötlet, Péter kihasználta ezt a „viharszínetet”, és fontoskodva magához intette nővéreit.

— Gyertek velem — mondta —, de hozzátok a római harci szekeret is!

A római harci szekér egy kivénhedt gyerekkocsi volt, amely már régóta nyugdíjban töltötte éveit a kocsiszin padlásán. A gyerekek addig olajozgatták rozsdás kerekeit, míg olyan zajtalanul nem gurult, akárcsak egy gumikerekű bicikli. Ugyanúgy lehetett kormányozni is, mint vidiünikor, legjobb napjaiban.

— Kövessétek rettenthetetlen vezéreteket! — adta ki a parancsot Péter, és megindult lefelé a dombraól, az állomás irányába.

Az állomás közelében, mint leselkedő gyerekek, sziklák dugták ki fejüket a füből, mintha ők is a vonatokat figyelték volna.

Két szikla között, egy kis mélyedésben, száraz szederindából és hangából formás kis kazal volt rakva. Péter ennél a kazalnál állította meg a menetet, sebhelyes bakancsával fölhágott a tetejére, és így szólt:

— Itt az első szállítmány a Szent Péter-bányából.

Hazavisszük a hintón! — Aztán egészen más hangnemben folytatta: — Pontos és gyors szállítás. Minden megrendelés elintézve. Állandó vevőknek kívánságra válogatott áru, a megfelelő nagyságra szabva.

A hintót megrakták szénnel. És amikor megrakták, utána nyomban le is rakták, mert nagyon nehéz volt, s hárman sem bírták volna felfelé húzni a dombon, még úgy sem, hogy Péter nadrágtartója segítségével eléje fogta magát, és egyik kezével marokra fogva övét, ala

26

posan nekifeszült a tehernek, miközben a kislányok tolták hátulról.

Háromszor kellett megtermiük az utat, míg a szén végre hazakerült Péter szénbányájából a pincéjükbe, mama szénkupacához.

Péter ezután egyedül indult portyára, és fekete volt és na.gyon titokzatos, amikor megjött.

— Voltam megint a szénbányámban — jelentette nővéreinek. — Holnap este szállítjuk haza a hintón a fekete gyémántokat.

Egy héttel később Mrs. Viney megjegyezte mamának, hogy milyen jól kitart az utolsó szénszállítmány. . .

A gyerekek ezt a lépcső tetejéről hallgatták, és vo-naglottak a visszafojtott kacagástól. Azt már elfelejtették, hogy volt egy időszak, amikor Péter lelkét még marta a kétely, vajon helyes dolog-e az a bányaművelés . . .

Aztán elkövetkezett az a szörnyű este is, amikor az állomásfőnök felhúzta öreg szandálját, azt, amelyiket nyári vakációján szokott viselni a tengerparton, és nagy csendben kisattyogott az udvarra, oda, ahol a fehér mézcsíkkal megjelölt Szodoma és Gomorra emelkedett. Pontosan a szénhegyig lopakodott, és lesben állt ott, mint macska az egérlyuknál. Valami pici, sötét valami zörgött-mptozott lopva a szén között, a szénhegy tetején. Az állomásfőnök megbújt egy álldogáló fékezővagon árnyékában, amelynek volt egy kis kéménye is, s az oldalára ez volt felírva:

G. N. & S. R. 34 576

Azonnal visszaküldendő! White Heather Sidings

27

S ezen a rejtekhelyen lapult mindaddig, míg az a pici izé a szénhegy tetején abba nem hagyta a zörgést-ma-tatást, és elő nem jött a halom széléig, ahol is óvatosan leereszkedett, és leemelt maga után valamit. Ebben a pillanatban az állomásfőnök meglendítette a karját, és lecsapott egy gallérra. Persze szegény Péter volt az, akit a kabátjánál fogva így megragadott, és aki utolsó erejével is a szénnel színültig megtöltött gyaluforgácszsákot markolászta.

— Végre elcsíptelek, te kis tolvaj! — rikkantotta az állomásfőnök.

— Nem vagyok tolvaj! — tiltakozott Péter olyan szilárdan, ahogy csak tellett tőle. — Bányász vagyok!

— Ezt meséld a nérdkédnek! — felelte az állomásfőnök.

— Mindegy, kinek mesélem! Ez az igazság! — önéreteskedett Péter.

— Nekem pedig mesélhetsz! Itt már jó helyen vagy! — nyugtatta meg Péterünket az állomásfőnök. — Fogd be a csőrödet, te romlott fiatalember, és gyere velem az irodába!

— Jaj, csak azt ne! — süvítette a sötétben egy meggyötört hang, amely semmiképpen sem hasonlított a Péterére.

— Csak nem viszi a rendőrségre? — kérdezte a sötétből egy újabb hang.

— Egyelőre nem! — felelte az állomásfőnök. — Most csak az én irodámba megyünk. No lám, egy egész banda! Van még belőletek?

— Csak mi! — felelte Bobbie és Phyllis, előbújva egy másik tehervagon árnyékából, amelynek meg „Stavely Colliery” volt a címezése, és szintúgy magán viselt egy fehér krétával írt feliratot: „Az I. bejárathoz.”

27

— Nem szégyelli magát, hogy egy gyerekre leselkedik? — mondta Péter dühösen.

— Már éppen ideje volt, hogy valaki meglessen! Na, gyerünk csak be az állomásépületbe!

— Jaj, ne! — kiáltotta Bobbie. — Nem tudná most rögtön eldönteni, mit fog velünk csinálru? Mi is vagyunk annyira hibásak, mint Péter. Mi segítettünk neki elszállítani a szenet, pedig tudtuk, honnan szerezte.

— Nem, ti nem tudtátok! — tiltakozott Péter.

— De igen, tudtuk! — erősködött Bobbie. — Egész idő alatt tudtuk, de úgy tettünk, mintha nem is sejtjenénk semmit, csak azért, hogy megréfáljunk vele.

A pohár csordultig megtelt. Szegény Péter! „Aknát fűrt”, szénre „bukkant”, s nem elég, hogy elfogták érte, most még azt is meg keUett tudnia, hogy a nővérei „mefci, tréfálták”.

— Eresszen! — mondta. — Nem fogok elszaladni! Az állomásfőnök eleresztette Péter gaUérját, gyufát gyújtott, és libegő lángjánál jól megnézte magának a foglyokat.

— A, hiszen ti vagytok azok a gyerekek onnan fentről, a Három Kéményből! És hozzá milyen csinosan vagytok öltözve! Most mondjátok meg nekem: mi vitt rá titeket, hogy ilyet csináljatok? Templomkerülők vagytok? Hát nem tanultátok az iskolában, hogy lopni bűn?

Most már sokkal szelídebben beszélt. Péter magyarázkodni kezdett:

— Nem hittem volna, hogy ez lopás. Majdnem biztos voltam benne, hogy nem az. Űgy gondoltam, ha a halom széléről vinném a szenet, az igen, az lopás volna. De a közepéből! Az már bányászás, legalábbis szerintem. Hiszen ezer év is keUene a bácsinak ahhoz, hogy feltűzelje ezt a rengeteg szenet, és eljusson a közepéig!

28

— Hát nem éppen! De mégis, miért csináltad? Csak úgy szórakozásból?

— Szép kis szórakozás, mondhatom! Fölhúzgákii a dombra egy ilyen szörnyű nehéz rakománjr! — felelte Péter.

— Hát akkor miért tetted? — kérdezte az állomásfőnök, de olyan szelíden, hogy Péter nem maradhatott adós a válasszal:

— Emlékszik azokra az esős napokra? Mama akkor azt mondta nekünk, hogy mi szegények vagyunk ahhoz, hogy befűtsünk. Pedig amikor még a másik házban laktunk, mindig égett a tűz nálunk, ha hideg volt, és . . .

— Ne mondd tovább — suttofta Bobbie.

Az állomásfőnök hümmögött, és elgondolkozva dörzsölgette az állát.

— Megmondom, mit csinálok. Most az egyszer még elnézem a dolgot. De vésd jól az eszedbe, fiatalember, hogy a lopás, az lopás, és ami az enyém, az nem a tied, és mindegy, hogy bányászásnak nevezed-e vagy sem. Most pedig lódulás hazafelé!

— Ez azt jelenti, hogy nem tesz ellenünk semmit? A bácsi nagyszerű ember! — lelkesedett Péter.

— Hogy milyen aranyos! — lelkesedett Phyllis is.

— És milyen drága! — tódította Bobbie.

— Jó, jó — mondta az állomásfőnök, és ezzel elváltak.

— Ne szóljatok hozzám! — mondta Péter, amikor hármasban felfelé pattogtak a domboldalon. — Kémek és árulók vagytok! Azok vagytok!

De a lányok jobban örültek annak, hogy Pétert épségben és szabadlábban maguk közt látják, mégpedig a Három Kéményhez és nem a rendőrszobához vezető úton, semhogy azzal törődjenek, mit beszél.

29

— Csak azt mondtuk, hogy mi is olyan hibásak vagyunk, mint te! — mondta Bobbie szelíden.

— De hiszen nem is így van!

— A törvényszéken úgylis kiderült volna, hogy mind a hárman bűnösök vagyunk! — szólt közbe Phyllis. — Ne duzzogj, Péter! Igazán nem a mi hibánk, hogy olyan könnyű volt kitalálni a titkot!

Megfogta bátyja karját, és az hagyta.

— Különb is, már ott van a pincénkben egy nagy csomó szén! — vágta ki Péter a rezet.

— Jaj, ne mondj ilyet! — tiltakozott Bobbie. — Nem hiszem, hogy szabad örülnünk neki!

— Magam sem tudom — felelte Péter, aki végre kezdte összeszedni magát. — De még mindig nem vagyok benne biztos, hogy bűn bányászni. . .

De a lányok már biztosak voltak berme, és abban is biztosak voltak, hogy Péter is egészen biztos . . . Még ha nem is mutatja, akkor is.

29

3. FEJEZET

AZ ÖREGÚR

Péter bányászkalandja után a gyerekek jobbnak látták, ha távol maradnak az állomástól; a vasúttól magától azonban nem tudtak és nem is akartak távol maradni. Eddigi életüket egy utcában élték le, ahol a nap minden szakában, hintók és omnibuszok zörögtek tova, a hentes, a pék és a gyertyatartó-készítő kocsijai jöttek-mentek minden

percben. (Én ugyan még egyetlen gyertyatartókészítőnek sem láttam a kocsiját soha! Ti igen?) Itt az alvó vidék mély csöndjét csak a vonat verte fel; ez volt az egyetlen, ami megmaradt számukra régi életükből, és ami összekötötte őket vele. A domboldalon, szemben a Három Kéméimyel, három pár lábacska napi sétája kezdte kikoptatni az utat a száraz, gyér fűvű réten. Lassan kezdték kiismerni magukat a vonatok menetrendjében, és neveket is adtak a vonatoknak. Amelyik felfelé ment 9.15-kor, az volt a Zöld Sárkány; amelyik 10.07-kor lefelé dübörgött, az volt a Wantleyi Giliszta. Az éjszakai londoni expressz, amelynek csikorgó robaja néha álmukból zavarta fel őket, volt a Halálfejes Lepke. Péter nevezte el így, amikor egy csillagfényes éjszakán a függönyön keresztül megpillantotta.

Az öregúr a Zöld Sárkányon utazott. Igen „jó kinézésű” öregúr volt, és úgy „nézett ki”, mint aki nemcsak „kinéz” jónak: gondolom, a különbséget értitek... Pi

30

roszpozsgás, frissen borotvált arca és hófehér haja volt, meglehetősen furcsa szabású gaUért és cilindert viselt, ámbár a cilindere sem olyan volt, mint másoké. Első pillantásra természetesen mindezt nem vették észre a gyerekek. Ami első látásra feltűnt nekik, az az öregúr keze volt.

Azon a bizonyos reggelen is ott csücsültek a kerítés tetején, és a Zöld Sárkányt várták, amely Péter Wa-terbury órája szerint három és egynegyed percet késett. Az órát még apa ajándékozta Péternek legutóbbi születésnapján.

— A Zöld Sárkány oda megy, ahol apa van — mondta Phyllis. — Ha igazi sárkány volna csakugyan, meg is állíthatnánk, és meg is kérhetnénk, hogy vigye el csókjainkat apához.

— Sárkányok nem vállalkoznak arra, hogy az emberek csókjait szállítsák ide-oda — vetette közbe Péter —, azok fölötte állnak az üyesminek.

— De igenis hogy szállítják, csakhogy előbb meg kell őket szelidíteni. Akkor olyan kezesek lesznek, mint egy spániel — erősködött Phyllis. — Csak azt szeretném tudni, miért nem ír apa soha nekünk!

— Mama azt mondja, hogy apa nagyon el van foglalva — felelte Bobbie —, de azt is mondta, hogy írni fog nemsokára. — Azt ajánlom — indítványozta Phyllis —, integessünk a Zöld Sárkánynak, amikor elhalad mellettünk. Ha csakugyan varázsereje van, mint a sárkánymak, meg fog érteni

bennünket, és elviszi csókjainkat apához. És ha mégsem, három integetés, nem a világ! Marad elég raktáron! így is történt. Amikor a Zöld Sárkány csikorogva elővonaglott sötét barlangja fekete torkából, az alagútból, mind a hárman ott álltak a kerítésnél, és fáradhatatlanul

31

lengették zsebkendőiket. Az viszont már eszükbe sem jutott, vajon elég tiszták-e azok a zsebkendők. Mert bizony a zsebkendők elég piszkosak voltak.

Egy első osztályú fülke ablakából egy kéz integetett nekik vissza. Egy nagyon fehér, újságot tartó kéz. Az öregúr keze. Ettől kezdve a gyerekek és a 9.15-ös „integető viszonyba” léptek egymással. Integettek a vonatnak, s a vonat visszaintegetett.

A három gyerek, különösen a lányok gyakran elábrándoztak azon, hogy az öregúr talán ismeri is édesapjukat, és esetleg találkozik is vele mostani „munkahelyén”, bárhol legyen is az a sötét zug, és — ki tudja? — talán elmondja majd neki, hogyan ácsorog a három gyermeke valahol messze, a „kies” vidéken, egy vasútvonal mentén, és mint küldi neki csókjait, integetve minden áldott délelőtt, ha esik, ha fúj.

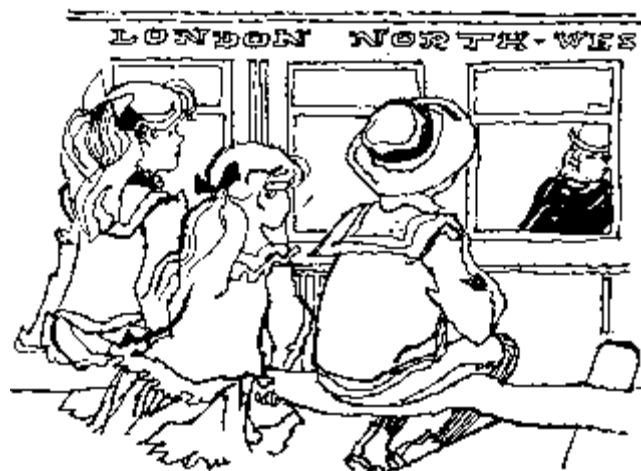
Most már hozzászórtak ugyanis, hogy jó időben, rossz időben egyaránt kint legyenek, mintha — mint valamikor régen a villájukban — soha nem is lett volna engedélyhez kötve a kijárási.

A „kijárási tilalom” Emma néni műve volt. Azóta nemcsak megbocsátottak csúnya nagynénj üknek, de azt is belátták, hogy nem mindig viselkedtek szépen vele szemben. Lám, hogy kinevették szegényt, amikor a hosszú kamáslikat meg vízhatlan esőkabátokat vette nekik, és most milyen nagy hasznát vették ezeknek a ruhadaraboknak!

Mama ez alatt az idő alatt állandóan el volt foglalva az írással. Halomszámra szokott szétküldözgetni hosszú kék borítékokat az írással, és különböző na[^]ságú és színű borítékokat szokott visszakapni cserébe. Néha sóhajtott, ha egyet-egyét felnyitott belőlük, és ezt mondta:

— Ez a mese is visszajött porosodni, ó, istenem!

31

Ilyen alkalmakkor a gyerekek nagyon elszomorodtak. De néha megtörtént, hogy meglóbáílt egy borítékot a levegőben, és így szólt:

— Hurrá! Végre egy értelmes szerkesztő! Elfogadta a történetemet! Itt van a levonat!

A gyerekek először azt hitték, a levonat azt a levelet jelenti, amelyet az értelmes szerkesztő írt, de aztán megtudták, hogy a levonat hosszú papírszelet, amelyre egy kefe vagy henger segítségével rányomják az ólombetűből „kiszedett” szöveget.

S valahányszor akadt egy értelmes szerkesztő, mindannyiszor akadt puffancs is a teához.

Egyik nap Péter ment le a faluba puffancsot venni, hogy iUően megünnepelhessék a Gyermekvilág szerkesztőjének értelmességét, és-útközben összefutott az állomásfőnökkel. Péter nagyon kényelmetlenül érezte magát; eddig elég ideje volt gondolkozni a szénbányaügyön. Nem

32

akarózott neki sehogyan sem jó reggelt kívánni az állomásfőnöknek, ahogy az általában szokás, ha az ember valakivel szembetalálkozik egy magányos földúton, mert már a puszta gondolattól is melege lett (és ez a forróság felfutott egészen a feje búbjáig), hogy az állomásfőnök esetleg figyelemre sem méltat majd egy olyan személyt, aki szemet lopott. „Lopni”, az nagyon csúf szó, de Péternek be kellett látnia, hogy bizony ez a legtalálóbb kifejezés tetteivel kapcsolatban. Lesimyta hát a fejét, és nem szólt semmit.

Az állomásfőnök azonban jó reggelt kívánt neki, amikor elhaladt mellette. Péter pedig — mit is tehetett volna? — hasonló jó reggellettel válaszolt. Magában meg ezt gondolta:

„Talán azért nem ismer meg, mert nappal van. Ha megismer, biztos nem udvariaskodik velem . . .”

Sehogy sem volt ínyére az az érzés, amely ehhez a gondolatához kapcsolódott. . . És akkor hirtelen, még mielőtt ráébredt volna, mit is tesz tulajdonképpen, az állomásfőnök után futott — aki közben megáUt, mert meghallotta Péter bakancsának sietős csikorgását a kavicscon —, és amikor teljesen kifulladásra beérte (füle időközben bíborvörös színűre vált), így szólította meg: — Nem akarom, hogy kedves legyen hozzám, ha csak azért teszi, mert nem tudja, ki vagyok!

— He? — felelte az állomásfőnök.

— Azt hittem, nenü is tudja, hogy én voltam az, aki elcsente a szentet — folytatta Péter —, amikor az előbb jó reggelt kívánt. Tudniillik én voltam az, és bocsánatot kérek. Csak ezt akartam mondani!

— Hogyhogy? — mondta az állomásfőnök. — Nekem eszembe se jutott az a szénhistória azóta! Minek bolygassuk, ami elmúlt? Egyébként hova igyekszel ilyen lélekszakadva?

33

— Megyek puffancsot venni a teához.

— Azt hittem, ti nagyon szegények vagytok — mondta az állomásfőnök.

— Azok vagyunk, de mindig kapunk három pennyre való félpennyst, hogy vegyünk valamit a teához — közölte Péter bizalmasan —, ha mama elad egy történetet vagy verset vagy valami hasonlót.

— Ejha! — álmélkodott az állomásfőnök. — Szóval a mamád meséket ír, mi?

— Méghozzá gyönyörűeket! Olyan szépeket, hogy olyanokat a bácsi még soha életében nem olvasott! — felelte Péter.

— Büszke lehetsz rá, hogy ilyen derék mamád van!

— Igen — felelte Péter —, de azelőtt sokkal többet játszott velünk. . . Űgy értem, mielőtt ilyen derék lett volna.

— Nos — mondta az állomásfőnök —, én most erre megyek. De ha kedved van, mindig bekukkanthatsz hozzám az állomásra! És ami a szentet illeti, megmondhatom, hogy. . . Na jó, ne is említsük soha többé! Rendben?

— Köszönöm — felelte Péter. — örülök, hogy minden így elsimult kettőnk között.

És folytatta útját, át a csatorna hídján, be a faluba, hogy puffancsot vegyen, de valahogy sokkal jobban érezte magát, mint azóta egyszer is, hogy azon a nevezetes estén, ott a szén között, a gallérjára tapadt az állomásfőnök keze. A következő nap, miután a háromszoros csókpostát már elküldték apának a Zöld Sárkánnyal, s az öregúr szokása szerint visszaintegetett, Péter magabiztosan indult el az állomás felé vezető úton.

— Tényleg odamehetünk? — kérdezte Bobbie.

34

— úgy érti, hogy a szénügy után — magyarázta Phyllis.

— Tegnap találkoztam az állomásfőnökkel — kezdte Péter lehető legközömbösebb hangján, mintha meg sem hallotta volna Phyllis megjegyzését —, és kifejezetten fölszólított bennünket, hogy kukkantsunk be hozzá, amikor csak kedvünk tartja.

— A szénügy után? — mondta PhyUis még egyszer. —

Várjatok egy kicsit! Megint kioldódott a cipőzsinórom!

— Az mindig kioldódik neked — folytatta bátyja —, és vedd tudomásul, hogy az állomásfőnök úriember, ami te soha nem leszel, Phil! így a fejemhez vágni azt a nyomorult szemet! Szép dolog, mondhatom . . .

PhyUis megkötötte cipőfűzőjét, és szótlanul ment tovább a többiekkel, csak a váÚa rázkódott meg; hirtelen kövér könnycsepp gördült végig az orrán, s a sínre csöppent. Bobbie azonnal észrevette, mi történt.

— Ejnye hát! Mi baj, drágám? — kérdezte, és nyomban megáUt, s átölelte a még mindig rázkódó Phyllist.

— ő engem . . . ő engem . . . ő nekem azt merte mondani, hogy nem vagyok úriember — zokogta PhyUis. — Én rá még soha nem mondtam, hogy nem úrinő, még akkor sem, amikor szegény Clorindámat a gyújtóshoz kötötte, és porrá égette!

Péter valóban elkövette ezt a merényletet egy vagy két évvel ezelőtt.

— Hát tudod, te kezdted — próbált rendet teremteni Bobbie

— a szénnel és a többivel. Nem gondoljátok, hogy jobb lenne, ha egyikőtök sem piszkálná? Nem emlékeztek, mit fogadtunk? Inkább nyújtsatok békejobbot egymásnak!

— Én szívesen nyújtok, ha Péter is nyújt — egyezett bele Phyllis színpogva.

34

— Rendben van — nagylelkűsködött Péter —, ezennel békejobbot nyújtok. Nesze, Phil, itt a zsebkendőm! A

sajátodat persze megint elhagytad, ahogy szoktad.

Szeretném tudni, mit csinálsz a zsebkendőiddel!

— Hát nem neked adtam a legutolsót — csattant fel Phyllis —, hogy megkösd vele a nyúlketrec ajtaját? De te nagyon hálátlan vagy! A verseskönyvnek van igaza, amikor azt írja, hogy nincs rosszabb a fogatlan gyereknél, mert az még a kígyónál is jobban csíp. . . Igen, és Miss Lowe megmagyarázta nekem, hogy a könyv a hálátlan gyereket hívja fogatlannak. . .

— Jó, jó — vágott közbe Péter türelmetlenül. — Na, itt van, bocsánatot kérek! Most már jössz tovább?

És elérkeztek az állomásra, és két vidám órát töltöttek el a bakter társaságában. A bakter nagyon derék ember volt, és nem fáradt bele, hogy válaszoljon a kérdéseikre, amelyek kivétel nélkül így kezdődtek: Miért?

Magasabb rangbéliek nemigen vállalkoznának ilyen feladatra.

Sok mindenről beszélt nekik, amiről azelőtt még csak nem is hallottak. Megtudták például, hogy azt a valamit, ami a vagonokat összekapcsolja, főkapcsolatnak hívják, és hogy a főkapcsolat fölött függő kígyóforma csövecskék mind arra szolgálnak, hogy megállítsák velük a vonatot.

— Próbálnánk csak elkapni az egyiket — magyarázta a bakter —, amikor már elindult a szerelvény! Szétrándul, s zutty, már meg is állt ökelme!

— Ki az az ökelme? — tudakolta PhyUis.

— Hát a vonat! — válaszolta a bakter. Ettől kezdve a gyerekek egymás közt csak így emlegették a vonatot, mintha élőlény volna.

— És azt vajon tudjátok-e, mi az, amire a vagonokban az van ráírva, hogy aszongya, a jogtalan használat

35

öt font büntetést von maga után? Egy poccentésnyi jogtalan használat, és megállt a vonat!

— És nii van akkor, ha jogos a használat? — kérdezte Roberta.

— Biztos megáll akkor is — mondta a bakter —, viszont a használat csak akkor jogos, ha valaki, tegyük fel, meg akarna gyilkolni titeket. Egyszer egy idős hölgynek egy utas bemagyarázta, hogy a vészfék csengő, és az étkezőkocsi pincérének szól, és a hölgy jogtalan használatra vetemedett, ugyanis nem az élete volt veszélyben, hanem csak az étvágya, és amikor a vonat megáÜt, és a vonatkísérő végigjárta a kocsikat, arra számítva, hogy majd egy haldoklót lel az egyikben, azt mondja neki a hölgy,

hogy: „Jaj, kedves uram, én egy pohár sört meg egy zsömlét kérnék” — és emiatt késett a vonat hét percet.

— És mit mondott a vonatkísérő az idős hölgynek?

— Áztat én nem tudom — felelte a bakter —, de gyanítom, hogy egyhamar nemigen fogja elfelejteni.

Efféle élvezetes beszédek közepette természetesen repül az idő.

Egyszer vagy kétszer az állomásfőnök is előkukkantott szentélyéből, amely a pénztáráblak nyílása mögött rejtőzik, és nagyon kedves volt mindnyájukhoz.

— Mintha a szénlopás soha nem létezett volna — súgta oda PhyUis a nővérének.

Narancsot adott nekik, és megígérte, hogy valamelyik nap, ha majd jobban ráér, felviszi őket a váltóházba.

Időközben több vonat is keresztülhaladt az állomáson, és Péter csak most vette észre, hogy a mozdonyok számokat viselnek, akárcsak a f iákerok.

— Hát igen — mondta a bakter —, ismertem egyszer egy fiatalembert, akinek az volt a szórakozása, hogy feUrta a mozdonyok számát. Egy ezüstsarkos, zöld bőr

36

kötéses noteszba írogatta őket. . . A füzete onnan került, hogy — mint hallottam — írószer-nagykereskedő volt az apja.

Péter meg volt róla győződve, hogy ő is le tudná írni a számokat, még ha nem is írószer-nagykereskedő az édesapja.

És mert nem volt neki ezüstsarkos, zöld bőrkötéses notesza, a bakter adott neki egy sárga borítékot, és arra Péter ráírta:

379 663

Péter meg volt győződve arról is, hogy ez csupán a kezdet, és hogy ebből egy igen érdekes gyűjtemény is lehet.

Még aznap délután megkérdezte mamától teázás közben, van-e neki egy ezüstsarkos, zöld bőrkötéses notesza. De mamának nem volt ilyesmije. Mikor azonban megtudta, milyen célra keU notesz a kisfiának, adott neki egy kicsi feketét.

— Néhány lap ki van ugyan tépve belőle — mentegetőzött —, de egy nagy csomó szám még belefér, és ha tele lesz, adok egy másikat, örülök, hogy így szeretitek a vasutat. Csak ne mászkáljatok a sínek között!

— A menetirányiil szemben sem? — kérdezte Péter. A kérdést nyomott hallgatás előzte meg, mialatt a gyerekek kétségbeesett pillantásokat váltottak egymással.

— Nem, még úgy sem! — mondta mama. Ekkor megszólalt Phyllis:

— Mama, te soha nem mászkáltál a sínek közt, amikor kicsi voltál?

Mama azonban az őszinte és becsületes édesanyák közé tartozott, és most sem mondhatott mást, mint az igazat. . .
Hogyne mászkált volna!

37

— Akkor jó! — mondta Phyllis.

— De kedveseim, ti nem tudjátok, mennyire féltetek benneteket! Mit csinálnék, ha valami bajotok történne?

— Te jobban szeretsz minket, mint ahogy nagymama szeretett téged kiskorodban? — kérdezte PhyUis.

Bobbie hiába jelzett neki, hogy hagyja abba; PhyUis a legerélyesebb figyelmeztetést sem vette észre soha. . .

Mama nem felelt rögtön. FeláUt, hogy még vizet öntsön a teáskannába.

— Úgy nem tud szeretni senki — mondta végül —, ahogy anyám szeretett engem.

Aztán elhaUgatott. Bobbie az asztal alatt jól bokán rúgta PhyUist. ő már megsejtette mama gondolatait, s kezdte érteni, mitől csendesült el olyan hirtelen. Megértette, hogy mama most arra az időre emlékezik, amikor még kislány volt, és ő jelentette az egész világot édesanyjának. . .

Milyen egyszerű és természetes, hogy mamához szaladunk, ha bajban vagyunk — még felnőttkorunkban is! Bobbie most úgy érezte, ő már tudja egy kicsit, milyen szomorú is az, ha nincs többé édesanyánk, akihez odafuthatnánk, védelmet remélve és keresve. . .

Ezért rúgta meg PhyUist, aki így kiáltott fel:

— Miért rugdosol, Bobbie?

Mama ekkor elmosolyodott, felsóhajtott, és azt mondta:

— Hát jól van! Csak nyugtassatok meg, hogy tudjátok, merrefelől jönnek a vonatok. . . De az alagút közelében vagy kanyar előtt mégse mászkáljatok a sínek között!

— A vonatok a bal oldalon haladnak, mint a kocsik — mondta Péter. — Ha jobbra tartunk, feltétlenül észre keU vermünk őket!

— Hát jó! — felelte mama.

Most persze azt gondoljátok, hogy nem lett volna sza-54 bad beleegyeznie ebbe az egész dologba. Csakhogy még emlékezett rá, hogy kislánykorában ugyanezeket az érveket sorolta el a mamájának. . . Nehéz szívvel mondta ki ezt a „hát jó!”-t — hogy mennyire nehéz szívvel, azt még talán Bobbie se tudta.

A rákövetkező napon mamának ágyban kellett maradnia, mert nagyon fájta a feje. A keze tűzforró volt, enni nem akart semmit, és a torka bedagadt.

— Ha én a maga helyében volnék, aranyoskám — mondta Mrs. Viney —, én azt tenném, hogy orvosért küldenék. Rettentő sok ragadós nyavalya járkal ám körbe mostanában! A nővérem legidősebb lánya is. . . Egyszer csak meghűtötte magát, és belülről húzódtott neki a meghűlése. Két éve lesz karácsonykor, hogy ez a kórság beleesett, s azóta nem a régi az istenadta!

Mama eleinte hallani sem akart orvosról, de estefelé rosszabbul lett, és Pétert leküldték a faluba, abba a házba, amelynek három aranyesőfa díszlik a kapujánál, és a kapun egy réztáblára ez van kiírva: W. W. Forrest M. D. (A két titokzatos betű azt jelenti, hogy medikus doktor — orvosdoktor.)

W. W. Forrest M. D. azonnal jött. Visszafelé az úton Péterrel társalgott. Kellemes, okos embernek látszott, a vasút is érdekelte, de a nyúl vadászat is, sőt elmondhatni, hogy minden igazán fontos dolog érdekelte. Megvizsgálta mamát, aztán azt mondta, hogy influenzája van.

— Nos, Komolyka kisasszony — mondta odalerm a háuban Bobbie-nak —, gondolom, te szeretnél a fő-ápolónő lenni.

— Magától értetődik — felelte Bobbie.

— Hát akkor majd küldök fel néhány orvosságot. Rakd meg jól a tüzet, és legyen kéznél marhahúskivonat, hogy majd megitatthassátok a beteggel, ha lement a

38

láza. Most egyék csak szőlőt, húslevest, tejet fölspriccelve szórával, és okosan tennéd, ha vennél egy üveg konyakot. De csak a legjobb fajtát! Az olcsó konyak rosszabb a méregnél is!

Bobbie megkérte, írja fel mindezt, s az orvos felírta.

Mikor Bobbie megmutatta a hosszú listát mamának, az csak nevetett. De legalább már nevet — gondolta Bobbie —, ha halványan és elkínzottan is!

— Képtelenség! — mondta mama, miközben tágra nyílt, tüzelő szemekkel meredt ágyából Bobbie-ra. — Én ezt a sok izét nem tudom megengedni magamnak! Mondd meg Mrs. Vineynek, főzzön meg nektek két font birkaelejét holnapra, én meg majd eszem a leveséből. Most pedig szeretnék még egy kis vizet, kicsim! Hoznál egy tálat, és lemosnád a kezemet?

Roljerta engedelmeskedett. Amikor mindent elvégzett, amivel enyhíthette mama szenvedését, lement a többiekhez. Az orcája tüzelt, ajkait szorosan összezárta, és a szemei épp akkorák voltak neki is, mint mamáé. Odalent elmesélte, mit mondott a doktor, s mama mit felelt rá.

— És most — folytatta, amikor már mindenről beszámolt — magunkra vagyunk hagyva. Mivel nincs senki, aki segítsen rajtunk, nekünk kell magunkon segítenünk. Itt a shilling az ürühúsrá.

— Megleszünk mi a nyavalyás ürü nélkül is — mondta Péter.

— Kenyéren és vajon is el lehet élni. Magányos szigetek hajótöröttjei megéltek ermél kevesebb ennivalón is, és nem is egyszer!

— Lehetséges — hagyták rá nővérei. Mrs. Vineyt elküldték a faluba, hozzon annyi brandyt, szódavizet és marhahúskivonatot, amennyit csak kap egy shillingért.

— De ha semmit sem ennénk, akkor sem tudnánk az

39

ebédpénzünkéből megvenni valamennyi dolgot! — tapintott rá a lényegre Phyllis.

— Bizony nem — felelte Bobbie, és beleremegett a felfedezésbe. — Másvalamit kell kitalálnunk. . . Most pedig gondolkozzunk, de olyan erősen, amilyen erősen csak tudunk!

És törték a fejüket erősen. Aztán hirtelen egyszerre kezdtek el beszélni.

Bobbie később fehnent, hogy mama mellett legyen, és szükség esetén kiszolgálhassa. Két testvére ezalatt ollót, fehér papírt és ecsetet szedett elő, sőt a kanna Brunswick-feketét is pártfogásba vette, amelyet Mrs. Viney a kandalló vasrészeinek bekenésére használt. Mivel az első ívből nem sikerült megcsinálniuk, amit akartak, másikat „szereltek ki” a ruhásszekrényből, a fehérnemű alól. Az eszükbe sem jutott, hogy jó ívpapírokat rongálnak el, amelyek nehéz pénzekbe kerülnek. Csak azt tudták, hogy most „jót cselekszenek”... Hogy közelebből mi volt az a jó, amit csináltak, arra még majd rátérünk.

Bobbie ágyát mama szobájába vitték, és Bobbie többször is felkelt az éjszaka folyamán, hogy felélessze a tüzet, vagy „tejspriccert” adjon mamának. Mama többször is félrebeszélte, de hogy mit mondott, nem lehetett kivenni. Egy ízben felriadt, és ezt kiáltotta: „Mamaa! Mamaaa!” — és Bobbie tudta, hogy nagymamát hívja szegény, de hát természetesen hiába, mert nagymama már régen meghalt.

Kora reggel Bobbie arra ébredt, hogy nevén szólítják. Nyomban kiugrott az ágyból, és mama ágyához rohant. — Azt hiszem, aludtam — mondta mama, miután ásított egyet. — Szegény kiskacsám, mUyen fáradt lehetsz! Nagyon bánt, hogy ennyi bajt okoztam neked.

40

— Ugyan, mama! — tiltakozott Bobbie.

— Na, ne sírj, édes! — vigasztalta mama a kislányt. — Egy-két nap alatt rendbe jövök.

És Bobbie azt felelte:

— Igen! — És mosolyogni próbált.

Annak, aki tíz óra mély alváshoz van szokva, már az is elég, ha csak háromszor-négyszer keU az éjszaka folyamán felkelnie. Másnap aztán úgy érzi magát, mintha le sem hunyta volna a szemét. . . Bobbie is egészen butának érezte magát, szemei vörösek voltak és karikásak, de mégis kitakarította mama szobáját, és mindent szépen elrendezett, mielőtt jött az orvos.

A vizit pontban fél kilenckor kezdődött.

— Minden rendben ment, kis ápolónő? — kérdezte tőle az orvos búcsúzáskor a kapuban. — Vettél brandyt?

— Vettem — felelte Bobbie —, egy kis lapos üveggel.

— De nem láttam fenn sem szőlőt, sem erőlevest! — mondta az orvos.

— Ma még nem láthatott — hangzott az eltökélt válasz —, holnap azonban láthat! A marhahús már ott fő a tűzhelyen!

— Ezt meg honnan tanultad? — kérdezte az orvos.

— Megfigyeltem, amit mama csinált, amikor Philnek fültömírigy-gyuUadása volt.

— Nagyon helyes — felelte az orvos. — S most küldd be a mindenest a mamához, hogy ő legyen vele, te pedig egyél egy kiadós reggelit, s utána menj egyenesen ágyba, és aludj vacsoráig. Nem engedhetjük meg magunknak, hogy a főápolónő is megbetegedjék.

W. W. Forrest tulajdonképpen egész rendes orvos volt Amikor a 9.15-ös kirobogott az alagútból ezen a reggelen, az öregúr az első osztályú kocsiban letette az újságját, hogy szokása szerint majd integessen a kerítésen

40

ücsörgő három gyereknek. De ezen a reggelen nem volt ott három gyerek. Csak egy. Péter.

Péter sem a kerítésen kapaszkodott, mint máskor. Szemben állt vele, mégpedig olyanféle tartásbain, mint az idomár, mikor épp állatait vezeti fel a prondra.

Péter is „bemutatott” valamit. Amit pedig mutatott, az egy nagy fehér papírlap volt a kerítésre szögezve. A papíron hatalmas fekete betűk éktelenkedtek.

Egyik-másik elpacázódott egy kicsit, mert Phyllis nagyon is buzgón merített a Brunswick-feketéből, de a szavakat azért könnyen el lehetett olvasni.

A következő volt, amit a fehér papírlapról az öregúr és még néhányan a vonaton kibetűztek:

NÉZZEN KI AZ ÁLLOMÁSON!

Az állomáson aztán sokan kinéztek, de rögtön vissza is húzták a fejüket, mert semmi különösöt nem láttak. Az öregúr is kinézett, de először ő sem látott egyebet, mint a napsütötte, kavicssal fölszórt peront, a futónövényeket meg a nefelejcsot az állomásépület tövében. Csak amikor már a vonat elkezdett pöfögni és összetorlódni, hogy végleg nekilóduljon, pillantotta meg Phyllist. A kislány úgy rohant, hogy alig kapott levegőt.

— Jaj! — lihegte. — Már azt hittem, elszalasztom! A cipőfűzőm állandóan kibomlott, és kétszer is elbotlottam benne. Itt van, tessék!

Egy agyonizzadt és agyonszorongatott levelet nyomott az öregúr markába. A vonat már mozgásban volt.

Az öregúr hátradőlt az ülésen, és felbontotta a levelet.

Ez áUt benne:

41

Kedves Uram! Sajnos, nem tudjuk a nevét!

Mama beteg, s az orvos azt mondja, adjuk neki azokat a holmikat, amelyek a levél végén vannak, de ő meg azt mondja, nem engedheti meg magának, és vegyjünk csak birkahúst, és 5 fogja enni a levesét. Mi senkit sem ismerünk itt, csak magát, mert apa távol van, és nem tudjuk a címét. Apa megfizeti magának, vagy ha ő elvesztette volna az összes pénztét vagy valami hasonlót, Péter fogja megfizetni magának, ha már 5 egy férfi. Becsületünkre megigérjük. Le vagyunk kötelezve. Azokért a holmikért, amelyek mamának kellene.

Tisztelettel: Péter

Odaadná a csomagot az állomásfőnököknek, mert mi nem tudjuk, melyik vonattal jön visszafelé. Csak annyit mondjon, hogy Péternek, aki nagyon sajnálja a szénügyet, és akkor már tudni fogja.

Roberta, Phyllis, Péter

S ezután következett ama dolgok felsorolása, amelyeket az orvos rendelt.

Az öregúr végigolvasta a levelet, és összevonta a szemöldökét. Másodszor is végigolvasta és elmosolyodott. S

miután kétszer egymás után végigolvasta, a zsebébe csúsztatta, majd újra belemélyedt a The Times tanulmányozásába.

Azon az estén, úgy hat óra tájban, kopogtattak a hátsó ajtón. Mind a három gyerek egyszerre ugrott, hogy kinyissa. Az ajtóban a barátságos bakter áUt, aki olysm sok érd.ekes dolgot mesélt nekik a vonatról. Lecsapott egy nagy csomagot a konyhakőre.

— Az öregúr — mondta — megkért, hogy hozzam fel ide rögtön.

— Nagyon köszönöm — mondta Péter, de hogy a bakter csak ácsorgott ott, még hozzátette: — Rettenetesen

42

sajnálom, hogy nincs két pennym, amit most odaadhatnék magának, ahogy apa tenné, de . . .

— Tartsd meg a két pennydet — méltatlankodott a bakter.

— Nem a rongyos pénz miatt jöttem! Csak azt akarom mondani, hogy nagyon sajnálom, hogy a mamád nem érzi jól magát, és meg szeretném kérdezni, hogy máma jobban van-e, ugyanis hoztam neki egy kis iUatos csipkerózsát szagolgatni. Még hogy két pennyt adna! — mondta, és egy csokor csipkerózsát szedett elő a sapkájából. Mint egy varázsló, ahogy később Phyllis megjegyezte.

— Nagyon köszönöm — felelte Péter —, és kérem, ne nehezteljen rám a két penny miatt.

— Nem történt semmi kihágás — mondta a bakter, bár nem egészen őszintén, de udvariasan, s ment.

A gyerekek kibontották a csomagot. A tetején szalma volt, majd finom faforgács következett, aztán a többi „holmi”, amit kértek, és mindenből jó csomó, sőt egy csomó olyasmi is, amit nem kértek; többek közt őszibarack, portói bor, két csirke, egy papírdoboz tele piros rózsával, egy hosszú, zöld üvegen levendulavíz, és három kis kövér üveg Eau-de-Cologne. A csomagban egy levél is volt.

Kedves Roberta, Phyllis és Péter! — így kezdődött a levél. — Itt vannak a kért dolgok. Mamátok majd meg fogja kérdezni, honnan jöttek. Mondjátok meg neki, egy jó barát küldte, aki hallott róla, hogy beteg. Ha meggyógyult, természetesen el kell mesélnetek neki az egészet. És ha azt mondaná, nem lett volna szabad ajándékot kérnetek, mondjátok meg a mamátoknak, én üzenem, hogy jól tettétek, és remélem, meg fogja nekem bocsátani a merészségemet, hogy gyönyörűséget szereztem vele magamnak.

42

A levél alatt az áUt, hogy G. P. és még valami, íimit azonban nem tudtak kiolvasni a gyerekek.

— Én azt hiszem, helyesen cselekedtünk — mondta Phyllis.

— Még hogy helyesen-e! Persze hogy helyesen! — felelte Bobbie.

— Mindegy — szólt közbe Péter, zsebre dugva a kezét —, én nem túlságosan lelkesedem érte, hogy elmondjuk mamának a teljes igazságot.

— Addig úgysem mondjuk el, míg meg nem gyógyult, és ha már jól érzi magát, úgy fogunk örülni, hogy egy kis szidás meg sem kottyán majd. . . Micsoda gyönyörű rózsák!

Viszem is fel mamához őket!

— És a csipkerózsa? — kérdezte PhyUis, nagyokat szippantgatva. — Ne felejtsetek el a csipkerózsát!

— Dehogy felejttem! — szólalt meg Roberta. — Mama mesélte nekem, hogy egész sövény volt csipkerózsából édesanyja házában, amikor ő még kislány volt.

43

4. FKIEZET

A POTYAUTAS

Alig két hétre rá a maradék papírból és Brunswick-feketéből új plakát készült, de ezúttal a következő szöveggel:

MÁR MAJDNEM JÓL VAN, KÖSZÖNJÜK!

Mire másnap reggel a Zöld Sárkány kifutott az alagútból, a plakát már ott díszelgett a helyén. Az öregúr rögtön meglátta, s viszonzásul heves integetésbe kezdett. Miután ezzel is megvoltak, a gyerekek úgy találták, elérkezett az ideje, hogy beszámoljanak édesanyjuknak a betegsége alatt történetekről S ez bizony nehezebb feladatnak bizonyult, mint eleinte hitték. De hát meg kellett lennie . . .

Elmondták, mit csináltak.

Mama rettenetesen megharagudott. Ritkán haragudott meg rájuk, de most olyan mérges volt, mint még soha. Ermél csak az volt rosszabb, hogy sírva fakadt. A sírás ragadós nyavalya, akár a kanyaró vagy a számarköhögés . . . Tény, hogy a gyülekezet pillanatokon belül átalakult szabályos „böögpartivá”.

A sírást mama hagyta abba először. Fölszárította könnyeit, aztán így szólt:

— Ne haragudjatok, kedveseim, hogy olyan dühös voltam . . . Bár tudom, az okát úgysem értitek. . .

43

— Nem akartunk rosszak lenni, mama — mentegetőzött könnyek közt Bobbie, miközben két testvére is versenyt szipogott.

— Ide figyeljete! — mondta mama. — Az igaz, hogy szegények vagyunk, de azért van miből megélnünk. Nincs rá szükség, hogy körbejárjatok, és fünek-fának elmeséljétek a bajainkat. . . Én az ilyesmit nem engedem meg! És soha többé ne kérjétek semmit idegenektől! Ezt véssétek jól az eszetekbe! Megértettétek?

Mindnyájan megölelték mamát, és nedves arcukat odadörgölték az övéhez, és megígérték, hogy eszükbe fogják vésni, amit mondott.

— Most pedig írok egy levelet annak az öregúrnak, és megírom neki, hogy nagyon helytelenítem . . . Na, ne féljétek, neki csak megköszönöm a kedvességét. Nekem veletek van bajom, nem az öregúrral, ő olyan kedves volt, amilyen csak lehetett. A levelet majd odaadjátok az állomásfőnöknek, és szépen megkérítek, hogy kézbesítse. Többé nem beszélünk a dologról.

Miután a gyerekek magukra maradtak, Bobbie szólalt meg elsőnek:

— Mama óriási volt, nem igaz? Mutassatok nekem egy másik felnőttet, aki bocsánatot kér azért, mert mérges volt!
— Igen — mondta Péter —, óriási volt, de azért én mégis félek tőle, ha ilyen mérges.

— Olyan volt, mint egy haragvó angyal — jegyezte meg Phyllis. — Ha nem féltém volna annyira, elnéztem volna estig. Egyenesen gyönyörű, mikor dühös!

A gyerekek levítették a levelet az állomásfőnökhöz.

— De hiszen ti azt mondtátok, hogy errefelé nincs semmi ismerősötök, meg hogy minden barátotok Londonban lakik!

— álmélkodott az állomásfőnök.

— Ezt azóta szereztük — válaszolta Péter.

44

— Miért, hát idevalósi az illető?

— Nem, és csak látásból ismerjük. A vonatról.

- Az állomásfőnök a beszélgetés után visszavonult szentélyébe, a jegypénztár ablaka mögé, a gyerekek pedig bevonultak a bakter fülkéjébe, és ott folytatták a csevegést. Sok érdekes dolgot tudtak meg tőle most is; többek között, hogy Perksnek hívják, nő, és három gyereke van, meg aztán, hogy azt a lámpát a mozdony elején jelzőlámpának hívják, a másikat a vonat végén meg záró jelzőnek.

A gyerekek ez alkalommal fedezték fel, hogy a mozdonyok nem egyformák.

— Nem bizony — erősítette meg a bakter, akit Perksnek hívták. — Dehogy egyformák azok! Még annyira sem, mint te meg én. Az a kicsi, amelyik az imént szaladt el itt

egymagában, tolatómozdony volt, és tolatáshoz igyekezett, Maidbridge túlsó oldalára. Az talán olyan, mint te. És aztán itt vannak a tehermozdonyok. Nagy, erős jöszágok, háromhárom keréssel mindenik oldalukon, meg akkora küllőkkel, mint te magad. . . A tehervonati mozdonyokat magamhoz hasonlíthatnám, mondjuk. Vannak aztán fővonal mozdonyok, olyanok, mint amilyen ez a fiatalember is lesz, ha majd megnő, és sorra megnyeri majd az iskolai versenyeket, ha ugyan megnyeri. A fővonal mozdonyok úgy vannak megépítve, hogy gyorsak is, teherbírók is legyenek. Egy ilyen mozdony viszi példának okáért a 9.15-öst felfelé.

— A Zöld Sárkányt — mondta PhyUis.

— Mi csak Csigának hívjuk — mondta a bakter. —

Gyakrabban késik, mint bármelyik másik szerelvény a vonalon.

— De a mozdonya zöld — mondta PhyUis.

45

— Hát igen, kedveském — felelte Perks. — Csakhogy a csiga is zöld az év bizonyos hónapjaiban.

A gyerekek hazafelé menet megállapították, hogy a bakter igen szórakoztató társaság számukra.

Másnap volt Roberta születésnapja. Délután testvérei udvariasan, de határozottan megkérték, ne lábatlankodjék körülöttük, és teáig maradjon távol.

— Nem szabad látnod, mit csinálunk, míg nem vagyunk készen vele. Ragyogó meglepetésre számíthatsz — mondta Phyllis.

Roberta egyedül ment ki a kertbe. Igyekezett hálát érezni, de hiába. . . Inkább olyasmit érzett, hogy szívesebben segítene a munkában, mint hogy egyedül töltse születésnapja délutánját. Még ha százszor olyan ragyogó is az a meglepetés!

Most, hogy egyedül maradt, volt ideje gondolkozni, és egy dolog nem hagyott neki nyugtot: amit mama mondott azoknak a lázas éjszakáknak egyikén, amikor olyan forró volt a keze, s olyan nagyok a szemei.

Ezek voltak azok az emlékezetes szavak:

— Micsoda számlát fog benyújtani a doktor ezért a kezelésért!

Körbejárt a kertben, megcsodálta a rózsafákat, amelyeken egyelőre csak bimbók voltak, majd elsétált az orgona-, jázmin- és ribiszkebokrok előtt, s minél többet gondolt a doktor számlájára, annál jobban aggasztotta a dolog. Hirtelen cselekvésre szánta el magát. A kert kiskapuján át kilépett a szabadbsi, és elkezdett fölfelé mászni a

meredeken, majd pedig ráfordult a csatorna mentén vezető útra. A hídnál, amely átívelte a csatornát, s amelyen át egyenest a faluba lehetett jutni, megállt egy időre. Nagy gyönyörűség volt a napsütésben a híd meleg kőkorlátján könyökölni, s lenézni a csatorna kék

46

vizébe. Bobbie még sohasem látott más csatornát, csak a Regent's Canalt, de annak a vize nem volt ilyen tiszta. Más folyót sem látott még, csak a Temzét, amely ugyancsak elfogadhatóbb lenne, ha kicsit megtisztogatnák.

A gyerekek talán jobban megszerették volna a csatornát, mint a vasutat, ha két ok nem akadályozza meg őket ebben. Az egyik az volt, hogy a vasútra akadtak rá előbb — azon az első reggelen, amikor a ház, a vidék, a mezők, a sziklák és a nagy dombok, mind-mind újság volt számukra. A kanálist csak néhány nap múlva fedezték fel. A másik ok az volt, hogy a vasúton mindenki kedves volt hozzájuk: az állomásfőnök, a bakter s az öregúr, aki kiintezetett a vonatból. A csatomán járó népség azonban minden volt, csak barátságos nem.

A csatornán a ladikosok voltak az urak, akik vagy lassú bárkák kormánylapátjánál álldogáltak, vagy az öreg gebék mellett lépkedtek, amelyek nekifeszülve a hosszú vontatóköteleknek, a part menti ösvény sarát tiporták. Péter egyszer megkérdezte az egyik hajóstól, hány óra van, de az olyan mogorván vetette oda neM, hogy „tisztuljon”, hogy torkára forrt a szó. Pedig épp méltatlankodni akart, valahogy úgy, hogy neki is van annyi joga az ösvényen tartózkodni, mint a bárkásnak. . . De ez is csak már jóval később jutott eszébe.

Egy másik alkalommal pedig, amikor a gyerekek halászni akartak a kanálisban, egy fiú az egyik hajóból széndarabokkal hajigálta meg őket; az egyik lövedék éppen akkor érte tarkóján Phyllist, amikor lehajolt, hogy megkösse a cipőfűzőjét, s jóllehet a szén nem üt nagyot, a kis affér végleg elvette a kedvét a további halászástól. A hídon azonban Roberta biztonságban érezte magát, mert szemmel tarthatta a csatornát, és ha valamelyik

46

fiú netán meg akarta volna hajigálni, bármikor le tudott volna bukni a korlát mögé.

Hirtelen kerekek zaját hallotta, és pontosan ez volt az, amire várt.

A kerekek a doktor homokfutójának kerekei voltak, s a kocsiban természetesen a doktor ült.

Visszafogta a lovat, és lekiáltott:

— Halló, főápolónó! Nem akarsz kocsikázni?

— De igen! Éppen a doktor bácsival akartam találkozni —
mondta Bobbie.

— Remélem, nincs rosszabbul a mamád — kérdezte a
doktor.

— Nem, de . . .

— Szállj fel, megkocsikáztatlak!

Roberta beszáU, a doktor megfordította a barna lovat, de a
lón^ sehogyan sem akarózott megfordulni. Nyilván
közeledni érezte a tea, illetve ötórai zabuzsonnája idejét. . .

— Csodás! — ujjongott Bobbie, amikor a homokfutó
tovarepült a csatorna partján.

— Nem dobunk célba valamelyikre a három kémény közül?

— mondta a doktor, amikor elhaladtak a ház előtt.

— Megpróbálhatjuk — felelte Bobbie —, de ahhoz igen jó
lövésznek keUene lennie!

— Honnan tudod, hogy nem vagyok az? — kérdezte a
doktor. — S most áruld el, mi a baj!

Bobbie a doktor kocsiskötényénök a madzagjával babrált.

— Nos, ki vele! — sürgette a doktor.

— Nagyon nehéz elmondani — felelte Bobbie —, már csak
azért is, amit mama mondott.

— Miért, mit mondott mama?

— Azt mondta, nem szükséges fűnek-fának elhíresz-68
telnünk, hogy szegények vagyunk. De a bácsi nem fű-fa,
igaz?

— Hát nem! — felelte a doktor vidáman.

— Annyit már én is tudok, hogy az orvosok költekezők,
akarom mondani, költségesek, de Mrs. Viney azt mondta,
hogy az ő orvosi kezelése csak két pennyjébe kerül neki egy
héten, mert tagja egy klubnak.

— És?

— Meg azt is mondta, tudja, hogy maga egy nagyon jó
doktor, mire én megkérdeztem tőle, hogyan engedheti meg
magának, hogy maga kezelje, mikor sokkal szegényebb,
mint mi vagyunk. S ekkor említette nekem ezt a
klubdolgot, és én gondoltam, megkérem magát, és . . . Ügy
szeretném, ha mamának nem volnának gondjai! Nem
lehetnénk mi is klubtagok, mint Mrs. Viney?

A doktor hallgatott. Nem volt vagyonos ember ő sem, és
örült, hogy betegeinek száma egy új családdal szaporodott.
Azt hiszem, nagyon vegyes érzések rohanták meg e
pillanatban.

— Haragszik rám? — kérdezte Bobbie elszontyolodva.

Az orvos kihúzta magát.

— Ugyan! Hogyan haragudhatnék én rád? Nagyon értelmes kis hölgy vagy. Csak semmi izgalom, haUod-e? Én majd elrendezem ezt az ügyet a mamáddal, még azon az áron is, ha egy egészen új klubot kellene alapítanom, külön az ő számára. Nézd cs^, itt kezdődik az akvadukt!

— Hogy mondta? Akva. . . ? Hát az mi? — kérdezte Bobbie.

— Vízvezeték — felelte a doktor. — Látod?

Az út egy hídba torkollott a csatorna fölött. Bal felől meredek, göcsörtös sziklafal emelkedett fákkal és bokrokkal, amelyek a sziklarepedésekből nőttek ki. A csa
48

torna itt már nem a domb tetején folydogált tova, hanem saját külön hídján folytatta útját — a hatalmas híd magas íveivel szinte kettészelte a völgyet. Bobbie mélyet lélegzett. — Nagyszerű, nem? — kérdezte. — A *Róma története* című könyvben láttam hasonlót.

— Helyes — mondta a doktor. — Másra nem is hasonlíthat . . . A rómaiak nagymesterei voltak a vízvezeték-építésnek. Ez a híd is ragyogó mérnöki munka!

— Én mindig azt hittem, mérnökök csak gőzmozdonyt csinálnak!

— Különböző mérnökök vannak. . . Utat, hidat és alagutat építeni, ez együvé tartozik. Az erődítményépítés viszont megint más. . . De most már azt hiszem, vissza kell térnünk. És ne felejtsd el, hogy nem szabad aggódnod a számla miatt, mert még te is megbetegszel, és akkor küldök egy olyan hosszú számlát a mamádnak, mint ez a híd itt. Amikor Bobbie fent a rétnél, amely az úttól a Három Kéményig nyújtózik, elvált az orvostól, nem érezte, hogy rosszat cselekedett volna. Bár sejtette, hogy mama talán másképp fog vélekedni. És *azt* is érezte, hogy most az egyszer ő az, akinek igaza van, és boldogan botla-tott lefelé a sziklás lejtőn.

PhyUisszel és Péterrel a kiskapuban találkozott.

Testvérei szokatlanul tiszták és rendesek voltak, és Phyllisnek még egy piros szalag is volt a hajában. Bobbie-nak épp csak annyi ideje maradt, hogy rendbe szedje magát, és egy kék szalagot kössön a hajába; s máris szólt a kis csengő!

— No — mondta Phyllis —, a meglepetés már kész van, és mindjárt meg is láthatod. Csak addig várj még, míg meg nem szólal a csengő megint, és akkor bejöhetsz az ebédlőbe.

Bobbie várt.

— Csingilingi! — csengett a csengő, és Bobbie irulva-pinilva lépett be az ebédlőbe. Azon nyomban, hogy benyitott, egy fényből, virágból, énekből való új világba csöppent. Mama, Péter és Phyllis az asztal végén álltak szép sorban. A zsalukat leeresztették, s az asztalon tizenkét gyertya égett Roberta minden évére egy-egy gyertya volt szánva. Az asztalt sokszínű virágszőnyeg díszítette. Roberta helyén dús nefelejcskoszorú pompázott, sőt néhány sokat ígérő csomagocska is ott kellett magát.

Az énekkar tagjai mama, Phyllis és Péter voltak. Ismert templomi ének hangjai csendültek a fülébe, de Roberta tudta, hogy a szöveget mama költötte hozzá. Mama így szokta ezt születésnapokon. . . A hagyományos versmondás és éneklés egyébként Bobbie negyedik születésnapján kezdődött — Phyllis akkor még cse

49

csemő volt. Bobbie azóta sem felejtette el, miként tanulgatta a versikét, hogy „meglepje” vele apát. Szerette volna tudni, vajon mama is emlékszik-e rá. Ez volt az a négyéves kori vers:

Négyesztendős vagyok máma! Négy az egy meg három . . .
Legszebb kor a négyéves kor, többre nem is vágyom!
A négyéves négyet szeret, két szülőt, két testvért. . .
öleljétek meg hát ti is ezért a kis versért!

A dalocska, amelyet most énekeltek testvérei, így hangzott:

Drága jó Robertánk, bánat sose érjen! Bosszúságtól, bajtól szeretetünk védjen!

Születésed napján fogadd ajándékunk, érezd meg belőle szívbeli szándékunk!

Vidámság kísérjen, balsors elkerüljön, nyomodba utadon szerencse szegüljön!

50

Ragyogjon az égbolt magasan fölötted . . . kedves Bob, legyen még sok ilyen ünneped!

Amikor befejezték az éneklést, egyszerre kiáltották torkukszakadtából:

— Háromszoros éljen a mi drága Bobbie-nk tiszteletére! Bobbie úgy érezte, hogy mindjárt sírva fakad. Ti is éreztétek már, ugye, ezt a furcsa bizsergést az orrotok körül, meg azokat az apró tüsszürásokat a szemhéjatok alatt? De még mielőtt ideje lett volna rá, hogy csakugyan elkezdjen bögni, anyja és testvérei hozzáléptek, és sorban megölelték és megcsókolták.

— S most nézd meg az ajándékaidat! — mondta mama. Az ajándékok csakugyan nagyon szépségs: voltak. Először is egy zöld-piros tűtartó könyvecskét fedezett fel, amelyet PhyUis varrt titokban. . . Aztán mamának a nagyon édes, vajtartó alakú kis ezüst meUtűjét, amelyre . már évek óta annyira vágyott, de amelyről soha nem gondolta volna, hogy egyszer még az övé lehet. Két darab kék üvegváza is volt ott Mrs. Vineytől. Roberta a falu boltjában látta őket a minap, és meg is csodálta mindkettőt. Az ajándékok sorát három születésnap i üdvözlőlap zárta be, csinos kis képecskékkel és jókívánságokkal.

Mama feltette a nefelejcskoronát Bobbie barna fejére.

— És most gyere, tekintsd meg az asztalt is! — mondta.

Az asztalon torta volt, rajta fehér cukorbevonat. . .

Rózsaszín cukorkákból ez volt kirakva a tetején: *Drága*

50

Bobbie. **A bukta meg a dzsem sem hiányzott, de mégis a legszebb az volt, hogy a nagy asztalt mindenütt virágok borították — a tálcát például egész violaerdő vette körül, és minden terítéket nefelejcsgyűrű ékesített. A tortát fehér orgonával rakták körül, és az asztal közepén bonyolult minta volt kirakva orgonából, violaszirmokból és az aranyeső sárga fürtjeiből.**

— Mit ábrázol a minta? — kérdezte Roberta.

— Ez egy térkép, még hozzá a vasút térképe — magyarázta Péter. — Ide nézz, ezek az orgonavonulatok itt a sínek, a viola pedig az állomás. Az aranyeső a vonat, emitt vannak a

váltóházak, ez pedig az út ide hozzánk . . . A három tömött virágú, piros százszorszép a mi három integetésünk az öregúrnak, ez meg ő a vonaton: az árvácska az aranyesőfűrtön.

— És ez itt a Három Kémény vörös primulából kirakva — tódította Phyllis. — Ez a kicsi rózsabimbó meg mama, ahogy épp minket keres, mert elkéstünk a teáról. Péter találta ki az egészet, és az összes virágot az állomásról kaptuk. Biztosak voltunk benne, hogy tetszeni fog neked.

— Ez pedig az én ajándékom — mondta Péter, s hirtelen leállította imádott gőzmozdonyát az asztalra, szemben Bobbie-val. Szerkocsija friss fehér papírral volt kibélelve, és édességgel volt megrakva.

— De Péter! — kiáltott fel Bobbie, egészen meghatva ettől a nagy adakozókédvtől. — Csak nem adod nekem a te drága kicsi mozdonyodat, amit úgy szeretsz?!

— Dehogysis! — vágta rá Péter. — A mozdonyt nem, csak a cukrot!

Bobbie nem tehetett róla, hogy kissé elváltozott az arcszíne. Nem is armyira az bántotta, hogy nem kapta meg a mozdonyt, hanem inkább az, hogy ilyen nemes cselekedetet tétélezett fel Péterrel. . . Buta volt, hogy

51

ilyesmi egyáltalán az eszébe jutott. Most majd kapzsinak fogják tartani, hogy egyszerre akarta a mozdonyt is és a cukrot is. Ezért változott el az arcszíne. Péter persze észrevette, mi megy végbe benne. Egy pillanatig habozott, aztán az ő arcszíne is elváltozott, majd azt mondta:

— Ügy értem, nem adom oda egészen a mozdonyt, csak felesben, ha akarod.

— Hát ez igazán szép tőled! — kiáltott fel Bobbie. —

Micsoda ragyogó ajándék!

Többet hangosan nem is mondott, magában azonban ezt gondolta:

„Ez rettenetesen imponáló volt Pétertől, mert tudom, hogy esze ágában sem volt ideadni a mozdonyt. A törött fele lesz az enyém, és majd megjavítatom, és születésnapjára visszaadom neki.”

— Igen, mama, szeretném, ha felvárnánk a tortát! — mondta hangosan, és a születésnap lakoma ezzel meg is kezdődött.

Remekebb születésnapot el sem lehet képzelni. Teázás után mama társasjátékot játszott velük, és ráadásul rájuk bízta a döntést, hogy mit játsszanak. Természetesen elsőnek a szembekötősdit választották, mégpedig abban a sorrendben

kezdve, amerre Bobbie nefelejcskoszorújának szára bólogatott a füle mögül. Aztán hogy közeledett a lefekvés, és már épp ideje volt, hogy kissé lecsillapodjanak, mama felolvasta nekik legújabb tündérmeséjét.

— Ugye, ma nem maradsz fenn késő éjszakáig dolgozni, mama? — kérdezte Bobbie, miután jó éjszakát kívántak egymásnak.

Mama azt válaszolta, nem, ma nem fog fennmaradni, csak még egy levelet ír apának, és utána ágyba megy. Később azonban, amikor Bobbie lelopakodott, hogy

52

felhossa ajándékait — úgy érezte, nem tud nélkülük elaludni —, mama nem írt ugyan, de feje a karjára volt hajtva, a karja az asztalon nyugodott. Bizony szép volt Bobbie-tól, hogy halkán tovasurrant! Magában többször is elmotyogta: „Ha nem akarja, hogy megtudjam, milyen boldogtalan, akkor én nem is fogok tudni róla soha!” De akár akarta, akár nem, szomorú felfedezése mégiscsak elrontotta a születésnapját.

Már másnap reggel elkezdte keresni az alkalmat, hogy titokban megjavíttathassa Péter mozdonyát. S lám, az áhított alkalom még aznap délután eljött.

Mama bevásárolni utazott a legközelebbi városba. Ilyenkor mindig bement a postahivatalba is. Talán azért, hogy feltegye a levelet apának; ^ vüágért sem bízta volna rá ezt a postáját a gyerekekre vagy Mrs. Vineyre, a faluba meg soha nem merészkedett.

Péter és Phyllis kísérték el útjára. Bobbie nem akart velük mermi, de bárhogy törte is a fejét, jó kifogás nem jutott az eszébe. Már-már kétségbeesett, amikor ruhája hirtelen beleakadt egy nagy szögbe a konyhaajtónál. Hatalmas, cikcakkban futó szakadás éktelenítette el a szoknyája elejét. Akár hiszitek, akár nem, az egész a véletlen műve volt. . . A többiek nagyon sajnálták Bob-bie-t, de nélküle keUett ehenniük, mert arra már nem volt idő, hogy átöltözzék; így is elég késő volt, s rohanniuk keUett az áUomásra, hogy elérjék a vonatot.

Amikor végre elmentek, Bobbie felvette otthoni ruháját, és egyedül szaladt le az áUomásra. Nem ment be az állomásépületbe, hanem a vasúti sínek mentén a peron végéhez igyekezett, ahová be szokott áUni a mozdony, mialatt maga a vonat a peron mentén várakozik. Ezen a helyen található a víztartály is, amely egy

52

hosszú, hajlékony, elefántormányhoz hasonló tömlővel van felszerelve. Bobbie a szemben levő partoldalon bemászott egy bokorba. A játék mozdonyt még otthon becsomagolta egy barna papírba, s a hóna alá fogva itt várakozott vele türelmesen.

S aztán mikor a következő vonat beérkezett és megáUt, Bobbie átvágott az eUenirányú síneken, és megáUt közvetlenül a mozdony meUett. Még soha nem jutott ilyen közel egy mozdonyhoz. A gépezet sokkal 'nagyobb'nak és erősebbnek látszott közelelről, mint elképzelte, ő maga meg rettentő kicsinynek és gyámoltalannak érezte magát; mint aki valamiféle nagy veszéUyel áU szemben, és tudja," hogy könnyen baj érheti.

„Most legalább tudom, mit érezhet egy hernyó az országúton" — suttogta.

A mozdonyvezető és a fűtő nem láthatta őt. A másik oldalon könyököltek, s a baktemak meséltek valami történetet egy kutyáról, amely elragadott egy ürücombot. — Ha lenne olyan szíves! — mondta Roberta, de a mozdony éppen gőzt engedett ki, és senki sem haUotta a szavait. — Ha lenne olyan szíves, vezető úr! — mondta valamivel hangosabban, de a mozdony éppen abban a pillanatban hor'kantott egyet, és csak természetes, hogy ezzel a zajjal szemben Roberta vékony kis hangjának semmi esélye sem volt.

Ügy vélte, nincs más megoldás, mint ha felmászik a mozdonyra, és meghúzza a zubbonyuk szélét. A lépcső magas volt, de azért fel tudta rá tenni a térdét, és nagy ügyvel-bajjal fel is tudott kúszni a vezetőfülke belsejébe. Közben azonban megbotlott, és négykézlábra esett a szénhalmon, amely mögött ott tátongott a szerkocsi négyzet alakú nyüása. A gőzös sem volt különb, mint a mozdonyvezető és a fűtő; a szükségesnél jóval nagyobb

53
zajt csapott. S ahogy Roberta rábulcotta a szénre, a mozdonyvezető — anélkül, hogy észrevette volna a hivatlan vendéget — máris megfordult, és elindította a mozdonyt. Mire Bobbie feltápázkodott, a vonat már mozgott — gyorsabban, semhogy leugorhasson róla.

Mindenféle szörnyű gondolat rohanta meg egy pillanat alatt. Az első, ami eszébe jutott, az volt, hogy expresszvonatok száz mérföldeket is megtesznek megállás nélkül. S ha ez történetesen tényleg gyorsvonat, vajon hogyan jut majd haza? Hiszen pénze sincs, hogy a visszautazást megfizesse! „És semmi keresnivalóm nincs

itt. Én tulajdonképpen egy betörő vagyok, egy valóságos mozdonybetörő — gondolta. — Cseppet sem csodálkoznék, ha bezárnának érte."

A vonat közben mind sebesebben haladt.

Valami volt a torkában, ami miatt képtelen volt beszélni, pedig kétszer is megkísérelte, hogy megszólaljon. A férfiak háttal álltak neki. Az izéket forgatták, amelyek úgy füstöttek, mintha csapok volnának.

Hirtelen kinyújtotta a karját, és megfogta a legközelebb álló zubbonyának az ujját. A férfi megrezent, és hirtelen megfordult. Egy pillanatig csak csendben méregették egymást. S aztán egyszerre törték meg a csendet.

— Nicsak, egy potyautas! — mondta a férfi, Rober-tából pedig kitört a zokogás.

A másik is mondott valamit — hogy mit, Roberta nem értette —, de annak ellenére, hogy igen meglepettnek látszottak, mégsem voltak barátságatlanok.

— Haszontalan kislány vagy ám! — mondta a fűtő, de a mozdonyvezető közbeszólt:

— Szép kis maskara, én inkább így nevezném! — És leültették egy vasszékre, s kérték, hagyja abba a sírást, inkább mesélje el nekik, mi végre pottyant közéjük.

Bobbie abba is hagyta a sírást, mihelyst tudta.

54

Szerencsére eszébe jutott, hogy Péter sokért nem adná, ha az ő helyében lehetne — egy igazi mozdonyon, amely ráadásul még megy is! A gyerekek már régóta szerették volna tudni, hogy van-e olyan nagylelkű mozdonyvezető a földön, aM egyszer magával vinné őket a mozdonyán egy kis utazásra — és most, lám, Roberta egy mozdonyon utazik! Fölszárította a könnyeit, de csak tovább szipogott.

— Rajta hát — biztatta a fűtő —, ki vele! Minek köszönhetjük a látogatást?

— Jaj, kérem. . . — kezdte Bobbie, de rögtön abba is hagyta.

— Próbáld meg talán még egyszer elkezdeni — biztatta jólelkűen a mozdonyvezető.

— Kérem, vezető úr — mondta Roberta —, én kiabáltam magának letről, de nem hallotta, és erre én felmásztam, hogy megfogjam a karját. Csak egészen gyöngén akartam megfogni, és akkor ráestem a szénre, és nagyon sajnálom, hogy megijesztettem. Kérem, ne haragudjon! Nagyon kérem, ne!

És tovább szipogott.

— Mi nem haragszunk, minket csak érdekel ez a dolog — enyhült meg a fűtő is. — Nem mindennap poty-tyan le az

égből egy Mslányka, egyenest ebbe a mi szénbunkerunkba, igaz-e, BiU? De hát mi jutott eszedbe?

— Ez itt a kérdés — tette hozzá a mozdonyvezető —: miért csináltad?

Bobbie azon vette észre magát, hogy még mindig nem egészen hagyta abba a sírást. A mozdonyvezető egy kicsit hátba veregette, s ezt mondta:

— Na, csillapodj, kis komám! Ez a nyafogás rosszabb mindennél. Meg kell veszni tőle.

— Azt szerettem volna — mondta Bobbie, egészen felderülve attól, hogy kis komámnak szólították —,

55

Gsak azt akartam kérni, hogy legyen szíves, és javítsa meg ezt nekem.

Kihalászta a barna papírcsomagot a szén közül, és remegő, pirosra hevült ujjaival kibogozta a madzagot.

Miközben lábszárai majd lepörkölődtek a kazán tüzetől, váUa csaknem megfagyott a csípős, hideg légáramlattól. A mozdony támolygott, rázkódott és dübörgött, és mialatt elfutottak egy híd alatt, mintha az egész mozdony az ő fülében zakatolt volna.

A fűtő szenet lapátolt a tűzre. Bobbie letekerte a barna papirost, és megmutatta a játék mozdonyt.

— Azt gondoltam — mondta reménykedve —, hogy talán maga meg tudja javítani ezt nekem, mert maga gépész is, ugye?

A mozdonyvezető erre kijelentette, hogy menten megüti a guta. . .

— Engem már meg is ütött — jegyezte meg a fűtő.

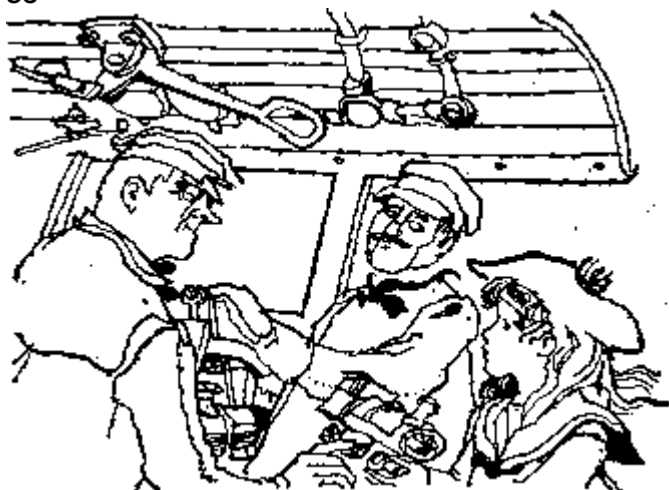
A mozdonyvezető elvette a kis mozdonyt, jól megnézte, majd a fűtő is abbahajrta egy pillanatra a szénlapátolást, és ő is megnézte.

— Angyali kis jószág, annyi szent! — álmélkodott a mozdonyvezető. — Mégis, miből gondoltad, hogy mi játékok javításával töltjük itt az időnket?

— Hogy angyali-e, azt nem tudom — felelte Bobbie —, én csak annyit tudok, hogy mindenki, akinek bármi köze van is a vonatokhoz, olyan jó és barátságos. Nem gondoltam, hogy meg fognak érte haragudni. Ugye, nem haragusznak? — tette hozzá, mert egy nem éppen barátságos szemvillanást fogott el kettőjük között.

— Az én foglalkozásom az, hogy vezessem a mozdonyt, nem az, hogy megjavítsam — mondta BiU. — Vagy ha már javítanom kell, akkor sem egy ilyen bolhamozdonyt

javítanék, mint ez itt. Meg aztán nem is ez a legfontosabb most, hanem hogy miként juttassunk
56

vissza bánkódó családtagjaid körébe. . . Ne félj, minden meg lesz bocsátva!

— Elegendő, ha a következő állomáson letesznek — mondta Bobbie bátran, jóllehet a szíve vadul dobogott, ahogy rászoritotta a tenyerét —, meg kölcsönöznek nekem egy kis pénzt egy harmadosztályú jegyre . . . Becsületszóra vissza fogom fizetni!

— Valóságos kis hölgy, minden porcikájában az — mondta BiU hirtelen és egészen eUágyulva. — Na, majd gondoskodunk róla, hogy épségben hazakerülj. Az ám, a boUia-mozdony. . . Mondd csak, Jim, nincs neked valami ismerősöd, aki tud hegesztőpisztolyal bánni? Ez minden, úgy látom, amire a kis vacak rászorul.

— Pontosan így mondta apa is — helyeselt Bobbie készségesen. — Hát ez meg mire való? — És rámutatott egy kicsi rézkerékre, amelyet megforgatott a mozdonyvezető, mialatt beszélt.

56

— Ez az injektor. '

— Injek. . . micsoda?

— Fúvócső. Ez éleszti a tüzet a kazánban.

— Jaj, de érdekes! — lelkesedett Bobbie, és magában-elhatározta, hogy minderről feltétlenül beszámol majd a többieknek.

— Ez meg az automatikus fék — folytatta BiU. Hízelt neki, hogy a kislány ennyire lelkesedik. — Csak lenyomod ezt a kis fogantyút itt, akár csak egy ujjal, mert elég ennyi is neki, és a vonat abban a minutában megáU. Ez az, amit az újságokban a tudomány hatalmának neveznek.

Mutatott Bobbie-nak még két kis számlapot is — olyanok voltak, mint az óralapok —, s elmondta, hogy az egyik közülük azt jelzi, hogy mekkora a gőz nyomása, a másik meg, hogy a fék helyesen működik-e.

Bobbie-nak alkalma nyílt időközben arra is, hogy megfigyelhesse, hogyan engedik ki a gőzt egy nagy, csillogó acélfogantyú segítségével. . . Most többet tudott meg arról, hogyan működik egy mozdony, mint amennyi tudnivalóról egyáltalán sejtelve lehetett, ezenkívül Jim megígérte, hogy az ő második unokatestvére feleségének a bátyja majd meg fogja forrasztani a játék mozdonyt, vagy ha nem, Jim megmondja majd az okát, miért nem. Eltekintve a mérhetetlen tudománytól, amit itt magába szívott, szert tett még barátokra is. Biztos volt benne, hogy ő, BiU és Jim most már egész életre jó barátok lettek; és hogy ők ketten teljesen és örökre megbocsátották neki, amiért olyan kéretlenül bepoty-tyant szerkocsijuk megszentelt széngöröngyei közé.

Stacklepoole Junctionnál vált el tőlük, egymás kölcsönös nEgyrabecsülésének meleg bizonygatása után. A vasutasok átadták egy visszafelé menő vonat kísérőjének — egyik barátjuknak —, s így osztályrésze lett Bob

57

bie-nak még az az öröm is, hogy megtudja, mivel foglalkoznak a kocsikísérők titkos erődjükben; sőt megtudta azt is, mi történik, ha meghúzzák a vészjelzőt az egyik vasúti kocsiban — egy kerék forog körben a kocsikísérő orra előtt, és egy csengő berreg élesen a füle mellett. Ezenkívül megérdeklődte a kocsikísérőtől, miért halszagú a kocsija, és megtudta tőle, hogy nagy csomó halat keU szállítania mindennap, és hogy a folyadék mindig kifut a sárga pettyes lepényhal, tőkehal, makréla, nyelvhal és bűdöslazac dobozaiból, és összegyűlik a hullámlemezből készült padló mélyedéseiben.

Bobbie pontosan otthon volt teaidőre, de úgy érezte, a feje szétpattan attól a sok mindentől, amit azóta csöpögtettek bele, mióta elvált a többiektől. Hogy áldotta a szöveget, amely föltépte a ruháját!

— Hol voltál? — kérdezte a többiek.

— Az állomáson, természetesen! — felelte Roberta.

És nem is fog elárulni egy szóval se többet kalandjairól, míg el nem jön a kitűzött nap, amikor majd titokzatosan elvezeti két testvérét az állomásra, a 3.19-es „tranzifonathoz, és büszkén bemutatja majd őket barátainak, BiUnek és Jimnek.

Jim másod-unokatestvére feleségének a bátyja nem volt méltatlan a belevetett bizalomra. A játék mozdony szó szerint olyan lett, mint az új.

— Viszontlátásra! És isten velük! — kiáltotta Bobbie, még mielőtt a mozdony csikorogta volna el az „is-ten-hoz-zád”-ot. — Mindig, de mindig fogom szeretni magukat! És Jim másod-unokatestvére feleségének a bátyját hasonlóképpen! S mialatt a három gyerek hazafelé tartott a domboldalon, és Péter magánál szorongatta a mozdonyt, amely ismét a régi volt, Bobbie elmesélte nekik, hogyan volt potyautas.

58

5. FEJEZET

BÖRTÖNLAKÓK ÉS FOGLYOK

Az alábbi esemény aznap történt, amikor mama Maidbridge-ben járt.

Mivel egyedül utazott el, a gyerekekkel úgy beszélte meg előzőleg, hogy majd kimennek elébe az állomásra. És mert annyira szerették az állomást, csak természetes volt, hogy már egy jó órával korábban ott legyenek, mielőtt mama vonata egyáltalán feltűnhetett volna (föltéve, hogy pontos; ez azonban — mint tudjuk — képtelenség). Igaz, mindenképp korán mentek volna ki, különösen szép időben, amikor az erdők, mezők, sziklák és folyók ezernyi szórakozást kínálnak. . . Igen ám, csak hogy aznap reggeltől estig esett az eső, és júliushoz képest nagyon is hideg volt. Heves szél fúj, s csak úgy kergette maga előtt a lüa felhőnyajakat az égen. (Olyanok, mint valami mesebeli elefántcsorda — jegyezte meg PhyUis.) Az esőcseppek nagyokat koppanva hullottak a földre, és az állomáshoz vezető utat végül is futva tették meg a gyerekek. Az eső mind irgalmatlanabbul szakadt, ferdén csapkodott a jegypénztár, valamint annak a jéghideg helyiségnek ablakaihoz, amely ajtaján ezt a feliratot viselte: *Váróterem.* — Mintha ostromlott várban volnánk — mondta Phyllis. — Nézzétek, hogyan csapódnak a meÜvédhez az eÜenség nyUai!

58

— Nekem ez inkább egy kerti locsolót juttat az eszembe — bölcsekedett Péter.

Elhatározták, hogy a fölfelé menő vonatok peronján várakoznak, mert a másik peront már elöntötte a víz, és az eső bevágott a nagy eresz alá, ahol a lefelé utazók várakoztak.

Az előttük álló óra több érdekes látnivalót ígért, hiszen mama vonatja előtt még három vonatnak kellett beérkeznie — kettőnek letről, egynek fentről —, amelyet megbámulhattak.

— Talán addigra el is áU az eső — mondta Bobbie. — De azért örülök, hogy elhoztam mama esőkabátját és esernyőjét.

Mit volt mit tenni, bevonultak az elárwilt váróterembe, és társasjátékkal próbálták meg agyonütni az időt. Hogy nüt játszottak? Hát reklámot! Nem ismeritek? Úgy megy, mint az „Amerikából jöttünk”. A játékosok felváltva kimennek, és amikor visszajönnek, úgy tesznek, mintha reklámoznának valamit, a többieknek pedig ki keU találniuk, miről van szó. Elsőnek Bobbie jött be, és szigorú arcot vágva rögtön letelepedett mama ernyője alá. Persze mindjárt tudta mindenki, hogy ő az a ravasz róka, „aki” ott ül az ernyő alatt az esernyőgyártó cég plakátján. PhyUis azon mesterkedett, hogy varázsszőnyeget csináljon mama esőkabátjából, de éiz esőkabát sehogy sem akart hullámosan maradni, ahogy PhyUis beigazította, és ahogy egy igazi varázsszőnyeghez iUenék, így aztán nem csoda, hogy a többiek nem tudták kitalálni, mit is hirdet. Egyöntetűen megáUapi-tották, hogy Péter kissé eltúlozta a dolgot, amikor arcát szénporral mázolta be, lehetetlen pózba vágta magát, és kijelentette, hogy ő a Paca, amely valamelyik írószergyár „kiváló minőségű éjfelete tintáját” ajánlja.

Most megint PhyUisen volt a sor. Már majdnem si
59

került a művelet, amelynek eredményeként egy sivatagi szfinxre hasonlított volna, hogy „Mr. Pityipalkó személyesen vezetett nilusi túraútjait” reklámozhassa vele, amikor egy éles csengetés hírül adta a fölfelé tartó vonat érkezését. A gyerekek kifutottak, hogy lássák. Mozdonyán épp az a mozdonyvezető és fűtő volt szolgálatban, akiket a gyerekek legdrágább barátaik közé sorolták. Kölcsönös bókolás következett. Jim a kismozdony hogyléte felől érdeklődött, Bobbie pedig rájuk erőszakolt egy csomag ragacos, maga gyártotta karamellát.

A hallatlan figyelmességtől elbűvölve a mozdonyvezető megígérte, hogy majd megfontolja kis barátnője kérését, és

egy napon talán mégis elviszi majd Pétert egy kis mozdonykörutazásra.

— De most aztán hátrább, kis komáim! — kiáltott fel néhány perc múlva. — In-dula-bak-ter-háááz!

Indult is, s a vonat elment. A gyerekek addig néztek utána, míg lámpája el nem tűnt a kanyarban, aztán sarkon fordultak, hogy visszatérjenek a váróterem poros ürességébe és a reklám játék örömeihez.

Gondolták, nemigen látnak már senkit az utasok közül, hiszen nyilván a sereghajtók is leadták jegyüket, és kitódultak az épületből. Így hitték, de mit láttak? A kijárat előtt nagy folt sötétlett, és ez bizony nem volt egyéb, mint egy jókora csoportosulás.

— Ejha! — rikkantotta el magát Péter, kéjesen megborzongva a váratlan izgalomtól. — Itt történt valami! Gyerünk!

Végigfutottak a peronon. A tömeghez érve azonban egyelőre nem láttak semmit, csak a legszélén áUók gőzölgő hátát és könyökét. Nyilvánvaló volt, hogy történt valami.

— Hitemre, nem is füst cudarabbul, mint egy vadember! — jegyezte meg egy farmerkűsejű férfi. Mi

60

alatt beszélt, Péter beletekintett simára borotvált, vörös arcába.

— Márpedig ez szerintem tisztára rendőrségi ügy — jelentette ki egy fekete táskás fiatalember.

— Ugyan már! — intette le egy másik. — Orvos keU ide meg kórház!

És ekkor meghallották az állomásfőnök kimért és hivatalos hangját:

— Tessék már továbbmenni! Ha megengedik, ezt majd én

...

De a tömeg csak nem mozdult. Aztán egy hang hallatszott, amitől a gyerekek majd kiugrottak a bőrükből izgalmukban. Az a valaki ugyanis idegen nyelven beszélt; sőt mi több, olyan nyelven, amelyet még soha nem hallottak. Franciát és németet például hallottak már beszélni. Emma néni tudott németül, és egyszer énekelt is valamit, amiben *heduten* volt, meg *Zeiten* és *bin* meg *Sinn*. De latin sem lehetett ez a nyelv. Péter egy teljes éven át tanult latint. Az azért vigasztaló volt, hogy a tömegben nem akadt senki, aki jobban értette volna a gyerekeknél ezt az idegen nyelvet.

— Mit mond? — tudakolta a farmerféle szuszogva.

— Nekem úgy hangzik, mintha franciául beszélne —
találgatta az állomásfőnök, aki egyszer egy egész napot
töltött Boulogne-ban.

— Nem, nem francia! — tiltakozott Péter.

— Hát akkor mi? — szóltak közbe többen is. Mindenki látni
akarta a beszélőket, s a tömeg ekkor kissé meglazult. Péter
közben előrenyomakodott, s mire a kör újra összezárult,
már ott áUt az első sorban.

— Nem tudom, micsoda — mondta Péter —, csak azt tudom,
hogyan nem francia. Annyit biztosan tudok. — S ekkor végre
meglátta, mi az, amit körül fog a sokaság.

61

Egy férfit szorongattak ott, azt a férfit (Péter biztos volt
benne), aki azon az ismeretlen nyelven beszélt. Hosszú hajú
férfi volt, a szeme vadul forgott, s furcsa szabású ócska
ruhát viselt: ilyesfajta ruhát nem látott még Péter... Keze
is, ajka is remegett, és amikor a fiúra tévedt a pülantása,
rögtön elkezdett megint beszélni.

— Nem, nem francia! — bizonykodott Péter.

— Hát beszéljen vele franciául, ha maga olyan sokat tud
franciául — mondta a farmerkülsejű férfi.

— Párlévu franszé? — kezdte Péter nagy bátran, a tömeg
Eizonban a következő pillanatban ismét hátrahökölt, mert a
férfi a vadul forgó szemekkel azonnal abbahagyta a falhoz
támaszkodást, és előreugrott. Megragadta Péter kezét, s
elkezdte önteni a szavak áradatát. A fiú nem értett semmit
belőle, de valahogy az egész kísértetiesen ismerősnek tűnt.
— ime! — mondta Péter, s megfordult, hogy győzelmi
pillantást lövelljen a tömeg felé. Az idegen, rongyos figura
még mindig a kezében tartotta Péter kezét. — ime, ez
francia!

— Na és mit mondott?

— Azt nem tudom — vallotta be kénytelen-kelletlen Péter.

— Erre tessék — mondta megint az állomásfőnök. —

Tessenek már továbbmenni, kérem! Én fogok foglalkozni
ezzel az ügygel.

A legijedesebb és legkevésbé kíváncsi utazók közül
néhányan vonakodva odébbálltak. PhyUis és Bobbie így
végre Péter közelébe kerülhettek. Mindhármukat *tanították*
az iskolában franciául. Mennyire szívből kívánták most,
bárcsak meg is *tanulták* volna! Péter a fejét rázta, az idegen
vizont Péter kezét, mégpedig a lehető legmelegebben, és
olyan barátságosan nézett rá, aho

61

gyan csak tudott. Valaki a tömegben, kis nekikészülő-dés után, hirtelen azt mondta:

— Nix dajcs! — És aztán mélyen elvörösödve kihátrált a szorításból, és elment.

— Tessék az irodába vinni! — suttogta Bobbie az állomásfőnöknek. — Mama beszél franciául. A következő vonattal érkezik Maidbridge-ből.

Az állomásfőnök hirtelen, de nem barátságatlanul megfogta az idegen karját. A férfi azonban elrántotta, és köhögve és reszketve hátrahökölt, és azon volt, hogy eltolja az állomásfőnököt magától.

— Jaj, hát nem látja, mermyire meg van ijedve?! — mondta Bobbie. — Azt hiszi, hogy be akarja zárni. Tudom, hogy azt gondolja. Nézzen csak a szemébe!

— Olyan a szeme, mint a rókának, mikor csapdába esüi a bestia — mondta a farmer.

— Hadd próbáljam meg én! Valóban tudok egy-két szót franciául, ha hagynak gondolkodni — mondta Bobbie. Néha, nagy ínség pillanataiban, csodálatos dolgokat tudunk véghezvinni; olyan képességekről teszünk tanúságot, melyeknek létezéséről különben még csak nem is álmodtunk. Bobbie sohasem volt az elsők között a franciaóráán, de valamit csak meg kellett tanulnia észrevétlenül is, mert most, ahogy azokba a vad, hajszott szemekbe nézett, valóban emlékezett néhány szóra, sőt mi több, ha hibásan is, de *beszélt* franciául. Ezt mondta:

— Vous attendre. Ma mére parlez frangais. Nous . . . Mit is jelent „barátságosnak lermi” franciául?

Senki sem tudta.

— Bon „jót” jelent franciául — szólalt meg Phyllis.

— Nous être bon pour vous.

Nem tudom, hogy a férfi megértette-e ezt a zagyvaságot, de a mozdulatot bizonyára megértette: ugyanis

62

Bobbie beletette a kezét az övébe. És meg kellett hogy értse a kislány másik kezét is, amely megcirógatta ócska kabátja szélét.

Bobbie gyengéden az állomásfőnök szentélye felé tuszkolta a férfit. A másik két gyerek a nyomukban maradt. Az állomásfőnök becsukta az ajtót a tömeg orra előtt. A tömeg még ott ácsorgott egy darabig a jegypénztár előtt, beszélgetve és rá-rápiUantva a bezárt sárga ajtóra, aztán morogva, egyenként vagy kettesben elszállingózott. Bobbie még az állomásfőnök irodájában is fogta az idegen kezét, és simogatta a kabátja szélét.

— Szóval egy potyautas! — mondta az állomásfőnök. — Nemcsak hogy nincs jegye, de még azt sem tudja, hova akar utazni. Nem vagyok benne biztos, de azt hiszem, rendőrért kellene küldenem.

— Jaj, ne! — könyörögtek egyszerre a gyerekek, és Bobbie hirtelen az idegen és a többiek közé állt, mert észrevette, hogy a férfi sír.

Hihetetlen, de volt zsebkendő a zsebében. Ennél már csak az lehetett csodálatosabb, hogy zsebkendője eléggé tiszta is volt. Szembefordult az idegennel, elővette a zsebkendőjét, és úgy adta oda neki, hogy a többiek ne lássák.

— Csak addig várjon, míg mama megérkezik — gyözködte tovább az állomásfőnököt Phyllis. — Mama gyönyörűen beszél franciául, örülni fog, ha haUja.

— Biztos vagyok benne, hogy semmi olyat nem tett, amiért börtönbe kellene dugni — mondta Péter,

— Nekem is úgy tűrük, hogy erre nincs jogalap — vélekedett az állomásfőnök, — Semmi kifogásom ellene, hogy egyelőre átengedjük a megbocsátó feledésnek, legalábbis míg a mamájuk meg nem érkezik. De szeretném

63

addig is megtudni, ha lehetséges volna, hogy melyik nemzet tartja 6t a számláján.

Péternek remek ötlete támadt. Kihúzott a zsebéből egy borítékot, és felmutatta. Tömve volt külföldi bélyegekkel.

— Ide figyeljete! — mondta —, mutassuk meg neki ezeket! Bobbie észrevette, hogy az idegen közben fölszárította könnyeit zsebkendőjével.

— Rendben van — egyezett bele.

Felmutattak egy olasz bélyeget; aztán előbb rámutattak a férfira, majd a bélyegre, majd ismét a férfira, és szemöldöküket kérdően felvonták. Az idegen tagadóan rázta a fejét. Ezután mutattak neki egy norvég bélyeget — a jól ismert kék színűt —, és ő megint azt jelezte, hogy nem. Akkor megmutatták a spanyolt, és erre az idegen kivette a borítékot Péter kezéből, és reszkető ujjáival keresgélgni kezdett a bélyegek között. A keze, amelyet végül is úgy nyújtott előre, mint aki megválaszol egy kérdést, az orosz bélyegen nyugodott.

— Orosz — kiáltott fel Péter — vagy valami hasonló, mint az a férfi a Kipling-könyvben! Az ember, aki volt! Ismeritek? Jelezték a maidbride-i vonatot.

— Én itt leszek veled, míg maguk idehozzák mamát — mondta Bobbie.

— Nem félsz?

— Nem — felelte Bobbie, és úgy tekintett az idegenre, mintha egy megbízhatatlan természetű idegen kutyára pülantott volna. — Ugye, nem fog bántani, ugye, nem? Rámosolygott, s a férfi visszamosolygott, kicsit kínosan. Aztán megint nevetett. Aztán betöltött mindent az' érkező vonat hangos zakatolása, sístergése; az állomás

64

főnök, Péter és Phyllis kimentek elé. Bobbie még akkor is kezében tartotta az idegen kezét, amikor mamával visszajöttek.

Az orosz felállt, és hangsúlyozott szertartásossággal meghajolt.

S akkor mama beszélni kezdett franciául, és az idegen válaszolt a szavaira. Eleinte kissé tartózkodóan, de aztán egyre hosszabb és hosszabb mondatokban.

A gyerekek mama és az idegen arcát lesték, s tudták, hogy az idegen most olyan dolgokat mesél neki, ami haragot és részvétet, sajnálatot és méltatlankodást kelt benne egyszerre.

— Nos, nagysádkám, miről is van szó? — Az állomásfőnök nem tudta tovább türtóztetni a kíváncsiságát.

— Ő — mondta mama —, minden rendben van. Orosz, és elhagyta a jegyét. Attól tartok, hogy nagyon beteg is. Ha rüncs ellene kifogása, most hazaviszem magammal.

Teljesen össze van roppanva. Holnap leszaladok, s mindent elmondok róla.

— Remélem, nem az lesz a vége, hogy egy megfagyott viperát vitt haza — kétségeskedett még mindig az állomásfőnök.

— Jaj, dehogy! — tiltakozott mama, és mosolygott. — Biztos vagyok benne, hogy nem, aimál is inkább, mert ő nagy ember a hazájában, könyveket ír, csodálatos könyveket, néhányat már olvastam közülük. De majd holnap mindent elmesélek.

Ismét franciául beszélt az orrossal, és mindnyájan láthatták az idegen szemében a meglepetést, az örömet és a hálát. A férfi feláUt, s udvariasan meghajolt az állomásfőnök felé, és karját szertartásosan odanyújtotta mamának. Mama elfogadta, de látni való volt, hogy tulajdonképpen ő segít a férfinak, és nem az neki.

— Kislányok, ti ijíost előresiettek, és tüzet raktok a

93

szalonban — mondta mama —, és legjobb lesz, ha Péter nyomban orvosért szalad. De Bobbie volt az, aki végül is orvosért ment.

— Nem szívesen zavarom magát — kezdte kifulladásra, miután odaért, ugyanis az orvos feltűrt ingujjban éppen az árvácskaágyást gyomlálta —, de mama felszedett egy nagyon rongyos oroszt, és biztosra veszem, hogy ő is a maga klubjához fog tartozni. Sőt abban is biztos vagyok, hogy pénze sincs. Az állomáson találtlik.

— Találták? Hát el volt veszve? — kérdezte a doktor, s már nyúlt is a kabátjáért.

— Igen — felelte Bobbie váratlanul —, ez a helyes kifejezés. Mamának már elmesélte élete édes-bús történetét franciául, és mama azt mondta, legyen szíves rögtön jönni, ha otthon van. A vendégünk szörnyen köhög, és sír is. Az orvos elmosolyodott.

— Ne! — kiáltott rá Bobbie. — Kérem, ne! Nem mosolyogna, ha látta volna! Soha nem láttam még férfit sírni. Maga nem tudja, milyen az.

Dr. Forrest azt kívánta, bár ne mosolygott volna.

Amikor Bobbie és a doktor a Három Kéményhez megérkeztek, az orosz abban a karosszékben ült, amely apáé volt, lábát egészen közel dugta a remek kandaUótűzhöz, s teát szürcsölt, amelyet mama készített neki.

— Ez az ember testileg-lelkileg össze van törve — mondta a doktor. — A köhögés rossz, de semmi se olyan rossz, hogy ne lehetne meggyógyítani. Rögtön ágyba keUene mennie . . . És hagyják égve neki a tüzet éjszakára.

— A saját szobámban rakok néki tüzet. Az az egyetlen hálószoba, ahol van kandalló — mondta mama.

Mama tüzet rakott, az orvos ágyba segítette az idegent.

65

Volt egy nagy, fekete koffer mama szobájában, de azt még egyik gyerek sem látta eddig kinyitva. És miután édesanyjuk megrakta a tüzet, kinyitotta a koffert, és fehérneműt vett ki belőle — férfifehémeműt —, és odarakta őket a tűzhöz, hogy kissé átmelegedjenek. Bobbie, aki épp fát hozott be a tűzre, meglátta a monogramot a hálóingen, aztán a nyitott bőröndre tévedt a tekintete. Minden holmi, amit csak látott benne, férfiholmi volt. Csakhogy a hálóingen apa monogramját láthatta! Akkor hát apa nem vitte magával a ruháit! A hálóing történetesen apa új ingei közül való volt. Bobbie emlékezett rá, hogy közvetlenül Péter születésnapja előtt csináltatták. Vajon miért nem vitte el apa magával a ruháit? Bobbie kilépett a szobából. Alig ért ki, máris hallotta, hogyan csikorog a kulcs a bőrönd zárjában. De hát miért nem vitte magával a ruháit apa?

Amikor mama kijött a szobából, Bobbie a karjaiba vetette magát, átfonta a derekát, és ezt suttogta:

— Mama! Csak. . . nem halt meg apa?

— Nem, kedvesem! Hogy jut az eszedbe ilyen szörnyőség?

— Én. . . én nem is tudom! — felelte Bobbie, és nagyon szégyellte magát. És újra megfogadta, hogy semmit sem fog meglátni, amit mama nem akar észrevetetni vele.

Mama gyorsan átölelte.

— Apa jól volt, egészen jól, amikor legutóbb hallottam felőle

— mondta —, és egy napon vissza fog jönni hozzánk. Ne is képzelj magadnak ilyen szörnyőséget, drága gyermekem!

Később, miután az idegen orosz urat ellátta éjszakára, mama bement a lányok szobájába.

Ott kellett aludnia Phyllis ágyában. Phylhs a földön kapott helyet egy matracon, ami neki alig jelentett töb

66

bet egy izgalmas kalandnál. Ahogy mama belépett, nyomban két fehér alak ugrott fel a helyéről, és két kíváncsi hang kérlelte:

— Mama, mesélj el nekünk *mindent* az orosz úrról! Most egy harmadik fehér alak toppant be a szobába.

Péter volt; úgy húzta maga után a takaróját, mint egy fehér páva a farkát.

— Eddig türelemmel voltunk — mondta —, még a nyelvemet is meg kellett harapnom, hogy el ne aludjak, és már majdnem el is aludtam, de' nagyon megharaptam, és most úgy fáj. Mesélj! Kerekíts belőle egy szép, hosszú történetet!

— Ma este nem tudok belőle hosszú történetet kerekíteni — felelte mama. — Nagyon fáradt vagyok.

Bobbie rögtön észrevette a hangján, hogy anyja sírt, a többiek azonban látni valóan semmit sem sejtettek.

— Akkor csak olyan hosszúút, amilyet most tudsz! — felelte Phil. Bobbie átölelte mama derekát, és szorosan hozzábújt.

— Ez olyan hosszú történet, hogy akár egész könyvet lehetne belőle írni. . . Nos, a vendégünk író, és csodálatos könyveket írt. Oroszországban, amíg a cár uralkodik, még beszélni sem lehet róla, miféle helytelen dolgokat művelnek a gazdagok, de még arról sem, hogy miként lehetne fordítani a szegények sorsán. . . Ha valaki mégis megteszi, börtönbe zárják.

— De nem tudják — szólta közbe Péter —, börtönbe az emberek csak akkor mennek, ha rosszat csináltak.

— Vagy ha a bíróság úgy gondolja, hogy rosszat csináltak — mondta mama. — Igen, ez így van AngHában. De a cár Oroszországában másképp van. Ez a mi írónk pedig írt egy

gyönyörű könyvet a szegényekről és arról, hogy hogyan lehetne segíteni rajtuk. A könyvet én is olvastam. Semmi egyéb nincs benne, csak jóakarat és

67

felebaráti szeretet. És ezért börtönbe vetették. Három évig ült egy szörnyű kazamatában, ahol alig volt világosság, csak nedvesség, és ahol minden csupa borzalom. Képzeljétek, börtönben, teljesen egyedül, három évig. . .

Mama hangja egy kicsit megremegett, majd hirtelen elhallgatott.

— De mama — mondta Péter —, ez nem lehet igaz! Ma! Űgy hangzik, mintha valamilyen történelemkönyv-li>ől vette volna. Az inkvizíció vagy micsoda volt csak ilyen!

— Sajnos, ez igaz — felelte mama —, ez mind szörnyen igaz. S onnan aztán kiengedték, és Szibériába száműzték. Egrik elítéltet a másikkal láncolták — voltak közöttük gonosz emberek is, akik mindenféle bűnöket követtek el —, hosszú lánc volt rajtuk, és mentek, vonultak, mentek napokon, heteken keresztül, míg végül azt gondolták, hogy soha nem is hagyják abba ezt a menetelést. Felügyelők mentek mellettük korbáccsal — igen, korbáccsal —, s ütötték-verték őket, ha elfáradtak. Néhányan közülük elgyengültek, mások elestek, s akik nem tudtak többé felkelni és továbbmermi, azokat ütötték, aztán otthagyták meghalni őket. Rettenetes! Végül bányába került, életfogytiglanra volt elítélve, s egész életére ott kellett volna maradnia — egy egész életre, mert megírt egy szép, nemes, ragyogó könyvet!

— Hogyan tudott elmenekülni?

— Amikor kitört az orosz—japán háború, néhány fogolynak megengedték, hogy mint önkéntes katona bevonuljon. Ő is önkéntes lett. De megszökött az első adandó alkalommal, és . . .

— De ez nagyon gyáva dolog, nem? — kérdezte Péter. — Megszökni! Rádásul háború idején!

— Gondolod, hogy tartozik valamivel annak az or

67

ázágnak, ameíy ezt tette *veiel* *tía* adósa valakinek, akkor elsősorban a feleségének és a gyerekeinek adósa. Azt sem tudja, mivé lettek.

— Ó! — kiáltott fel Bobbie. — Hát még ez is! Azalatt, míg börtönben volt, még rájuk is kellett gondolnia, és aggódnia kellett értük?

— Igen, egész idő alatt, míg börtönben volt, rájuk is kellett gondolnia, és aggódnia kellett értük. Mert minden, amit

tudott, az volt, hogy őket is börtönbe vethetik. Ilyesmi gyakran megesik Oroszországban. A baráilai azonban eljuttattak hozzá egy hírt, mialatt ő még a bányában dolgozott, hogy feleségének és gyerekeinek sikerült elmenekülniük, és hogy Angliába jöttek. Amikor megszökött, ő is nyomban ide jött, hogy megkeresse őket.

— Megvan neki a címük? — kérdezte a gyakorlatias Péter.

— Nincs, csak annyit tud, hogy Anglia. Londonba akart utazni, és azt hitte, itt kell átszáUnia a mi állomá-simkon, és akkor látta, hogy elvesztette a jegyét és az erszényét.

— És gondolod, hogy megtalálja? Úgy értem, a feleségét és a gyerekeit, nem a jegyet és azt az izét!

— Remélem. Remélem, és imádkozom érte, hogy ismét rátaláljon a feleségére és a gyerekeire.

Most még Phyllis is észrevette, hogy milyen bizonytalan a hangja.

— Mama — mondta —, úgy látszik, te nagyon sajnálsz őt! Mama nem válaszolt egy pillanatig. Aztán csak ennyit mondott:

— Igen.

Hol járhatnak a gondolatai? A gyerekek csendben várakoztak.

68

Aztán hirtelen megszólalt mama:

— Kedveseim, ha imádkoztok, kérjétek a jó Istent, hogy legyen irgalmas minden börtönlakóhoz és fogolyhoz. ;

— Hogy legyen irgalmas — mondta utána lassaa Bobbie — minden börtönlakóh és fogolyhoz . . . Helyes így, mama?

— Igen — felelte mama —, minden börtönlakóhoz és fogolyhoz. Minden, de minden fogolyhoz és száműzött-höz.

68

6. FEXTEZET
MEGMENTIK A VONATOT

Az idegen másnapra jobban lett, a következő napon még inkább, a harmadik nap pedig már armyira jól érezte magát, hogy ki tudott menni a kertbe. Egy fonott széket raktak ki a számára, és abban üldögélt ott, apa holmijaival a testén, amelyek viszont túl nagyok voltak rá. Aztán mama felszegte a zakó ujját és a nadrág szárát, és ekkor már türethetően álltak rajta. Barátságos lett az arca, nyoma sem volt rajta fáradtságának meg félelemnek, és folyton mosolygott a gyerekekre, valahányszor meglátta őket. A kicsik igen sajnálták, hogy nem beszél angolul. Mama közben több levelet is feladott olyan emberek címére, akikről gondolta, tudhatnak valamit egy orosz úr felesége és gyermekei angliai tartózkodási helyéről; nem olyanoknak írt, akiket

még azelőtt-ről ismert, hogy családjával a Három Kéménybe költözött — ezek közül soha nem írt egynek sem —, hanem idegeneknek, a képviselőház tagjainak, újságszerkesztőknek, különféle társaságok titkárainak. Egyelőre felhagyott a meseírással, és csak a kefelevonatokat javítgatta, miközben ott ült az orosz mellett a napon. Olykor-olykor beszélgettek is. A gyerekek szerették volna látható jelét adni baráti érzelmeiknek ezzel az emberrel szemben, akit börtönbe és Szibériába küldtek, mert megírt egy gyönyörű könyvet a szegényekről. Más mód nem kínálkozott, mint

69

hogy mosolyogjanak rá, és mivel szépen tudtak mosolyogni, szívesen gyakorolták is ezt a képességüket. De ha valaki állandóan mosolyog, az arcán nagyon könnyen megmerevedik a mosoly, s hasonlítani kezd a hiéna mosolyához; sőt már nem is lesz mosoly többé, hanem csak buta vigyorgás. A gyerekek így aztán mást találtak ki: virágot hordtak neki, s az a hely, ahol üldögdélni szokott, nemsokára tele lett hervadt kis fenyér-, rózsza- és harangvirágcsokrokkal.

S akkor Phyllisnek új ötlete támadt. Titokzatosan odakacsintott a többieknek, elcsalta őket a hátsó udvarba, ott egy rejtkehelyen, a szivattyú és a vizeshordó között, előrukkolt ötletével:

— Emlékeztek rá, Perks megígérte, hogy nekem adja a legelső földiepret a kertjéből? — Perksnek, mint tudjátok, a baktert hívták. — Azt hiszem, már érik is a földieper! Menjünk le és nézzük meg!

Mama már járt odalent, hogy — mint ígérte — elmesélje az állomásfőnöknek az orosz fogoly történetét. De még a vasút sem tudta most elcsalni a gyerekeket az érdekes idegen szomszédságából. Már három napja nem voltak lenn az állomáson.

Most mégis levonultak.

Legnagyobb meglepetésükre Perks meglehetősen hidegen fogadta őket.

— Szolgája! — morogta vissza, amikor bekukucskáltak, és beköszöntek hivatali helyisége ajtaján, és folytatta az újságolvasást, mintha mi sem történt volna.

Kellemetlen csend támadt.

— Istenkém — sóhajtott fel Bobbie —, én azt hiszem, haragszik.

— Már hogy én? Nem én! — csattant fel Perks. — Nekem aztán igazán nyóc!

— Mi nyóc magának? — tudakolta fejét felkapva Pe
70

ter. Hirtelenében ugyanazokat a szavakat használta, mint a bakter.

— Nyóc az nyóc! Minden nyóc nekem, akárhol is történik. .
. Ha meg akarjátok tartani a titkokokat, csak tartsátol meg és kész! Én csak ezt mondom.

A beállt csendben a gyerekek gyors lelkiismeret-vizsgálatot tartottak, majd mindhárman egyszerre rázták meg a fejüket.

— Nincs semmi titkolnivalónk maga előtt — mondta Bobbie.

— Lehet, hogy van, és lehet, hogy nincs! — felelte Perks. —

■ De nekem nyóc mindenhogyan. . . És kívánok nektek egy nagyon szép délutánt. — A szeme elé emelte az újságját, és folytatta az olvasást.

— Ne olvasson! — kiáltott fel szinte kétségbeesve Phyllis. — Ez olyan szörnyű! Ha valami baja van, tessék megmondani. . .

— Ha pedig megbántottuk volna, elhiheti, hogy nem szándékosan tettük!

Semmi válasz. Perks tovább lapozott az újságban, és belemélyedt egy másik rovatba.

— Ide figyeljen — mondta Péter hirtelen —, ez így nem becsületes dolog. Még az olyan embereket sem büntetik meg anélkül, hogy meg ne mondanák nekik, miért, akik igazi bűnöket követtek el! Még Oroszországban sem, ha tudni akarja!

— Én nem tudok semmit Oroszországról.

— De igenis, tud, hiszen mama éppen azért jött le, hogy elmondjon mindent magának és Mr. Gillsnek az oroszunkról!

— Mért, hát nem ismeritek a főnököt? — mondta Perks magából kikelve. — El tudjátok képzelni róla, hogy megkér engem, hogy fáradjak be az irodájába,

70

fogjak egy széket magamnak, és hallgassam, amit öngagsága mond?

— Azt állítja, hogy nem is tud az egészről?

— Annyit sem, mint a lehelet! Csak egy kérdésig mentem el, nem tovább, ő meg rám tenyerel, mint egy patkányfogó. „AUamügyek, Perks . . . ” Ezzel fizetett ki! De én azt gondoltam, egyikőtök csak le tud futni, hogy elmondja nekem. . . Akkor bezzeg mindig itt vagytok, ha az öreg Perksből akartok kipréselni valamit! (Phyllis elvörösödött,

mert eszébe jutott a földieper.) A mozdonyokról meg a váltókról bezzeg tudtok faggatni!

— Mi nem tudtuk, hogy maga nem tudta.

— Azt hittük, mama elmondta magának. . .

— Mi elmondtuk volna, de azt hittük, úgysem volna már újság magának!

Mindhárman egyszerre beszéltek.

Perks végül is kijelentette, hogy minden el van boronálva, de azért továbbra is maga elé tartotta az újságját. PhyUis hirtelen félretolta előle a lapot, és karját a bakter nydcába fonta.

— Hadd pusziljam meg, és maradjunk barátok! — mondta.

— Ha akarja, először mi kérünk bocsánatot, de mi igazán nem tudtuk, hogy maga nem tudta.

— Nagyon sajnáljuk — mondták a többiek is. Végül is Perks nagy nehezen belement, hogy elfogadja a mentegőzésüket.

Aztán rávették, jöjjön ki, és üljön le velük a pálya szélén a gyepre, amely a napon már egészen átmelegedett, és itt egymás szavába vágva elmondták a bakter-nak az orosz fogoly történetét.

— Hm. Meg keU mondjam . . . — jegyezte meg Perks, miután végighaUgatta a históriát, de nem árulta el, mit kell megmondania.

— Hát ez rettenetesen szörnyű, nem? — mondta Pe

71

ter. — És én nem csodálom, hogy maga kíváncsi volt rá, ki is ez az orosz.

— Nem is annyira kíváncsi voltam, mint inkább érdekelt — mondta a bakter.

— Hát azt hiszem, Mr. Gills elmondhatta volna. Nem volt szép tőle.

— Én nem neheztelek rá ezért, kicsikém — mondta a bakter. — Mert miért is? Megértem én az 6 indokát! Nem akarta, hogy megtudjam róla, kikhez hűz most. . . Pedig az embernek mindig is helyt keU áUnia a saját oldalán, mindenféle körülmények közt. A pártok is ezért vannak. Különben a magam részéről ugyanígy dekkol-tam volna, ha az a hosszú hajú fickó japcsi lett volna, és nem orosz!

— De a japcsik nem követnek el ilyen kegyetlen, gonosz dolgokat — mondta Bobbie.

— Talán nem — óvatoskodott Perks —, de az ember soha nem lehet biztos idegenekkel. Az én véleményem szerint mind egyforma hájjal vannak megkenve.

— Akkor maga miért van a japcsik pártján? — kérdezte Péter.

— Hát tudod, az úgy van, hogy az embernek muszáj vagy az egyik, vagy a másik oldedt pártolni. . . Mint ahogy választani kell a liberálisok meg a konzervatívok között. A fő dolog, hogy az ember megtalálja a maga helyét, és ragaszkodjon hozzá, ha törik, ha szakad.

A jelzés felhangzott.

— Itt van a 3.14-es felfelé — mondta Perks. — Csak kushadatok itt, amíg elhalad, aztán elmegyünk a kertembe, és megnézzük, hogy van-e már érett földieper.

— És ha már van érett, és maga nekem adja — mondta Phyllis —, ugye, nem fogja bánni, ha én meg a szegény, oroszoknak adom? Ugye, nem?

72

Perks összehúzta a szemét, aztán felvonta a szemöldökét.

— Szóval a földieper volt az, amiért lejöttetek ma délután, he? — mondta.

Szegény Phyllis! Ez bizony nehéz pillanat volt. Ha azt mondja, hogy igen, durvának és mohónak tűnik, sőt egyenesen barátságatlannak. De tudta, ha nemet mond, utána saját magával nem lesz kibékülve . . .

— Hát igen — vallotta be. — Azért.

— Bravó! — mondta a bakter. — Mondj igazat, és be . . .

— De higgye el, még másnap lejövünk, ha úgy tudjuk, hogy maga nem hallotta! — tette hozzá Phyllis sietve.

— Elhiszem én — mondta Perks, és keresztülugrott a sínen.

A vonat már csak hatlábnyira volt tőle.

A lányok nem szerették látni, amikor ezt csinálta, de Péternek tetszett. Olyan izgalmas volt.

Az orosz úr úgy megörült a földiepernek, hogy a három gyerek ezután egyre azon törte a fejét, hogyan ötljön ki valami újabb meglepetést számára, ám a vadcseresznyén kívül más nem jutott eszükbe. Ezt is csak másnap fimdálták ki. Tavasszal már látták virágzani a fákat, és tudták, hol keressék a vadcseresznyét most, mikor végre itt volt a cseresznyeérés ideje. A cseresznyefák ott díszlettek a sziklás meredélyen, amelyből az alagút nyílt. Volt ott mindenféle fa: nyírfa, bükk-, cser- meg mogyorófa is szép számmal, s köztük úgy virított a sok cseresznyevirág, mint a hó.

Az alagút nyílása kissé távolabb esett házuktól, ezért hát mama megengedte, hogy egy kis kosárban magukkal vigyék az ebédjüket. A kosár majd jó lesz arra is, hogy cseresznyét

hozzanak benne, ha találnak egyáltalán. Anyjuk ezüstóráját is odaadta nekik, nehogy el

73

késsenek a délutáni teáról. Péter Waterbury órája ugyanis azóta, hogy gazdája a vizeshordóba dobta, felmondta a szolgálatot.

Elindultak. A bevágás tetejére érve áthajoltak a korláton, és lenéztek a mélybe, ahol a vasúti sínek húzódtak. Igaza volt Phyllisnek: a mélység beillett volna szakadéknak is.

— Ha a vasút nem volna — mondta —, azt hihetném, hogy ember még soha nem tette be ide a lábát.

A bevágás oldalfala csupa szürke kő volt, és elég hevenyén volt lefaragva. A bevágás eredetileg természetes hasadék lehetett, amelyet csak mélyíteni kellett, hogy elérjék vele az alagút szintjét. A sziklák között fű és virág nőtt. A magvak, melyeket madarak pottyantgat-tak a kövek repedéseibe, megfogantak, és bokrokká, fákká terebélyesedtek, csaknem befödve a bevágást. Az alagúttól nem messze, földbe vert dorongokból készült durva falépcsőn át lehetett lejutni a sínekhez; meredek, keskeny kapaszkodó volt ez, és nem is annyira lépcső, mint inkább létra.

— Jobb, ha lemegyünk — mondta Péter —, azt hiszem, a lépcső felől könnyebb lesz elérni a cseresznyéket.

Emlékeztek, itt szedték a cseresznyevirágokat a szegény nyuszi sírjára.

A korlát mentén igyekeztek a kis csapóajtó felé, amely a lépcsősor tetején nyílt. Már majdnem ott voltak a kiskapunál, amikor Bobbie megszólalt:

— Csitt! Megállj! Mi az?

Különös hangot hallottak; egy nagyon gyöngé hangot, amelyet azért az ágak között sivító szél és a telefondrótok zúgása ellenére is hallani lehetett. Amikor figyelni kezdtek e furcsa, susogó-sustorgó hangra, abbamaradt, majd kis idő múlva újra elkezdődött.

73

De most már nem maradt abba, hanem hangosabb lett, sőt egyre sístergőbb és dübörgőbb.

— Oda nézz! — kiáltott Péter. — Mit csinál az a fa ott?

Egy fára mutatott, amelyet mindnyájan jól ismertek formátlan szürke leveleiről és fehér virágairól. Piros bogyók szokteik nőni rajta, de ha letépték őket a gyerekek, bánatukra mindig megfeketedtek, mielőtt még hazáig értek volna velük. Amikor Péter odamutatott, a fa már mozgott; nem hajladozott, mintha csak a szél rázná, dehogyl Ügy

mozgott teljes egészében, mintha élőlény volna, és sétálni támadt volna kedve!

— Mozog! — kiáltotta Bobbie. — De nézzétek, már^ többi is! Mint a Macbeíhben az erdő!

— Varázslat! — hüledezett Phyllis. — Mindig tudtam, hogy a vasút el van varázsolva!

Egy kicsit valóban olyan volt az egész, mintha varázslat volna. A szemben levő hegyoldalon, úgy körülbelül húszyardnyi szélességben minden fa elindult lassan lefelé a vasúti sínek irányába. . . A szürke levelű fa zárta be a sort; mint valami öreg pásztor, aki zöld bárányok nyáját terelgeti.

— Mi lehet ez? Jaj, mi ez? — ijedezett Phyllis. — Nekem ez túl sok, én félek tőle! Gyerürik gyorsan haza!

De Bobbie és Péter vadul markolászta a korlátot, és tágra nyílt szemmel figyelt. Phyllis arra mégsem merte elszáimi magát, hogy egyedül induljon haza.

A fák tovább mozgolódtak. Néhány kő és elszabadult göröngy zuhant le, és puffant széjjel odalent a síneken.

— Jön az egész lefelé — akarta Péter mondani, de azon kapta magát, hogy nem jön hang a torkára. Mire végre kinyögte, ami a nyelvén volt már, a nagy szikla — ormán a megindult erdővel — lassan előredőlt. A fák most abbahagyták a mendegélést; megálltak és remeg

74

ték. Mintha tétováztak volna egy pillanatig, amint ott a sziklával együtt előredőltek, és akkor szikla, fák, füvek és bokrok egyszerre dübörögve váltak el a bevágás oldalától, és zuhantak le dörgő robajjal a vasútra. A robaj fél mérföldre is elhallatszott. Porfelhő emelkedett az égre.

— Hü! — sóhajtott Péter, s hangjából érzett a rémület. — Mondjátok, nem olyan volt, mint mikor szemet öntenek a pincébe? Feltéve, ha nincs a pincének teteje, és látni, ahogy a szemet belezúdíjták. . .

— Nézd, micsoda hatalmas gátat c^ált! — mondta Bobbie.

— A lefelé menő vonalat egész szépen elzárta — mondta Phyllis.

— Sokat keU majd dolgozni rajta, míg el tudják takarítani! — jegyezte meg Bobbie.

— Igen. . . — mondta vontatottan Péter. Még mindig nem engedte el a korlátot. — Igen. . . — mondta megint, valamivel még lassabban. S aztán hirtelen felegyenesedett.

— A 11.29-es lefelé még nem ment el. Tudatnunk keU velük az áUomásán, különben szörnyű szerencsétlenség történik!

— Rohanjunk! — mondta Bobbie, és elvágatott. De Péter utána kiáltott:

— Gyere vissza! — RápiUantott mama órájára. Nagyon kimért és hivatalos volt most; arcát még soha nem látták ilyen fehérnek.

— Már nincs idő — mondta. — Tíz mérföld odáig, és már el is múlt tizenegy óra.

— Nem tudnánk felmászni egy távíróoszlopra — ajánlotta PhyUis elfuUadva —, és csinálni valamit a drótokkal?

— Ahhoz mi nem értünk — mondta Péter.

75

— Pedig a háborúban megteszik a katonák — erősködött PhyUis. — Már haUottam ilyenről!

— A katonák csak elvágják a drótokat, te buta — mondta Péter —, de azzal még semmi jót nem csinálnak. De mi még akkor sem tudnánk elválni őket, ha felmáoznánk, felmászni meg nem tudunk. Ha volna nálunk valami piros, lemegethénk, és integethénk vele a sínen.

— De a vonat úgysem látna meg minket, míg el nem hagyta a kanyart, és akkor már a földhányást is ugyanúgy megláthatja — töprengett PhyUis. — Sőt sokkal jobban, mert az sokkal nagyobb, mint mi.

— Ha legalább volna nálunk valami piros — mondja megint Péter —, előre megethénk a kanyaron túlra, és onnan integethénk.

— Mindenhogyan integethénk!

— De akkor azt gondolnák, egyszerűen csak integetünk, ahogy mindig szoktunk. Olyan sokszor integettünk már nekik! Na mindegy, gyerünk csak le!

Lementek a meredek lépcsőn. Bobbie sápadt volt és remegett. Péter arca is vékonyabbnak látszott, mint máskor. PhyUis kivörösödött, és verítékezett a félelemtől.

— Olyan melegem van! — mondta. — Pedig azt hittem, hogy hűvös lesz. Legalább ne vettük volna fel a. . . — Hirtelen eUiaUgatott, és egész más hangon fejezte be a mondatot: — . . . a flaneU alsószoknyánkat!

Bobbie közben a lépcső aljára ért. Hirtelen visszafordult.

— Megvan! — kiáltotta. — Az alsószoknyánk pirosí, Vegyük le!

Levetették, és az összegöngyölt alsószoknyákkal a hónuk alatt szaladtak végig a vasút mentén, elhúztak a kőből, sziklából és földből támadt földhányás és a meg

75

hajolt, széttört, kicsavart fák mellett. . . Rohantak, ahogy a lábuk bírta. Péter vezetett, de a lányok sem maradtak le

mögötte túlságosan. Elérték a kanyart, amely eltakarta a földsáncot a vonat elől; a vasútvonal innen vagy fél mérföldön át fordulók és kanyar nélkül folytatódott.

— Rajta hát! — vezényelte Péter, és elragadta a nagyobbik flanell alszszoknyát.

— Ne-ne-ne — dadogta Phyllis —, nehogy eltépd!

— Fogd be a szád! — hangzott a tömör válasz.

— Igaz is — mondta Bobbie —, tépd csak el, olyan kis darabokra, amilyenekre csak akard! Nem érted, Phil: ha nem tudjuk megállítani a vonatot, igazi nagy szerencsétlenség történhetik, és emberek is meghalhatnak? De borzasztó is lenne! Te Péter, a szegélyénél sose fogod tudni eltépni!

Bobbie elvette fivéréától a piros flanell alszszoknyát, és a szegélye mentén végig feltépte. Aztán ugyanúgy feltépte a másikat is.

— Na, most ezt! — mondta Péter, amikor rákerült a tépés sora. Az alszszoknyákat három részre szakította. — Most összesen hat zászlónk van! — Ismét az órájára nézett. — És van még hét percünk! Gyerünk zászló-rudakat szerezni! Fiúk ajándék bicskái csodálatosképp soha nem készülnek tisztességes, eltartó acélból. Nem volt mit tenni, ki kellett törniük a kiszemelt csemetefákat. Kettő gyökerestül jött ki a földből. A leveleket letépdesték róluk.

— Most előbb kilyukasztjuk a zászlókat, és áthúzzuk rajtuk a botokat — adta ki a parancsot Péter. Jött tehát a lyukasztás. A kés ahhoz már elég élesnek bizonyult, hogy a flanellt elvágja.

Két zászlót a lefelé vezető vofial talpfái közé, egy-egy sebtében összehányt kőhalmocskába tűztek. Phylis és

76

Roberta is fogott egy-egy zászlót; fölkészültek, hogy itegessenek, mihelyst megpillantják a vonatot.

— A másik kettő az enyém — rendelkezett Péter. — Én találtam ki, hogy valami pirossal itegessünk.

— De a mi alszszoknyánk volt az a . . . — kezdte volna Phyllis, de Bobbie közbeszólt:

— Ugyan mit számít, hogy ki mivel iteget? Csak megmenthessük a vonatot!

Lehet, hogy Péter számította ki rosszul, hány perc keU hozzá, hogy a 11.29-es a tetthelyre érjen, de az is lehet, hogy késétt a vonat. A várakozás mindenképp hosszúnak tűnt.

Phyllis türelmetlenkedni kezdett.

— Biztos rossz az órád, és már el is ment a vonat —
mondta.

Péter is belefáradt a hősies pózba, ahogy ott áUt a két
zászlóval. Bobbie nagy izgalmában kezdte rosszul érezni
magát.

Úgy érezte, már órák óta itt áUnak, kezükben a buta kis
piros flaneUzászlókkal, amelyeket úgyse fog észrevenni
senki. A vonat nem fog törödni velük. Elrobog majd
mellettük, bekanyarodik, s hatalmas csattanással
nekivágódik annak a rettenetes földhányásnak. Keze jéggé
vált s reszketett; alig tudta tartani a zászlót.

Ekkor fölhangzott a közeledő vonat dübörgése és
zakatolása, s a távoból idelátszott a fehér gőzfelhő, amely
ott lebegett a végtelenbe nyúló sín pár felett.

— AUjátok keményen — vezényelte Péter —, és
integessetek, mint a bolondok! Amikor odaér ahhoz a nagy
rekettyebokorhoz, lépjétek hátra, de nehogy abba hagyjátok
az integetést! Menj le a sínről, Bobbie!

A vonat zakatolva, sebesen, rettentő sebesen közeledett.

77

— Nem látnak bennünket! Nem fognják látni bennünket! Az
egész hiába! — kiáltotta Bobbie.

A két kicsi zászló egyre jobban himbálózott, ahogy a
közeledő vonat mozgása elkezdte szétgörgetni mellőlük a
támasztékkupacot. Az egyik lassan megdőlt, és a vasútra
esett. Bobbie odaugrott, felkapta és meglobogtatta; most
már nem reszketett a keze.

Úgy tűnt, a vonat változatlan sebességgel közeledik. És
most már nagyon közel volt.

— Menj le a sínről, te buta liba! — kiáltotta Péter gorombán.

— Az egész hiába! — ismételte Bobbie.

— Lépj hátra! — kiáltotta Péter, és PhyUist a karjánál fogva
rántotta vissza.

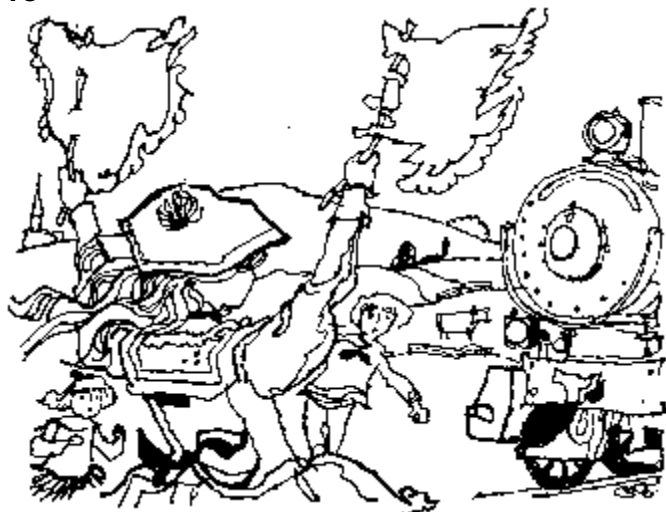
De Bobbie visszakiáltott:

— Még nem, még nem! — És a sínen áUva integetett mind a
két zászlójával. A közeledő mozdony fekete volt, s nöttön-
nőtt. Dübörgése betöltött eget-földet.

— Állj meg! ÁUj meg! — kiáltozta Bobbie, de hangját senki
sem hallotta. Péter és Phyllis biztosan nem, mert a
közeledő vonat robaja csaknem megsüketítette őket. Bobbie
később is egyre csak azon töprengett, vajon nem maga a
mozdony volt-e, amely végül is meghallotta a kiáltását. . .
Mert neki akkor nagyon is úgy tűnt, mintha meg-haUotta
volna — mert egyszer csak lassítani kezdett, megint
lassított, majd megáUt, nem egészen húsz yardra attól a

helytől, ahol Bobbie két zászlója lengett a sínek felett. A kislány látta megáUni a nagy fekete gőzmozdonyt, de a zászlólengetést nem tudta abbahagyni. S amikor a mozdonyvezető és a fűtő leszáUt a mozdonyról, és Péter és PhyUis hozzájuk futottak, hogy elmondják nekik a kanyaron túli csúnya földomlás izgalmas

78

történetét, Bobbie még mindig integetett a zászlóival, jóUehet egyre gyöngébben és egyre szabálytalanabban. Amikor a többiek feléje fordultak, ott feküdt a sínen keresztbe, mindkét karját kinyújtva, de két kezében még mindig ott szorongatta a kis piros flaneUzászlók nyelét. A mozdonyvezető felemelte, a vonathoz vitte, és lefektette egy első osztályú kocsi párnáira.

— Elájult — mondta —, szegény kislány! Nem csoda! Csak megnézem ezt a földhányást itt, és akkor visszavisszük az állomásra, és szerzünk neki egy orvost.

Szörnyű érzés volt Bobbie-t látni, amint ott feküdt fehéren és mozdulatlanul: elkékült szája szélével, nyitott szájával.

— Azt hiszem, így fest egy ember, ha meghalt — suttogetta Phyllis.

— Hallgass! — förmedt rá Péter.

78

ott ültek Bobbie mellett a kék párnákon, s a vonat sebesen tolatott visszafelé. De mielőtt beértek volna az áUomásra, Bobbie sóhajtott, kinyitotta a szemét, hasra fordult, és zokogni kezdett. Ez csodálatosan megörvendeztette a

többieket. Sírni látták már azelőtt is, de még soha nem látták ájultan feküdni, sőt valójában még soha senkit nem láttak elájulva. Nem tudták, mitévők legyenek, amikor ott hevert a szemük előtt ájultan, de mert most csak sírt, nyugodtan hátba veregethették, és nyugtatgathatták, hogy ne sirjon, mint ahogy máskor is tették. És mikor hirtelen abbahagyta a sírást, még ki is nevettek érte, hogy olyan gyáva volt és elájult.

Miután beértek az áUomásra, a peronon egész sokadalom szaladt össze, hogy ünnepelje a három hőst.

A sok-sok dicséret, amelyet „gyors akciójukért”, „józságukért”, sőt „lángeszükért” kaptak, elég lett volna arra, hogy elcsavarja bárkinek a fejét. Phyllis haUatia-nul élvezte szerepét. Bobbie még soha eddig nem volt igazi hősnő, és ez az érzés csodálatos volt számára. Péternek égték a fiUei. Még ő is örült most. Csak Bobbie kívánta, lerre már vége. . . Szeretett volna kámforrá válni.

— Meg vagyok róla győződve, hogy a Társaság is hallatni fogja a szavát — jelentette ki az áUomásfőnök.

Bobbie azonban azt kívánta, bár soha senki ne hallatná a szavát. . . Meghúzta Péter kabátját.

— Gyere, menjünk irmen! Szeretnék hazamenni! — mondta. És hazamentek. Amikor elindultak, az áUomásfőnök, a bakter, a kocsikísérők, a mozdonyvezető, a fűtő és az utasok hangosan éltették őket.

— Halljátok? — kiáltott fel PhyUis. — Ez nekünk szól!

79

— Az ám! — felelte Péter. — És igazán örülök, hogy eszembe jutott, mivel kell integetnünk!

Milyen szerencse, hogy éppen a piros flanell alszszoknyánk volt rajtunk! — lelkesedett PhyUis.

Bobbie nem szólt semmit. Egyre csak a szörnyű földhányásra gondolt, meg arra, hogyan rohant a gyanútlan vonat a veszedelembé.

— És lám, mi mentettük meg őket! — mondta Péter.

— Milyen szörnyű lett volna, ha mindnyájan elpusztulnak!

— mondta PhyUis. — Ugye, Bobbie?

— Ráadásul nem szedtünk cseresznyét — felelte Bobbie.

A többiek persze mindjárt rámondták, hogy szívtelen.

79

J

7. FEJEZET

BÁTORSÁGBÓL JELES

Remélem, nem veszitek rossz néven, hogy olyan sokat mesélek nektek Robertáról. Az igazság az, hogy nagyon megszerettem őt. Minél tovább figyelem, annál jobban nő bennem a szeretet iránta. Csupa olyan tulajdonságot veszek észre rajta, amelyet különösképpen kedvelek.

Például a maga módján mindig is azon fáradozik, hogy másoknak örömet szerezzen. . . Titkot is tud tartani, ami meglehetősen ritka tulajdonság. Megvan benne az a képesség, amelyet én nem tudok másnak nevezni, mint hangtalan részvétnek . . . Ez, jól tudom, bután hangzik így, bár nem is olyan butaság. Az ilyen ember nemcsak észreveszi, hogy embertársa boldogtalan, de mindjárt jobban is szereti emiatt, mégpedig anélkül, hogy folyton azzal gyötörné, mennyire sajnálja szegényt.

Bobbie rájött, hogy mama boldogtalan, és ráadásul még titkolja is az okát boldogtalanságának. Ha lehet, ettől kezdve még jobban szerette édesanyját, és el nem árulta volna — egyetlen szóval sem —, mennyire szeretné megtudni, mi bántja. Az ilyesmihez természetesen tapasztalat és nagyfokú önfegyelem keU. Ez nem is olyan könnyű, mint gondolnátok.

Bármi történt is —■ és azért elég sok szép és kellemes esemény történt a hétköznapok során, mint amilyen egy-egy piknik, társasjáték vagy puffancsvásárlás volt —, Bobbie valahol a lelke legmélyén mindig ezekkel a gondolatokkal viaskodott: „Mama boldogtalan. De

80

miért? Nem tudom. Nem akarja, hogy megtudiani. Megkérde2aai pedig nem fogom tőle. De boldogtalan. Vajon miért? Nem tudom. Hiába, nem akarja, hogy. . . ” — és így tovább, mint egy szüntelen ismétlődő dallam, amelynek nem ismerjük a befejező taktusait.

Az orosz úr sorsa mindnyájukat sokat foglalkoztatta. A szerkesztők, egyesületi titkárok és képviselőházi tagok mind-mind a lehető legelőzékenyebben megválasztották mama leveleit; csak éppen egyikőjük sem tudott elfogadható feleletet adni rá, hol, merre tartózkodhatik Mr. Szczipansky felesége, családja. (Említettem már, hogy így hívták az oroszot rendes nevén?)

Bobbie-nak volt még egy másik tulajdonsága is, amelyet különböző emberek különbözőképpen jellemeztek. Egyesek azt mondták, beleavatkozik más emberek dolgába, mások úgy vélték, a gyengék gyámola akar lenni, megint mások azt tartották felőle, hogy megvan benne a „felebaráti szeretet”.

Most például szüntelen azon törte a fejcskékjét, mi módon sejtethné elő, hogy az orosz úr megtalálja a feleségét és a gyerekeit. Az idegen már tudott néhány szót angolul. Már tudta mondani, hogy „jó reggelt” és „jó estét”, hogy „kérem” és „köszönem”; azt mondta: „jaj, de szép” — amikor a gyerekek virágot hoztak neki, és azt felelte: „nagyon jól” — ha megkérdezték tőle, hogyan aludt éjszaka. A mosoly, amellyel „saját angol” mondatait kísérte, Bobbie szerint „egyenesen bűbájós” volt. Bobbie gyakran maga elé idézte az idegen kedves mosolyát, mert azt remélte, hogy majd csak eszébe juttat valami jó ötletet. De sajnos, nem így történt. Nem tudott ki-, találni semmi okosat. Azt viszont észrevette — és örömmel töltötte el —, hogy az idegen úr jó hatással volt mamára — mintha felrázta volna kicsit.

81

„ügy látszik — gondolta Bobbie —, valaki más is kell neki, akihez jó lehet; mi nem vagyunk elegendők. Pedig tudom, mennyire nincs ingyére, hogy át kellett engednie a vendégnek apa ruháit. Bár olyan túlságosan mégsem bánkódhatik; másként minek csinálta volna?” Az emlékezetes nap óta (az „emlékezetes nap” az volt, amikor piros flaneUzászlócskáikkal integetve megmentették a vonatot), nos, azóta Bobbie gyakran felriadt álmából éjszaka. Kiáltozott és reszketett, mert újra és újra maga előtt látta a rettenetes földomlást, és látta a szerencsétlen mozdonyt, amely gyanútlanul, mindössze kötelességét teljesítve és abban a hiszemben rohant a földomlás felé, hogy szabad és biztonságos a pálya . . . Miután azonban fölébredt, mindig eszébe jutott, miként mentettek meg ők hárman mindenkit. Ilyenkor forró borzongás szokott végigfutni rajta — az örömtől. Egyik reggel levelet hozott a postás. A levél Péternek, Bobbie-nak és Phyllisnek volt címezve. Mohó kíváncsisággal bontották fel, hiszen nemigen kaptak máskor levelet. A levél így szólt:

Kedvss Uram és Hölgyeim!

Társaságunk elhatározta, hogy az önök tiszteletére rendezett szerény kis jutalmazási ünnepség keretében emlékezzünk meg az önök gyors és bátor akciójáról, amelynek során — / . év ekkor és ekkor — jigyelviez-tették a vonatot, és elhárítottak egy — mondjuk meg nyíltan — szörnyű szerencsétlenséget. Az ünnepség az ilyen és ilyen nevű állomáson fog végbemenni, f. hó 30-án, 3 órakor, ha ez a hely és időpont önöknek megfelel. Kiváló tisztelettel

*Jabez Inglewood titkár, a Nagy Északi és Déli Vasúttársaság
megb.*

82

**Ennél büszkébb pillanatot még nem élt meg a hái'om
gyerek. Nyomban mamához futottak a levéllel, és mama
büszke volt rájuk, sőt meg is mondta ezt nekik, és ők majd
kiugrottak a bőrükből örömükben.**

— De ha az a jutalom pénz lesz — mondta mama —, majd
azt mondjátok, hogy „köszönjük szépen, de nem
fogadhatjuk el” . . . Mindjárt kimosom az indiai
muszlinruhátokat — tette még hozzá. — Rendesen kell
felöltözni egy ilyen alkalomra!

— Mi is ki tudjuk mosni őket — mondta Bobbie —, csak a
vasalásban segíts, mama!

**Mosni remek mulatság! Szeretném tudni, hogy ti mostatok-
e már? A nevezetes mosás az udvari konyhában zajlott le,
amelynek köpadozata volt és nagy kő mosogatómedencéje
az ablak alatt.**

— Készítsük el a mosóvizet a kádban — mondta Phyllis —, s
akkor azt játszhatjuk, hogy mosónők vagyunk, amilyeneket
mama látott Franciaországban.

— De azok a hideg folyóban mostak — mondta Péter, kezét
a zsebébe mélyesztve —, nem forró vízben!

— Akkor ez a miénk egy forró folyó! — felelte Phyllis. —
Dugd bele a kezed, ne kényeskedjél!

— Hogy én kényeskedek? — háborgott Péter. — Ha még
hideg víz volna! — Mindenesetre rögtön beledugta a kezét,
és rögtön elkezdett volna mosni, ha tudta volna, mit
csináljon.

— Na, most aztán rajta! Dörzsölni és súrolni, és súrolni és
dörzsölni! — szavalta Phyllis, és örömeiben úgy ugrándozott,
mint egy gida — épp abban a pillanatban, amikor Bobbie
óvatosan leemelte a nehéz üstöt a tűzhelyről.

— Jaj, dehogyis! — kiáltotta Bobbie ijedten. — Muszlint
nem dörzsölünk! A szappanlevet beleöntjük a

82

forró vízbe, jó habot csinálunk, és rázzuk, nyomkodjuk
benne a muszlint, de csak finoman, és akkor minden
szenny kijön belőle. Csak durvább holmikát, asztalterítőket,
lepedőket szabad dörzsölni!

**Az orgona és a Gloire de Dijon-rózsák szelíden hajladoztak a
könnyű szélben, kiim az ablak alatt.**

— Szép időnk van a teregetésre! Ez kell most —
fontoskodott Bobbie, mint valami felnőtt. — Előre örülök

neki, milyen remek érzés lesz, ha a tiszta, szép muszlinruhánk lesz rajtímk!

— Én is! — mondta Phyllis, miközben szakszerű mozdulatokkal rázta és nyomkodta a muszlinruháját.

— Most pedig nyomjuk ki belőle a szappanlevet! Nem, csavarni nem szabad . . . Ezután jön az öblögetés. Add ide, megtartom őket, íuníg Péterrel kiürítitek a kádat, és tiszta vizet engedtek bele.

— A jutalmazási ünnepség azt jelenti, hogy megjutalmaznak minket — mondta Péter, mialatt nővérei, ahogy iUik, megmosták a csipeszeket is, letörölték a szárítókötelet, és felakasztották száradni a ruhákat. — Vajon mi lesz az a jutalom?

— Hú, az sok minden lehet! — vélte PhyUis. — Én például mindig szerettem volna magamnak egy bébielefántot, de gondolom, a vasútigazgatóságon erről nem tudnak.

— És ha arany gözmozdonymodeUek lesznek? — kérdezte Bobbie.

— Vagy egy *nagy* modeU az elkerült szerencsétlenség jelenetéről — találgatta Péter —, benne egy kicsi modeUvonat meg bábuk, amelyek úgy vannak öltözve, mint mi, aztán a mozdonyvezető, a fűtő és az utasok, szintén kicsiben.

— Ti jutalmat akartok — kérdezte Bobbie, miközben beletörölte a kezét a durva kendőbe, amely a konyha

83

ajtó háta mögött lógott egy törülközőtartón. —, ti tényleg jutalmat vártok érte, hogy megmentettük a vonatot?

— Én bizony várok — vágta rá Péter —, és ne akard velünk elhítenni, hogy te semmit sem vársz! Mert én tudom, hogy te is szeretnél jutalmat kapni!

— Hát igen — vallotta be Bobbie mélázva —, én is szeretnék kapni valamit. De nem kellene beérnünk csupán azzal, hogy megtettük, nem pedig még kérni is valamit érte?

— Ki kér itt valamit, te buta? — tiltakozott Péter. — A Viktória-keresztel kitüntetett katonák sem kérték, hogy kitüntessék őket; de örültek neki, hogy megkapták, és ez a mi esetünk is. Lehet, hogy vitézségi érem lesz. És ha már öreg leszek, megmutatom az unokáimnak, és azt mondom nekik: „Első a kötelesség!” — és ők szörnyen büszkék lesznek rám.

— Előbb meg kell nőszülnöd — figyelmeztette bályját Phyllis —, különben nem lesznek unokáid.

— Sejttem, hogy előbb meg kell nőszülnöm — mondta Péter —, de szörnyű gyötrellem lesz elviselni, hogy mindig

körülöttem legyen a feleségem. Én egy olyan nőt szeretnék elvenni, aki állandóan alszik, és csak egyszer vagy kétszer ébred fel egy évben.

— Vagyis csak hogy eldalolja, hogy te vagy a fény az éjszakában — jegyezte meg Bobbie —, és aztán mehet aludni megint. Nem is lenne rossz!

— Ha én férjhez megyek — mondta Phyllis —, én azt szeretném, ha ő azt szeretné, hogy egész idő alatt ébren legyek, hogy állandóan hallhassam dicséretét, milyen szép vagyok.

— Én azt hiszem, szegény emberhez se lenne rossz férjhez menni — mondta Bobbie. — Akkor én végezném az összes házi munkát, és ő borzalmasan szeretne, és minden este látná a házi tűzhelyből felszálló kék füst

84

töt, amikor hazatér a munkából. Most jut eszembe, meg kell válaszolnunk a levelet, és meg kell írunk, hogy az időpont és a hely megfelel a számunkra. Itt a szappan, Péter. Na, végre tiszták vagyunk! Phyllis, vedd csak elő azt a rózsaszín levéltömböt, amit születésnapodra kaptál! Jó időbe beletelt, míg végre kigondolták, mit is írjanak. Mama ezalatt visszament az írásához, és jó néhány rózsaszín, aranyos-csipkés szélű levélpapír (felső jobb sarkában lóhere) ment kárba, mielőtt végleg eldöntötték, mit is írjanak. Aztán mindegyikük külön leírta a szöveget, és a saját nevével aláírta.

A háromszoros levél így hangzott:

„Kedves Mr. Jábez Inglewood, nagyon szépen köszönjük. Mi nem akartuk, hogy megjutalmazzanak, csak azt akartuk, hogy megmentsek a vonatot, de nagyon örülünk, hogy Maga így gondolja, és nagyon szépen köszönjük. Az idő és a hely, amit Maga mond, nagyon megfelel nekünk. Nagyon szépen köszönjük. A Maga szerető kis barátja

Aztán következett a név és utána:

Üi.: Nagyon szépen köszönöm.

— Mosni sokkal könnyebb, mint vasalni — áUapította meg Phyllis, amikor a tiszta ruhákat levette a kötélről.

— Úgy szeretem látni, amikor ilyen tiszták a holmijaink! Nem is tudom, hogyan fogjuk kibírni, amíg megtudjuk, hogy milyen ajándékot kapimk azon a jutalmazási ünnepségen!

Mikor végre — az idő addig rettentő hosszúnak tűnt

— eljött a nagy nap, a gyerekek a megjelölt időre le

84

mentek az állomásra. És minden, ami ott történt, olyan különös volt, mintha csakugyan álom lett volna.

Az állomásfőnök fogadta őket — mint Péter nyomban megállapította, ünneplőbe öltözve —, és bevezette a gyerekeket a váróterembe, ahol azt a reklámjátékot játszották. De most egészen másmilyen volt a váróterem. A padlót szőnyeg borította, és itt is, ott is cserépvirágok (rózsák!) díszlettek, a kandalló meg az ablak párkányán egyaránt. Mintha karácsony lett volna, úgy festett minden, csakhogy fagyöngy helyett most egyszerű zöld ágakat dugdostak a Cook utazási irodát. Devon látnivalóit és a párizs—^lyorü vasútvonalat népszerűsítő keretes hirdetések mögé. Szép számmal voltak a helyiségben (ott volt a bakter is!), például több elegáns hölgy, egy egész csapat cilinderes és frakkos úriember, na meg az állomás teljes személyzete. . . A gyerekek több utast is fölismertek azok közül, akik az „emlékezetes napon" a megmentett vonaton utaztak. A legszebb azonban mégis az volt, hogy az öregúr is megjelent; kabátja, kalapja és gallérja most különbözött csak igazán a többiekétől.

Kezet rázott velük, és aztán mindenki helyet foglalt, és a szemüveges úr — mint később kiderült, a körzeti igazgató — egy hosszú és igazán ügyes beszédbe fogott. Nincs szándékomban, hogy az egész beszédet leírjam. Először is azért, mert unalmasnak tartanátok, másodsor pedig, mert a gyerekek úgy elszégyellték magukat, és olyan vörös lett a fülük tőle, hogy jobbnak tartom, ha nem feszegetem a napirendnek ezt a pontját; harmadszor, mert az az úr olyan sok szóval mondta el a mondókáját, hogy nekem igazán nem is lenne rá időm, hogy leírjam. Sok szép mindent elmondott a gyerekek bátorságáról, lélek jelenlétéről, és amikor mindezt elmondta

85

és leült, mindenki aki ott volt, tapsolt, és azt kiabálta: „HaUjuk! HaUjuk!"

S akkor az öregúr felállt, és ő is elmondta a maga beszédét. Az egész nagyon hasonlított egy díjkiosztásra. És akkor a gyerekeket egymás után a nevükön szólította, és mindegyiküknek átadott egy csodálatosan szép aranyórát lánccal. És az órába bele volt vésve belül az óra új tulajdonosának a neve után, hogy:

„Az Északi és Déli Vasút Igazgatóitól hálás elismerésül ama hátor és gyors akcióért, amely elhárított egy szerencsétlenséget, 1905. ekkor és ekkor."

Az órák csodálatosan szép kis műtárgyak voltak, és mindegyiknek külön kék bőrtokja is volt, hogy abban tartsák otthon.

— Most magának keU beszédet mondania — súgta az állomásfőnök Péter fiúébe, és előretolta a kisfiút —, és meg keU köszönnie mindenki kedvességét. Ügy keU kezdeni, hogy „hölgyeim és urtiim. . . ” — mondta.

Köszönömöt tulajdonképpen már mindegyik gyerek mondott.

— Jaj, uramisten! — sóhajtott Péter, és hagyta magát előretolni. — Hölgyeim és uraim! — kezdte elfogódott hangon, s aztán szünet következett. Tisztán haUotta a szívverését a torkában. — Hölgyeim és uraim — folytatta hirtelen —, ez borzasztó nagy jótétemény önöktől, és mi mindnyájan meg fogjuk őrizni az órákat egész életünkre, de mi igazán nem szolgáltunk rá, mert amit tettünk, nem volt semmi, igazán. Végül is az a véleményem, hogy szörnyen izgalmas volt, és amit még mondani akarok — szóval nagyon köszönjük mindnyájuknak.

Péttert jobban megtapsolták, mint a körzeti igazgatót, és utána mindenki kezet rázott a gyerekekkel.

Az ünnepeltek illedelmesen vártak még kicsit, majd 86

szépen hazaindultak, és úgy másztak fel a domboldalon, hogy közben óráikat a markulcban szorongatták.

Csodálatosan szép nap volt — olyasféle, amilyen ritkán adódik a legtöbb ember életében. Akad, aki soha nem élhet át hasonlót.

— Én szerettem volna az öregúrral másvalamiről is beszélni — mondta Bobbie —, de az egész olyan szertartásos volt, mintha templomban lettünk volna.

— Mit akartál neki mondani? — kérdezte Phyllis.

— Majd megmondom, de előbb egy kicsit még gondolkodnom kell rajta — felelte Bobbie.

És miután gondolkodott egy kicsit, megírta a következő levelet:

*Legkedvesebb öreguram,
borzasztóan szeretnék Magától kérdezni valamit. Ha ki tudna szállni a vonathól, és a következővel elmenni, akkor az megfelelné. Nem akarom, hogy valamit adjon. Mama azt mondja, hogy nem is szabadna. És mellesleg, most nem is akarunk semmiféle „dolgot"! Csak beszélni szeretnék Magával egy börtönlakóról és fogolyról.*

Szerető kis barátja Boboie

Az áUomásfőnököt kérte meg, hogy adja oda a levelet az öregúrnak, és másnap szólt Phyllisnek és Péternek, hogy menjenek majd le vele az állomásra abban az idő tájban,

amikor az a vonat halad át, amelyikkel az öregúr szokott jönni a városból lefelé.

Elmondta nekik az ötletét — testvérei természetesen kitűnőnek tartották.

Valamennyien szépen megmosták kezüket, arcukat, megkefélték a hajukat; úgy kicsípték magukat, mintha menyegzőre készültek volna. Csakhogy Phyllis, akit

87

egyenesen üldözött a balszerencse, leöntötte a ruhája elejét limonádéval. Már nem volt idő átöltözni, de mert a szél is fújt éppen a szenestartály felől, Phyllis ruháját nemsokára szürke por fedte be; a szürke por rátapadt a ragacos linionádéfoltra, és PhyUis úgy föstött tőle — hogy Péter szavait idézzem —, mint „egy kis utcagyerek”.

Úgy döntöttek, hogy Phyllis majd mögójük bújik — már amennyire ez lehetséges.

— Talán nem is veszi majd észre az öregúr — mondta Bobbie. — A legtöbb idős embernek gyöngye a szeme. Nyoma sem volt azonban sem gyöngeségnek, sem bizonytalanságnak az öregúr szemében, amint a vonatról leszÁUva föl-le jártatta a szemét a peronon.

Most, hogy a neheze következett, a három gyereken váratlan szegényérzet vett erőt; elfogódottságnak is nevezhetném: piros és forró lesz tőle az ember füle, a tenyere meg izzad, az orrunk hegye pedig rózsaszím-e vált, és ragyogni kezd.

— Jaj, úgy dobog a szívem, mint egy gőzmozdony — mondta Phyllis —, majd kibomÚk tőle a gurtnim!

— Hülyeség — mondta Péter —, az emberek szíve nem az övük alatt van.

— Engem nem érdekel a másoké — mondta PhyUis —, az enyém ott van . . .

— Hát ha mindenáron talányokra vágysz — szólt közbe Péter —, az én szívem a számban van.

— Az enyém meg a cipőmben — tódította Roberta —, ha tudni akarjátok... De gyertek már! Még azt fogja gondolni, hogy hülyék vagyunk.

— Nem tévedne sokat — mondta Péter komoran. Végre elszánták magukat, hogy üdvözöljék az öregurat.

— Hello! — mondta az öregúr, amikor sorban kezét rázott mindannyiukkal. — Nagy örömömre szolgál!

87

— Nekem szolgál örömömre, hogy kiszÁUt — mondta Bobbie verejtékezve, de udvariasan.

Az öregúr karon fogta Bobbie-t, és magával vont a váróterembe, ahol Bobbie és a többiek a reklámiátékok játszották azon a bizonyos napon, amikor az orosz felszedték. Phyllis és Péter engedelmesen követte őket.

— Nos! — mondta az öregúr, és mielőtt elengedte volna, kedvesen megrázta Bobbie karját. — Nos, miről van szó?

— Szóval. . . — kezdte Bobbie.

— Igen? — mondta az öregúr.

— Szóval én azt akarom mondani. . . — nyögdécselt Bobbie.

— Igen? — mondta megint az öregúr.

— Hogy nagyon jó lenne . . . — folytatta a kislány.

— Éspedig? — tudakolta az öregúr.

— Azt szeretném, ha mondhatnék valamit — bökte ki végre.

— Hát mondj! — biztatta az öregúr.

— Hát akkor jó! — mondta Bobbie, és előadta az orosz történetét, aki azt a gyönyörű könyvet írta a szegényekről, és akit ezért börtönbe csuktak, és Szibériába küldtek.

— És amit mi szeretnénk, a világon mindennél jobban, hogy megtaláljuk neki a feleségét és a gyermekeit — mondta Bobbie —, de nem tudjuk, mi módon tegyük ezt. De magának borzasztóan okos embernek keU lennie, különben nem volna a vasútnak előjárója; és mi úgy gondoltuk, hogy ezt meg is tudná tenni. Nincs semmire se szükségünk, az égvilágon semmire, meglennénk az órák nélkül is, csak tudná eladni őket, hogy a pénzen megtalálhassa a szegény orosz feleségét.

A többiek ugyanezt mondták, bár nem ugyanekkora lelkesedéssel.

88

— Hm — miondta az öregúr, s meghúzkodta fehér mellényét, amelyen nagy aranygombok fénylettek. — Miféle nevet is mondtál? Serpenszky?

— Nem, nem! — rázta a fejét Bobbie. — Leirom a bácsinak. Másképp keU írni, és megint másképp kimondani. Nincs egy ceruzája és egy darab papírja?

Az öregúr elővett egy arany ceruzatökötet és egy csodálatos, jó szagú, zöld bőrkötésű noteszt, és egy tiszta oldalon kinyitotta.

— Ide írd! — mondta.

Bobbie leírta, hogy Szczepansky, és azt mondta:

— tgy keU írni, de Sepanszkinak kell ejteni.

Az öregúr elővette aranykeretes szemüvegét, és az orrára illesztette. Anükor elolvasta a nevet, egészen megváltozott az arca.

— Hát ő lenne az? Az áldóját! — hitetlenkedett. — A könyvét olvastam! Minden európai nyelvre lefordították. Nagyon szép könjrv, nemes munka! És a mamátok befogadta ezt az embert, mint az irgalmas szamaritánus? Hm, hm. Mondok valamit, kicsikék! A mamátok egy nagyon jó asszony lehet!

— Nem *lehet*, hanem az is! — kiáltott fel Phyllis megütődve. — És maga egy nagyon jó ember! — mondta Bobbie kissé vonakodva, de szilárdan kitartva amellett, hogy udvarias lesz.

— Hízelegsz! — mondta az öregúr, s egy lendületes mozdulattal levette a kalapját. — Na, most rajtam a sor, hogy megmondjam, mit gondolok rólatok.

— Jaj, kérem, ne tegye! — vágott a szavába Bobbie.

— De hát miért? — csodálkozott az öregúr.

— Hát csak. . . Én nem is tudom. . . — felelte Bobbie. — Ha rossz, akkor nem akarom hallani; ha meg jó, akkor jó úgy is, ha nem tudok róla.

89

Az öregúr nevetett.

— Rendben van! — mondta. — Akkor csak annyit mondok, hogy nagyon örülök, hogy hozzám fordultatok ezzel az ügygel. Én nem lennék meglepve, ha nemsokára rábukkannék valamilyen nyomra. Sok orosz ismerem Londonban, és minden orosz ismeri ennek a barátunknak a nevét. De most magatokról beszéljete!

A többiekhez fordult, de csak egy „többi” volt ott, Péter. Phyllis eltűnt.

— Meséljete el mindent magatokról! — mondta még egyszer az öregúr. Péter szokása szerint mélyen hallgatott, mint aki megnémult hirtelen.

— Na jó — mondta az öregúr —, akkor vizsgázni fogunk. Ti ketten leültök az asztalra, én meg leülök ide a padra[^] és kérdezek.

S valóban kérdezett is. Megkérdezte a nevüket és a korukat, apjuk nevét és foglalkozását — meg hogy mióta laknak a Három Kéményben és számtalan egyéb dolgot.

A kérdések aztán olyasmikre terelődtek, hogy mennyibe kerül egy fél hering, ha egy egésznek ennyi meg ennyi az ára, aztán ugyanez a kérdés előbb egy font ólommal, majd egy font tollal kapcsolatban föltéve és így tovább, amikor is egyszer csak berügödött a váróterem ajtaja. Az ajtó kinyílt, s egy cipő lépett be rajta — egy cipő, amelynek ki volt bomolva a füzője . . . Végül maga Phyllis is megjelent, teljes életnagyságban: óvatosan közeledett, s egyik kezében egy

nagy, füles bádoggannát, a másikban meg egy vastag szelet vajas kenyeret tartott.

— ötórai tea — jelentette büszkén, és a teáskannát meg a vajas kenyeret odanyújtotta az öregúrnak, aki mindkettőt elvette tőle, majd azt mondta:

— Az áldóját!

— Hát igen — felelte Phyllis. 128

— Ez kitűnő gondolat volt — mondta az öregúr —, igazán kitűnő gondolat! ^

— De csészét is hozhattál volna — mondta Bobbie —, meg tálcat is!

— Perks egyenest a teáskannából iszik — felelte Phyllis, de közben fülig pirult. — Jó, hogy ezt odaadta! A csésze meg a tálca eszembe se jutott!

— Nekem se — mondta az öregúr, és kortyintott a teából, és harapott a vajas kenyérből.

De már itt is volt a következő vonat ideje. Az öregúr beszállt, többször is istenhozzádot intett, és néhány kedves szót kiáltott feléjük az ablakból.

— Na — mondta Péter, amikor magukra maradtak a peronon, és a vonat hátsó lámpája eltűnt a kanyarban —, én azt hiszem, ma valami fontosat kezdtünk el, és nemsokára elbúcsúozhatunk az oroszunktól.

És így is lett.

Alig tíz napra rá, hogy a várótermi beszélgetés lezajlott, a három gyerek megint csak ott ücsörgött a szomszédos mezőn, s a legvaskosabb sziklára telepedve figyelte, mint pöfög végig a völgyön az 5.15-ös. Látták a néhány utast, aki az állomásban kiszállva a dombon át a falu felé igyekezett, de az sem kerülte el a figyelmüket, hogy egyvalaki viszont letért az útról, és kinyitotta a mezei kerítéskaput. A földeken át nem lehetett máshova jutni, mint a házhoz . . .

— Vajon ki lehet? — kérdezte Péter, és lemászott a szikláról.

— Menjünk elébe, és nézzük meg! — mondta Phyllis. S úgy is tettek. Még félúton sem voltak, s látják ám, hogy az öregúr közeleg; aranyombjai már messziről csillogtak a lemenő nap sugaraiban, fehér mellénye meg csak úgy virított a zöld mezőben.

90

— Hello! — kiáltották a gyerekek, és integetni kezdtek.

— Hello! — kiáltotta vissza az öregúr, és meglengette a kalapját.

Akkor a három gyerek elkezdett rohanni feléje, és amikor beérték, már csak szuszogni tudtak, s alig tudták megkérdezni:

— Mi újság?

— Jó híreket hoztam — felelte az öregúr. — Megtaláltam az orosz barátotok feleségét és családját, és nem tudtam elmondani a kisértésnek, hogy ne magam közöljem vele. De amikor Bobbie arcára pillantott, rögtön tudta, hogy mégis ellent tud majd mondani a kisértésnek.

— Te most — mondta Bobbie-nak —, te most szaladj előre, és mondd meg neki! A másik kettő majd mutatja nékem az utat.

Bobbie előrerohant. De amikor lélegzet után kapkodva eladogta a hírt az oroszoknak és mamának — ott üldögéltek éppen a csendes kertben —, és mama arca csodálatosan fölragyogott, és kapásból rögtön fél tucat francia szót pörgetett oda a száműzöttnek, Bobbie azt kívánta, bár ne tette volna. Mert az orosz felugrott, olyan ordítással, amelytől Bobbie szíve előbb nagyot dobbant, és aztán még sokáig remegett — a szeretetnek és a vágyakozásnak a kiáltásával. Bobbie még sohasem hallott hasonlót. Az idegen akkor megfogta mama kezét, gyengéden és tisztelettel megcsókolta, majd visszarogyott a székre, aztán kezébe temette arcát, és zokogni kezdett. Bobbie elsompolygott. Nem akart találkozni a többiekkel ezekben a pillanatokban. De végül csak úgy megvidámodott, mint a többiek, miután véget ért a vég nélküli francia társalgás, és Péter lefutott a faluba, hogy puffancsot és kalácsot ve

91

gyen; Phyllisszel ketten készítették el a teát, és vitték ki a kertbe.

Az öregúr nagyon vidám volt, és mindenkit földerített maga körül. Csaknem egyszerre tudott franciául és angolul csevegni, és mama szintén és majdnem olyan jól. Mindenki boldog volt, mindenki örült. Mama fáradhatatlanul ajnározta az öregurat, és rögtön igent mondott, amikor az öregúr azt kérdezte tőle, adhat-e „bonbont” kis barátainak. Ez a szó új volt a gyerekeknek, de gyanították, hogy valamiféle édességet jelenthet, mert a három nagy rózsaszín és zöld doboz, átkötve zöld szalagokkal, amelyeket táskájából szedett elő az öregúr, soha nem látottízlelt csokoládék csodálatos rétegeit tartalmazta. Aztán összecsomagolták az orosz kevéske ingóságát, és mindnyájan kikísérték az állomásra.

Utána mama az öregúrhoz fordult, és így szólt:

— Nem is tudom, hogyan köszönjem meg magának mindazt, amit tett. Hallatlanul örülök, hogy megismerhettem. De mi nagyon visszavonultan élürúc Végtelenül sajnálom, de nem mondhatom, hogy jöjjön el máskor is.

A gyerekek ezt érthetetlennek tartották. Végre akadt egy igazi jó barátjuk, és csak természetes, hogy szerették volna minél többször vendégül látni.

Hogy az öregúr mit gondolt, ezt még csak nem is sejtették. Szólni csak ennyit szólt:

— Asszonyom, szerencsémnek tartom, hogy legalább egyetlenegyszer háza vendége lehettem.

— Tudom, hogy otrombának és hálátlannak fog tar-tarú — mondta mama — de . . .

— önt én soha nem fogom másnak tartani, asszonyom, mint egy nagyon bájos és elragadó hölgynek — mondta az öregúr, és szökött mozdulatával meghajolt.

Miután kikísérték, s a domb alján visszafordulva

92

végre megindiiltak haza, Bobbie megpillantotta mama arcát.

— Fáradt vagy, mama? Támaszkodj csak rám! — mondta.

— Az én kötelességem, hogy felajánljam a karom mamának

— erősködött Péter. — Apa távollétében én vagyok a család feje.

Mama mindkettőjük karját elfogadta.

— Milyen borzasztó szép még elgondolni is — mondta Phyllis vidáman ugrándozva —, hogy a kedves orosz végre átkarolhatja elveszettnek hitt feleségét. A kicsi nagyot nőhetett, amióta utoljára látta.

— Igen — mondta mama.

— Szeretném tudni, vajon apának eszébe jut-e, mekkorát nőtem — folytatta Phyllis, továbbra is önfeledten ugrabugrálva. — Már sokat nőtem azóta, nem, mama?

— Hogyne. . . hát persze — mondta mama, és a két idősebb érezte, hogyan erősödik kezének a szorítása.

— Szegény kis mamácska, ugye, fáradt vagy? — kérdezte Péter.

Bobbie hirtelen megszólalt:

— Gyere, PhU, fussunk versenyt a kapuig! És rohanni kezdett, jóUehet nagyon ellenére volt most az egész.

Ugye, tudjátok, miért tette? Mama azt hitte, csak megunta a ballagást. Az édesanyák — akik pedig jobban szeretnek benneteket, mint bárki valaha is az életben —, nos, az édesanyák sem értik meg mindig a gyerekeiket.

A MŰKEDVELŐ TŰZOLTÓ

— Helyes kis melltűd van, kicsikém! — mondta Perks.

— Még sose láttam valamit, ami ennyire hasonlított volna egy vajtartóra. . . Pedig még csak nem is vajtartó, ugye?

— Hát nem — válaszolta Bobbie. Fülíg pirult a bakter bókjától. — Én is mindig azt gondolom, hogy sokkal inkább látszik vajtartónak, mint egy igazi. . . De az még álmomban sem jutott volna eszembe, hogy egyszer megkapom, és örökre az enyém lesz. Születésnapomra adta mama.

— Hogyhogy, hát születésnapod volt? — kérdezte Perks meglepődést színelve. Úgy tett, mintha egy születésnap csak néhány kiválasztottnak juthatna osztályrészü.

— Igen — bólintott Bobbie. — Magának mikor van a születésnapja, Mr. Perks?

A gyerekek Mr. Perksnél teáztak, a bakter hivatali helyiségében, a lámpák és a vasúti kalendárium társaságában. Ezúttal magukkal hozták a csészéiket, sőt hoztak néhány dzsemes táskát is. Mr. Perks szokásához híven a kiszolgált sörösdobozban forralta fel a teavizet, és ebben a meghitt környezetben mindnyájan jól érezték magukat.

— Az én születésnapom? — kérdezte Perks, és még utánatöltött a sötétbarna teából Péter csészéjébe. — Te 93

még meg sem születted, nekem már rég nem volt születésnapom!

— De hát valamikor csak meg kellett születnie! — szolt közbe nagy bölcsen Phyllis. — Mikor is születted? Húsz évvel ezelőtt? Vagy harminccal? Negyvennel? ötvennel vagy hatvannal?

— Nana. . . Azért olyan rég mégse! — nevette el magát Perks. — Nos, ha tudni akarod, épp harminckét évvel ezelőtt születtem, e hónap tizenötödikén lesz a napja!

— Akkor miért nem tartja? — kérdezte Phyllis.

— Van mit tartsak helyette! — válaszolta kurtánfurcsán a bakter.

— Ó! Mi az, amit tart? — kérdezte Phyllis kíváncsian. — Titok?

— Dehogy — felelte Perks —, a kölykök meg a naccsága, őket tartom születésnap helyett. . .

Ez a beszéd erősen gondolkodóba ejtette a gyerekeket, sőt mindjárt meg is tárgyalták a dolgot egymás között. Mindent összevetve, Perks volt a legkedvesebb új barátaik közül.

Nem volt olyan fennkölt, mint az állomásfőnök, de sokkal könnyebben meg lehetett érteni; nem büszkélkedhetett akkora befolyással, mint az öregúr, de valahogy közelebb érezték a szívükhöz.

— Szörnyű, hogy senki sem gondol szegény Perks születésnapjára — mondta Bobbie. — Mi nem tudnánk tenni valamit?

— Menjünk fel a csatorna hídjára, és tanácskozzuk meg ezt az ügyet — mondta Péter. — Ma délelőtt kaptam egy új zsineget a postástól. A csokor rózsáért adta cserébe, amit én adtam neki, hogy vigye el a menyasszonyának. Beteg a menyasszonya.

— Igazán odaadhattad volna azokat a rózsákat ellenszolgáltatás nélkül is! — méltatlankodott Bobbie.

94

— Plöm-plöm. . . — Péter csak ennyit mondott, s mint aki vérig van sértve, zsebre dugta a kezét.

— De hiszen úgy is adta! — sietett bátyja védelmére PhyUis.

— Mihelyst meghallottuk, hogy beteg a menyasszonya, máris csokorba kötöttük a rózsákat, és kiálltunk vele a kapuba. Te nem értél rá, mert épp a reggeU piritósunkat sütögetted . . . Csak köszönte, köszöngette az ajándékot, mint aki már abba sem akarja hagyxü, és akkor hirtelen a zsebébe nyúlt, elővette a zsineget, és odaadta Péternek. Az ilyesmi nem csere! Hálából tette!

— Akkor bocsánatot kérek, Péter — mondta Bobbie. — Ne haragudj rám!

— Szóra sem érdemes — nagylelkűsködött Péter. — Tudtam, hogy előbb-utóbb megbánod, amit mondtál. . .

Ezután mindnyájan felmentek a csatorna hídjára. Ügy tervezték, hogy majd liorgászni fognak a hii-ól, de a zsineg rövidnek bizonyult.

— Nem számít — mondta Bobbie. — Azért csak maradjunk itt, és nézelődjünk! Olyan gyönyörű most a táj!

Szép is volt valóban. A lemenő nap pirosan tündökölt a szürke és bíbor dombok fölött, és a csatorna vize csendben, csiUogva hömpölygött tova; egyetlen fodor sem törte meg a tükrét. Olyan volt, mint egy ezüstszínü bársonyszalag, amelyet rávarrtak a part menti mezők mélyzöld selymére.

— Nagyon szép — mondta Péter —, de valahogy mindig azt tapasztalom, hogy neikem a szép dolgok is csak akkor tetszenek igazán, ha kezdeni tudok velük valamit. Menjünk le oda a vontatóösvényre, és onneui halásszunk!

PhyUis és Bobbie még élénken emlékeztek rá, hogyan dobálták meg őket a csónakosfiúk széngöröngyökkel, és rögtön figyelmeztették is Pétert.

— Ostobaság — felelte Péter. — Most nincsenek a

95

közelben semmiféle fiúk. Ha volnának, megküzdenek velük! Nővérkéi tapintatos kislányok voltak, és nem juttatták az eszébe Péternek, hogy bezzeg nem küzdött, ami- 1 kor legutóbb megdobálták őket széimel a fiúk. Csupán | ermyit mondtak:

— No jó! — és a meredek parton óvatosan leereszkedtek utána a vontatóösvényre.

A zsineget gondosan felszerelték csalival, és jó fél óráig türelmesen horgásztak, de minden eredmény nélkül. Lassan a reményük is elfogyott, mert híre-hamva sem volt ott semmiféle halnak.

Három szempár szegeződött a lusta vízre, amely oly ártatlanul folydogált, mintha soha egyetlen nyomorult keszeget sem rejtegetett volna, amikor hangos, durva kiáltás riasztotta fel a kis horgászokat.

— Hé — kiáltotta valaki a lehető legkellemetlenebb modorban —, menjetek irmen, de sebesen ám!

Egy öreg, fehér ló közelgett a vontatóösvényen; alig lehetett tőlük vagy fél tucat yardra. A gyerekek talpra ugrottak, és serényen kapaszkodtak felfelé a parton.

— Ha elmennek, megint lecsúszunk majd — mondta Bobbie. Igen ám, de a bárka, a bárkák szokása szerint, megállt a híd alatt,

— Horgonyt vet — kesergett Péter, — Ilyen a mi szerencsénk!

A bárka azonban nem vetett horgonyt, mert a horgony nem tartozik az efféle járművek felszerelési tárgyai közé; csak éppen köteleket hurkoltak az orrára meg a farára, és a köteleket hozzáerősítették azokhoz a cövekekhez és görbe vascölöpökhöz, amelyek a csatorna medrébe voltak leverve,

— Mit bámultok?! — morgott a hajós dühösen,

95

— Nem bámulunk — Melte Bobbie. — Nem vagyunk olyan közönségesek, hogy bámuljunk.

— Még hogy nem közönséges, azt a . . . ! — szitkozódott a férfi. — Na, csak marsoljatok innen!

— Marsoljon maga! — válaszolta Péter. Hirtelen eszébe jutott, mit is mondott ő előbb küzdésről, miegyébről, meg aztán félig-meddig biztonságban is érezte magát, hiszen

majdnem fönt áUt a töltésen. — Nekünk is van annyi jogunk itt lenni, mint bárki másnak!

— Tényleg? — kérdezte a férfi. — Na, majd meglátjuk! Átjött a fedélzetnek a part felőli szélére, és elkezdett lefelé mászni bárkája oldalán.

— Gyere, Péter, jaj, gyere! — kiáltották kórusban a megrémült lánykák.

— Eszem ágában sincs — felelte Péter —, de ti jobban tennétek, ha elpucolnátok!

A kislányok felkapaszkodtak a gát tetejére, s ott álltak, minden pillanatban készen arra, hogy hazavágtassanak, mihelyst bátyjuk túl van a közvetlen veszélyen. Szerencsére az út egészen hazáig lefelé vitt. Futni mindnyájan jól tudtak, efelől nem volt kétség. A bár-kás meg nem úgy festett, mint aki szaladni tudna: vörös arcú, nehézkes mozgású, tagbaszakadt ember volt.

De amint lábát a vontatóösvényre tette, a gyerekek rögtön belátták, hogy rossziü ítelték meg a képességeit. Egyetlen ugrással fenn termett a parton, Pétert a lábánál fogva elkapta, s lehúzta magához. Egyetlen rántással talpra állította, majd megmarkolta a fülét, és ráripakodott:

— Most mondd meg, mit akarsz! Nem tudod, hogy ez a víz bérelt terület? És hogy nincs jogod itt pecázni? A nagy szádról nem is beszélve!

Péter ezután, valahányszor visszaemlékezett a histó
96

riára, mindig büszke volt rá, hogy volt bátorsága megmondani az igazat; annak ellenére, hogy a bárkás könnyörtelen ujjai a fülét szorongatták, vérvörös képe az övé tőzsomszédságában lebegett, és forró leheletét ott érezte a nyakán.

— Nem fogtam semnüt! — mentegetőzött Péter.

— De nem rajtad múlt, nyakam rá — felelte a hajósgazda, és meglekerte Péter fülét; igaz, nem erősen, de azért tekerés volt az!

Péter mindenesetre meg sem mukkant. Bobbie és Phyllis a korlátnak támaszkodva álltak, és csak úgy remegtek a félelemtől. Majd Bobbie hirtelen átbújt a korláton, és megindult a parton lefelé, egyenesen Péterhez; olyan sebesen, hogy Phyllis, aki jóval óvatosabban követte őt, már-már biztosra vette, hogy nővére „leszállása” a csatorna vizében fog végződni. És bizonyára úgy is lett volna, ha a hajós közben el nem ereszti Péter fülét, és nem kapja karjába Bobbie-t.

— Majdhogy föl nem löktél! — mondta, és talpra segítette a kislányt.

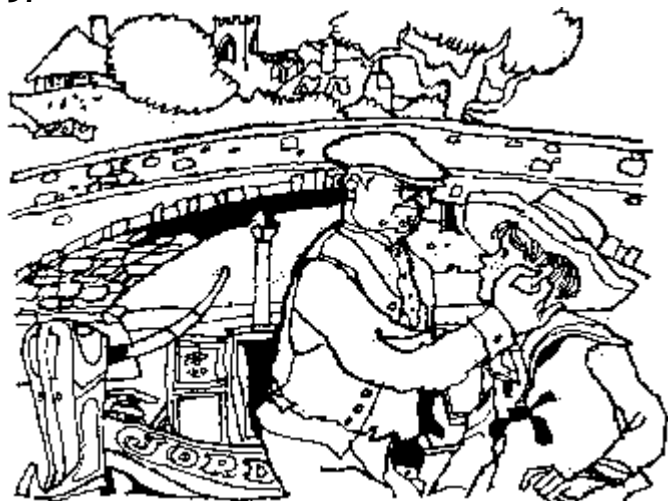
— Jaj — nyögte ki Bobbie elfuUadva —, nem akartam feUökni! Véletlen volt!... Kérem, ne haragudjon Péterre! Ez természetesen a maga csatornája; nagyon sajnáljuk az egészet, és többé nem fogunk itt horgászni. De nem tudtuk, hogy a magáé!

— Menjetek a csudába! — felelte a bárkás.

— Igen, megyünk! Igazán, máris megyünk! — folytatta Bobbie. Hangjából érzett, hogy a legőszintébben gondolja. — És elnézését kérjük, de igazán nem fogtunk egyetlen halat sem! Megmondanám egyenesen, ha fogtunk volna, becsületszavamra megmondanám!

Bobbie előrenyújtotta két kezét, PhyUis pedig kifordította a zsebét, hogy a hajós lássa, egy fia hal sincs náluk.

97

— Rendben van! — mondta a bárkás egészen megszelídülve.
— Menjetek a dolgotokra, és még egyszer ne csináljatok Uyet, ennyi az egész.

A gyerekek sietve kapaszkodtak fölfelé a parton.

— Hajítsd ide a kabátom, Mary! — kiáltotta a férfi. A felszólításra egy vörös hajú nő, zöld kockás gyapjú-sáUal a nyakában, jött ki a kabinajtón. Csecsemőt tartott a karján, és egy kiskabátot dobott oda a hajósnak.

Az meg fölöltötte, felkapaszkodott a parton, és a hídon át a falu felé indult.

— Megtalálsz a „Rózsa és Korona”-ban, ha elaltattad a kölyköt! — kiáltott le a hídról.

Amint eltűnt a szemük elől a csónakos, a gyerekek menten visszasompolyogtak. Péter ragaszkodott hozzá, hogy így tegyenek.

— Lehet, hogy a csatorna az övé — morfondírozott —, bár én még azt se hiszem. . . De a híd, az aztán

98

mindenkié. Dr. Forrest mondta nekem, hogy a híd köztulajdon. A hídról aztán nem hagyom elzavarni magamat, sem tőle, sem pedig mástól, annyit megmondok! Péternek nemcsak a füle sajgott még mindig, hanem a lelke is.

A lányok úgy követték, ahogy kilátástalan harcba induló bátor katonák követhetik a vezérüket. Csupán ennyit jegyeztek meg:

— Abba kellene hagyni. . .

— Ha félték, menjetek haza — felelte Péter —, és hagyjatok magamra! *En* nem félek!

A bárkás lépteinek nesze lassan elhalt a néptelen úton. Az est békéjét már csak a nádi veréb triUája és a hajósné éneke zavarta meg, ha ugyan megzavarta. . . Az asszony kicsinyének énekelt valami altatódalt. Szomorú nóta volt a danája, s egy bizonyos BiU Baileyről szólt, és akként folytatódott, hogy mennyire várja az éneklő nőszemély ennek az úrnak a visszatértét.

A gyerekek a híd korlátjára könyökölve várakoztak; egyelőre annak is örültek, hogy pár percig nyugton maradhatnak. Mindhármuk szíve ijesztő gyorsasággal dobogott.

— Engem bizony nem fog semmiféle nyavalyás csónakos csak úgy elzavarni! — dohogott Péter. — De nem ám!

— Persze hogy nem! — békítgette a bátyját PhyUis. — Te nem alázkodtál meg neki! De most már hazamehetnénk, nem gondolod?

Több szó nem esett.

Az asszony közben előmászott a hajóból, felkapaszkodott a parton, és megindult a hídon át.

Amikor közelükbe ért, tétován megáUt a gyerekek meUett, egy darabig a hátukat nézte, végül köhintett egyet-kettőt.

98

Péter úgy maradt, ahogy volt, de a lányok hátrafordultak.

— Nem kell komolyan venni az én BiUymet — mondta az asszony. — Amelyik kutya ugat, az nem harap. Azok a Farley környéki kölykök az ördögnél is rosszabbak, azok

húzták fel az uramat is. Valamelyikük azt gajdolta neki a minap, hogy ki evett kutyapástéto-mot a marlow-i hídnál. . .

— Ki evett? — tudakolta Phyllis.

— Nem tudom — felelte az asszony. — És senki se tudja. Elég az hozzá, hogy ettől a szótól, hogy kutya-pástétom, minden hajósgazda megvadul. De ne féljeteK tőle. Jó két órába beletelik, mire visszajön. Addig még foghattok egy csomó halat. Még egész világos van. . . — tette hozzá.

— Köszönjük — mondta Bobbie. — Nagyon kedves magától. Hol van a kisgyerek?

— Alszik a kabinban — felelte az asszony. — Vele rüncs baj. Soha nem ébred föl tizenkettő előtt. Pontos, mint a toronyóra!

— De sajnálom — mondta Bobbie —, hogy nem láthattam közélről!

— Szebbet még úgyse láttál volna, azt én mondom! — Mialatt beszélt, az asszony arca felragyogott.

— Nem fél egyedül hagyni? — kérdezte Péter.

— Ejnye, kedveském, miért félnék? — felelte a ha-jósné. — Ugyan ki bántana egy ilyen csöppséget? Meg aztán Spot is vele van. Na, a viszontlátásra!

Az asszony továbbment.

— Megyünk haza? — kérdezte PhyUis.

— Te mehetsz! Én horgászni megyek! — torkolta le Péter.

— Azt hittem, azért jöttünk ide, hogy Perks születésnapjáról beszélgessünk — mondta PhyUis.

99

— Perks születésnapja nem szalad el!

Újra lementek a vontatóösvényre, és Péter megint elkezdett pecázni, de hiába, nem fogott semmit sem.

Közben beesteledett, s a lányok szeme majd leragadt.

Bizony, mint Bobbie megjegyezte, már el is múlt a lefekvés ideje. Egyszer csak Phyllis felkiáltott:

— Istenkém, mi az ott? A hajóra mutatott.

A hajókabin kéménye egész este füstölt, s a füstcsík tekeregve oszlott el a lágy esti légben — igen ám, csakhogy most új füstgomolyok indultak útnak, ezúttal a kabinajtó felől!

— Ég — konstataálta Péter hidegen —, nocsak! Megérdemlik.

■— Hogy tudsz ilyet mondani? — szörnyülködött Phyllis. — Gondolj csak a szegény kutyára!

— A kisgyerek! — sikított fel Bobbie. Villámgyorsan talpra ugrottak, s uzsgyi, futottak a bárka felé!

A bárka kötélékei meglazultak, s a kellemes esti szél, amelyet különben alig-alig lehetett érezni, a parthoz űzte a bárka farát.

Bobbie szaladt elől, mögötte haladt Péter, azaz csak haladt volna, mert egyszer csak elcsúszott, és belezuhant a csatornába. Már nyakig merült, s a lába még mindig nem ért talajt. . . Szerencsére megkapaszkodott a bárka szélén, Phyllis pedig hajánál fogva megragadta.

Így aztán — bár komoly fájdalom árán — Péter mégiscsak kievickélt a vízből, s néhány pillanat múlva fönt termett a bárkán. Phyllis a nyomában törtetett.

— AUj! — kiáltott rá Péter Bobbie-ra. — Hadd menjek be én, úgyis vizes vagyok!

Péter a kabinajtónál érte utol Bobbie-t, és durván félrelökte, most az egyszer igazán durván; ha ez játék

100

közben történik, Bobbie a dühtől és a fájdalomtól krokodükkönyeket hullatott volna. Most — jóllehet a kabin falához lódította őt bátyja, mégpedig oly erősen, hogy a térde és a könyöke is lehorzsolódott — csupán kiáltott egyet:

— Nem te! Én! — És megint feltápáskodott. Igaz, nem elég gyorsan.

Péter addigra már két lépcsőt is megtett lefelé a kabinba, bele a vastag füstfelhő közepébe. Hirtelen megáUt, és gyorsan eszébe idézte, amit valaha is haUott tüzesetekkel kapcsolatban. A meUénye zsebéből előhúzta agyonázott zsebkendőjét, és szája elé kötötte. Mialatt a zsebkendőt húzkodta, csendesen ennyit mondott:

— Semmi baj! Alig ég valami!

Ezt a kijelentését, bár nyilvánvalóan hazugság volt, javára kell írunk Péternek. Ezzel akarta Bobbie-t visszatartani, nehogy utána rohanjon a veszedelembé. De Bobbie-t ez sem tartotta vissza.

A kabin belseje vörösen lángolt. Egy olajlámpa vUá-golt a rózsaszín füstfelhő közepén.

— Hé! — kiáltotta Péter, s egy piUanatra elvette a zsebkendőt szája elől. — Hé, baba! Hol vagy? — A hangja elcsuklott.

— Én hadd menjek előre! — kiáltotta Bobbie a háta mögül.

Péter most még durvábban lökte őt vissza, és folytatta a keresést.

Hogy akkor mi lesz, ha a csecsemő nem jelentkezik, nem tudom — de szerencsére éppen ebben a piUanat-ban felsírt. Péter tapogatózva hatolt keresztül a sűrű füstön. Egy kicsi,

puha, meleg és eleven valami akadt a kezébe. . . Felkapta, és kifelé hátrált vele, majdnem keresztülbukva Bobbie-n, aki szorosan a nyomában volt. Egy kutya kapott a lábához. A kutya megpróbált ugatni is, de neki is elcsitlott a hangja.

101

— Fő, hogy megvan a kicsi! — morogta Péter. Lerántotta a szája elől a zsebkendőt, és kitámolygott a fedélzetre. Bobbie oda nyúlt, ahonnan az ugatás jött, és keze egy hosszú szőrű kutya puha hátán akadt meg. A kutya megfordult, s bekapta Bobbie kezét, de csak finoman nyomta rá a fogait, mintha mondaná:

— Kötelességem, hogy ugassak és harapjak, ha idegen lép be gazdám kabinjába, de tudom, hogy te jó szándékkal vagy, és nem is foglak igazán megharapni.

Bobbie lerázta magáról a kutyát.

— Jól van, öregem — mondta —, jó kutya vagy! . . . Itt vagyok, Péter, add ide a gyereket! Csuromvizes vagy, még megfázik tőled!

Péter szívből örült, hogy végre átadhatta a szokatlan kis nyalábot, amely megállás nélkül nyöszörgött és rúgkapált a karjában.

— Na^ most — hadarta Bobbie — fogod magad, és elrohansz a „Rózsa és Korona”-ba, és megmondod, mi történt. Phil és én itt várunk majd ezzel a kis édessel. Menj hát, kisöreg! Menj, Péter, rohanj!

— Ezekben a vizes holmikban lehetetlen rohanni — jegyezte meg Péter. — Olyan nehezek, mint az ólom. örülök, ha menni tudok!

— Akkor majd én szaladok el — mondta Bobbie. — Lépj föl a partra, Phil, átadom neked a kis édest!

Bobbie nagy óvatosan átadta a gyereket. PhyUis leült vele a parton, és megpróbálta lecsendesíteni. Péter ezalatt igyekezett kicsavarni a vizet a kabátja ujjából és a térdnadrágja szárából, Bobbie meg, mint a szélvész, eUramodott: át a hídon s végig a fehér, csendes, alkonyi fényben derengő úton a „Rózsa és Korona” irányába.

A „Rózsa és Korona”-ban van egy lakályos, régimódi különterem, ahol a hajósgazdák és asszonyaik üldögél

101

nek esténként: itt iszogatják a vacsorához kijáró sörüket, és sütögetik a sajtos piritózt egy jó kosárnyi izzó szén fölött, amely a terem közepén, egy nagy, nyitott kürtő alatt parázslik, és több meleget ad, sőt szebb is és keEemesebb is, mint bármelyik kandalló.

A bárkások vidám társasága most is ott ült a tűz körül. Ti persze nem tudhatjátok, mitől volt vidám ez a társaság, mert igenis az volt. . . Először is, mert csupa barát vagy jó ismerős gyűlt itt össze; másodszer meg, mert rokon volt az ízlésük, és közös a témájuk. . . Vidám együttlétnek ez az igazi titka.

Csónakos Bilit, akit a három gyerek lehetetlen figurának ismert meg, kitűnő cimborának tartották kollégái. Most éppen viszontagságainak egy újabb fejezetét ismertette; a társaság visszafojtott izgalommal hallgatta.

A hajójáról mesélt:

— Aszongya akkor a főnök, kenjem le a belsejét, de azt már nem mondja, milyen színűre. Na, jól van, fogok egy lavór zöld festéket, és végig a faráig bemázolom vele a járgányt. Primán nézett ki, elhihetitek. De akkor jön a főnök, és nekem esik, hogy aszongya, miért egy szín az egész, mire én aszondom, semmi más oka nincs, mint hogy én így tartottam helyesnek, és miért, talán nem prima zölden? Aszongya erre, na, ha te ezt primának tartod, tartsd is érte a hátad, és fizesd ki a festék árát. . . Mit tehettem volna mást, kifizettem.

Az együttérzés moraja szállt végig a termen. Ebbe a hangulathoz tört be Bobbie. Belökte a lengőajtót, és félig elfulladva bekiáltott a terembe:

— Bili! Csónakos BUIt keresem!

Néma csend támadt. A söröskorsók, feleúton a szomjas torkok felé, megálltak a levegőben.

— Jaj — kezdte Bobbie, hogy végre fölfedezte a csó

102

nakos feleségét, akihez rögtön odafurakodott —, ég bárka kabinja! Szaladjon gyorsan!

Az asszony talpra ugrott, s nagy vörös kezét a bal ol-' dalához szorította, oda, ahol az ember a szívét érzi, ha; fél vagy beteg.

— Reginald Horace! — sikoltotta. — Kisfiam, Regi-J naldHorace!

— Nincs semmi baja — felelte Bobbie —, ha a gye-; rekre gondol! Épségben kimentettük! A kutyát is! — j Lélegzete elfogyott, többet nem is tudott mondani, még csak ennyit szólt nagy nehezen: — Menjen! Ég minden!(!

Aztán lerogyott a kocsmá padjára, és megpróbált egy nagyot lélegezni, hogy kicsit megkönnyebbüljön, de úgy érezte, hogy sehogy sem kap levegőt.

Csónakos BiU nehézkesen, lassan emelkedett fel. Felesége már jó százyardnyira járt, mire ő megértette, miről is van szó.

PhyUis, akit rázott a remegés, meg sem haUotta a sebesen közeledő lépteket. Csak akkor eszmélt, amikor az asszony keresztülvetette magát a korláton, valósággal legurult a töltésen, és elkapta tőle a kicsit.

— Ugyan, hagyja már! — méltatlankodott Phyllis. — Épp most altattam el szegényt!

BUI jóval később érkezett haza, s olyan nyelvet használt indulatai közlésére, amely a gyermekeknek teljesen ismeretlen volt. Felhágott a bárkába, és egyre-másra merte a vödör vizeket a csatornából. Péter segített neki, és közös erővel nemsokára el is oltották a tüzet. PhyUis, a bárkás felesége, a csecsemő — sőt most már Bobbie is — ezalatt a parton fészkeltek egy csomóban. — A jó Isten úgy segítsen, ha valamit is elől hagy

103

tam, ami tüzet foghatott — mondogatta az asszony újra meg újra.

Nem is ő hagyta elől azt a valamit. . . Csónakos BiU verte ki a pipáját; a parázs az ágyelőre esett, s miután a szőnyeg hosszú ideig füstölgött, végül is tüzet fogott. BiU azonban nemcsak szigorú volt, hanem igazságos is: nem hibáztatta olyasmi miatt a feleségét, ami az ő hibájából történt; mint ahogy sok más csónakos vagy férj tette volna.

Mama már szinte magánkívül volt az aggodalomtól, amikor a három gyerek végre-valahára hazaérkezett; mindnyájan csuromvizesek voltak, de Péter túltett a másik kettőn.

Miután édesanyjuk kihámozta a lényegét a gyerekek zavaros és összefüggéstelen elbeszéléséből, belátta, hogy helyesen cselekedtek: mást, mint amit tettek, igazán nem is tehettek volna.

Így aztán megengedte nekik, hogy elfogadják a szívéi-lyes meghívást, amellyel a hajós búcsúzáskor tisztelte meg őket.

— Legyetek itt holnap reggel hétkor — mondta Csónakos BiU —, elviszlek titeket egy hosszú útra. Fölmegyünk egészen Farleyig, és egy fityinget se keU fizetnetek! Tizenkilenc zsilip van arra egymás után!

A gyerekek nem tudták, mik azok a zsiUpek, de azért pontosan hét órakor ott voltak a hídon, kenyérrel és sajttal meg egy fél piskótatortával fölszerelve. Egy negyed birkacomb is ott rejtezett a kosarukban.

Fölséges nap volt. Az öreg fehér ló derekasan nekifeszült a köteleknek, s a bárka puhán és egyenletesen siklott tova a

csendes vízen. Fölöttük kéken ragyogott az égbolt. Mr. BiU olyan kedves volt, hogy az már szinte hihetetlen. Mintha nem is az az ember lett volna, aki

104

úgy megráncigálta Péter fülét. Ami Mrs. Bült illeti, az ő kedvességéhez nem fért kétség a múltban sem, ahogy Bobbie megállapította, és ugyanez vonatkozott a kisbabára meg Spotra is, noha az utóbbi alaposan megharaphatta volna bármelyiküket, ha úgy hozza a kedve.

— Egyszerűen elragadó volt, mama — lelkendezett Péter, miután boldogan, de nagyon fáradtan és piszkosan hazakerültek —, túlmentünk azon az ősi vízvezetéken is. És a zsilipek! Ugye, nem tudod, mik azok? Az ember csak süUyed-süllyed, és mikor már azt hiszi, sohase marad már abba ez a süllyedés, két hatalmas fekete kapu nyíh ki előtted lassan, nagyon lassan; átkelsz rajtuk, és ugyanúgy a csatomán vagy, mint annak előtte!

— Tudom, hogyne tudnám — mondta mama —, hiszen a Temzén is vannak zsilipek! Mielőtt összeházasodtunk volna, gyakran hajókáztunk a Temzén apátokkal Marlow környékén.

— És az az édes, drága, csacsogó baba! — lelkendezett Bobbie is. — Nem bánta volna, hogy örökké peszt-ráljam! És olyan jó volt! Szeretném, ha nekünk is lenne egy kisbabánk, mama, akivel eljátszhatnánk!

— És mindenki olyan kedves volt hozzánk — mondta Phyllis —, mindenki, akivel csak találkoztvmk. És azt mondták, horgászhatunk, amikor csak akarunk. És BiU majd megmutatja nekünk, hogyan keU horgászni, ha megint ezen a környéken jár. Azt mondta, nekünk fo-galmimk sincs róla.

— Vigyázz, csak azt mondta, hogy neked nincs fogalmad! — vágott közbe Péter. — Mama, és még azt is mondta, hogy el fogja mesélni a csónakosoknak, végig az egész csatomán, hogy mi ilyen rendes népek vagyunk, és a csónakosok úgy fognak bánni velünk, mint jó baráttal.

J

104

— Én meg azt mondtam — szólalt meg újra Phyllis —, hogy piros szalagot fogunk mindig viselni, ha halászni megyünk a csatornához, és erről majd tudják, hogy mi vagyunk azok a rendes emberek, akikkel úgy keU bánni, mint jó baráttal.

— így hát újabb csapat barátot szereztetek magatoknak — mondta mama —, először a vasút, most meg a csatorna!

— Hát igen — ábrándozott Bobbie —, azt hiszem, mindenki jó barát a világon, aki csak látja rajtunk, hogy mi sem akarunk más lenni, mint jó barát!

— Talán igazad is van — mondta mama, és felsóhajtott. — Gyertek, kicsibéim! Itt az ideje, hogy ágyba bújjatok!

— Igen — felelte Phyllis. — Jesszusom, most jut eszembe, hogy mi meg azért mentünk fel a hídra, hogy megbeszéljük, mit is csináljunk Perks születésnapjára! És erről nem beszéltünk egyetlen szót sem.

— Tényleg nem — mondta Bobbie —, de Péter ezalatt megmentette Reginald Horace életét, és ez, azt hiszem, talán elég is egy estére!

— Bobbie mentette volna meg, ha én nem lököm el őt kétszer is — vallotta be Péter.

— Én is megmenthettem volna — önérzeteskedett Phyllis —, ha tudtam volna, mit kell csinálni.

— Lám — mondta mama —, megmentettétek egy kisgyerek életét. Ennyi elég is egy estére. És hál' istennek, ti is megvagytok, kedveskéim!

105

9. FEJEZET

PERKS ÖNÉRZETESKEDIK

A kis család éppen reggelizett. Mama ragyogó arccal öntötte ki a tejet, és merte szét a zabpehelykását.

— Eladtam egy másik mesémet is, kicsibéim — m.ondta. — Azt, amelyik a kagylókirályról szól. Megint lesz puffancs a teához! Mehettek, és rögtön megveheti-tek, mihelyt kiszült. Tizenegy körül szokott kész lenni, ugye?

Péter, Phyllis és Bobbie jelentős pülantásokat váltottak egymással: összesen három pár pillantást. S aztán megszólalt Bobbie:

— Mama, nem bánád, ha nem ma volna a teához puffancs, hanem csak tizenötödikén, jövő csütörtökön?

— Én igazán nem bánom, ha akkor veszitek, drágám. De hát miért?

— Mert akkor van Perks születésnapja — felelte Bobbie. — Harminckét éves lesz, és azt mondja, hogy ő nem tartja többé a születésnapját, mert van másvalamije, amit tartania keU . . . Nem nyxilat vagy titkot, hanem a kölyköket meg a nagyságát!

— A feleségét és a gyerekeit gondolod? — kérdezte mama.

— Persze hogy azt gondolja — szólt közbe Phyllis. — Ez a két szó ugyanazt jelenti vagy nem?

— Úgy gondoltuk, hogy rendezünk neki egy szép születésnapot. Tudod, mama, olyan borzasztóan kedves

hozzánk — magyarázta Péter —, és megegyeztünk, hogy a legközelebbi puffancsnapon majd megkérünk, hogy megrendezhessük. . .

— És ha egyáltalán nem lett volna puffancsnap tizenötödikéig? — kérdezte mama.

— Úgy terveztük, hogy megkérünk téged, mama, hogy adj előleget a puffancsnapra, és ha majd jörfi fog, megleszünk mi sütemény nélkül is!

— Vagyis hogy előlegezzem a puffancsnapot — helyesbített mama —, értem már. Meg lehet csinálni. Nem is volna butaság, ha például piros cukorral ráírnátok a nevét a süteményekre. Igaz?

— Perks — húzta el a száját Péter. — Hát nem valami különös név.

— A keresztnéve meg Albert — szólalt meg Phyllis.

— Egyszer megkérdeztem tőle.

— Akkor A. P.-t keUene ráírnunk — mondta mama.

— Ha itt lesz az ideje, majd megmutatom, hogyan keU csinálni az Uyesmit.

Ez eddig mind nagyon szép volt. Csakhogy tizennégy darab félpennys puffancs, még ha rózsaszín cukorból van is rajta az A. P. felirat, nem valami nagy születésnap meglepetés.

— Nem számít. Virág mindig akad — mondta Bobbie, de már valamivel később. A gyerekek ugyanis reggeli után haditanácsra gyűltek össze a szénapadláson, s itt, a törött szecsckavágó masina szomszédságában, az istálló üres jászlai fölött vitatkoztak tovább a küszöbön áUó eseményről.

— Neki magának is van elég virágja — mondta Péter.

— De az mindig öröm, ha valaki virágot kap — felelte Bobbie —, mindegy, hogy neki magának mennyije van. A virágok jók lesznek dísznek. De más is keU,

nemcsak puffancs, különben nem lesz, amit díszítsünk.

— Most maradjunk kicsit csendben, és gondolkozzunk! — javasolta Phyllis. — Senki ne beszéljen addig, míg ki nem gondolt valamit!

Szinte meg sem moccantak, és olyan nagy csendben voltak, hogy egy barna patkány azt hitte, senki sincs a padláson, és nagy merészen előbújt. Bobbie eizonban tüszentett egyet, mire a patkány halálra rémült és elszaladt. Kénytelen volt belátni, hogy az a szénapadlás, ahol efféle meglepő dolgok történhetnek, nem alkalmas hely egy tiszteletre méltó, idősecske patkány számára, aki a nyugodt életet szereti.

— Hurrá! — kiáltott fel Péter hirtelen. — Megvan! — Felugrott, és rugdosni kezdte a szétszóródott szénát.
— Micsoda? — kíváncsiskodtak a többiek.
— Hát az, hogy ugye, Perks olyan kedves mindenkire? Biztos vannak sokan a faluban, akik szívesen hozzájárulnának a születésnap meglepetéshez. Járjuk házról házra, és gyűjtsünk neki!
— De mama megmondta, hogy senkitől ne kérjünk semmit! — aggodalmaskodott Bobbie.
— Mama csak azt mondta, hogy saját magunknak ne kérjünk semmit, te buta! De másnak? Szólok én még az öregúrnak is! Majd meglátjátok! — erősködött Péter.
— Előbb azért kérdezzük meg mamát — mondta Bobbie.
— Minek keU gyötörni mamát mindenféle aprósággal? — kérdezte Péter. — Pláne mikor úgyis olyan elfoglalt . . . Gyerünk! Menjünk le a faluba, és ne sokat vitatkozzunk, hanem kezdjük!

Lementek a faluba. Az öreg postamesternő azt mondta, ő nem látja be, miért kellene éppen Perksnek születésnapot tartania, amikor más se ünnepli a sajátját.

— Ne tessék ilyet mondani — felelte Bobbie. — Én

107

legszívesebben mindenki születésnapját megünnepelném! A dátumát viszont csak a Perksének ismerem!

— Na, az enyém holnapután lesz — mondta az öreg hölgy —, és senki sem fog róla tudomást venni. Menjete a dolgokra!

Nem volt mit tenni, elmentek.

Az egyik ember barátságos volt, a másik mogorva. Az egyik adott valamit, a másik nem. Kérni bizony nem könnyű, még ha mások számára csináljuk is. Aki már megpróbálta, tudhatja.

Miután a gyerekek végül hazamentek, és összeszámolták, mit kaptak kézzelfogható adományban, és mit ígéretben, mégis meglepődéssel nyugtázhatták, hogy kezdetnek nem is volt rossz az eredmény.

Péter a megkapott és megígért holmik jegyzékét szépen beírta abba a könyvecskébe, amelyben a mozdonyokról ellesett számokat rejtegette. A jegyzék egyébként így festett:

Kaptunk:

Egy pipát a trafikból. Fél font teát a szatócstól.

Egy gyapjúsálat (kicsit fakó!) a rövidárustól, akinek a szatócsé mellett van az üzlete.

Egy kitömött mókust a doktortól.

Megígérte, hogy ad:

A hentes egy darab húst.

Az öregasszony, aki a vén viskóban lakik, hat friss tojást.

A cipész lépes mézet és hat pár cipőfűzőt és a kovács egy lapátot.

Bobbie másnap reggel korán kelt, és felébresztette PhyUist is. Előzőleg megbeszélték egymással. Péternek

108

nem szólt8ik semmit, nehogy azt mondhassa, hogy butaság, amire készülődnek. (Később persze — miután sikerült a nagy manőver — csak elmesélték neki. . .)

Szedtek egy nagy csokor rózsát, kosárba helyezték, mellé tették a tűtartó könyvecskét, amelyet Phyllis Bobbie születésnapjára varrt, sőt becsomagolták Phyllisnek egy nagyon szép kék nyakraalóját is. Aztán fölirták egy papírra: „Mrs. Ransome-nak, szeretettel születésnapjára” — és a papírt is beletették a kosárba, s az ajándékokkal elindultak a postahivatalba. Beosontak, a kosarat a pultra állították, és még mielőtt az öreg postamesternő előcsoszoghatott volna, kiszaladtak.

Mire hazaértek, Péter addigra reggelikészítés örve alatt megkörnyékezte mamát, s elmesélte tervüket.

— Nincs benne semmi rossz — mondta mama. — De minden attól függ, hogyan hajtjátok végre. Remélem, nem fog megsértődni, és nem fogja azt gondolni, hogy jótékonykodni akartok vele. A szegények nagyon érzékenyek ám!

— Nem azért csináljuk, mert szegény, hanem azért, mert szeretjük őt — jegyezte meg PhyUis.

— Majd előkeresek néhány holmit, amit PhyUis már kinőtt — mondta mama —, ha biztosak vagytok benne, hogy odaadhatjátok neki, és nem sértitek meg vele. Meg csinállok is neki valami apróságot, amiért olyan jó volt hozzátok. Sokat nem tudok, mert mi magunk is szegények vagyunk. Mit írsz, Bobbie?

— Semmi különöset — felelte Bobbie, aki hirtelen elkezdett firkálni. — Én azt hiszem, örülni fog az ajándékunknak, mama.

Tizenötödike reggele nagyon vidáman telt el a puffancsvásárlással meg azzal, hogy figyelték mamát, aki az A. P.-ket írogatta rózsaszín cukorral a süteményekre. Ti persze tudjátok, hogyan keU ezt csinálni, igaz? A to

108

jásfehérjét felveszjük, majd belevegyítjük a porcukrot, és pár csepp kosenilt adunk hozzá. Tiszta fehér papírból tölcseért formálunk, a hegyes végén hagyunk egy kis lyukat, és a

vastag végébe beleöntjük a rózsaszínű tojás-cukor keveréket. A keverék lassan folydogál a tölcser lyukas végéből, és úgy lehet vele írni, mintha nagy, kövér töltőtoll volna, csak éppen nem tintával, hanem rózsaszínű cukorral töltve.

A puffancsok gyönyörűek lettek az A. P. monogrammal. Mama aztán langyos sütőbe rakta őket, hogy a cukor megszáradjon rajtuk, a gyerekek pedig lementek a faluba, hogy összegyűjtsék a mézet, lapátot és a többi.

Az öreg postamesternő éppen kint áUt a küszöbön. Ahogy iUik, jó reggelttel köszöntötték a gyerekek, amikor elhaladtak mellette.

— ÁUjatok csak meg egy percre! — szólalt meg a hölgy.

A gyerekek megálltak.

— Azt akarom mondani, hogy azok a rózsák. . .

— Tetszettek? — vágott a postamesternő szavába PhyUis. — Akkor szedtük mind, frissen! A tütartó könyvet meg én csináltam Bobbie-nak ajándékba. — Vidáman ugrabugrált, miközben beszélt.

— Hozom a kosaratokat — mondta a postamesternő. Bement, és kihozta a kosarat. SzíniUtig tele volt nagy szemű, piros egressel.

— Biztosan ízleni fog a Perks gyerekeknek! — mondta.

— Olyan aranyos tetszik lenni — mondta PhyUis, s átölelte az idős hölgy természetes derekát. — Perks odalesz az örömtől!

— Feleannyira sem fog örülni, mint ahogy én örültem a tütartó könyvecskéteknek, a nyakkendőnek, a sok

109

szép virágnak meg mindennek — felelte az idős hölgy, s vállon veregette PhyUist. — Igazán aranyos teremtések vagytok! Ide figyeljete! Van itt egy gyerekkocsi hátul a fáskamrában. Az én szegény kis Emmie-m fiacskájáé volt. Csak hat hónapig élt az ártatlan, és szegény lányomnak nem is volt több gyereke ezen az egyen kívül. Szívesen odaadnám a kocsit Mrs. Perksnek. Segítség lesz neki azzal a nehéz kisfiúval. Elviszitek?

— Hogyne! — kiáltották egyszerre a gyerekek. Mrs.

Ransome ekkor előhozta a gyerekkocsit, leszedte róla a papírokat, amelyekbe gondosan be volt csomagolva, majd leporolta, s azt mondta:

— Hát itt van! Igazán már előbb is odaadhattam volna, de nem is jutott eszembe. Meg nem voltam benne biztos, hogy elfogadj a-e? Mondjátok meg neki, hogy az én szegény Emmie-m kicsinyéé volt. . .

— Ugye, még rágondolni is öröm, hogy egy igazi élő baba lesz berme megint?

— Igen — felelte Mrs. Ransome. Nagyot sóhajtott, aztán elnevette magát. — Itt van még néhány fodor-menta-pámácska a kicsiknek. . . De most aztán már szaladjatok, mielőtt odaadnám a tetőt a fejem föliU és a ruhát magamról!

A gyerekek mindazt, amit Perks számára összegyűjtöttek, szépen belerakták a gyerekkocsiba, és fél négykor odatolták a kis sárga ház elé, ahol Perksék laktaüs.

A házikó ragyogott a tisztaságtól. Az ablakpárkányon korszóban vadvirágok — százszorszép, lósóska — díszlettek, meg bokrétás mezei füvek lengedeztek.

A mosókonyhából pancsolás haUatszott, majd egy, még szappanos fiúcska dugta ki a fejét az ajtón.

— Mama csak átöltözik! — közölte.

— Egy piUemat, máris lenn vagyok! — hangzott a

110

frissen súrolt, szűk lépcsőfeljáró tetejéről. A gyerekek várakoztak. A következő pillanatban megreccsent a lépcső, és ruháját gombolgatva a derekán máris jött lefelé Mrs. Perks. A haja simára volt kefélve, arcbőre még fénylett a fürdőtől.

— Egy kicsit későn szedtem rendbe magamat — mondta Bobbie-nak. — Nagytakarítást kellett csinálnom . . .

Perksnek eszébe jutott, hogy ma van a születésnapja. Nem is tudom, mi ütött belé. A gyerekek születésnapját mindig megtartjuk, az csak természetes, de az övét meg az enyémet! öregek vagyunk mi már az ilyen flanchoz!

— Mi tudtuk, hogy születésnapja van — mondta Péter —, és hoztunk is neki egy kis ajándékot, ott van Jdnn a gyerekkocsiban.

Mialatt az ajándékokat kirakták a gyerekkocsiból, Mrs. Perks elkezdett levegő után kapkodni. Amikor meg mind kicsomagolták, a gyerekek legnagyobb meglepetésére, sőt rémületére egy sámlira rogyott, és sírva fakadt.

— Ne tessék sírni! — kérlelték. Péter nem állhatta meg, hogy kissé türelmetlenül meg ne jegyezze:

— De hát mi a baj? Csak nem akarja azt mondani, hogy nem tetszenek az ajándékok?

Mrs. Perks tovább szipákolt. A ragyogóra síkált Perks gyerekek ezalatt ott áUtak a mosókonyha ajtajában, és gyanakvó pillantásokat vetettek a betolakodókra.

Csend támadt, kellemetlen csend.

— Nem tetszenek? — kérdezte Péter megint, miközben nővérei Mrs. Perks hátát ütögették.

Mrs. Perks olyan gyorsan hagyta abba a sírást, amilyen gyorsan elkezdte.

— Dehogynem! Nem rólam van szó! Énvelem min

111

den rendben van — mondta. — Hogy tetszenek-e? De hiszen soha nem volt Perksnek ilyen születésnapja, még kisfiúkorában sem! TudniUlík a nagybácsijánál nevelkedett, aki önálló gabonakereskedő volt, bár igaz, hogy tönkrement aztán. . . Azt kérditek, tetszenek-e? Istenkém . . . — És így folytatta egy jó darabig, és közben olyan dolgokat mondott, amelyeket én le sem merek írni, mivel tudom, hogy a három gyerek (vagyis Péter, Bobbie és Phyllis) egészen biztosan megorrolna érte . . . A fülük egyre jobban vöröslött, az arcuk egyre jobban égett, míg Mrs. Perks örömkítörését hallgatták. Érezték, hogy semmi olyat nem tettek, amiért ezt a nagy-nagy dicséretet megérdemelnék. Végül Péter így szólt:

— Tessék ide figyelni! Mi örülünk neki, hogy örül. De ha továbbra is Uyesmiket mond nekünk, nem maradhatunk tovább. Pedig mi szeretnénk itt maradni, és látni, hogy Mr. Perks is örül-e az ajándékoknak. De mi az ilyen hizelgést nem szeretjük!

— Egyetlen szót sem szólok többet — ígérte meg Mrs. Perks ragyogó arccal —, de azt nem futhatjátok meg nekem, hogy azt gondoljam, anüt akarok. Mert biz' isten, ha valaha, . .

— Kaphatok egy tányért a puffancsoknak? — vágott az asszony szavába Bobbie. Erre Mrs. Perks sebtében megterítette az asztalt, a kekszet, mézet, egrest mind szépen tányérra rakta, a rózsákat pedig beleállította két lekvárosüvegbe. Az asztal valóban olyan volt, hogy — Mrs. Perks szavaival élve — egy herceg is megirigyelhette volna. — De jó, hogy korán kitakarítottam — mondta —, és hogy a kicsinyek szedtek vadvirágot meg minden, de arra nem gondoltam volna, hogy még mást is kap szü- ; letésnapjára, mint a pakli extradohánjrt, amit úgy sze

111 i

ret, és amit én múlt vasámafwrá vettem, és azóta tartogatok. . . Jesszus! De korán itt van!

Perks csakugyan kiakasztotta közben a kiskapu rig-lijét.

— Jaj — suttogta Bobbie —, mi most elbújunk a hátsó konyhában, maga meg mondjon el neki mindent! De először a dohányt adja oda neki, amit maga vett. És amikor

mindent elmondott, mi csak akkor jövünk be, és egyszerre kiáltjuk majd, hogy sok boldog születésnapot!
Ez ugyan szépen ki volt tervezve, de nem lett ám belőle semmi. Hogy az elején kezdjem, épp csak annyi ideje maradt Péternek, Bobbie-nak és Phyllisnek, hogy maguk előtt tolvá a sokkal kisebb és ráadásul elbáméskodott Perks gyerekeket, kisurranjanak a mosókonyhába. De becsukni már nem tudták az ajtót, így aztán akarattuk ellenére fültanúi lettek mindannak, ami a konyhában történt. A mosókonyha szűk menedékhelynek bizonyult a két gyerekcsapat számára, ami nem csoda, hiszen egy egész mosókonyha-berendezéssel kellett megférniük, többek közt a mángorlóval meg a rézüsttel.

— Itt vagyok, asszony — haUatszott Mr. Perks hangja. — Ez ám .a terített asztal!

— Hát igen. Bért, ez a sziUetésnap i uzsonnád — felelte Mrs. Perks. — Ez itt egy pakli extradohány, amit úgy szeretsz. Múlt szombat óta örzöm, merthogy megemlítetted, a születésnapodat.

— Jó lány vagy, kisöreg — mondta Perks, és utána cuppanás haUatszott. — De mért van itt ez a gyerekkocsi? És mik ezek a csomagok itt? És honnan vetted a süteményt? A gyerekek nem haUották, mit válaszolt Mrs. Perks, mert épp akkor moccant meg Bobbie. Hirtelen a zsebébe
112

dugta a kezét, majd egyszeribe szoborrá merevedett az ijedtségtől.

— Ö — suttofta —, most mit csináljunk? Elfelejtettem rárakni a címkéket az ajándékokra! Nem fogja tndni, melyik kitől van! Azt fogja hinni, mind mi adtuk, és hogy mi nagylelkűnek, jótékonynak vagy valami ehhez hasonló fürtelemnek akarunk látszani!
'Peter pisszegni kezdett.

És akkor meghallották Mr. Perks éles, söt bosszús hangját.
— Nem bánom én! — mondta. — Én az i lyet nem állom, és ezt meg is mondom egyenesen!

— De hát — felelte Mrs. Perks — tudod te, kik miatt bosszankodsz? A gyerekek vannak itt a Három Kéményből! Nekik csinálod ezt a cirkuszt?

Nem bánom — mondta Perks nyersen —, ha maga az angyal is az égből! Az utóbbi években egészen rendesen megvoltunk, és nem kértünk szívességet senkitől. És nem is akarom elkezdni az effajta kegyes körbekoldulást, ne is jöjjön hozzám i lyennel senki! Vagy nem így van, Nell?

— Elég legyen, haUgass! — próbálta csitítani a férjét szegény Mrs. Perks. — Fogd be azt a buta szádat, az isten áldjon meg! Ott vannak mindhárman a mosókonyhában, és hallják minden szavadat!

— Na, akkor majd mondok én nekik valamit, amire fülelhetnek! — replikázott Mr. Perks mérgesen. — Megmondtam én nekik a véleményemet ezelőtt is, és most is meg fogom mondani! — tette hozzá, majd két lépéssel a mosókonyha elért termett, és szélesre tárta az ajtaját; már amennyire lehetett a mögötte szorosan összebújt gyerekektől.

— Jöjjetek csak elő! — förmedt rájuk. — Jöjjetek elő, és mondjátok meg, mi volt a szándékotok ezzel!

113

Panaszkodtam-e én valaha is arra, hogy szükösen élek, hogy ezt az egész jótékonykodást rám szabadítottátok?

— De hát mi azt hittük, hogy örülni fog neki! — felelte PhyUis. — Az életben nem leszek többé senkihez barátságos! Nem én, soha!

S zokogni kezdett.

— Mi semmi rosszat nem akartunk — mondta Péter.

— Nem az számít, amit akartatok, hanem amit csináltatok — felelte Perk;s.

— Jaj, ne mondjon ilyet! — kiáltott fel Bobbie, és igyekezett erősebb lenni, mint Phyllis, és több szót találni a magyarázkodásra, mint Péter. — Azt gondoltuk, örülni fog neki. Mi is mindig kapunk holmikat születésnapunkra.

— Kaptok hát, a rokonaitoktól! — mondta Perks. — Az megint más.

— Nemcsak a rokonainktól — felelte Bobbie. — Az alkalmazottak is mindig adtak nekünk ajándékokat odahaza, és mi is nekik, ha nekik volt születésnapjuk. És most, amikor az én születésnapom volt, és mama nekem ajándékozta a vajtartó alakú meUtút, Mrs. Viney két szép üvegvázát adott, és eszébe sem jutott senkinek, hogy jótékonykodást akar ránk szabadítani.

— Ha itt csak üvegvázák volnának — mondta Perks —, nem szóltam volna egy szót sem! De itt halomszámra vannak holmik, amiket én nem vagyok hajlandó elfogadni! Nem, és nem is fogok soha!

— De ez nem mind tőlünk van — szólalt meg újra Péter —, csak elfelejtettük felragasztani a címkéket. Mindenféle emberek adták össze a faluból. . .

— Azt szeretném csak tudni, ki kérte erre őket! — füstölgött Perks.

— Hogy ki? Hát mi magunk! Miért? — kérdezte Phyllis.

114

Perks nehézkesen leült a karosszékbe, és olyan tekintettel meredt rájuk, amelyet Bobbie később úgy írt le, mint a mélabús reménytelenségnek tétova pillantását.

— Ügy, szóval körbejártatok a szomszédokat, és elmondtátok mindenkinek, hogy nincs egy betevő falatunk. Annyira lekicsinyeltetek bennünket a szomszédok előtt, amennyire csak tudtatok. Na, csak fogjátok az egész zsák vicket-vackot, és vigyétek vissza oda, ahonnan hoztátok! Jól elintéztetek, mondhatom! Semmi kétségem, hogy jó szándékkal tettétek, de mától kezdve nem ismerlek többé titeket, ha nincs eUene kifogásotok.

Tüntetően megfordította a székét, s háttal került a gyerekeknek. A szék lábai csikorogtak a kövön, és ez volt az egyetlen hang, amely a csendet megtörte.

Ekkor váratlanul megszólalt Bobbie.

— Ide figyeljen! — mondta. — Ami itt történik, az borzasztó!

— Én is azt mondom — válaszolta Perks, de azért nem fordult meg.

— Figyeljen ide! — mondta Bobbie kétségbeesve. — Elmegyünk, ha akarja, és barátkoznia sem muszáj velünk, ha nem akarja, de . . .

— Mi mindig a barátai leszünk, akármilyen komisz is hozzánk — tört ki Phyllisből. Még mindig zokogott.

— Maradj csendben! — szólt oda Péter Phyllisnek dühösen.

— De mielőtt elmennénk — folytatta Bobbie még kétségbeesettebben —, hadd mutassuk meg a címkéket, amelyeket azért írtunk, hogy ráragasszuk őket a holmikra.

— Én nem vagyok kíváncsi semmiféle címkékre — felelte Perks —, tisztességes vasúti poggyászcímkéket kivéve! Gondoljátok, azért éltem eddig becsületesen és adósság nélkül abból, amit keresek, és azért bíztam a

114

feleségemre a becsületem, hogy most kinevettessem magam a szomszédokkal?

— Hogy kinevettesse magát? — kérdezte Peter. — Maga nem tudja, mit beszél.

— Maga egy nagyon forrófejű úriember — mondta Phyllis pityeregve. — Ne felejtse el, egyszer már nagyon igazságtalan volt hozzánk, amikor azt állította, hogy nem akartuk elmondani a titkunkat az oroszunkról! Hadd mesélje el Bobbie, mit akart a címkékkel!

— Rendben van! Mesélje! — felelte Pefks, de minden szavából érzett a keUetlenség.

— Akkor jó — mondta Bobbie, lázasan kotorászva degeszre tömött zsebében, és még mindig nem adva fel a reményt. — Ugyanis mi minden szót leírtimk, amit moiidtak, amikor az ajándékokat adták, sőt a neveket is följegyeztük, mert mama azt mondta, óvatosnak keU lennünk, különben. . . De azt is leírtam, amit ő mondott. Mindjárt meglátja.

Bobbie nem tudta olyan egyszeriben felolvasni a címkeket. Néhányszor nyelnie keUett, mielőtt elkezdte volna.

Azóta, hogy férje kinyitotta a mosókonyha ajtaját, Mrs. Perks szüntelenül zokogott. Most mély lélegzetet vett, s noha először elcsuklott a hangja, sikerült előrukkolnia a mondanivalójával:

— Ne gyötörd magad, kicsikém. Én tudom, hogy jóindulatból csináltátok az egészet, ha ő nem is hiszi el.

— Felolvashatom a címkeket? — kérdezte Bobbie, és zokogva hajolt a cédulák fölé, miközben megpróbálta sorba szedni őket. — Mamáét olvasom először. így hangzik: Kis ruhák Mrs. Perks gyermekei számára. Mama azt mondta: „Majd keresek elő néhány holmit Phyllisnek a kinőtt ruhái közül, ha egészen biztosak •vagytok benne, hogy Mr. Perks nem fog megsértődni,

115

és nem gondolja, hogy jótékonyságból adjuk. Majd még csinálók is néhány apróságot a számára, mert olyan kedves hozzátok. Sokat én sem tudok, mert mi is szegények vagyunk."

Bobbie szünetet tartott.

— Ez rendben van — mondta Perks. — A mamátok igazi úrinő. A ruhácskákat meg is fogjuk tartani, igaz, NeU?

— Akkor itt van a gyerekkocsi, az egres és az édesség — folytatta Bobbie —, ezeket Mrs. Ransome adta. Azt mondta: „Biztos, hogy Mr. Perks gyerekei szeretni fogják az édességet. A gyerekkocsi az én szegény Emmie-m kisfiáé volt, de nem élt, csak hat hónapig, és nem is volt neki több gyereke ezen az egyen kívül. Szeretném, ha Mrs. Perks elfogadná. Segítség lesz neki azzal a gyönyörű kisfiúval. Már előbb is odaadtam volna, ha biztos lettem volna benne, hogy elfogadja." Azt mondta, feltétlenül mondjam meg magának, hogy a gyerekkocsi az ő Emmie-je kisbabájáé volt. — Igazán nem küldhetem vissza a gyerekkocsit, Bert — jelentette ki Mrs. Perks —, és nem is akarom. Ne is kérj rá

...

— Én nem is kértem — morogta Perks.

— Na és a szeneslapát — folytatta Bobbie —, Mr. James egyenesen magának csinálta. És azt mondta. . . De hol is van? Megvan! És azt mondta: „Mondja meg Mr. Perksnek, hogy nagy öröömre szolgált, hogy megcsinálhattam ezt az apróságot egy olyan ember számára, aki ilyen nagy tiszteletnek örvend. . .” És azt is mondta, bár úgy el tudná látni a maga meg a saját gyerekeit cipővel, mint ahogy a lovakat, mert igen, ő aztán igazán tudja, meddig tart egy cipőtalp.

— James rendes fickó — mondta Mr. Perks.

— Hátravan még a méz — mondta Bobbie sietve —

116

és a cipőfűzők. A cipész azt mondta, csak tisztelni tud egy olyan embert, aki a maga útján jár, és ugyanezt mondta a hentes is. És az öregasszony, aki a bódéházban lakik, azt mondta, nagyon sokszor segített neki maga a kertjében, amikor még legényember volt, és kár, hogy ilyen dolgok most otthon rozsdásodnak; de nem tudom, mit akart ezzel mondani. És mindenki, aki csak adott valamit, azt mondta, hogy szereti magát, és hogy ez remek ötlet volt tőlünk; és senki sem mondott egyetlen szót sem jótékonykodásról vagy valami hasonló szörnyűségről. Az öregúr meg adott Péternek egy irány-fontot, hogy juttassa el magának, és azt mondta, maga egy olyan ember, aki érti a mesterségét. És én meg azt gondoltam, hogy maga majd kíváncsi lesz rá, mennyire szeretik magát az emberek. . . És még soha nem voltam ilyen boldogtalan az életemben. Isten velem!
Remélem, egyszer majd mégis megbocsát nekünk . . .

Nem tudott többet mondani, és kifelé indult.

— Megállj! — mondta Perks, még mindig háttal fordulva. — Ezennel visszavonok minden szót, amit ellenetek mondtam. Nell, tedd fel a teáskannát!

— Visszavihetjük a holmikat, ha maga nem örül nekik — mondta Peter. — De én azt hiszem, mindenki szörnyen elkedvetlenedne, ugyanúgy, mint mi.

— Hogy örülök-e nekik? — felelte Perks. — Nem tudom. . .

— Székével együtt megfordult, s a gyerekek láthatták furcsa, feldúlt arcát. — Nem tudom, hogy örültem-e már valaha is ennyire. Nem annyira az ajándékoknak örülök, bár az is ritka szép gyűjtemény, mint inkább a szomszédaim jó véleményének. Ez érdemes a szóra, he, NeU?

— Én azt hiszem, az egész érdemes a szóra — mondta Mrs. Perks —, és nevetséges felhajtást csináltál a semmiből. Bért, ha már engem kérdezel!

— Nem addig van az — erősködött Perks —, aki nem becsüli saját magát, ne várjon megbecsülést mástól sem!

— De magát mindenki becsüli! — szólalt meg Bobbie.

— Mindenki ugyanazt mondta magáról!

— Én tudtam, hogy örül majd — mondta Phyllis ragyogó arccal —, ha egyszer megéri, miről van szó.

— Nofene! Itt maradtok teára? — kérdezte Mr. Perks.

Később Peter azt indítványozta, hogy igyanak Mr. Perks egészségére, Mr. Perks pedig hozzáfűzte, hogy a pohárköszöntő teával is érvényes. A tószót végül is így hangzott: „Bár virulna örökké a barátság zöld füzére!”

— ami sokkal költőibb volt annál, mint amit Perkstől báíki is elvárhatott.

— Mégiscsak aranyos kis fickók ezek — mondta Mr. Perks a feleségének, miután lefeküdtek.

— ök igen, nagyon helyesek, áldja meg az isten őket!

— válaszolta az asszony. — Te vagy olyan nehézkes, mint egy vén medve, de hát mindig is Uyen voltál. Pirultam is, mondhatom . . .

— Pedig nem kellett volna pirulnod, kisöreg. Rögton kezes báránnyá váltam, amikor megértettem, hogy szó sincs jótékonykodásról. Mert tudod, a jótékonykodás az egyetlen, amit én soha ki nem állhattam, és nem is fogok soha!

Ez a születésnap mindenkit boldoggá tett. Mr. Perks, Mrs.

Perks és a gyerekeik örültek a sok szép ajándéknak és annak, hogy a szomszédaik jó véleménnyel vannak róluk; a Három Kémény kis lakói annak örültek, hogy a tervük —

amely ugyan várakozásuk ellenére nem egészen akadálytalanul valósiult meg — sikerült, és Mrs. Ransome is örült, valahányszor meglátta a kövér Perlís gyereket a gyerekkocsiban.

Mrs. Perks körbejárt, és mindenkinek megköszönte a szép születésnap ajándékot, és mindegyik látogatása után úgy érezte, sokkal jobban szeretik ismerősei őt és családját, mint valaha is gondolta.

— Igen — mondta Perks, visszatérve a dologra —, nem is armyira az számít, mit tesz az ember, hanem inkább az, hogy mi a szándéka; ez az, amit én mindig mondok. Mert tegyük fel, hogy valójában mégis jótékonykodás volt ez az egész. :

— Ugyan, hagyd el! — méltatlankodott Mrs. Perks. — Senki sem fog neked csak úgy ajándékokat adni, ha mégannyira rá vagy szorulva, akkor se. Amit adtak, barátságból adták az emberek, és punctum!

118

10. FEÜ:ET A SZÖRNYÜ TITOK

Miután a Három Kéménybe költöztek, a gyerekek egy darabig még sűrűn emlegették apjukat, és gyakran kérdeztették, hol van, mit csinál, és mikor jön haza. Mama, már amennyire tehetette, sorra megválaszolta kérdéseiket, de ahogy telt-múlt az idő, apa egyre ritkábban került szóba. Bobbie finom ösztönével azonnal megsejtette, hogy valami előtte ismeretlen, nyomós ok miatt bántja mamát a faggatózás, sőt nemcsak bántja, hanem egyenesen beteggé teszi. Lassan-lassan a többieken is úrrá lett ez az érzés; azt azonban már nem tudták volna megmondani, tulajdonképpen mit is éreznek.

Egyik nap, amikor mama annyira belemerült a munkába, hogy még tíz percre sem tudta volna abbahagyni, Bobbie vitte fel neki a teát a tágas, üres szobába, amelyet ők a mama műhelyének neveztek. Bútor alig volt a helyiségben. Egy asztalból, egy székből és egy kis szőnyegből állt az egész berendezés. Az ablakokban és a kandallópárkányon azonban — egy-egy rossz lábasba állítva — mindig virág virított. A virágról a gyerekek gondoskodtak, és sokszor megálltak a három hatalmas, csupasz ablak előtt, ahonnan remek kilátás nyílt a rétre és a lúpvidékre, a távoli dombok lila körvonalaira és az örökösen változó és mégis mozdulatlan égboltra.

— Mama, édes, itt a teád — mondta Bobbie. — Addig idd ki, míg meleg!

118

Mama letette tollát az asztalon szanaszét heverő lapok tetejére, amelyek mind az ő gyöngybetűivel voltak teleróva (oly tisztán és csinosan, hogy talán nyomtatni sem lehet különbet), majd mintha marokszámra akarná kitépni, a hajába túrt.

— Mama, fáj a fejcskéd? — kérdezte Bobbie.

— Nem, azazhogya fáj, de nem nagyon — felelte mama. —

Mit gondolsz, Bobbie, lehet, hogy Péter és PhyUis elfelejtették volna apát?

— Dehogya felejtették! — tiltakozott Bobbie. — Miért kérded?

— Mert mostanában egyikőtök sem beszél róla! Bobbie egyik lábáról a másikra állt.

— Gyakran beszélünk róla, ha magunk között vagyunk — felelte.

— De előttem soha — mondta mama. — Miért? Bobbie-nak sehogy sem akart a nyelvére jönni a válasz.

— Mert. . . szóval. . . — kezdte, aztán elhaUgatott. Az ablakhoz lépett, és kibámult rajta.

— Bobbie, gyere ide! — parancsolt rá mama. Bobbie odament hozzá. — Nos — folytatta mama, miközben fél karjával átölelte Bobbie-t, és kócos fejét kislánya vállára hajtotta —, próbáld meg elmondani, mi bánt, drágám! Bobbie tétovázott.

— Na, mondd el szépen édesanyádnak!

— Hát jó . . . — kezdte Bobbie. — Láttam, mennyire elkese-
rít, hogy apa nincs velünk, és okosabbnak tartottam, ha nem is beszélek róla. Szépen abba-
hagytam a kérdezősködést, és kész . . .

— És a többiek?

— Hogy a többiek mit gondolnak, azt nem tudom —

119

felelte Bobbie. — Erről soha nem beszélgettünk. De azt hiszem, hogy ők is ugyanúgy vannak vele, mint én.

— Bobbie, kicsikém — mondta mama, fejét még mindig Bobbie vállán nyugtatva —, elmondom neked, miről van szó. Azonkívül, hogy el vagyunk szakadva apától, nekünk kettőnknek van egy nagy, közös bánatunk is . . . Jaj, de borzasztó! Van egy nagy-nagy bánatunk, édes kislányom, te el sem tudnád képzelni, mi az, és eleinte bizony nagyon fáj, amikor úgy emlegettétek apátokat, mintha minden a régi volna körülötte. De még ermél is borzasztóbb lenne, ha elfelejtenétek őt, az rossz-szabb lenne mindennél.

— Az a kérdés . . . — szólalt meg bátortalanul Bobbie — bár tudom, megígértem, hogy soha többé nem kérdezek

semmit. . . Eddig se kérdeztem, igaz? Csak. . . Az a kérdés, hogy ez örökké így lesz-e . . .

— Nem — felelte mama —, a nehezén túl leszünk, mihelyt apa hazatér hozzánk.

— Bárcsak megvigasztalhatnálak, mama! — sóhajtotta Bobbie.

— Jaj, gyerelem, hát mit gondolsz, nem vigasztalsz így? Mit is csinálnék nélküled vagy nélkületek? Azt hiszed, nem vettem észre, mUyen jó gyerekek lettetek, és hogy feleannyit se veszekedtek, mint azelőtt? És az a sok apró kedvesség, amivel megleptek mindig! Virágot hoztok, kitisztítjátok a cipőmet, versenyeztek, hogy gyorsan megvessétek az ágyamat, mielőtt én magam hozzájutnék. . .

(Volt rá eset, hogy Bobbie tudni szeretne volna, vajon édesanyjuk észreveszi-e mindezt.)

— Ez semmi — felelte — ahhoz képest. . .

— Na de folytatnom keU a munkámat — szakította félbe őt mama, és még egyszer megölelte. — A többieknek ne szólj semmit!

120

Amikor aztán Bobbie újból elgondolkozott az egészen, igyekezett nem gondolni rá, mi is lehet az a nagy bánat. . . De gyakran hiába fékezte magát, a töprengés akaratlanul is a hatalmába kerítette. Apa nem halt meg, mondta mama. Beteg sem volt, mert akkor mama ott lett volna a betegágyánál. Hogy szegények lettek, az nem lehetett a fő baj.

Bobbie megsejtette, hogy valami olyasmiről van szó, ami közelebb áll a szívhez, mint a pénz.

„Nem szabad mindig arra gondolnom, mi lehet! —

pirongatta magát. — Lám, mama észrevette, hogy már nem

veszekszünk annyit! De örülök! És ez így lesz ezután is!”

De sajna, éppen aznap délután tört ki közte és Péter között egy (Péter szavával élve) első osztályú veszekedés.

Még alig laktak egy hete a Három Kéményben, máris megkérték mamát, hadd legyen mindegyiküknek saját kiskertje. Mama rögtön bele is egyezett, és a kert déh partját, ahol az őszibarackfák voltak, felosztotta három részre, és megengedte, hogy ki-ki azt ültessen a kiskertjébe, amit akar.

PhyUis rezedát, sarkantyúkat és borostyánszőlőt ültetett az övébe. A magvak megfogantak, s bár eleinte az egész inkább gyomtengerre emlékeztetett, Phyllis erősen remélte, hogy növényei egy szép naf>on mégis virágot hoznak. A

borostyánszőlő rá is szolgált erre a bizalomra, s a kiskert nemsokára tele lett rózsaszínű, hófehér, piros és lila virágok tarka csap>atával.

— Nem tudok gyomlálni, mert félek, hogy rosszat húzok ki — mondogatta magyarázólag —, így legalább egy csomó munkát megtakarítok!

Péter főzelékfélét vetett a földjébe: sárgarépat, hagymát és kerek répát. A magvakat a gazda adta neki, aki

121

abban a szép fekete-fehér gerendavázás házban lakott odalent, a híd lábánál. Pulykát és gyöngyöst nevelt, és nagyon barátságos ember volt. De Peter főzélékeire nemigen várt nagy jövő, mert gazdájuk szenvedéllyel ásta tele a kertjét mindenféle csatornákkal, s erődöket és sáncokat épített bele játék katonái számára, márpedig az olyan főzelékmagvakból nemigen lesz semmi, amelyeknek termőtálatja a szüntelen háborúskodás meg csatomázás miatt állandóan fel van forgatva.

Bobbie rózsabokrokat ültetett a kertjébe, de a rózsabokrok friss levélkéi hirtelen mind összezsugorodtak és elszáradtak; valószínűleg azért, mert május közepén ültette át őket a kert másik végéből, és ilyenkor már nemigen szokás rózsabokrokat ide-oda ültetgetni. Sehogy sem akarta elhinni, hogy elpusztultak a rózsák, és egyre csak reménykedett, mígnem egy szép napon eljött hozzájuk Perks, hogy megnézze a kertjüket, és őszintén megmondta Bobbie-nak, hogy egyetlen rózsató se fogant meg; olyan élettelen mind, mint a szögek az ajtófélfában.

— Ezek már csak örömtűznek valók — mondta. — Csak ásd ki őket, és égesd el valamennyit, és én majd adok neked néhány szép friss vesszőt a kertemből. Adok árvácskát, violát, törökszegfüt és nefelejcsét is. Készítsd elő a földet, s holnap mind hozom!

Ig3' aztán Bobbie másnap murtkához is látott, és ez azon a napon történt, amikor mama megdicsérte őket, amiért már nem veszekednek annyit egymással. Kihúzkodta a rózsatóveket, és a kert túlsó végébe hordta őket. Itt már egész halom gyült össze hulladékból. Arra szánták, hogy örömtűzet gyújtsanak belőle, ha itt lesz a híres-nevezetes robbantó, Guy Fawkes napja.

Peter időközben úgy döntött, hogy elegyengeti a földet, és betemeti a várat, erődöket. Változatosság ked

121

véért most a vasúti alagutat akarta itt felépíteni, bevágásostul, töltéssel, csatornástul, hidastul, mindenestül. . .

Mire Bobbie megjárta a kiszáradt rózsabokrok szemétre cipelésének tövises útját, s újra megjelent a színen, Péter addigra megkaparintotta a gereblyét, és szaporán munkába fogta.

— Nálam volt a gereblye — mondta Bobbie.

— Most meg nálam van — felelte Péter.

— De először nálam volt — válaszolta Bobbie.

— Akkor most rajtam a sor — felelte Péter. És így kezdődött a veszekedés.

— Te mindig a semmin vitatkozol — jegyezte meg Péter néhány heves szó után.

— Nálam volt először a gereblye — erősködött Bobbie, de most már vérig sértve, és mint aki kész a harcra, megkapaszkodott a szerszám nyelében. — Nem megmondtam már reggel, hogy nekem lesz szükségem rá? Igaz, Phyllis?

Phyllis azt válaszolta, hogy ő nem akar beleavatkozni kettőjük veszekedésébe, de természetesen azon nyomban beleavatkozott.

— Ha emlékszel rá, akkor bizonyára mondtad.

— Persze hogy nem emlékszik! De hát miért ne állítsa, még ha nincs is úgy! — dühöngött Péter. — Bár inkább bátyám volna, mint két ilyen nyávogós csecsemő lány testvérem! — Ez már máskor is elhangzott, s a kijelentés világosan mutatta, hogy Péter dühe a tetőfokára hágott.

Bobbie válasza hasonlóképp a szokásos volt:

— Én meg nem tudom megérteni, nőiért találták fel egyáltalán a kisfiúkat! — S amikor ezt mondta, felpillantott és tekintete mama műhelyének három hatalmas ablakára esett, amelyeken megcsillantak a lemenő nap

122

sugarai. A látvány eszébe juttatta mama dicsérő szavait. Mit is mondott? „Mostanában feleannyit se veszekedtek. . .”

— Ó! — kiáltott fel Bobbie, mintha megütötték volna, vagy odacsípte volna az ajtó az ujját, vagy mintha hirtelen belenyilallt volna a fogába.

— Mi baj? — kérdezte Phyllis.

Bobbie nagyon szeretne azt mondani, hogy: „Ne veszekedjünk, mama utálja az ilyesmit!” — de bár-mermyire is akarta, képtelen volt kiereszteni a száján a mondatot, mert Peter olyan kihívóan és sértően tekintett rá.

— Vidd hát ezt az undok gereblyét! — tört ki belőle végül. Ez volt a legtöbb, amit ki tudott nyögni.

Hirtelen elengedte a szerszám nyelét. Peter, aki szintén erősen fogta, sőt húzta a gereblyét, az eUenáUás váratlan megszűntére elvesztette az egyensúlyát, és hanyatt vágódott, de a gereblye feje a lába közt maradt.

— Ügy keUett! — csúszott ki akaratlanul Bobbie száján.

Peter csak egy fél pillanatig feküdt a földön mozdulatlanul, de ez is elég volt hozzá, hogy Bobbie-t megijessze. Az első ijedséget azonban rögtön követte a második, most már sokkal nagyobb ijedség: Peter felült, felordított, elfehéredett, majd ismét hátrahanyatlott, és elkezdett nyüszíteni. Elég erőtleniU csinálta, viszont megáUás nélkül. Pontosan úgy hangzott, mintha jó negyed mérföld távolságra valahol disznót ölnének.

Mama kihajolt az ablakon, és nem telt bele fél perc, máris ott térdelt a kertben Peter mellett, aki egy pUla-natra sem hagyta abba a visítást.

— Mi történt, Bobbie? — kérdezte mama.

— A gereblye volt az oka — szólalt meg PhyUis. —

123

Péter húzta, Bobbie is húzta, és aikkor Bobbie elengedte, és Péter elesett.

— Hagyd abba ezt a sivalkodást! — mondta mama. —

Hallod? Rögtön hagyd abba!

Péter még felhasználta maradék lélegzetét egy utolsó visításra, aztán abbahagyta.

— Lássuk — mondta mama —, hol sérültél meg. . .

— Ha igazán megsérült volna, nem csinált volna ilyen felhajtást — felelte Bobbie, aki még mindig remegett a dühtől. — Péter nem olyan gyáva!

— Azt hiszem, eltört a lábam, ennyi az egész — mondta Péter durcásan, és felült, de közben ismét elfehéredett. Mama átkarolta.

— Márpedig megsérült — mondta. — Elájult! Gyorsan, Bobbie, ülj ide, és vedd a fejét az öledbe!

Aztán mama kifüzte Péter cipőjét. Mialatt a jobb lábáról húzta a cipőt, valami kicsöpögött belőle a földre. Piros vér! És amikor harisnyáját is lehúzták, három piros sebhelyet fedeztek fel Péter lábán — a gereblye fogai három helyen sebeztek fel lábfejét és bokáját —, és a vér alaposan el volt kenődve rajta.

— Hozz egy tál vizet! — rendelkezett mama, és Phyllis elrohant. Sietségében majdnem az összes vizet ki-lötyögtette a tálból és még egy korsóval is hoznia kellett.

Péter csak akkor nyitotta ki a szemét, amikor mama végül is átkötötte egy zsebkendővel a lábát. Mára és Bobbie bevitték Pétert a házba, és az ebédülőben lefektették a barna faheverőre. Phyllis ezalatt már félúton járt a doktorhoz. Mama Péter mellett maradt, megmosta a lábát, s közben szelíden beszélt hozzá. Bobbie kiment, hogy teát készítsen, és föltette a teáskannát.

„Csak ermyi telik tőlem most — sopánkodott magá-
124

ban. — Mi lesz, ha Peter meghal, vagy nyomorék marad egész életére? Vagy ha mankókkal kell majd járnia? Meg ha gyógy cipőt kell majd hordania, vastag talpú, nehéz gyógycipőt? . . . ”

A hátsó ajtónál állt, s mialatt ezeket a sötét lehetőségeket latolgatta, le nem vette volna a szemét a víztartályról.

— Bár ne is születtem volna! — gondolta kétségbeesve, sőt hangosan ki is mondta, amit gondolt.

— Az ég áldjon meg, miket beszélsz?! — kérdezte egy hang. Perks állt előtte, ölében egy vesszőkosárral, amely tele volt mindenféle zöld növényvel és porhanyós, puha földdel.

— Maga az? — eszmélt végre Bobbie. — Peter megsértette a lábát egy gereblyével. Három seb tátong rajta. Csak katonák szoktak így megsebesülni! És tulajdonképpen én vagyok az oka!

— Ez az, amiért én nem kezeskednék — morogta Perks. — Az orvos látta már?

— Phyllis már elment az orvosért.

— Rendbe fog jönni — mondta Perks. — Apám második unokatestvére annak idején a szénavillával járt így . . . Jó mélyen beleszaladt, mégis rendbe jött pár hét miilva, bár igaz, kicsit szédülős maradt, s az orvosok azt mondták, hogy ez nem is a villától van, hanem attól, hogy napszúrást kapott a mezei munka közben. Mintha csak most is látnám. Jóravaló fickó volt, csak kicsit puhány, ahogy mondani szokták.

Bobbie igyekezett felvidulni ettől a bátorító visszaemlékezéstől.

— Hát — folytatta Perks — mivel gondolom, nemigen lesz most kedved holmi kertészkedéshez, mutasd meg nekem, hol a kerted, és én eldugogatom ezt a kevéske kis zöldféléit. Aztán meg elidőzök itt, ha nem bán-

I

i

125

játok, és megvárom a doktort, míg végez a fiúval, hogy meghalljam, mit is mond. Ne búsulj, kislány! Fogadjunk egy fontba, hogy semmiség az egész!

De bizony nem volt semmiség! Nemsokára megérkezett az orvos, megvizsgálta a sebesült lábát, gyönyörűen bekötözte, majd közölte, hogy legalább egy hétig nem szabad vele a földre lépni.

— Nem fog megbébulni, nem keU mankóval járnia, nem kell fatöngöt viselnie a lábán, vagy igen? — súgta oda Bobbie elfulladás az ajtóban az orvosnak.

— Ugyan már! Hova gondolsz? — felelte dr. Forrest. — Olyan fürgén fog járnai két hét múlva a pálcikáin, mint azelőtt.

Pár pillanatra, míg mama a doktort a kapuig kísérte, hogy meghallgassa utolsó utasításait, Phyllis pedig elment, hogy föltöltse a kannát vízzel a teának, a két nagyobb testvér egyedül maradt.

— Azt mondja, hogy szó sincs bébulásról vagy ilyesmiről — bökte ki Bobbie. -

— Persze hogy nincs, te buta! — fölényeskedett Péter, de azért erősen me^önnyebbült.

— Péter, bocsáss meg — szólalt meg Bobbie rövid hallgatás után.

— El van boronálva — válaszolta Péter, de nem túl szívélyesen.

— Az én hibám volt — mondta Bobbie.

— Fenét! — felelte Péter.

— Ha nem veszekedtünk volna, nem történt volna baj. Nem volt szép tölünk, hogy veszekedtünk. Mondani is akartam, de valahogy nem járt rá a szám.

— Ne beszélj butaságokat! — tiltakozott Péter. — Akkor se hagytam volna abba, ha mondtad volna! Legalábbis nem valószínű. És melleleg a veszekedésünknek nem is volt köze hozzá. Ugyanúgy beleakadhatott

125

volna a lábam a kapába is, a szecs kavágó gép levághatta volna az ujjamat, az orromat meg egy petárda vihette volna le. . . Veszekedés ide, veszekedés oda, mindenképp megsebesültem volna, ha úgy hozza a véletlen!

— De én tudom, hogy csúnya dolog volt, hogy veszekedtünk

— vallotta be Bobbie könnyek között —, és lám-, meg is sebesültél, és . . .

— Hát ide figyelj! — vágott nővére szavába Peter. — Először is töröld le a könnyeidet! Ha nem vigyázol, lassan olyan álszent majommá változol, hogy rá sem fogsz ismerni magadra!

— Dehogyan akarok én álszent majom lenni! Csak jó akarok lenni, annyi az egész, de az aztán nagyon!

— Ugyan! — húzta el a száját Peter. — Még az a szerencse, hogy nem te sebesültél meg. őszintén örülök, hogy engem ért baleset. Hidd el! Ha veled történik ez a dolog, most úgy feküdnél itt a heverőn, mint egy szenvedő angyal, és az egész aggódó háznépének te volnál a szeme fénye meg minden. Én pedig az ilyesmit ki nem állhatom.

— Nem igaz, nem feküdnék úgy — tiltakozott Bobbie.

— Jaj, dehogyanem! — mondta Peter.

— Nem igaz!

— De igaz!

— Gyerekek — hallatszott az ajtóból mama hangja —, már megint veszekedtek?

— De mi most nem veszekszünk, mama! — felelte Peter. — Azért, mert olykor nem értünk egyet, nem kell mindig azt hinni, hogy veszekszünk!

Alig húzta ki mama a lábát, Bobbie-ból elemi erővel tört ki elfojtott dühe:

— Hát ide figyelj, Peter! Engem rettentően bánt a

126

sebesülésed, de az már komizság, hogy álszent majomnak csúfolsz!

— Lehet — hagyta ■ rá váratlanul Péter. — Lehet, hogy komizkodás . . . De azt meg te magad mondtad, hogy nem vagyok gyáva, mégpedig annak ellenére, hogy alaposan belemásztál a slamasztikába. Egy dologra ügyelj: ne légy álszent, ennyi az egész. Tartsd nyitva a szemed, és ha érzed, hogy megint kezd hatalmába keríteni az álszenteskedés, rögtön gynyírd le, érted?

— Értem — mondta Bobbie:

— Akkor kössünk békét — ajánlotta Péter nagylelkűen. — Göngyöljük bele a csatabárdot a múlt lobogóiba . . . Kezet rá! De most már fáradt vagyok, Bobbie komám . . .

A fentiek után Péter még elég sokáig fáradt maradt. A heverő mindenféle párna, alátámasztás és puhára összehajtogatott takaró ellenére keménynek és kényelmetlennek bizonyult. A legszörnyűbb az volt, hogy a házból sem mehetett ki. A heverőt később áthelyezték az ablakhoz, és innen Péter jól szemmel követhette a vonatok hosszan kigyózó füstjét odalent a völgyben, a vonatokat magukat azonban nem láthatta.

Az első időben igencsak nehezeére esett Bobbie-nak, hogy szíve szerint legyen kedves Péterhez, mert attól tartott, hogy öccse megint álszenteskedésnek fogja elkönyvelni igyekezetét. Ezt az érzését azonban lassan elkoptatta az idő, és Péter hamarosan tapasztalhatta, hogy mind a két nővére rendes gyerek. Ha nővérkéi elmentek hazulról, mama ült Péter mellett. És Bobbie emlékezetes szavai — hogy „nem olyan gyáva” — jócskán hozzájárultak ahhoz, hogy ne csináljon nagy felhajtást belőle, hogy fáj a lába, pedig nagyon fájt, különösen éjszaka.

127

Megesik, hogy egy-egy dicsérő szó valóban hőst csinál szenvedő emberekből.

Jöttek látogatók is. Följött például Mrs. Perks, és szívélyesen érdeklődött a beteg állapota felől; aztán eljött az állomásfőnök, sőt néhányan a falubeliek közül is. De még így is nagyon lassan telt az idő.

— Bár volna valami jó olvasnivalóm! — sóhajtotta Peter. — Már vagy ötvenszer végigolvastam az összes könyvünket.

— Lemegyek a doktorhoz — ajánkozott Phyllis —, neki biztos van elég könyve.

— De gondolom, csak olyanok, hogy mitől leszünk betegek, tele mindenféle gusztustalan ábrával a beleinkről — jegyezte meg Peter.

— Perksnek viszont van egy nagy csomó magazinja! Az utasok hagyogatják el őket, ha rájuk untak — mondta Bobbie. — Leszaladok, és kérek tőle néhány darabot.

A kislányok elindultak, ki-ki a maga útjára. Bobbie Perkst szorgos lámpatisztogatás közben találta.

— Hogy van a fiatalúr? — kérdezte.

— Köszönöm, jobban — felelte Bobbie —, de rettenetesen unatkozik. Azért jöttem, hogy megkérdezzem, nincs-e néhány képeslapja, amit kölcsönadhatna neki.

— Ejnye, no — sajnálkozott Perks, miközben egy fekete, olajos rongydarabbal dörzsölgette a fülét —, hogy én erre nem gondoltam! Épp ma reggel törtem rajta a fejemet, mi is lenne az, ami elszórakoztatná, de semmi más nem jutott az

eszembe, mint egy tengerimalac. Egy ismerős kislegény teaidőben föl is viszi ma neki.

— Micsoda kedves ötlet! Egy igazi, élő tengerimalac? örülni fog neki, de azt hiszem, azért csak szeretne néhány magazint is!

128

— Hát ez az! — felelte Perks. — Épp ma küldtem át egy egész rakományt belőlük a Snigsonék fiának, tudod, amelyik abban a tüdőlötyögésben vagy miben fekszik. De azért még maradt itt!

Odament a sarokba állított újságcsomóhoz, s kiemelt belőle egy jó tenyérnyi széles köteget.

— Itt van — mondta —, csak épp körülkötöm zsineggel, és betekerem papírba.

Kihúzott egy régi újságot a csomóból, az asztalra terítette, és a többi szépen belecsmagolta.

— Itt van — mondta —, rengeteg kép van bennük, és ha Péter éppen ki akarja őket pingálni vízfestékkel vagy színes ceruzával vagy akármivel, az se baj. Nekem nincs rájuk szükségem.

— Maga egy drága ember! — hálálkodott Bobbie. Fölkapta a csomagot, és megindult visszafelé. Az újságköteg nehéz volt, és amikor egy vasúti átjárónál várakoznia kellett, mert épp jött a vonat, rátette a csomagot a sorompó tetejére, és közben csak úgy elkezdte böngészgetni a szöveget az újságpapíron, amelybe bele volt csomagolva a többi.

Hirtelen közelebb húzta a csomagot, és föléje hajolt. Amit látott, olyan volt, mint valami rossz álom. Lázasan olvasott tovább, de hamar abba kellett hagynia, mert a hasáb vége le volt tépve.

Maga sem tudta, hogyan került haza. Lábujjhegyen osont be a szobájába, és magára zárta az ajtót.

Odabent kibontotta a csomagot, és ágya szélére telepedve újra elkezdte olvasni a hasáb szövegét, miközben keze-lába csaknem jéggé dermedt, arca pedig égett, mint a tűz.

Miután mindent apróra elolvasott, remegve mélyet sóhajtott.

— Hát most megtudtam ■— nyögte ki.

128

Ez volt a címe annak, amit elolvasott: „A bírósági tárgyalás vége. Az esküdtek verdiktje. Ítélet.”

A neve annak a férfinak, akit ott elítéltek, a saját apjáé volt. Az esküdtek verdiktje így hangzott: „Bűnös!” **S a büntetés ötévi fegyházra szólt.**

— Apa — suttogta, s megmarkolta az újságot —, ugye, nem igaz? Nem tudom elhinni! Ezt te soha nem tetted! Nem, nem és nem!

Dörömböltek az ajtón.

— Mi az? — kérdezte Bobbie.

— Én vagyok — mondta Phyllis —, kész a tea, és egy fiú elhozta Péternek a tengerimalacot. Gyere le!

És Bobbie — mit is tehetett volna mást? — lement.

129

11. FEJEZET

A VÖRÖS BLÜZOS „KUTYA”

Bobbie tehát tudja a titkot. Egy csomagolásra használt avitt újságszeletke révén — vagyis teljesen véletlenül — jött rá a nyitjára. És most le kell meimie teázni, és úgy kell viselkednie, mintha mi sem történt volna. . . Bobbie hősiesen vállalta is ezt a szerepet, és igazán nem rajta múlt, hogy nem aratott nagy sikert.

Amikor belépett, ki-ki felpillantott teája meUól. Azonnal feltűnt, hogy vörösek a szemei, s hogy sápadt arcán a sírástól vörös foltok éktelenkednek.

— De gyerelem! — ugrott talpra mama, odahagyva a megrakott tálcát. — Mi történt?

— Fáj a fejem — felelte Bobbie. Valóban fáj a feje, szó se róla.

— Talán nem sikerült valami? — kérdezte mama.

— Hidd el, nincs semmi bajom — felelte Bobbie, és közben könyörgő tekintetet vetett duzzadt szemhéjai alól mamára, ami röviden ennyit jelentett: „Csak ne a többiek előtt!”

A teázás ez alkalommal nem túl vidáman ment végbe. Attól a nyilvánvaló ténytól, hogy Bobbie-val csak valami borzasztóság történhetett, Péter annyira elszontyolodott, hogy beszéd helyett csupán egyetlen mondatot ismételtgetett: — Kérek még vajás. kenyeret! — Igaz viszont, hogy ezt meglepően gyakran csinálta. Phyllis, hogy kifejezze együttérzését, nővére kezét si

129

mogatta az asztal alatt, és közben feldöntötte a teáscsészéjét. Bobbie hozott egy rongyot, feltörölte a kiömlött tejet, és ez a más irányú foglalatosság éppen kapóra jött neki. Magában azonban egyre azt gondolta, hogy soha nem lesz már vége eimek a teázásnak. Végül mégiscsak vége lett, mint ahogy mindennek vége van egyszer, és amikor mama kivitte a tálcát, Bobbie utána ment.

— Azért ment mama után, hogy bevaUja a bűnét — mondta Phyllis Péternek. — Vajon mit csinálhatott?

— Valamit eltört, gondolom — felelte Peter —, bár emiatt igazán nem kellene ennyire bánkódnia. Mama soha nem veszekszik azért, ha véletlenül okozunk kárt. Figyelj csak! Igen, most mennek fölfelé. Fölviszi mamát, hogy megmutassa neki a vizeskors^ Amelyiken a gólyák vannak. Azt hiszem, azt törte el.

Bobbie a konyhában meg sem várta, hogy mama letegye a tálcát az edényekkel, s máris megragadta a kezét.

— Mi a baj? — kérdezte mama. De Bobbie csak ennyit felelt:

— Gyere, mama, gyere fel! Ott senki sem hallhat meg bennünket.

Amikor mama felment vele a szobájába, Bobbie bezárta az ajtót, és megállt csendben, szótlanul. Teázás alatt egyre az forgott a fejében, mit is fog majd mondani. „Mindent tudok!” vagy: „Minden ismeretes előttem!” vagy: „A szörnyű titok már nem titok többé!” — valahogy így képzelte a mondandóját. De most, hogy mama, ő meg a darabka undok újságpapír egyedül voltak a szobában, egyetlen szót sem tudott kinyögni.

Hirtelen odament mamához, átölelte, és újra csak zokogni kezdett. Még mindig nem tudott szóhoz jutni, csupán ezt hajtogatta szüntelenül:

130

— Ő, mama, mama, mama! Mama magához ölelte és várt. Bobbie hirtelen kitépte magát anyja karjából, és az ágyához lépett. A matracra alól előhúzta az újságot, amelyet oda rejtett, és mama elé tartva, reszkető ujjával apa nevére mutatott.

— De Bobbie — kiáltott fel mama, amikor egyetlen villámgyors pillantással felmérte a helyzetet —, csak nem hiszed el, ami itt áU? Csak nem hiszed el, hogy apa ilyesmit tett volna?

Bobbie csaknem kiáltotta:

— Nem! — És abbahagyta a sírást.

— Akkor rendben van! — mondta mama. — Semmi sem igaz belőle. És apátokat mégis börtönbe csukták, pedig nem csinált semmi rosszat. Apátok jó ember, nemes és tiszteletre méltó férfi, és hozzánk tartozik. Erre keU gondolnunk, és büszkén várunk keU rá.

Bobbie megint mamába kapaszkodott, és ismét csak egyetlen szó jött az ajkára.

— Ó, apa, apa, apa! — ismételte fáradhatatlanul. — Miért nem mondtad meg nekem, mama? — kérdezte aztán.

A felelet újabb kérdés volt:

— Meg akarod mondani a többieknek?

— Nem.

— Miért nem?

— Mert. . .

— Pontosan ez az — felelte mama —, amiért én sem mondtam meg neked, össze keU fognunk, hogy továbbra is kitarthassunk.

— Értem — felelte Bobbie. — Mondd, mama, nagyon elszomorítanálak, ha most azt kérném, hogy mindent mondj el nekem? Szeretném tisztán látni, miről van szó. így aztán Bobbie, miközben anyja ölébe bújva hall

131

gatta az elbeszélést, végre mindent megtudhatott.

Megtudta, hogy azok a férfiak, akik bebocsátást kértek azon az emlékezetes estén, amikor apa a mozdonyt javította, nem egyébért jöttek, mint hogy letartóztassák. . . Azzal vádolták őt, hogy államtitkokat adott el egy idegen hatalom ügynökeinek, vagyis hogy kém és áruló. Anyja mindent elmondott a tárgyalásról is, s megemlítette a bizonyítékul felhasznált leveleket, amelyeket apa hivatali íróasztalában találtak, és amelyek arról győzték meg az esküdteket, hogy bűnös.

— De hiszen csak rá kellett nézniük! Hogyan is hihették, hogy ő tette? — kiáltotta Bobbie. — De hát hihető, hogy valaki egyáltalán ilyesmit tegyen?

— Márpedig valaki csak megtette — felelte mama —, de hát minden bizonyíték apa ellen szólt. A levelek. . .

— Hogyan kerültek a levelek apa íróasztalába?

— Valaki beletette őket. És az, aki beletette, tulajdonképpen az a bűnös.

— Rettenetesen érezheti magát a történetek óta — mondta Bobbie elgondolkozva.

— Nem hiszem. Az efféle alak képtelen rá, hogy emberileg érezzen — folytatta nekihevülten mama. — Különben nem csinált volna ilyet.

— Talán csak azért csúsztatta bele a leveleket az íróasztalfiókba, hogy elrejtse őket. . . Valószínűleg sejtette, hogy a nyomában vannak. Miért nem mondtad meg a bíróságon, hogy kire gyanakszol? Miért, volt talán valaki, aki szándékosan tönkre akarta tenni apát?

— Nem tudom, igazán nem is tudom. . . Az az ember, aki apa alá volt beosztva, és aki aztán meg is kapta apa állását,

amikor őt. . . szóval, amikor az a szörnyűség történt, az illető mindig féltékeny volt apára, mert apa olyan tehetséges volt, és mindenki olyan nagyra tartotta. És ráadásul apa tökéletesen sohasem bízott benne.

132

— Nem tudnánk mi ezt elmondani valakinek?

— Senki sem hallgatna ránk — felelte mama keserűen —, senki, de senki. Nem is hiszed, mi mindent megpróbáltam! Nem, drágám, itt már nincs mit tenni többé. Minden, amit tehetünk, te, én és apa, hogy kitartunk, türelmesen várunk, és — nagyon széden beszélt most — imádkozunk, Bobbie-kám.

— Mama, te nagyon lefogytál — jegyezte meg váratlanul Bobbie.

— Igen, egy kicsit biztosan.

— És . . . — folytatta Bobbie — és én azt hiszem, te vagy a legstrammabb nő az egész világon, de te vagy a legszebb is! — Erről a dologról pedig nem beszélünk többet, kislányom, megértetted, ugye? — fejezte be mama. — Meg kell szépen áUnunk a helyünket továbbra is. Ne gondold rá többet, aranyom! Nekem is sokkal könnyebb lesz, ha majd látom, hogy egy picinykét azért mégis boldog vagy, és örülsz az életnek. Most pedig eredj, mosd meg a kisírt arcocskádat, és járj egyet a kertben!

Testvérei szintén nagyon gyöngédek és kedvesek voltak Bobbie-hoz, sőt meg sem kérdezték tőle, mi a baj. Ez az utóbbi egyébként Péter ötlete volt, akinek sikerült PhyUist is rávennie az önmegtartóztatásra: a kicsi magamagától nem áUta volna meg, hogy ne kíváncsiskodjék.

Egy hét múlva Bobbie úgy rendezte, hogy egyedül mehessen el hazulról. Sőt egy levelet is írt ráadásul. Hogy kinek?

Hát az öregúrnak!

Kedves Barátom (szólt a levél), olvassa el, mi van ebben az újságban. Hát ez nem igaz. Apa ezt soha nem csinálta! Mama azt mondja, valaki belecsempészte

132

a papírokat apa íróasztalába, és azt mondja, hogy az az ember, aki alá volt beosztva, és megkapta az állását azután, nagyon féltékeny volt apára, és apa gyanakodott is rá már jó ideje. De senki sem figyel arra, amit mama mond; de Maga olyan jó és rendes ember, és megtalálta az orosz úr feleségét is egykettőre. Nem tudna a nyomára jönni, ki követte el az árulást, mert hogy apa nem tette, becsületesre állítom; ő született angol, és nem lenne képes ilyesmit csinálni, és akkor kiengednék apát a börtönből. Ez borzasztó, és mama már úgy lefogyott. Egyszer azt

mondta nekünk, imádkozzunk minden börtönlakóért és fogolyért. Most már értem, miért mondta. Kérem, segítsen nekem; ezt csak mama és én tudjuk, és mi nem tudunk tenni semmit. Peter és Phyllis nem tudják. Ha elkezdené — ha csak ■ elkezdené is, hogy kikutassa az igazat. Gondoljon rá, mit érezne, ha a Maga apja volna ott. Kérem, nagyon kérem: segítsen nekem! Szeretettel maradok a Maga szerető kis barátja Roberta

Üi.: Mama is üdvözetét küldené, ha tudná, hogy írtam Magának — de semmi értelme sincs annak, hogy megmondjam neki, hogy írtam, mivel lehet, hogy Maga sem tud tenni semmit. De tudom, hogy meg fogja próbálni. Igazi szeretettel: Bobbie.

Mama nagy szabóollójával kivágta az újságból azt a cikket, amely apa bírósági tárgyalásáról szólt, és beletette a borítékba a levéllel együtt.

Aztán a levelet levitte az állomásra — a hátsó kiskapun távozott, és az útig jókora kerülőt csinált, hogy a többiek ne láthassák, és ne mondhassák, hogy vele akar

133

nak menni — és azzal bízta rá a levelet az állomásfőnökre, hogy másnap délelőtt feltétlenül adja oda az öregúrnak.

— Hol voltál? — dörgött rá Péter az udvar téglakerítésének a tetejéről, ahol Phyllisszel együtt rostokolt.

— Az állomáson. Hol lettem volna? — kérdezte vissza Bobbie. — Add ide a kezedet!

Egyik lábát feltette a kapu tolózájára, Péter pedig lenyújtotta a kezét.

— Mi a csudát csináltok? — kérdezte, miután sikerült fellépnie a kökerítés tetejére. Phyllis is, Péter is merő sár volt. Jókora nedves agyaggyurma éktelenkedett a falon a közelükben, sáros markukban mindketten egy-egy formázófát szorongattak, Péter mögött pedig — kissé távolabb, hogy baj ne érhesse őket — néhány furcsa, gömbölyű valami hevert. Az elhízott kolbászra emlékeztető fura izék belül üresek voltak, és egyik végük be volt tapasztva.

— Fészkeket — magyarázta Péter —, fecskefészkeket gyártunk. A sütőben szépen megszáritjuk, és madzagon felakasztjuk őket a fészker esze alá.

— Igen — tódította Phyllis —, és annyi vattát és haját gyűjtünk, amennyit csak tudunk, és tavasszal kibéleljük majd a fészkeket. Hogy fognak a fecskék örülni!

— Régóta gondolok rá, hogy mi, emberek, többet is tehetnénk néma barátaink érdekében — elmélkedett Péter, s hangjából jócskán kiértzett, mermyire meg van hatva saját jóságától. — Már sokkal előbb eszébe juthatott volna

valakinek, hogy fészkeket csináljon a szegény kis fecskéknek!

— Igen ám — folytatta most Bobbie a bölcselkedést —, de ha mindenki mindenre gondolna, az utánuk kö

134

vetkezőknek nem maradna semmi sem, amire gondolhatnának.

— Látod ezt a sok fészket? Na, mit szólnál hozzá? Ugye, hogy aranyosak? — kérdezte Phyllis, s kinyújtotta a kezét, hogy elemeljen egyet Peter mögül.

— Vigyázz, Phyllis, te kecske! — ripakodott rá a bátyja, csakhogy későn, mert Phyllis erős kis ujjacskája már szét is nyomta a fészket.

— Most megcsináltad! — méltatlankodott Peter.

— Nem számít! — próbálta békítgetni fivérét Bobbie.

— Ez úgyis az enyém volt — mondta PhyUis —, fölösleges, hogy jártasd a szádat. Igen, amit megcsináltunk, arra mind ráírtuk a monogramunkat, hogy a fecskék tudják majd, kinek legyenek hálásak, és kit szeressenek.

— A fecskék nem tudnak olvasni, te buta! — mondta Peter.

— Buta vagy te! — felelte Phyllis. — Honnan tudod?

— És különben is ki találta ki, hogy fészkeket csináljunk?!

— harsogta Peter.

— Én! — visította PhyUis.

— Ugyan már — intette le Peter —, te csak azt találtad ki, hogy szénából csináljunk fészkeket, és aztán tegyük ki őket repkény közé a verebeknek. Szépen fel is avatták volna valamennyit jóval a költés előtt. Igen, de aki az agyagot és a fecskéket kitalálta, az én voltam!

— Nem érdekel, mit beszélsz!

— Nézzétek csak — szólt közbe Bobbie —, nnár meg is javítottam a fészket. Add ide azt a kis fát, hadd írjam bele a neved kezdőbetűjét. De hát mit írtál, amikor mindkettőtök neve ugyanazzal a betűvel kezdődik? Peter is p-vel van, meg PhyUis is!

— Én f-et írtam — mondta a kislány —, mert úgyis

134

f-nek hangzik. A fecskék sem fogják p-vel ejteni a nevemet, abban biztos vagyok.

— De hiszen fogalmuk sincs róla, mi a kiejtés! —

gúnyolódott Péter, aki sehogy sem akart alulmaradni.

— Miért látni akkor mindig levelet a fecskék nyakában a karácsonyi meg Valentin-napi üdvözlőlapokon? Ha nem tudnak olvasni, honnan tudják, hogy hova keU repülniük?

— Az csak a kép. Hol látsz te olyan igazi fecskét, amelyiknek levél van a nyakában?

— Na jó, legyen igazad, maradjunk akkor a galamboknál. Apa is mondta egyszer, hogy van olyan galamb, amelyik levelet visz, csaklaogy neki a szárnya alá kötik, nem pedig a nyakába. De hát ez majdnem ugyanaz, és azt akarom még mondani. . .

— Jaj, majdnem elfelejtettem megmondani — szakította félbe a vitát Bobbie —, hogy holnap papírvadászat lesz, gyerekek!

— Kik rendezik? — kérdezte Péter.

— Kömlyébeü gimnazisták. Perks szerint a nyúl először a vasútvonal mentén fog elhaladni. Kimehetnénk a bevágáshoz. Ormán jókora darabot beláthatimk. A papírvadászat sokkal szórakoztatóbb témának bizonyult, mint a fecskék olvasási tudománya . . . És másnap reggel mama előre ki is adta nekik az ebédjükötj hogy egész nap nyugodtan kint lehessenek, és megnézhessek a papírvadászatot.

— Ha a bevágáshoz megyünk — mondta Péter —, ott mindjárt megnézhetjük a munkásokat, még ha a papírvadászatot el is vétjük esetleg.

Bizony nem kis időbe telt, míg a vasútvonalat úgy-ahogy meg tudták szabadítani a rázúdult sziklakövektől, agyagtól, fatörmeléktől. . . (Ugye, emlékeztek még a nagy földcsuszamlásra?) Az efféle hatalmas munka

135

mindig nagyszerű látvány, nem is beszélve az érdekes szerszámok egész arzenáljáról, az ásókról, csákányokról és lapátokról. . . Óriási vaskosarakban koksz parázslik, s éjszaka piros lámpák jelzik a munkába vett szakasz kezdetét és végét. A gyerekek persze nem mehettek ki éjszaka, de Péternek egyszer szürkülettájt, amikor toronyszobájából kilépett a tetőre, sikerült megpillantania a messzi bevágás szélén pislogó vörös fényeket. A gyerekek gyakran levonultak oda, hogy a munkát figyeljék. Most a csákányok, ásók, na meg a talicskák, amelyek hosszú deszkákon csikorogtak, tökéletesen kiverték a fejükből a papírvadászatot, olyannyira, hogy majd Ösz-szeestek az ijedségtől, amikor egy hang hirtelen megszólalt a hátuk mögött:

— Szabad?

A váratlan jövevény a „nyúl” volt — egy nagy csontú fiú, aki lomhán lógatta végtagjait, csapzott fekete haja. pedig a homlokára tapadt az izzadtságtól. A hóna alatt szijon lógott

egy csomó rongyos újságpapír, s a szíj keresztül volt vetve az egyik vállán. A gyerekek hátraléptek. A „nyúl” továbbzaladt a sínek mentén, miközben a munkások csákányukra támaszkodva bámulták. Egyenletesen futott, és nemsokára eltűnt az alagút torkában.

— Ezt tiltják ám a szabályok! — kiáltott fel a munkavezető.

— Fölösleges izgulni — szólalt meg a legidősebb mimJcás.

— Élni, és élni hagyni, ez az én elvem. Maga soha nem volt fiatal, Mr. Bates?

— Jelentemem kellene — hepciáskodott a munkavezető.

— Nem kell elrontani mások szórakozását!

— Utasoknak tilos a sínéken járni! Mindegy, hogy miért teszik — morogta a munkavezető.

136

— De hát nem utas az a kölyök! — jegyezte meg az egyik munkás.

— Nem is járt a sínen! Legalábbis nem láttuk, hogy járt volna — mondta egy másik.

— És még csak nem is mondott semmiféle kifogást!

— tódította a harmadik.

— Na — mondta a legidősebb munkás —, most már el is tűnt a szem elől. Amit a szem nem lát, azt a szívnek se keU tudnia, ez az én elvem.

És ekkor, a „nyulat” követve az elszórt fehér papírdarabkák nyomán, jöttek a „kuttyák”. Volt vagy harminc „kutya”, s egyedül meg kettesévei-hármasával, sőt hatosával-hetesével ereszkedtek lefelé a meredek, létránál alig jobb lépcsőn. A három gyerek megszámlolta őket, amikor elhaladtak mellettük. A legelső egy darabig ide-oda forogtak a létra lábánál, de aztán hamar felfedezték a rikitó fehér papírszeletkéket a sínek mentén. Az alagút felé indultúit, és eltűntek sötét torkában. Az utolsó, egy vörös blúzos „kutya”, valósággal beleolvadt a sötétségbe; mint mikor elfűjnek egy gyertyalángot.

— Nem tudják, mi várja őket odabent — mondta a munkavezető. — Nem olyan körmyü sötétben szaladni. Az alagút háromszor is elfordul.

— Gondolja, hogy sok időbe kerül, míg kijutnak belőle? — kérdezte Péter.

— Ha egy vagy két óra lenne, azon se csodálkoznék.

— Vágjunk keresztül a dombtetőn, és akkor rögtön meglátjuk őket, amint kijönnek az alagút másik végén

— javasolta Péter. — Mi sokkal előbb odaérhetünk, mint ők.

A tanács okosnak tűnt, hát megfogadták. Felmásztak a meredek lépcsőn — itt szedtek valamikor fehér cseresznyevirágokat egy szegény nyuszi sír

137

jára —, s miután elérték a bevágás tetejét, a felé a domb felé néztek, amelynek belsejébe volt vájva az alagút. Kemény egy munka lehetett, az biztos!

— Akár az Alpok — lelkendezett Bobbie. Alig kapott levegőt.

— Vagy az Andok — mondta Peter.

— Mint a Himma. . . Mi is a neve? — lihegte Phyllis. — Mount Elerezst. Álljunk itt egy kicsit!

— Moimt Everest! Különben zárkózz csak fel! — förmedt rá Peter. — Még egy perc, és kifújhatod magad.

PhyUis végül is ráállt, hogy felzárkózzék, és mentek tovább.

Ahol a pázsit puha volt, az emelkedő meg szelíd, ott szaladtak. Éles kavicsokon kaptattak fölfelé, fák ágaiba kapaszkodva húzózkodtak fel óriási sziklákra, szűk nyílásokon kúsztak át, fatörzsek és irdatlan kőoszlopok között, mind tovább és tovább, egyre csak fölfelé, egészen addig, míg végül ott nem áUtak a dombtetőn. Hányszor vágytak rá, hogy ilyen magasra jussanak!

— Állj! — vezényelte Peter, és elvetette magát a fűben. A domb legteteje selymes fűvű fennsík volt, mohos sziklával kipettyezve, s tele körisfacsemetékkel.

A két leányka is elvetette magát.

— Rengeteg időnk van még — lihegte Peter. — Innen már csak lefelé visz az út.

Amikor már kipihenték magukat annyira, hogy felüljenek, és kicsit körülnézzenek, Bobbie felkiáltott:

— Nézzétek csak!

— Mit? — kérdezte PhyUis.

— A kilátást — mondta Bobbie.

— Nem érdekel a kilátás — felelte PhyUis. — Téged érdekel, Peter?

— Gyerünk csak tovább! — hangzott Peter válasza.

— De ez egész más, mint amit kocsiból mutogatnak

137

a tengerparton! Az ott csak csupa tenger, homok és kopasz dombok! Ez meg olyan, mint „a szín orgiája” mama egyik verseskönyvében!

— Csak nem olyan poros — bölcselkedett Péter. — Nézzétek azt a gyönyörű völgyhidat, müyen remekül feszül át a völgyön! Akár egy hatalmas százlábú! A templomtornyok meg úgy emelkednek ki a fák közül, mint toUzárak a tintatartóból.

— Nekem tetszik — mondta Bobbie. — Megérte, hogy felmásszunk ide.

— A papírvadászat érte meg — mondta Phyllis —, hacsak nem most fogjuk elvéteiü. Menjünk tovább, most már végig lefelé visz az út.

— Tíz perccel ezelőtt ezt én mondtam — önérzeteskedett Péter.

— Jó, most meg én mondom! — vágta rá PhyUis. — Menjünk!

138

— Csomó időnk van — mondta Peter. És valóban volt még „csomó idejük”, mert amikor leértek, egy magasságra az alagút tetejével (noha közben még el is számították magukat néhány száz yarddal, és végig kellett küszniük a domb szélén), még mindig nem látták sem a „nyulat”, sem a „kutyákat”.

— Hát persze, már rég elmentek! — jegyezte meg PhyUis, amint sorra rákönyököltek a kő meÜvédre az alagút szája fölött.

— Nem hiszem — mondta Bobbie —, de ha elmentek, az se baj. Olyan izgalmas itt! És legalább láthatjuk a vonatokat, amint mesebeű sárkányok módjára előkúsznak a barlangjukból! Még hozzá felülnézetben. . . Erre eddig nemigen volt alkalmunk!

— Csakugyan — helyeselt PhyUis, akit ez a küátás kissé megnyugtatótt.

Ennél jobb s izgalmasabb örhelyet nem is találhattak volna. A kö meUvéd magasabbnak bizonyult, mint gondolták, s olyan érzés volt mögötte állni, mintha egy hídról tekintettek volna szerteszt; csakhogy ez a híd sűrűn be volt növe bokrokkal, futónövényekkel, füvel meg vadvirággal.

— A papírvadászatot biztos lekéstük, higgyétek csak el — hajtogatta PhyUis szinte percenként, de azt már nem tudta volna megmondani, hogy örül-e vagy bánkódik . . . Peter ezalatt jó mélyen kihajolva figyelt, s egyszer csak felkiáltott:

— Nézzétek! Jön!

A másik kettő is kihajolt a napsütötte téglafalon — még idejében, hogy láthassák a „nyulat”, amint csaknem támoogyva hagyta maga mögött a sötéten ásitó alagutat.

— Na, mit mondtam?! — szölt Peter. — Mindjárt jönnek a „kutyák”!

139

S nemsokára jöttek is — magukban vagy csoportosan —, még hozzá szintén elég lassan. Lerítt róluk a fáradság. Hosszabb szünet után két-három sereghajtó zárta be a sort. — Hát ezt is láttuk — mondta Bobbie —, vége. . . És most mit csináljunk?

— Menjünk be oda a tölgyerdőbe, és ebédeljünk meg — javasolta PhyUis. — Onnan sokáig láthatjuk őket.

— Még ne! — tUtakozott Péter. — Ez még nem volt az utolsó. A vörös blúzostnak még jöniüe keU. Hadd lássuk kijönni az utolsót is!

Aztán csak vártak, vártak, de a vörös blúzost fiú sehogy sem akart előbukkanni.

— Jaj, ebédeljünk már! — nyöszörgött PhyUis. — Egész megfájdult a homlokom az éhségtől. Biztos elnézted, és csak nem vetted észre a piros blúzost, amikor kijött a többiekkel!

De Bobbie és Péter egybehangzóan áÚította, hogy a piros blúzostnak nyoma sem volt még.

— Ereszkeüüic le az alagút szájához — indítványozta Péter. — Akkor talán már berm az alagútban

megpiUnthatjuk. Hátha hányingere lett, és kénytelen volt megpihermi az egyik mentőfülkében. Te maradj itt fenn, Bobbie, és figyelj! Ha majd lentről jelt adok, te is lejössz. Ha egyszerre másznánk le, könnyen elvéthetnénk a fák miatt. Péter és PhyUis lement hát, és ezalatt Bobbie várta, hogy odalentről jelt kapjon.

A jel megadatott, s erre Bobbie is megindult lefelé a nyaktörő, csúszós ösvényen, gyökereken és mohán botladozva . . . Végül is megjelent két somfa közt, és csatlakozott a többiekhez. De a vörös blúzoknak még mindig nem volt se híre, se hamva!

— Együnk már valamit! — nyivákolta Phü. — Éhen
140

fogok halni, és majd megbánjátok akkor, hogy éhezettetek!

— Adj már neki egy szendvicset, az isten szerelmére, és tömd be vele azt a buta száját! — szölt oda Peter engedékenyen Bobbie-nak. — Azt hiszem — tette hozzá —, jobb lenne, ha mi is megennénk egyet. Lehet, hogy szükségünk lesz minden erőnkre. De nem többet, csak egyet! Most nincs rá idő, hogy ebédeljünk.

— De miért nincs? — kérdezte Bobbie tele szájjal. *O* is éppolyan éhes volt, mint Phyllis.

— Hát nem érted? — gyözködött Peter. — A piros blúzzal baj történhetett, nyilván ez az oka, hogy késik. _ Lehet, hogy míg mi itt beszélgetünk, fejét a sínen nyugtatva fekszik, ellenállhatatlan zsákmányaként minden áthaladó vonatnak.

— Legalább ne beszélnél úgy, ahogy a regényekben szoktak!

— kiáltotta Bobbie, miután legyúrte az utolsó falatot szendvicseből. — Gyere, Phil, és maradj szorosan mögöttem. Ha vonat jön, lapulj az alagút falához, és fogd magadhoz a szoknyádat.

— Adj még egy szendvicset — alkudozott Phyllis —, és akkor úgy tesztek, ahogy mondtad.

— Én megyek előre — jelentette ki Peter —, mert nekem jutott eszembe.

S el is indult.

Gondolom, azzal tisztában vag3rlok, milyen is belülről egy alagút, hiszen nyilván átutaztatok már néhányon . . . A mozdony sípol egyet, aztán hirtelen megváltozik a zakatolása; de nemcsak megváltozik, hanem dübörgőbb is lesz. A felnöttek gyorsan felhúzgálják az ablakokat, a vagon elsötétül, mintha éjszaka volna, de aztán kigyúlnak a lámpák, s a sötétségbe, amely ott leskelődik a vagonablak

mögött, időről időre gomolygó fehér gőzfelhők
lökődnek, majd meg

141

kék jelzőlámpát pillantunk meg az alagút sötét falán, s lám, a robogó vonat hangja újra visszaváltozik, és megint kint vagyunk az áldott jó szabad levegőn, és a felnőttek leengedhetik az ablakokat. Az ablakok, amelyek közben mind csúnyán bepiszkolódtak az alagút mérges leheletétől, sorra visszacsúsznak a helyükre, és végre ismét láthatjuk a táviródrótok fel-le táncolását és az egyenesre nyírt galagonyasövényt, amelyből minden harminc yardra karcsú fácskák ágaskodnak ki.

Ilyennek látjuk az alagutat, de csak akkor, ha vonaton utazunk. Persze, mindez egészen másképp fest, ha valaki gyalogosan mendegél berme elszórt, csúszós köveken, kavicsokon, egy olyan ösvényen, amely erősen lejt a sínek és a fal között. Aztán megpillantjuk a számtalan nyálkás, ragadós vízszivárgást a belső falon, és azt is észre vesszük, hogy a téglák nem pirosak vagy barnák, mint az alagút szájánál, hanem nyomasztóan és penészesen beteges zöldek. A hangunk is más lesz, mint odakint a napsütésben volt, ha netán megszólalunk, és a misztikus félhomály is sokáig elkísér még bennünket.

Még nem volt szuroksötét az alagútban, amikor Phyllis megragadta Bobbie szoknyáját.

— Vissza akarok menni — mondta. — Én ezt nem szeretem. Rögtön szuroksötét lesz. Nem megyek a sötétbe! Nem érdekel, mit mondtok, akkor sem megyek!

— Észnél légy. te ostoba csirke — ripakodott rá Péter —, van nálam gyertyavég meg gyufa is. Mi az? Mi történt? Halk zümmögés hallatszott, és a huzalok zizegni kezdtek. Mialatt hallgatták, a zizegés-zümmögés mindjobban erősödött.

— Vonat jön — mondta Bobbie.

— Vajon melyik sínpáron?

141

— Eresszetek vissza! — sivalkodott Phyllis, és vadul küszködött, hogy kiszabaduljon Bobbie kezéből.

— Ejnye már, ne légy ilyen gyáva! — korholta hűgát Bobbie.

— Nem történhetik semmi bajod. Csak húzódj hátra!

— Igyekeztek! — kiáltott oda nekik Peter, aki előttük járt néhány yarddal. — Gyorsan! Be a mentőfülkébe!

A közeledő vonat robaja mindinkább arra a zajra hasonlított, amelyet akkor hallunk, ha fejünket a fürdőkád vizébe dugjuk, kinyitjuk mindkét csapot, és közben

lábunkkal dörömbölünk a kád fenekén. De szerencsére Peter úgy kiabált, ahogy a torkán kifért, így aztán mégis meghallotta Bobbie a szavait. Megragadta Phyllist, és a fölkéhez vonszolta. Talán mondani sem kéU, hogy míg ez történt, a kicsi belebotlott á drótokba, s alaposan felsértette a bokáit. Csak sikerült azonban berángatniuk, és végre mindhárman ott szorongtak a sötét, füledt menedékhelyen, mialatt a vonat egyre elvisel-hetetlenebbül dübörögve közeledett. Úgy érezték, előbb-utóbb megsüketülnek. . . Aztán nemsokára föltűntek a vonat kerek tűzszebei; nagyságuk minden pillanatban nőttön-nőtt.

— Sárkány! Mindig is tudtam, hogy az! Most aztán a sötétben kimutatja az igazi ábrázatát! — tört ki Phyl-lisből, de szavát nem hallotta senki. A vonat robaja erősebbnek bizonyult.

S ekkor a vonat — hatalmasan bömbölve és zakatolva — szélsebesen elviharzott mellettük; kocsisorának kivilágított ablakai szédítően vülogtak; bűdös füstöt fűjt, és forró gőzt okádott, csattogása és csörömpölése csak úgy visszhangzott a bolthajtás alatt. Phyllis és Bobbie szorosan átfogták egymást, sőt Peter is megfogta Bobbie kar

142

ját hirtelen. Mint később magyarázta, csak azért tette, hogy „kis bátorságot öntsön belé”.

Aztán lassan, fokozatosan összezsugorodott az utolsó kocsi lámpája, és a hang is elhalkult, és egy végső süvítéssel a vonat kifutott az alagútból, és a nedves falak közt, a csepegő boltozat alatt ismét csend honolt.

A gyerekek sóhajtottak egyet, de alig hallhatóan. Péter reszkető kézzel gyújtotta meg a gyertyavéget.

— Gyertek! — mondta, de előbb meg keUett köszörülnie a torkát, hogy régi hangját visszanyerhesse.

— Rettenetes — sopánkodott PhyUis —, a vörös blúzost biztosan elgázolta a vonat!

— Odamegyünk, és megnézzük, mi van vele — mondta Péter.

— Nem volna jobb visszamenni és valakit idekülderü az áUomásról? — érdeklődött PhyUis.

— Miért, inkább megvárnál minket? — kérdezte Bobbie szigorúan. PhyUisnek ez elég volt, nem is szólt többet. Mentek hát tovább, bele a legmélyebb sötétségbe. Péter ment elöl, s magasra tartotta a gyertyavéget, hogy megvilágítsa az utat. Az olvadt viasz a kezére folyt, s még a kabátja ujjába is jutott belőle. Már csak este, lefekvéskor

fedezte fel, hogy könyékig alvadt viaszcsík húzódik végig a karján.

Alig voltak vagy százötven yardnyira attól a heljrtől, ahol a robogó vonat meglepte őket, amikor Péter megtorpan, meglepetésében nagyot kiáltott, majd gyorsan előresietett. Amikor a többiek beérték, megállt.

Nem messze tőle ott volt, amiért bemerészkedtek az alagútba! PhyUis valami pirosat látott megcsiUanni, és erősen becsukta a szemét.

A kanyarban, a kavicsos jobb oldali sínpár meUett ott volt hát végre a vörös blúzos „kutya”. Hátával a fal

143

nak támaszkodott, karja élettelenül lógott le két oldalán, és a szeme be volt hunyva.

— Vér az a piros? Egészen meg van ölve? — kérdezte Phyllis, még erősebben szorítva össze a szemhéját.

— Hogyhogy megölve? Marhaság! — felelte Peter. — Nincs rajta semmi piros a blúzán kívül. Csak eláj\ilt. Mi a csudát csináljunk most?

— Le tudnánk vinni innét? — kérdezte Bobbie.

— Nem hiszem. Elég nagy darab fickó.

— És ha megmosnánk vízzel a homlokát? Persze, persze, nincs vizünk. . . De a tej éppolyan jó. Tejünk meg van egy egész üveggel.

— Igen — mondta Peter elgondolkozva —, azt hiszem, az ilyeneknek a kezét szokták dörzsölgetni.

— Tollat égetnek, én tudom — mondta Phyllis.

— Minek mondd ezt, mikor úgysincs toUunk?

— Mit szólsz hozzá, hogy van — vágta ki diadalmasan Phyllis —, van egy toU-labda a zsebemben! Ide nézz! így aztán Peter a kezét kezdte dörzsölgetni a vörös blúzos fiúnak, míg Bobbie — egyiket a másik után — a toU-labda tollait égette az orra alatt, Phyllis meg langyos tejjel locsolgatta a homlokát, és közben egyre szólongatták, mégpedig olyan komolyan és határozottan, ahogy csak tellett tőlük:

— Nyisd már *ki*a szemed, és szólalj nteg! Csak egy szót mondj a kedvemért, jaj, beszélj már!

143

12. FEJEZET

BOBBIE HAZAVISZ VALAMIT

— Nyisd ki már a szemed, és szólalj meg! Csak egy szót mondj a kedvemért! Beszélj már!

A gyerekek szünet nélkül szölongatták az eszméletlen piros blúzós „kutya”, de az csak ült behunyt szemmel és sápadt arccal, az alagút falának rogyva.

— Kend be a fülét is tejjel! — mondta Bobbie. — ^ Tudom, hogy ezt szokták csinálni ájultakkal. Bár igaz, ’rendes körülmények közt kölnit szokás használni, de talán a tej is megfelel.

„Betejezték” hát a „kutya” fülét, s egy kevés be is csurgott a nyakába, a vörös zeke alá. Az alagútban rettentő sötét volt. A gyertyavég, amelyet eddig kézben vitt Péter, most egy lapos köre állítva pislákol, és alig adott valamicske világosságot.

— Nyisd ki a szemed! — kezdte újra Phyllis. — Az én kedvemért! Azt hiszem, meghalt.

— Az én kedvemért! — tette hozzá Bobbie. — Nem, nem halt meg.

— Bánom is én, kinek a kedvéért — türelmetlenkedett Péter —, csak kelj már föl! — És mégrázta az ájultat a karjánál fogva.

A vörös blúzós erre felsóhajtott, kinyitotta a szemét, de aztán ismét lehunyta, és nagyon halk hangon csupán ennyit mondott:

— Jaj, elég legyen már!

144

— Nem halt meg! — lelkezett Phyllis. — Tudtam! Tudtam!

— Mi az? Nincs semmi bajom! — mondta a fiú.

— Igyál — parancsolt rá Peter, és a tejesüveget a fiú szájába erőltette. A fiú rángatta a fejét, s valamennyi tej ki is ömlött, mielőtt elhúzhatta volna a száját, hogy végre megkérdezhesse:

— Mi ez?

— Tej — felelte Peter. — Ne félj, barátok kezében vagy. PhU, azonnal hagy abba ezt a bögést!

— Igyál csak! — mondta Bobbie gyengéden. — Jót fog tenni. A fiú ivott. Ott áUtak meUette mind a hárman, anélkül, hogy szóltak volna hozzá.

— Hagyjátok békén egy percig! — suttogta Peter. —

’Meglátjátok, mindjárt jobban lesz, mihelyt a tej, mint a tűz, elkezd száguldozni az ereiben!

így is történt.

— Na, már jobban vagyok — jelentette ki a vörös blúzós. — Mindenre emlékszem.

Megpróbált föláUni, de a mozdulat nyögésben végződött.

— Azanyát! Azt hiszem, eltörtem a lábamat!

— Elestél? — kérdezte Phyllis, és az orrát ráncolta.

— Dehogy! Nem vagyok én kisbaba! — felelte a fiú méltatlankodva. — Azok közül az átok drótok közül gáncsolt el valameljrik, és amikor megpróbáltam talpra áUni, nem ment sehogy se, és le kellett ülnöm. A nemjóját! Fáj ám cudarul! Hogy kerültetek ide?

— Láttunk bemenni titeket az alagútba, mire átvágtunk a dombon, hogy azt is lássuk, amikor kijöttök. A többiek ki is jöttek, csak te nem. . . Vártunk, de nem jöttél. Mi most egy mentőexpedíció tagjai vagyunk tulajdonképpen — mondta Peter büszkén.

145

— Merészek vagrtok, annyi bizonyos — jegyezte meg a fiú.

— Szót sem érdemel — válaszolta Péter szerényen. —

Gondolod, hogy tudsz járni, ha mi közben segítünk?

— Megpróbálhatom — felelte a fiú.

És rögtön meg is próbálta, de csak egyik lábára tudott rálépni, míg a másikat csúnyán húzta.

— Jaj, hadd üljek le! Úgy érzem magam, mint aki mindjárt meghal — mentegetőzött. — Jaj, hagyjatok! Hagyjatok már!

— Lehanyaglott, és becsukta a szemét. A többiek egymásra néztek a gyertyacsonk gyér világánál.

— Hát ezzel mi történt? — csodálkozott Péter.

— Ide figyelj! — mondta Bobbie gyorsan. — Menj, és keríts, de gyorsan, valami segítséget! Menj be a legközelebbi házba!

— Igen, ez az egyetlen, amit tehetünk — mondta Péter. — Gyerünk!

— Ha te megfogod a lábát, és Phil meg én megfogjuk a fejét, talán oda tudjuk vinni a mentőfülkéhez.

így is lett. Talán, jobb is volt, hogy a sebesült közben megint elájult.

— Nos — mondta Bobbie —, akkor én itt maradok veled. Vedd magadhoz a leghosszabb gyertyavéget, és . . . Jaj, csak siess, mert ez a kis darab már nem fog sokáig égni!

— Mama nemigen fog megdícsérni, hogy itt hagytalak benneteket — aggodalmaskodott Péter. — Inkább én hadd maradjak, és te menj el PhyUisszel!

— Nem, nem — felelte Bobbie —, te és PhyUis mentek, nekem pedig add kölcsön a bicskádat. Megpróbálok leszedni a cipőjét, mielőtt felébredne.

— Biztos, hogy az a helyes, amit most csinálni akarunk? — kérdezte Péter.

145

— Persze hogy biztos — felelte Bobbie türelmetlenül. — De hát mi mást is csinálhatnánk? Hagyjuk talán magára, csupán azért, mert itt sötét van?

A két futár elsietett.

Sötét árnyékukat és picike fényét a picike gyertyavégnek azzal a furcsa érzéssel figyelte Bobbie, mintha egyszeribe mindennek vége volna most. . . „Hát igen, most már sejtem — gondolta —, mit is éreztek szegény apácák, amikor elevenen befalazták őket. — Hirtelen megrázkódott. — Csak ne légy buta kislány” — utasította rendre önmagát. Egyébként mindig bosszantotta, ha valaki kislánynak nevezte, még az esetben is, ha nem a „buta” szó állt a „kislány” előtt, hanem az, hogy „szép”, „jó”, vagy éppen „okos”. Csupán olyankor tűrte el Robertától, hogy „lekislányozza” Bobbie-t, ha valamiért nagyon elégedetlen volt önmagával.

Odaragasztotta egy törött fél téglára a gyertyacsonkot, közel a vörös blúzos fiú lábához, aztán kinyitotta Peter bicskáját. Ez mindig nehéz művelet volt; egy nagy rézpénz kellett hozzá rendszerint, hogy egyáltalán ki lehessen nyitni. Most Bobbie-nak valahogy mégis sikerült kinyitnia a hüvelykujja körmével. El is törte a körmét, és iszonyúan fájtn neki, de végül mégis elvágta a fiú cipőfüzőjét, és lehúzta a cipőjét. Megpróbálta lerángatni a harisnyáját, de a láb szörnyen meg volt dagadva, s teljesen elformátlanodott. Nem volt mit tenni, szó szerint le kellett vagdalnia a harisnyát, bár csak lassan és nagyon óvatosan tehetette. Barna kötött harisnyája volt a fiúnak, és Roberta szerette volna tudni, vajon ki kötötte, a mamája-e, és hogy most aggódik-e vajon a fiáért, és mit fog érezni, ha egyszer csak törött lábbal hazaviszik neki. Amikor végre Bobbie leszedte a harisnyát, és megpillantotta a törött lábat, mintha még jobban elsötétült volna az alagút, a föld meg mintha egye

146
nesen megindult volna — körös-körül minden oly valószínűtlennek tetszett.

„Buta kislány — mondta magában Roberta Bobbie-nak, és máris jobban érezte magát. — Szegény láb! — folytatta a töprengést. — Jó lenne alápárnázni!”

Az a nap jutott most az eszébe, amikor ő és Phyllis piros flanel alsószoknyájukat tépték ronggyá, hogy vészjeleket adhassanak, és megállíthassák a vesztébe rohanó vonatot. . . Ma a változatosság kedvéért fehér alsószoknya volt Bobbie-n, de hát ez csakolyan puha, mint a piros. Rögtön le is vetette.

— Micsoda használható holmik ezek a flanell alsószoknyák! Szobrot keUene emelni a feltalálójuknak! — Mindezt nemcsak gondolta, de ki is mondta hangosan. Úgy érezte, feltétlenül *kell* valamiféle hangot haUania — ha csak a sajátját is, az se baj —, hogy kicsit megvigasztalódjék.

— Mit kell emelni? És mit talált fel? — motyogta váratlanul a vörös blúzos.

— Na végre, hogy jobban vagy! — örvendezett Bobbie. — Most pedig össze a fogakat, de szorosan ám, és akkor nem fog fájni annyira! Egy, kettő . . .

Az összecsavart alsószoknyát ügyes mozdulattal a fiú felemelt lába alá csúsztatta.

— Jaj, nehogy megint elájulj nekem! — tört ki belőle, amikor páciense felnyögött. Sebtiben benedvesítette a maradék tejjel zsebkendőjét, és a beteg lábára terítette.

— Hű, de fáj! — nyögte a fiú, és rándult egyet. — Ne . . . De már nem is . . . Remekül húsít, igazán!

— Mi a neved? — kérdezte Bobbie.

— Jim.

— Engem Bobbie-nak hívnak.

— Lány vagy, ugye?

147

— Az vagyok. A rendes nevem Roberta.

— És mondd csak, Bobbie . . .

— Tessék!

— Nem voltak itt az előbb még mások is?

— De igen. Peter és Phü. Az öcsém meg a húgom.

Segítségért mentek, hogy kivihessünk innen.

— Micsoda mókás nevek! Mind fiúnév!

— Hát igen, és szeretném is, ha fiú volnék. Te talán nem. . .

— Jól vagy te így is.

— Nem így gondoltam. Mikor félbeszakítottál, azt akartam kérdezni, hogy talán nem akarsz-e fiú lenni, de hát ezt nem keU külön akarnod.

— Így is vagy olyan bátor, mint egy fiú. Miért nem tmentél a többiekkel?

— Valakinek itt kellett maradnia.

— Mondok valamit, Bobbie! Remek fickó vagy. . . Na, csapj bele! — A vörös blúzos odanyújtotta a tenyerét, Bobbie pedig megszorította.

— Nem csapok bele — magyarázta —, mert megrázkódna tőle az egész tested, attól meg a lábad, és fájna. Van zsebkendőd?

— Nemigen hiszem. — Egy darabig kotorászott a zsebében.

— De van! Minek keU?

Bobbie elvette a zsebkendőt, megnedvesítette tejjel, és a fiú homlokára borította.

— Jaj, de jó! — mondta a fiú. — Mi ez?

— Tej — felelte Bobbie. — Vizünk nincs.

— Nagyszerű betegápoló vagy! — lelkesedett Jim.

— Néha mamának is teszek a fejére borogatást — felelte Bobbie. — Otthon persze nem tejbe mártom, hanem kölnibe, ecetbe vagy vízbe. De most el kéU oltanom a gyertyát, mert a végén nem marad belőle semmi a többieknek, és majd nem tudnak kivinni.

148

— Azanyát! Hogy mi mindenre nem gondolsz! Bobbie elfújta a gyertyát. Olyan sötét lett, hogy azt már szinte el sem lehet képzelni.

— Bobbie — szűrődött át egy hang a bársonyos fekete-teségen —, nem félsz a sötétől?

— Nem. Nem nagyon. . . Azaz . . .

— Add ide a kezedet — mondta a fiú, és ez igazán szép volt tőle. Mint a legtöbb kamasz, ő sem szívesen nyilvánította ki érzelmeit, s eszébe sem jutott volna, hogy megcsókoljon valakit, vagy akár csak a kezét is megfogja valakinek.

„Nyafkaságnak" tartotta az ilyesmit, és mélyen megvetette. Most, hogy vörös blúzosa betege a maga nagy, durva markában tartotta a kezét, a sötétség valahogy elviselhetőbbnek tűnt Bobbie előtt. A fiú meg, mihelyst Bobbie puha, meleg pracliját a magáéban érezte, meglepetéssel tapasztalta, hogy egyáltalán nincs ellenére a dolog, bárhogy viszolygott is eddig az effélétől. Bobbie megpróbált ugyan beszélgetni, hogy a beteget szórakoztassa, s egyszersmind elterelje figyelmét szenvedéséről, de hát sötétben meglehetősen nehéz beszélgetni, és nemsokára azon vették észre magukat, hogy mélyen hallgatnak, csupán hébe-hóba törve meg a csendet, ilyesféleképp:

— Jól vagy, Bobbie? Vagy:

— Félek, hogy borzalmsisan fáj a lábad, Jim. Ügy sajnállak! Ráadásul rettentő hideg is volt.

A két kisebb ezalatt rendületlenül masírozott a hosszú alagútban, egyenest a világosság felé törtetve. A gyertya szüntelen csöpögött Péter ujjára. Ütközben nem történt semmi baj, hacsak azt nem számítjuk, hogy Phylhs ruhácska ja beleakadt egy huzalba, és végig felrepedt, meg

148

hogy belebotlott kikötődött cipőzsinórjába, s miközben elhasalt, tenyerét is, térdét is lehorzsolta.

— Soha nem lesz már vége ennek az alagútnak? —

sopánkodott Phyllis. Való igaz, éktelenül hosszú volt.

— Zárkózz fel! — biztatta Peter. — Minden elmúlik egyszer, csak ki kell várni.

S ha meggondoljuk, ez így igaz. Okos volna többször is az eszünkbe idézni különféle nehézségeink alkalmával, mint például himlő járvány, matematikaóra vagy nagy csalódások idején meg olyankor, amikor úgy érezzük, hogy a sors kegyvesztettjei vagyunk, és hogy már senki sem fog szeretni minket, és mi sem fogunk soha, de soha már bárkit is szeretni.

— Hurrá! — kiáltott fel Peter. — Ott az alagút vége! Olyan, mint egy apró lyuk egy darabka fekete papíron.

Az apró lyuk egyre növekedett, s most már kék lámpák világoltak az alagút oldalfalán. A gyerekek végre megpillanthatták a kavicsos ösvényt, amelyen meneteltek, a levegő szinte átforrósodott, s megtelt jó illatokkal. Alig húsz lépés után már kinn is voltak az áldott jó napon, és zöldellő fák vették körü őket.

PhyUis mélyet lélegzett.

— Tőlem lehet ott annyi vörös blúzós meg törött lábú „kutya”, amermyi csak aJ^, de én többé be nem megyek egy alagútba, az biztos — fogadkozott PhyUis.

— Buta csirke! — förmedt rá Peter szokása szerint. —

Muszáj volt bemenni, érted?

— Akkor is szép meg bátor dolog volt tőlem!.

— Ugyan már — eUenkezett Peter —, te nem azért mentél be, mert bátor vagy, hanem azért, mert Bobbie meg én nem vagyunk gyávák. De hát hol van itt egy ház? Semmit se látni ezektől a nagy fáktól. . .

— Nini! Ott egy háztető! — kiáltotta Phyllis, s a vasútvonal irányába mutatott.

149

— Az csak váltóház — felelte Péter —, és igazán iUene tudnod, hogy szolgálatban levő váltókezelővel nem szabad beszélgetni. Tiltja a szabály.

— Szabály ide, szabály oda, én bizony nem félek tőle! Az alagúttól jobban féltém, mégis bementem — replikázott PhyUis. — Gyere! — És máris futásnak eredt a sin mentén. Péter ott loholt a nyomában.

Nagyon meleg volt, hiszen sütött a nap, és nagyon melegük is lett a gyerekeknek, s valósággal kifulladtak, mire célhoz értek. Jól felágaskodtak, s bekiabáltak a váltóház nyitott ablakán.

— Hé! — kiáltották néhányszor s olyan hangosan, ahogy csak teUett tőlük, de senki nem válaszolt. Akkora csend honolt a váltóházban, mint egy néptelen bölcsödében. A lépcsőkortlát valósággal égette a kezüket, amint óvatosan lépkedve fölkapatták a lépcsőn. Bekukucskáltak a nyitott ajtón. A szolgálatos váltókezelő odabent ült egy széken, de a szék a falnak dőlt vele. Feje félrebiUent, szája meg tátva volt. Mélyen aludt.

— Az áldóját!... Keljen fel! — kiáltott rá Péter. Minden erejét összeszedve harsogott, hiszen tisztában volt vele, egy alvó váltókezelő nemcsak aUását veszélyezteti, hanem a szerencsétlen vonatot is, amely abban a hiszemben közeleg valahol, hogy a szabad jelzés valóban tökéletes biztonságot jelent számára.

A váltókezelő azonban meg sem moccant. Péter odaszaladt hozzá, és rázni kezdte. Nagyokat ásítva meg nyújtózva végül mégiscsak magához tért, dp ahogy föleszmélt, rögtön talpra is ugrott, két kezébe fogta a fejét — mint „egy eszelős”, ahogy később Phyllis elmondta —, és ezt kiáltotta: — Jaj, istenem! Hány óra van?

— Tizenkét óra tizenhárom perc — felelte Péter. Valóban ennyi volt a váltóház fehér, kerek faUóráján.

150

A vasutas rápillantott az órára, az emelőkhöz ugrott, és hol az egyikén rántott egyet, hol a másikon. Közben villanycsengő csilingelt, csikorogtak a huzalok és a csigák, majd a váltókezelő székébe rogyott. Halottsapadt volt, és a homlokán, „mint nagy harmatcseppek egy fehér káposztafejen” (ahogy Phyllis később megjegyezte), verejtek gyöngyözött. Egész testében reszketett; a gyerekek láthatták hatalmas, szőrös kezét, amint ide-oda rángatózott, mégpedig „extraméretű reszketéssel” (hogy ezúttal Peter szavaival éljünk). Többször egymás után mélyet lélegzett, majd hirtelen felkiáltott:

— Hála istennek, hogy éppen most jöttek be! Hála istermek! — Válla föl-alá járt, és arcát, amely lassan visszsiinyerte a színét, beletemette nagy, szőrös mancsaiba.

— Na, ne sírjon, most már minden rendben van — biztatta a vasutast Phyllis, mialatt széles vállát veregette a maga oldalán. Peter a másik oldalon pontosan ugyanezt cselekedte.

De a váltókezelő, úgy látszott, teljesen össze volt roppanva, és bizony a gyerekeknek jó ideig kellett őt hátba és vállon veregetniük, míg végre megtalálta a zsebkendőjét — a piros vászondarabot búzakék és fehér patkók díszítették —, és

megtörölte vele az arcát, s megszólalt. A hátba és vállon veregetés közben egy vonat robogott el odakint.

— Igazán szégyellem magam, bizony nagyon szégyellem — szólalt meg a váltókezelő, miután abbahagyta a sírást és a gyerekes nyöszörgést. Aztán, mintha hirtelen megdühödött volna, a két gyerekre förmedt: — Hát ti mit kerestek itt, he? Ez nincs ám megengedve!

— Tudjuk — felelte Phyllis —, és tudtuk is, hogy rosszul tesszük, ha feljövünk ide, de én akkor se bántam, és lám, a végén kiderült, hogy igazam volt. Csak nem haragszik, hogy bejöttünk?

151

— Isten megáldjon. . . Hiszen ha nem jöttetek volna be. . .

— Rövid szünet következett. Majd így folytatta: — Szégyen, bizony nagy szégyen szolgálatban elaludni. Ha megtudják. . . Még így is, hogy nem történt senraai baj!

— Nem fogják megtudni — mondta Péter —, nem vagyunk spiclik. De mindegy, nem kellett volna elaludnia szolgálat közben, veszélyes az ilyesmi.

— Nekem mondd ezt? Valami újabbat halljak! — felelte a váltókezelő. — Most már nincs mit csinálni. . . Én aztán csak tudom, mi történhetett volna. De nem bírtam felébredni. Senkit sem tudtak küldeni, aki leváltson. Mondom, nem aludtam tíz percet az elmúlt öt napban. Beteg a kisfiam, azt mondja a doktor, tüdőgyulladás van, és nincs senki, aki ápolná, csak én meg a nővérkéje. így van ez. A kislánynak muszáj aludnia. Hogy veszélyes az ilyesmi? Azt mondjátok? Meghiszem azt! Na, most menjetek, és köpjetek be, ha akartok!

— Nem fogjuk feljelenteni, ettől ne tartson — válaszolta sértődötten Péter. Phyllis oda sem figyelt a váltókezelő tirádájára, mivel folyton legelső szavait forgatta az eszében.

— Azzal kezdte az előbb — szólt közbe —, hogy valami újat akar hallani. Hát most hallhat. Egy vörös blúzós fiú odabent van az alagútban, és el van törve a lába.

— Igen? Mi a fenének ment be abba az átok alagútba? — háborgott a váltókezelő.

— Ne legyen olyan mérges — mondta Phyllis barátságosan.

— Mi nem tettünk semmi rosszat, mint hogy idejöttünk, és felébresztettük magát, de ez nem is volt olyan helytelen, mint amilyennek először látszott, igaz?

Végül is Péter mesélte el, hogyan került a fiú az alagútba.

151

— Hát — mondta a vasutas — én nem tudom, miként segíthetnék. A váltóházat nem hagyhatom el.

— Azt talán mégis megmondhatja, hol találunk valakit, aki nem ül egy ilyen fülkében — mondta Phyllis.

— Itt van nem messze a Brigdenék farmja. Ahonnan a füstöt látjátok felszállni a fák közül — felelte a vasutas, és ahogy PhyUis megfigyelte, egyre jobban elkomorult.

— Hát akkor a viszontlátásra! — búcsúzott Péter. A váltókezelő azonban megáUította őket:

— Várjatok egy percig! — Zsebébe nyúlt, pénzt vett elő, mégpedig egy csomó aprót, közte néhány shiUin-gest, félshiUingest és félkoronást. Két shiUinges érmét kivett belőle, és odanyújtotta a gyerekeknek.

— Itt van — mondta. — Ezt azért adom, hogy el ne járjon a szátok!

Rövid, keUemetlen csend támadt.

— Maga mégiscsak egy haszontalan ember, no lám! — mondta Phyllis.

Péter előrelépett, s felütötte a váltókezelő tenyerét, úgyhogy a shiUingek kiugrottak belőle, és elgurultak.

— Ha valami tudna belőlem spiclit csinálni, hát ez tudna! — mondta. — Gyere, Phil!

És lángoló orcával masszírozott ki a váltóházból.

PhyUis tétovázott. Aztán megfogta a vasutas kezét, amelyet az meglepetésében még mindig kinyújtva tartott, mint amikor még benne voltak a shüUngék.

— Én megbocsátok magának — mondta —, akkor is, ha Péter nem bocsát meg. Maga még müidig nincs egészen magánál, különben nem tett volna üyet. Én tudom, mennyire megbolondíthat valakit az álmoság. Mama mondta nekem. Remélem, hogy a kisfia jobban lesz nemsokára. . .

— Gyere, Phil! — sürgette Péter odakintről.

152

— Legszentebb becsületszavamat adom magának, hogy soha senkinek nem fogjuk elmondani. Adjon egy pusztit, és legyünk jó barátok! — mondta PhyUis. Tökéletesen tudatában volt nemeslelkűségének, hiszen elsimított egy veszekedést, amelyet még csak nem is ő okozott.

A váltóőr lehajolt, és megcsókolta a kislányt.

— Azt hiszem, egy kicsit elvesztettem a fejemet — mondta.

— Most pedig eredj haza a mamádhoz. Nem volt szándékomban, hogy lekenyerezzelek!

így hát Phil is maga mögött hagyta a forró váltóházat, és megindult Peter nyomában a szántóföldön át a farm felé.

Mire a farmbeU munkások — akiket Peter és PhyUis vezetett, és akik magukkal hoztak egy lópokróccal

leterített saroglyát — végre elérték az alagútban a mentőfülkét, Bobbie már mélyen aludt, és ugyancsak aludt Jim is.

Teljesen elalélt á-kínoktól, ahogy az orvos magyarázta később.

— Hová való vagy? — kérdezte a farm intézője, nü-után Jimet ráemelték a saroglyára.

— Northumberlandba — válaszolt Bobbie.

— Maidbridge-be járok iskolába — tette hozzá Jim. — Gondolom, oda keUene visszajutnom valahogy.

— Nekem viszont úgy tűnik, hogy először orvoshoz keUene vinni — mondta az intéző.

— Hozzák fel mihozzánk!^— szölt közbe Bobbie. — A házunk elég közel esik az úthoz. Biztos vagyok benne, mama meg fog dicsérni bennünket, ha hazavisszük. . .

— Nem fog haragudni a mamád, hogy törött lábú idegeneket viszel haza?

— ö is hazavitte a szegény oroszt — mondta Bobbie. — Tudom, azt fogja mondani, hogy jól tettük.

153

— Rendben van — egyezett bele az intéző —, te tudod, mi tetszik a mamádnak. Én nem merném magamra veiuü, hogy hazavigyem mihozzánk. . . Előbb meg kellene kérdeznem a nejemet, pedig áUitólag én vagyok otthon a gazda.

— Biztos, hogy nem fogja bánni a mamád? — súgta oda Jim Bobbie-nak.

— Persze hogy nem — felelte Bobbie.

— Akkor hát vigyük fel a Három Kéménybe? — kérdezte az intéző.

— Természetesen — felelte Péter.

— Na, akkor a legényem majd elkairikázik közben a doktorhoz, és megmondja neki, hogy nézzen el hozzátok! Nos, fiúk, emeljétek hát! De lassan és egyszerre! Egy, kettő, há-rom!

így aztán nem volt benne semmi meglepő, hogy mama — aki közben teljes lelkével belemerült egy új mese írásába, amely egy hercegnőről, egy kezdő szélhámosról, egy titkos átjáróról és egy elveszett végrendeletről szölt — rémulten dobta el a tollat, amikor dolgozószobája ajtaja hirtelen kivágódott. Miután megfordult, Bobbie-t pUlantotta meg maga előtt. Kislánya fején nem volt kalap, arca pedig a futástól vörösre gyült.

— Mama! — kiáltotta Bobbie. — Gyere gyorsan! Találtunk egy vörös blúzost „kutyát” az alagútban, eltörte a lábát, és most hozzák haza a többiek.

— Miért nem vittétek az állatorvoshoz? — mondta mama, s meglepetésében összeráncolta a homlokát. — Én igazán nem tudok itt mit kezdeii egy beteg kutyával!

— De hát nem igazi kutyáról van szó — mondta Bobbie, szinte fuldokolva a nevetéstől —, hanem egy fiúról.

816

— ■ Akkor meg haza kellett volna vinni a mamájához.

— Meghalt a mamája — mondta Bobbie —, az apja pedig valahol Northumberlandban lakik. Ugye, kedves leszel hozzám, mama? Már megmondtam neki, hogy biztos megengednéd, hogy hazahozzuk. Hiszen te mindig olyan szívesen segítesz mindenkin!

Mama mosolygott, de azért sóhajtott is meUé egyet. Szó se róla, nem rossz az, ha a gyerekeink úgy ismei>-nek bennünket, mint akik bármikor készek vagyunk megnyitni háizunkat és szívünket a rászorulóknak.

— Jól van hát — mondta mama —, amit lehet, mindent meg is teszünk majd.

Miután Jimet beszállították — halottsápadt volt, s összeszorított szája széle ijesztő kékeslúára vált —, mama így szólt:

— öriüök, hogy idehoztátok Nos, Jim, hadd tegyelek szépen ágyba, mielőtt jön a doktor.

Jim belenézett mama, kedves szemébe, és elöntötte a feltámadó életkedv meleg, vigasztaló hulláma.

— Nagyon fog fájni, ugye? — kérdezte. — Nem mintha gyáva volnék. . . És ne is tessék azt gondolni felőlem, hogy gyáva vagyok, ha esetleg megint elveszteném az eszméletemet. Tessék elhinni, igazán nem akarattal csinálom. És nagyon bánt, hogy ennyi bajt okozok önöknek.

— Csak ne bánkódj — mondta mama —, hiszen te vagy az, aki tulajdonképpen bajban van, szegénykém, nem mi.

És megcsókolta Jimet, mintha Peter lett volna.

— örülünk, hogy itt vagy közöttünk; ugye, örülünk, Bobbie?

— Igen — felelte Bobbie, és ekkor meglátta mama arcán, milyen jól tette, hogy mégiscsak hazahozta a sebesült vörös inges „kutyát”.

154

13. FEJEZKT

A „KUTYA” NAGYAPJA

Mama aznap nem jutott vissza többé az írásához, mert ágyba kellett fektetnie a vörös blúzos „kutyát”, akit a gyerekek hoztak haza a Három Kéménybe. És aztán megérkezett az orvos, és szörnyen megkínozta a szegény fiút. Mama az egész művelet alatt végig vele volt, s jelenléte

egy kicsit megkönnyítette a szegény fickónak a tortúra elviselését, ámbár „az a rossz is csak javára vált”, ahogy Mrs. Viney kifejezte.

A gyerekek lenn ültek a hallban, és hallgatták a doktor cipőjének kopogását, amint gazdája a hálószoza padlóját róttá. És egyszer vagy kétszer jajgatást is hallottak.

— Rettenetes! — mondta Bobbie. — Bárcsak hamar végezne vele dr. Forrest! Szegény Jim!

— Rettenetes — mondta Péter is —, de azért nagyon izgalmas. Bár ne fontoskodnának folyton az orvosok, és ne akarnák megszabni, ki nézheti végig a működésüket! Én például borzasztóan szeretném látni, hogyan tesznek vissza egy törött lábat. Azt hiszem, a csontok is ugyanúgy csikorognak, mint bármi más.

— Hallgass! — kiáltott fel egyszerre a két kislány.

— Marhaság! — felelte Péter. — Hogy akartok ti vöröskeresztes ápolónók lenni, pedig ugye, erről diskuráltatok hazafelé jövet, ha még azt sem bírjátok elviselni, ha én beszélek nektek csontok csikorgásáról? Csak

155

hallanátok, hogyan csikorognak a csontok a csatamezőn, meg csak gázolnátok a vérben könyékig, mint ahogy . . .

— Hagyd abba! — kiáltott Bobbie elfehéredve. — Nem tudod, milyen rossz érzést keltesz bennem vele!

— Bennem is! — mondta PhyUis, akinek enyhén piroslott már az arca.

— Gyávák! — mondta Peter.

— Nem vagyok gyáva — felelte Bobbie —, hisz mama meg én ápoltunk, amikor a gereblye fölsértette a lábad, PhU pedig segített. . . Ne mondd, hogy nem tudsz róla!

— Jó, jó — intette le Peter. — Ide süss! Nektek épp az hiányzik, hogy nem beszélek előttetek mindennap legalább egy fél órát törött lábakról meg szívről, májról és effélékről. Akkor majd megszoknátok!

Egy széket toltak arrébb odafönt.

— HaUottátok? — mondta Peter. — Épp most csikorgott a csont.

— Kérlek, ne beszélj róla — mondta Phyllis —, Bobbie nem szereti.

— Megmondom nektek, mit csinálnak — mondta Peter.

Szinte elképzelhetetlen, mitől lett ilyen undok egyszerre. Talán mert olyan kedves és barátságos volt a nap folyamán, most hirtelen szükségét érezte egy kis változatosságnak. Ez az úgynevezett visszahatás. Az ember magamagán is

megfigyelheti olykor-olykor. Például ha valaki hosszabb ideig volt jó, mint egyébként szokott lenni, egyszer csak szinte rohamszerűen erőt vesz rajta a komizság. — Megmondom nektek, mit csinálnak — folytata Peter. — Leszíjazzák a beteget úgy, hogy az ne tudjon se eUenáUni, se beleavatkozni a doktor szándékaiba, és akkor valaki megtartja a fejét, egy másik meg a lábát, a töröttet persze, és addig húzzák, amíg a csontok a helyükre nem Uleszkednek egy nagy

156

reccsenéssel. . . Nem hiszitek? És aztán kioldozzák, és... Játsszunk csontösszerakást, gyerekek!

— Ne, ne! — tiltakozott PhyUis. De Bobbie váratlanul közbeszólt:

— Jó! Játsszunk! Én leszek az orvos, és Phil lesz az ápolónó. Te leszel az, akinek eltört a csontja. . . A te lábához könnyebben hozzáférünk, mert nincs rajtad alsószoknya.

— Hozom a síneket és a pólyát — mondta Péter —, ti addig készítsétek el a beteg fekvőhelyét!

A kötelek, amelyekkel a költözéskor a ládák voltak átkötve, most egy fadobozban rostokoltak a pince mélyén. Amikor Péter végre bevonult egy kusza gombolyaggal meg két darab sírmeke való léccel, PhyUis vihogni kezdett izgalmában.

— Akkor hát kezdhetjük — mondta Péter. Lefeküdt a kerevetre, és ijesztő jajgatásba fogott.

— Ne olyan hangosan! — csitította Bobbie, és nekilátott, hogy Péteren és a kereveten körültekergeise a kötelet. — Húzzad, Phil!

— Ne olyan szorosán! — nyögött fel Péter. — Eltöritek a másik lábamat is.

Bobbie egyetlen szó nélkül dolgozott tovább, s egyre újabb és újabb köteleket tekert Péter köré.

— Elég lesz — mondta Péter. Meg sem tudok mozdulni. Szegény fájós lábam! — Megint jajgatott.

— Biztos, hogy nem tudsz megmozdulni? — kérdezte Bobbie egészen idegen hangon.

— Egészen biztos — felelte Péter. — Azt is eljátsz-szuk, hogy ömlik a vér belőle? — kérdezte vidáman.

— Azt játszol, amit akarsz — mondta Bobbie komolyan, majd összefonta a karját, és lenézett Péterre, aki szó szerint lebéklyóztatva hevert betegágyán. — Phil és én mt>st elmegyünk. És nem is oldozunk fel addig, amíg meg

156

nem ígéred, hogy soha, de soha nem beszélsz nekünk vérről, sebekről, kivéve, ha mi magurik kérünk rá. Gyere, Phil.

— Bestia! — sziszegte Peter, s csak úgy vonaglott. — Soha, de soha nem fogom megígérni! Kiabálni fogok, és akkor mama lejön, és . . .

— Kiabálj csak — mondta Bobbie —, de azt is mondd meg neki, miért kötöttünk össze! Gyere, Phil! Nem, én nem vagyok bestia, Peter. De te nem hagytad abba, hiába könyörögtünk, és . . .

— Eegen — gúnyolódott Peter —, közben nem is a te ötleted volt! Könyvből loptad!

A két kislány már éppen el akart elegánsan vonulni, a küszöbön azonban szinte belebotlottak a doktorba. A kezét dörzsölgetve jött befelé, és lerítt róla, hogy nagyon meg van elégedve önmagával.

— Na — mondta —, ezzel hát megvagyunk! Nagyon szép, tiszta törés, és szépen be is gyógyul majd, efelől biztos vagyok. Ráadásul a koma is bátran tűri. . . Ejnye! Hát ez meg mit jelentsen?

Csak most vette észre Pétert, aki szó szerint „lenyügzöve”, de egy muhk nélkül feküdt a heverőn.

— Foglyot játszotok? — kérdezte a doktor, s kicsit összevonta a szemöldökét. Elképzelhetetlennek tűnt számára, hogy Bobbie játszani tudjon, mialatt éppen a feje fölött valakinek a törött lábát kell a helyére rakni.

— Dehogy — felelte Bobbie —, mi most nem foglyot játszunk, hanem csont-összeillesztést. Péternek van eltörve a lába, és én vagyok a doktor.

— Én meg az ápolónő — tódította Phil lelkendezve. A doktor egészen elkomorult.

— Ha így áll a dolog, meg keU hogy mondjam — kezdte, mégpedig elég komoly hangon —, hogy ez nagyon szívtelen játék. Nincs elég fantáziátok, hogy leg

157

alább elképzeljétek, mi ment végbe odafent? Miközben annak a szegény kis fickónak izzadságcseppek ültek a homlokán, és ajkát harapdálta, nehogy felordítson, és csEikném eszét vesztette a fájdalomtól, valahányszor a lábához értem, azalatt ti. . .

— Magát is meg kellene kötni — háborgott Phyllis. — Maga is olyan gonosz, mint ez a. . .

— Csitt! — szólt rá Bobbie. — Bocsánat, de mi igazán nem voltunk szívtelenek.

— Én viszont az voltam — vallotta be bosszúsan Péter. — Rendben van, Bobbie, csak ne akarj most nagylelkűnek látszani, és ne akarj engem megvédeni, mert erre semmi szükségem. . . Mindössze annyi volt az egész, hogy én állandóan vérről és sebekről szónokoltam. Vöröskeresztes ápolónőnek akartam őket kiképezni. És még akkor sem hagytam abba, amikor már majdnem belegebedtek!

— Ejha! — csodálkozott dr. Forrest, és leült.

— Igen, és akkor azt mondtam nekik, játszunk el, hogyan keU összerakni egy törött csontot. Hülye ötlet volt tőlem, de biztosra vettem, hogy Bobbie úgysem fog játszani ilyesmit. Csak bosszantani akartam. . . De miután azt felelte, hogy jól van, csináljuk, bele keUett mennem a játékba. És aztán megkötöztek. Könyvből lopták! Márpedig ez szerintem áUati nagy szégyen, akárhogy is . . . Valahogy sikerült megfordulnia, és a heverő fatámlá-jához dugta az arcát.

— Nem gondoltam, hogy valaki is meg fogja tudni kívülünk — védekezett Bobbie, megpróbálva visszauta-sítarü a félig kimondott szemrehányást. — Nem gondoltam, hogy maga bejön. És ha vérről meg sebekről hallok, valóban rettenetesen furcsán érzem magamat. Csak viccből kötöttük össze. Hadd bontsalak ki, Péter!

158

• — Nem érdekel, ha soha ki nem bontasz, akkor sem — felelte Peter. — Ha neked csak ilyen vicceid vannak!

— Ha én a te helyedben volnék — szólalt meg a doktor, jöllehet fogalma sem volt róla, mit mondjon —, én hagynám magam kikötözni, még mielőtt lejön a mamád. Remélem, nem sikarod épp most szomorítani, ugye, nem?

— Fújjátok fel! Akkor se ígérem meg, hogy nem beszélek többet sebekről — fölényeskedett Peter gorombán, mialatt Bobbie és Phyllis elkezdtek kioldozni a görcsöket.

— Nagyon sajnálom — suttofta Bobbie, s egészen odahajolt hozzá, miközben a heverő alá csúszott nagy csomóval bajlódott —, de ha legalább azt megértetted volna, mennyire beteggé tettél velem!

— Épp hogy te tettél engem beteggé — válaszolta Peter, majd lerázta magáról a meglazult köteléket, és feláUt.

— Azért kukkantottam be hozzátok — folytatta dr. Forrest —, hogy megkérdezzem, nem jönne-e el velem valamelyikötök a rendelöbe. Van néhány dolog, amire most azonnal szüksége lesz a mamátoknak, a segédemnek meg szabad napot adtam, hadd menjen cirkuszba. Eljönneél velem, Peter?

Peter persze rögtön ment — anélkül, hogy egyetlen szóra vagy pillantásra méltatta volna nővéreit.

A két férfiú nagyokat hallgatva sétált fel a kapuhoz, amelyen át a Három Kémény telkéről egyenesen az útra lehetett jutni. Peter szólalt meg elsőnek:

— Hadd vigyem a táskáját! A, ez aztán jó nehéz! Mi van benne?

— Kések, szikék meg más efféle kínzóeszközök. Na
159

meg az éterés üveg. Étert kellett adnom neki, oly rettenetes fájdalmai voltak. Péter hallgatott.

— Meséld el nekem, hogyan találtatok rá erre a fiúra — mondta dr. Forrest.

És Péter elmesélte. Aztán meg dr. Forrest mesélt el néhány izgalmas mentőakciót; nagyon érdekes ember volt, s érdekes volt vele elbeszélgetni — ahogy Péter gyakorta megjegyezte.

A rendelőben aztán Péter élt a soha vissza nem térő alkalommal, s késedelem nélkül nekilátott, hogy kipróbálja a doktor mérlegét, megszemlélje mikroszkópját, és tanulmányozza pipettáit meg egyéb mérőeszközeit. Amikor mindaz együtt volt már, amit Péternek haza kellett szállítania, az orvos így szólt:

— Bocsánatot kérek, hogy belekontárkodom a magánügyeidbe, de szeretnék mondani valamit.

„Most jön a fejmosás!” — gondolta Péter, aki magában csak azon csodálkozott, hogyan úszta meg eddig.

— Tudományos dologról van szó — tette hozzá a doktor.

— Értem — felelte Péter, s szünet nélkül babrálta az ősi ammorütleletet, melyet a doktor levélnehezéknek használt.

— Nos — folytatta dr. Forrest —, tudod már, hogy a férfiak vállán nyugszik ebben a világban a munkák neheze, és hogy ezért nem szabad félniük semmitől, és állhatatosnak meg bátornak kell lenniük. Igen ám, csakhogy eközben az asszonyok viselnek gondot a felnövekvő nemzedékre, ők dajkálják és nevelik a kicsinyeket, amihez viszont nagy türelem és sok-sok jóság szükségeltetik. . .

— Igen — felelte Péter, és azon töprengett, mi fog ebből kisülni.

159

— Nos hát, látod . . . Fiúk és leányok nem egyebek, mint kis férfiak és ifjú nők. És mi, férfiak, sokkal keményebbek vagyunk a nőknél (Péternek tetszett ez a mi, s a doktor bizonyára tudta is, hogy tetszeni fog neki), és vannak dolgok, amelyek egy nőnek nagy fájdalmat okozhatnak,

miközben mi föl se vennénk. Egy lányt például soha nem szabad megütnöd . . .

— Á, dehogya ütnék meg egy lányt, hogysisne! — méltatlankodott Peter, foga közt szűrve a szót.

— Még akkor se, ha az a lány a nővéred. Éspedig azért, mert a lányok sokkal szelidebbek és esendőbbek, mint mi vagyunk. Ilyennek is kell lermiük — tette hozzá —, mert ha nem így volna, a gyerekek sínylenék meg előbb-utóbb. Ebből ered az is, hogy minden állatfajta olyan jó az anyaállatokhoz. Soha nem verekednek velük, tudod-e?

— Tudom hát — felelte Peter felcsillanó érdeklődéssel. — Két bak nyúl például egész nap verekedne, ha hagynák őket, de világért se bántanána egy nőtényt.

— Bizony nem! És ott vannak például a nagyvadak, az oroszlánok vagy elefántok. Még ezek az áUatok is végtelenül gyengédek a nőtényeikhez. És nekünk is ilyeneknek keU lermünk.

— Hát igen — dünnyögte Peter.

— És a szívük is nagyon érzékeny — folytatta a doktor —, és bizony sok dolog, amit mi semmibe se veszünk, őket szörnyen bánthatja. Egy férfinak tehát nemcsak az ökleire kell vigyáznia, hanem a szavaira is. Pedig a nők rettenetesen bátrak, tudod-e? Gondolj csak arra, hogy Bobbie egyedül várt azzal a szegény fiúval az alagútban. Furcsa, de így van, hogy minél szeKdebb és minél esendőbb egy nő, annál inkább kész elszánni m.agát, hogy megtegye, amit meg keU tennie. Sok derék

160

asszonyt láttam már életemben, a mamád is ezek közül való — fejezte be az orvos hirtelen.

— Értem — felelte Péter.

— Nos, ennyi az egész. Ne haragudj, hogy megmondtam. Senki sem tudhat semmit anélkül, hogy ne mondanák neki. Ugye, érted, hogy mit akartam mondani ezzel?

— Igen — felelte Péter. — És nagyon sajnálom. N a ! . . .

— Persze hogy sajnálod! Valameimyen szánjuk-bánjuk a bűneinket, mihelyst megértettük, hogy mit követtünk el. . . Mindenkit meg kellene tanítani ezekre az alapvető tudományos tényekre. Hát akkor a viszontlátásra! Szívélyesen kezet ráztak. Péter ezután hazament. Nővérei gyanakodva fogadták.

— Békét kötök — mondta Péter, s lehuppantotta a kosarat az asztalra. — Dr. Forrest elbeszélgetett velem tudományosan. Nem, nincs semmi értelme, hogy elmeséljem nektek, miket mondott, úgysem értenétek meg.

A lényege az, hogy ti, leányok, szegény, érzékeny, esendő és félénk valamik vagytok, mint a nyulak, úgyhogy nekünk, férfiaknak, tudomásul keÜ vennünk ezt. Meg azt is mondta, hogy ti nöstény vadállatok vagytok. Vigyem ezt most föl a mamához, vagy felviszitek ti?

— Majd én mindjárt megmondom, a fiúk micsodák! — vágott közbe Phyllis lángoló orcával. — A fiúk a leg-haszontalanabb, legdurvább teremtmények, akiket. . .

— A fiúk nagyon bátrak — mondta Bobbie —, legalábbis időnként.

— Aha, te a fenti fickóra gondolsz! — harsogott Péter. — Értem. Na, csak mondd tovább, Phil, elbánok én veled, akármit is mondasz, mert te egy szegény, esendő, ijedt, lágy . . .

161

— Na, mindjárt nem leszek, én egyik sem, ha meghúzom a hajadat! — replikázott Phyllis, és odaugrott Péterhez.

— De ő mondta már, hogy békét köt! — avatkozott be Bobbie, s elranciaigálta hűgát Peter szomszédságából. — Nem látod — súgta oda Phyllisnek, miután Peter megragadta a kosarat, és peckesen kilépdelt vele —, nem látod, hogy igazán bántja a dolog, csak nem akarja bevallani? Kérjünk mi bocsánatot!

— De ez olyan mézesmázos dolog — ellenkezett Phyllis —, hiszen azt mondta, hogy nöstény vadállatok vagyunk, meg puhák és ijedősek. . .

— Akkor mutassuk meg neki, hogy az se számít, és csak gondolja rólimk nyugodtan, hogy mézesmázosak vagyunk — mondta Bobbie. — Mi sem vagyunk nagyobb vadállatok, mint ő!

És amikor Peter visszajött, és még mindig magasan hordta az orrát, Bobbie így szólt:

— Bocsáss meg, hogy összekötöttünk!

— Tudtam, hogy majd bocsánatot kértek — jegyezte meg Peter nagyon tartózkodóan és fensőbbsegesen.

Ezt ugyan elég nehéz volt lenyelni, de Bobbie erőt vett magán:

— Hát akkor bocsánatot kérünk. Most pedig tegyünk eleget mindkét részről a becsületnek.

— De hiszen én már mondtam, hogy békét kötök! — méltatlankodott Peter.

— Akkor hát szent a béke — mondta Bobbie. — Gyere, Phü, készítsük el a teát! Peter, te közben megteríthetnél.

— De ugye — mondta Phyllis, miután végre valóban helyreállt a béke, ami nem is történt meg addig, míg el nem mosták a csészéket tea után —, dr. Forrest azt
162

mégse mondta, hogy mi nőstény vadállatok vagyunk, igaz?

— Hogyne mondta volna — bizonykodott Péter —, csakhogy azt hiszem, úgy értette, hogy mi, férfiak, szintén vadállatok vagyunk.

— Mókás ember! — mondta Phyllis, és eltört egy csészét.

— Bejöhettek, mama?

Péter ott állt mama dolgozószobájának az ajtajában, mama meg az asztalnál ült odabent, s előtte két gyertya lobogott. A gyertyák lángja narancs- és ibolyaszínben játszott.

Játékukat csak jobban kiemelte a felhőtlen, szürkés-kék égbolt, amelyen már ott sziporkázott néhány csillag.

— Bejöhetsz, drágám — mondta mama szórakozottan —, valami baj van? — Leírt még néhány szót, s aztán letette a tollat, és elkezdte összehajtogatni a telerótt papírlapot. — Épp most írtam Jim nagypapájának. Itt lakik a közelben, tudod-e?

— Igen, már a teánál mondtad. És épp erről szeretnék én is beszélni. Okvetlenül kell írnod neki, mama? Nem tudnánk Jimet egyszerűen itt tartani addig, amíg egészen meg nem gyógyult, persze anélkül, hogy értesítenénk a családját? Ez lenne aztán az igazi meglepetés!

— Hát igen — mondta mama —, én is azt hiszem, hogy ez nagy meglepetés lenne.

— Mert tudod — folytatta Péter —, nem arról van szó, a lányok nagyon rendesek meg minden, igazán semmit sem mondhatok rájuk, de azért én szeretném, ha lenne itt egy másik fiú is, akivel elbeszélgethetnék néha.

— Megértelek — mondta mama —, és elhiszem, hogy 228 ez így nagyon unalmas lehet számodra, kedveském, de hát nem tudok rajta segíteni. Jövő évben talán már mehetsz iskolába, az jobb lesz. Mit gondolsz?

— Nagyon hiányoznak nekem a barátaim — vallotta be Peter —, de ha Jim itt maradhatna, miután meggyógyult a lába, remekül szórakoznánk együtt!

— Afelől nincs kétségem — mondta mama. — Hát lehet, hogy itt maradhatna, de tudod, drágám, mi nem vagyunk jómódúak, s nem tudnám eUátni. Betegápolóra is szüksége volna.

— Te nem tudnád őt ápolni, mama? Hiszen olyan nagyszerű betegápoló vagy!

— Ez igazán szép bók volt, de én nem tudok beteget ápolni és írni egyszerre. Ez a bökkenő!

— Akkor hát mégis el kell küldened a levelet a nagypapájának?

— Természetesen, sőt az iskolaigazgatójának is. Már táviratoztam mindkettőjüknek, de levelet is küldök most. Nagyon aggódhatnak azóta!

— És mondd, mama, miért nem tudna a nagypapja fölvenni ide hozzánk egy betegápolót? — kérdezte Peter. — Pedig de remek lenne! Az ilyen öreg bácsikat rendszerint úgyszólván majd felveti a pénz! A könyvekben erre számtalan példát találni!

— Csakhogy ezúttal nem mesebeli nagypapáról van szó — mondta mama —, s egyáltalán nem biztos, hogy olyan gazdag. . . Most pedig vidd el a leveleket a postára. Annyit megígérhetek, hogy Jim két vagy három hétig még velünk marad.

Az este hátralevő részében Peter olyan angyali módon viselkedett, hogy Bobbie már attól tartott, beteg lesz. Aggodalma azonban másnap reggel eloszlott. Sikerült tetten érnie öccsét, amint az Phyllis haját régi szokásához híven a széktámlához fonta.

163

Alig fejeződött be a reggeli, amikor kopogtattak az ajtón. A gyerekek Jim vendégeskedésének tiszteletére buzgón tisztogatták a réz gyertyatartókat.

— Ez az orvos lesz — mondta mama. — Majd én beengedem! Csukjátok be a konyhaajtót, ne lásson így benneteket!

De nem az orvos volt a látogató. A gyerekek hangjáról és cipője kopogásáról — ahogy felment a lépcsőn — ezt azonnal meg tudták állapítani. Bár a kopogás nem vezetett nyomra, abban biztosak voltak mindnyájan, hogy a hangot hallották már valahol.

Hosszabb szünet következett ezután. A hang és a kopogás gazdája meg sem moccant, s nem jött le.

— Vajon ki lehet? — töprengtek.

— Szerintem az történt — jegyezte meg végül is Péter —, hogy a doktort útonállóknak támadták meg, leütötték, és otthagyták vérbe fagyva az országúton, mire aztán telegrafált ennek a mi látogatóknak, hogy vegye át gyorsan a betegeit. Különben is Mrs. Viney mondta egyszer, hogy van egy segédje, aki helyettesíteni szokta, mikor szabadságra megy. Nem maga mondta, Mrs. Viney ?

— Én mondtam, drágám — felelte Mrs. Viney a hátsó konyhából.

— Sokkal valószínűbb, hogy váratlanul rohamot kapott és összeesett — mondta PhyUis —, és már minden emberi beavatkozás hasztalan. . . Ez pedig a segédje, és azért jött, hogy elhozza mamának a hírt.,

— Marhaság! — tiltakozott Péter egészen felélénkülve. — Mama nem vitte volna fel Jim hálósobájába azt az embert. De miért is vitte volna? FigyeljeteK csak! Most nyílik az ajtó. Most fognak lefelé jönni. Várjatok, csak egy résnyire hadd nyissam ki!

És úgy is tett.

164

— Ez nem hallgatózás! Kikérem magamnak! — vágott vissza dühösen Bobbie ehtelő megjegyzésére. — Ki olyan bolond, hogy lépcsőházban tárgyaljon meg titkokat?! És mamának nem is lehet olyan titka, amit dr. Forrest inasával keUene megbeszélnie! Te mondtad, hogy az inas . . .

— Bobbie! — haUatszott mama hangja.

A gyerekek kitérték a konyhaajtót, mama meg áthajolt az emeleti korláton.

— Jim nagypapája van itt — mondta. — Mossátok meg a kezeteK és arcotokat, és akkor feljöhetnek. Látni szeretne benneteket.

A hálósoba ajtaja becsukódott.

— Na látjátok! — mondta Peter. — Mókás, hogy épp ez nem jutott az eszünkbe! Kérünk egy kis meleg vizet, Mrs. Viney. Olyan fekete vagyok, mint a maga kalapja.

Mindhárman igen-igen piszkosak voltak, mert az a szer, amivel réz gyertyatartókat szokás tisztítani, egyáltalán nem alkalmas rá, hogy használóit is ragyogóra pucováIja.

Még nagyban mosakodtak és szárítkoztak, amikor egyszer csak haUják ám, hogy a cipőkopogás és a hang közeledik a földszint felé, majd az ebédlő irányában elvonul. Mire végül is befejezték a tisztálkodást (még elég vizesek voltak, hiszen nem olyan egyszerű hamar és alaposan megtörülközni, különösen ha valaki türelmetlen, és alig várja, hogy találkozassék az ismeretlen nagypapával), egyszerre, miután készen lettek, szép libasorban bemasíroztak az ebédlőbe.

Mama az ablakpárkányon csücsült, és a bőr karosszéKben, amelyben apa szokott tanyázni a másik házban, ott ült. . .

Az öregúr!

164

— Ez nem igaz! — szaladt ki Péter száján, mielőtt üdvözölte volna a vendéget. Mint később magyarázta, annyira

meglepődött, az sem jutott eszébe, hogy udvariasság is van a világon; még kevésbé, hogy élni is lehet vele.

— Nirü, a mi öreg bácsink! — kiáltott fel Phyllis.

— Szóval maga az? — álmélkodott Bobbie.

De aztán mindketten észbe kaptak, eszükbe jutott a jó nevelés, és illedelmesen köszöntek.

— Ez itt Jim nagypapája, Mr. . . . — mondta mama, nevéen nevezve az öregurat.

— Ragyogó! — ujjongott Péter. — Az egész olyan, mint a mesében! Nincs igazam, mama?

— De igen, pontosan olyan — felelte mama mosolyogva. — Bizony, történnek néha dolgok, amelyek közelebb állnak a meséhez, mint a valósághoz.

— Borzasztóan örülök, hogy maga az! — lelkendezett Phyllis. — Ha meggondolom, milyen sok öregúr szaladgál odakint a világban, igazán lehetett volna akármelyikük Jim nagypapája!

— Na és tessék mondani — tért hirtelen a tárgyra Péter —, csak'nem akarja Jimet elvinni tőlünk?

— Egyelőre nem — felelte az öregúr. — A mamátok volt olyan kedves, és hozzájárult, hogy itt maradhasson. Arra gondoltam, küldök egy ápolónőt, de a mamátok volt olyan jó, és elvállalta, hogy ő maga fogja ápolni az unokámat.

— De mi lesz az írással? — kérdezte Péter, még mielőtt bárki megakadályozhatta volna. — Nemigen lesz ám Jimnek mit ennie, ha mama nem ír!

— Ez el van intézve! — szólt közbe gyorsan mama. Az öregúr hallatlanul szívélyes pillantást vetett mamára.

— Értem — mondta —, a gyerekek is be vannak avatva. Látom, megbízik bennük.

— Természetesen — felelte mama.

— Akkor talán beszámolhatok nekik a mi kis megállapodásunkról. A mamátok, kedveseim, beleegyezett, hogy egy kis időre szüneteltesse az írást, és felcsapjon főnövének a kórházamban!

— Jaj! — Phyllis egészen elrémült. — Csak nem kell elmennünk a Három Kéményből, és itt hagynunk a vasutat meg mindent?

— Dehogy, édesem, dehogy kell! — nyugtatta meg mama gyorsan az ijedt kislányt.

— A kórházat Három Kémény-kórháznak nevezik — mondta az öregúr—, és az én póru jár Jimem az egyetlen beteg benne, és remélem, ő is marad. Mamátok lesz a főnövér, és lesz kórházi személyzet is, egy kézilány és egy szakács, amíg Jim meg nem gyógyul.

166

— És aztán mama megint folytatja majd az írást? — kíváncsiskodott Péter.

— Majd meglátjuk — mondta az öregúr, és hirtelen, szinte észrevétlenül Bobbie-ra pillantott. — Történhetik valami jó is. és akkor talán nem keU majd írnia!

— Én szeretek írni — vetette közbe mama.

— Tudom — felelte az öregúr. — Dehogy akarom én beleártani magamat! De hát igazán nem tudhatjuk! Mert valljuk be, történnek azért az életben szép és jó dolgok is!

Életünk legnagyobb részét úgy éljük le, hogy mindig valami szépre várunk. . . Eljöhetek majd megint meglátogatni a fiúcskát?

— Természetesen — mondta mama —, és igazán nem is tudom, miként köszönjem meg magának, hogy ápol-liatom szegény gyereket!

— Folyton azt kiabálta az éjszaka, hogy mama, mama — mondta Phyllis. — Kétszer is felébredtem és hallottam.

— Nem énrám gondolt — súgta oda mama az öregúrnak —, és éppen ez az, amiért annyira szeretném őt itt tartani. Az öregúr felemelkedett.

— Én úgy örülök — mondta Péter —, hogy itt maradhat Jim, mama!

— Vigyázzatok a mamátokra, kedveseim — mondta az öregúr. — Millió meg millió asszony közt sincs egy ilyen!

— Mennyire így van! — suttogta Bobbie.

— Isten áldja meg őt — mondta az öregúr, kezébe fogva mamának mindkét kezét —, isten áldja meg! És igenis, meg fogja áldani! Na de hol a kalapom? Elkísérsz a kapuig, Bobbie?

A kapunál megállt, s azt mondta:

— Jó gyermek vagy, kedvesem . . . Megkaptam a le
167

velet. Noha szükség nem volt rá. . . Amikor annak idején még az újságban olvastam édesapád esetét, már akkor kételyeim támadtak. És amióta csak ismerlek titeket, próbálok a nyomára jönni, mi is történt. Sokat még nem tettem eddig, de reményeim vannak, kedvesem . . . Vannak reményeim!

— Jaj, istenem! — mondta Bobbie, és egy kicsit elcsuklott a hangja.

— Igen, mondhatnám úgy is, hogy megvan minden reményem. De egy picit még őrizd meg a titkot. Hiú remény csak megzavarná a mamádat, attól óvnunk kell!

— De hát nem lehet hiú remény! — kiáltott fel Bobbie. — Tudom, hogy a bácsinak sikerülni fog. Már akkor tudtam, amikor írtam magának, hogy sikerülni fog. . . Vagy hiú remény? Mit mond?

— Nem, nem az — felelte az öregúr —, nem hiszem, hogy az, különben szóba sem hoztam volna. És azt hiszem, te megérdemled, hogy eláruljam: van remény.

— És ugye, maga se hiszi, hogy apa tette? Mondja, hogy nem hiszi!

— De aranyosom — mondta az öregúr —, én tökéletesen biztos vagyok berme, hogy nem ő tette!

Ám még ha hiú volt is ez a remény, azért nem kevésbé sugárzott, és úgy, de úgy melengette Bobbie kis szívét, hogy ettől a naptól fogva úgy ragyogott tőle az arccskája, mint a lampion, • amelyet gyertya világít meg belülről.

168

14. FEJEZET

ÍGY VÉGZÖDÖTT

Miután, az öregúr meglátogatta ott unokáját, az élet a Három Kéményben nem volt a régi többé. A gyerekek most már tudták barátjuk nevét, mégsem emlegették őt Mr. Hogyishívjaknak, legalábbis nem egymás között. Nekik ő ezentúl is „az öregúr” volt, és jobb, ha megmarad a mi számunkra is annak. Nemigen éreznének valóságosabbnak, ha most azt mondanám, hogy Snooks vagy Jeikins volt a neve (erről egyébként szó sincs), meg aztán talán van annyi jogom, hogy *ezt a titkot* megtartsam magamnak. Nem többet, csupán ezt az egyetlenegyet. . . Minden mást úgyis tudtok már, kivéve a történet végét, amelyet ebben a fejezetben (és ez az utolsó!) akarok az orrotokra kötni.

Mindent persze még így sem mondtam el, magától értetődik. Hiszen ha arra törekednék, hogy mindent elmondjak, sosem tudnám befejezni ezt a könyvet, az meg, ugye, kár volna? Nos, mint már említettem, az élet a Három Kéményben nem volt többé a régi. . . A szakácsnő és a szobalány nagyon helyesek voltak (no jó, nem bánom, elárulom a nevüket — Clarának hívták az egyiket és Ethel-wyimek a másikat), szóval nagyon helyesek voltak, de egy napon azt mondták mamának, hogy semmi szükségük Mrs. Vineyre, aki különben sem más, mint egy vén pletykafészek. . . így hát Mrs. Viney ezentúl csupán hetenként kétszer jelent meg a házban, hogy kimosson és

168

kivasaljon. Clara és Ethelwyn azt is mondta, szépen el tudják ők végezni a dolgukat egymaguk, fölösleges, hogy a gyerekek belekontárkodjanak, ami egyértelmű volt azzal, hogy a három gyereknek nem kellett többé uzsonnát készítenie meg leszednie az asztalt, nem kellett elmosniuk a csészéket meg port törölgetniük és a többi.

Mindez bizony komoly napi programtól fosztotta meg őket, annak ellenére, hogy eddig mindig megpróbálták elhítenni saját magukkal vagy egymással, hogy ki nem állhatják a házi munkát. De mivel édesanyjuknak sem kellett most írnia meg házi munkát végeznie, végre hozzájuthatott, hogy tanítsa csemétéit. És a gyerekeknek bizony tanulniuk kellett. Csakhogy akármilyen kedves is, aki tanít

bennünket, a lecke, az lecke széles e vüágon mindenütt, és távolról sincs akkora élvezet, mint, mondjuk, burgonyát hámozni vagy tüzet rakni.

Mama több szabad idejéből azonban szerencsére nemcsak leckeórákra, hanem játéokra is futotta, sőt még arra is, hogy alkalmi versikéket költsön gyerekeinek, ahogy azt máskor is mindig megtette. Mióta a Három Kéményben laktak, nemigen maradt rá ideje, hogy „belső használatra” rimeket faragjon.

A leckeóráknak egyébként volt egy nagyon különös jellemzőjük, éspedig az, hogy bárminő feladatot kaptak a gyerekek, mindig egész más tantárgyhoz lett volna kedviük. Amikor például Péternek latint kellett tanulnia, folyton azon morfondírozott, hogy a történelem érdekesebb — ugyanis éppen Bobbie foglalkozott históriával. Bobbie-nak a számtan tetszett volna jobban, amivel viszont Phyllis gyötörték, és az csak természetes, hogy Phyllis mélyen meg volt róla győződve, hogy a legérdekesebb tantárgy a latin. És így tovább.

Így történt, hogy egy napon, amikor épp leültek lec
169

kéjük mellé, egy-egy versikét találtak a helyükön. Ideírom a verseket, hogy bebizonyíthassam olvasóimnak, mermyire ismerte édesanyjuk a gyerekek legbensőbb érzésvilágát, sőt nemcsak érzéseikkel volt tisztában, de a kifejezésekkel is, amelyeket használtak. . . Ez a képesség nagyon kevés felnőttben van meg. Úgy tartom, a legtöbb felnőttnek igen rossz a memóriája, s a legtöbbben már rég elfelejtették, hogy is volt az, amikor még ők gyerekeskedtek. Íme, a versek, ahogy a gyerekek mondanák őket:

Péter

Valamikor azt gondoltam, Caesar gyöngé pempő . . . Milyen gyöngé lehettem én! S az eszem! Teremtő! Mikor először hallottam *múltról* a leckémben, nem is tudtam, miről van szó nagy hirtelenjében. Jaj, az ige, latin, igen, bizony nehéz dió! Könnyebb tudni, ki volt trónon, melyik duó-trió!

Bobbie

Nehéz tárgy a történelem,
száznál több a lapja!

Király lesz az ifjú herceg,
ha meghal az apja.

Beteggé tesz ennyi dátum!

Sokkal egyszerűbb a — számtan . . .

Phyllis

Számokkal van tele táblám . . . Tíz alma mibe kerül?
Osztok, szorzok és kivonok . . .

170

Egyszer csak tán kiderül!

Ha én latint tantilhatnék! Tüstént

fognám a táblám, s összetörném!

Az efféle mulatságok persze hallatlanul megvidámították a leckeórákat. Nem kis dolog ám, ha tanárunk tisztában van vele, hogy nem minden feladat tortaevés számunkra, és az se baj, ha nem feleli, hogy a legokosabb gyerek se tudhatja a leckéjét, mielőtt *megtanulta volna!*

Jim lába, hál' istennek, a „javulás útjára lépett”. A gyerekek végre-valahára felmehettek hozzá, és ágya szélén csücsülve hallgathatták beszámolóit iskolai élményeiről meg a többi fiúról. Volt ott egy fiú például, akit Parmak hívtak, és akiről Jim látni való^a a lehető leg-lesújtóbban vélekedett, meg egy másik — Wigsby Mi-nor nevezetű —, akit viszont rettentően respektált. A három Paley testvérről akár ne is beszéljünk! A leg-if jabbat közülük Paley Tertsnek nevezték társai. A kis Paley egyébként híres verekedő volt.

Peter mohó kíváncsisággal fülelt Jim történeteire, sőt nyilván mama is meglehetősen figyelemmel kísérte az elmondottakat, ugyanis egy napon átnyújtott Jimnek egy papírlapot. A papíron vers volt, mégpedig egy Parr-ról szóló vers, amelybe nemcsak Paleyt és Wigsbyt sikerült — mégpedig név szerint — valami csodálatos módon beleszerkeszteni, hiinem azt is, hogy Jim miért nem szerette Parrt, részletesen felsorolva valamennyi érvét . . . A végén ott ékeskedett Wigsby bölcs kommentárja.

Jim szörnyen meg volt illetődve. Még soha nem írtak verset neki, ilyen testhezállót meg pláne nem. Addig biflázta, míg könyv nélkül nem tudta a^a egészset, és

170

aztán szépen elküldte Wigsbynek, aki csaknem éppoly elragadtatással fogadta. Nos, talán olvasóimnak is tetszeni fog:

Az új fiú

A neve Parr, s azt mondja, uzsonnára tejbe aprított kenyeret evett. Apja medvevadász volt, mint meséli, ám üstökét az anyja nyírta meg.

öcsinek hívják otthon, amint hallom, és sárcipőt hord, ha fúj, ha esik. Tisztességes szégyenérzete sincsen, és Jancsit mond, ha bemutatkozik.

Még kapusnak sem alkalmas a jámbor! Míg más liheg, fut, ő csak resten ül. örökké attól retteg, kupán vágják, s a krikett pályán holtan elterül.

Beszélni nem — *enni* tud franciául! Padjába bújik a tanár elől. Semmit sem ért, s amit megért, az semmi. Szalmából van tán a feje belül. . .

Labdába nem rúg, hiszen lába törhet! Kis Paley Tertsszel sem küzdene meg! Nyafogni kezdett, mikor kinevettük, hogy Parmak még a füttyögés se megy!

Wigsby Minor azt mondja, hogy dekára olyan, akár a többi új gyerek. . . Bár jól emlékszem, mikor beíráttak, én mégsem voltam ennyire *süket*.

171

Jim váltig törte a fejét, de sehogy se tudott rájönni, horman veszi mama az efféle tudományt. . . A verssel a három testvér is meg volt elégedve, ők azonban természetesnek tírtották. Már hozzászoktak, hogy igenis, mama tud verset írni, sőt az sem esik nehezére, hogy mások beszédmodorát utánozza, hiszen a vers végén még az a goromba szó is ott díszelgett, amelyet Jim valóban úton-útfélen használt.

Jim megtanította Pétert sakkozni, dámázni meg domminózni, így hát azért keUemes, csendes órákat töltöttek együtt.

Igen ám, de Jim lába napról napra javult, s a testvérek mind többször gondoltak rá, hogy valami egyéb szórakozásra is szüksége volna. Nem egyszerűen újabb társasjátékok akartak kiagyalni, de hogy! De mi legyen az a nagyszerű „valami”? Bárhogy erőlködtek, semmi sem jutott eszükbe.

— Kár a gőzért! — jelentette ki Peter, miután már annyit gondolkodtak, hogy szinte hordónyira dagadt a fejük. — Ha tényleg nem tudunk semmit kigondolni, ami elszórakoztatná Jimet, akkor nincs mit csinálni, és kész. Majd csak történik valami, aminek örülni fog.

— Bizony, sokszor *csak úgy* történnek dolgok, ki sem kell őket találni — bölcsekedett Phyllis, aki különben mindig azon a véleményen volt, hogy nélküle széles e világon semmi sem eshetik meg.

— Bárcsak igazán törtérme már valami! — sóhajtott fel Bobbie, aki viszont javíthatatlan álmodozó volt. — Bárcsak törteimé valami csodálatos!

És lám, pontosan négy napra rá, hogy Bobbie ezt az óhaját elrebegette, történt is. . . örömmel írnám, hogy *három napra rá*, mivel minden mesében ez a szabály, de hát amit én írok, az nem mese, meg aztán csakugyan négy, nem pedig három nap múlva következett be az a

bizonyos esemény, és én szeretnék hú krónikása lenni, ehhez ragaszkodom.

Ahogy múltak a napok, a gyerekek kezdték nagyon furcsán érezni magukat. Rossz érzésük okát PhyUis fejtette meg számukra.

— Csak azt szeretném tudni — közölte meglehetősen panaszos hangon —, hogy mit szól távolmaradásunkhoz a vasút. Messzire kerüljük mostanában.

— Csúf hálátlanság tőlünk — tódította Bobbie. — Mikor még nem volt kivel játszanunk, egészen odavoltunk érte!

— Perks azért mindig eljön, hogy megkérdezze, mi van Jimmel és a lábával — nyugtatta meg a lányokat Péter —, sőt tőle tudom azt is, hogy végre jobban van a váltókezelő kislia.

— Én nem az ismerősökre gondolok — magyarázta PhyUis.

— Az az aranyos vasút szomorít engem.

— Én csak egy miatt szomorkodom — jegyezte meg Bobbie. A beszélgetés a negyedik napon zajlott le, és ez történetesen keddre esett. — Az bánt, hogy mostanában nem integetünk a 9.15-ösnek, és nem küldjük vele csókjainkat apának.

— Kezdjünk el megint integetni! — javasolta Phyllis.

És elkezdtek újra integetni.

Érthető, hogy az újság varázsa — hiszen ismét voltak a házban alkalmazottak, és mamának nem kellett többé írnia — elfeledtette a gyerekekkel, miként kezdődött kalandjaik sorozata új lakóhelyükön. . . A változás a messzi-messzi múltba üzte vissza azt a kiÜönös reggelt, amikor oly korán felserkentek, kiégették a teafőző alját, ahnáspitét falatoztak reggelire, és először piUantották meg a vasutat! Már szeptember volt, és lábuk alatt száraz fű ropogott

a vasúthoz vezető lejtőn. Aranydrót módjára meredeztek a vékony, hosszú szálfüvek, a törékeny, kék harangvirágok ide-oda billegtek rugalmas, karcsú szánikon, az ördög szem szélesre tárta lila tányérját, s a tó mellől, amely félúton terült el a ház és a vasút között, a szemükbe ragyogtak az orbáncfű aranycsillagocskái.

Bobbie sebtiben összekapkodott egy jókora csokrot a vadvirágokból, és elképzelte, milyen gyönyörűen fognak festeni a zöld és rózsaszín szálakból szőtt selyemkendőn, amellyel be volt takarva most Jim fájós lába.

— Siessetek! — sürgette a lányokat Péter. — Elsa-lasztjuk a 9.15-öst!

— Jobban nem tudok sietni, mint ahogy sietek — nyafogott Phyllis. — Mit csináljak? Megint kioldódott a cipőfűzőm!

— Neked az esküvődön is kioldódik majd a cipőfűződ — korholta hűgát Péter —, már ott lépkedtek a templom hajójában, és kioldódik a cipőfűződ, és a vőlegényed elbotlik benne, és beveri az orrát a díszes kőpadlóba, mire te kijelented, hogy ezek után nem méész hozzá, és vénlány maradsz!

— Dehogyan jelentek én ki ilyesmit! — tiltakozott Phyllis. — Inkább férjhez megyek egy olyan emberhez, aki beverte az orrát, mint semmilyenhez!

— Persze az is szörnyű lehet, ha egy bevert orrú fickóhoz méész hozzá — vette át a szót Bobbie. — Képzeld csak el, még arra sem lesz képes, hogy az esküvői csokrokat megszagolja! Hát nem borzasztó?

— ördög vigye az esküvői csokrokat! — rikkantott Péter. — Oda nézzetek! A szemafor máris lent van! Siessünk! Nekilódultak. S aztán, hogy feltűnt a vonat, elkezdték lobogtatni a zsebkendőket, ezúttal sem törődve vele, hogy tiszták-e az említett ruhadarabok.

173

— Vidd el csókjainkat apának! — kiáltotta Bobbie. És a többiek kórusban ismételték:

— Vidd el csókjainkat apának!

Az öregúr visszaintegetett nekik az első osztályú kocsik ablakából. . . Meg kell mondani, hogy elég hevesen integetett. Ebben nem is volt semmi különös, hiszen ő mindig szokott integetni. De az már valahogy mégis rendkívülinek tűnt, hogy kivétel nélkül minden ablakban zsebkendők lobogtak, újságok lengtek, és kezek hadonásztak. A vonat sivitva, dübörögve száguldott tova, s a rohanó monstrum nyomában a levegőbe ugráltak és táncolni kezdtek a kavicsok.

Miután újra magukra maradtak, a gyerekek összenéztek.

— Hát ez mi volt? — kérdezte Peter.

— Hát ez mi volt? — kérdezte Bobbie.

— Hát ez mi volt? — visszhangozta Phyllis.

— Vajon mi a csudát akar ez jelenteni? — ismételte meg a kérdést Peter, de nem várt választ.

— Honnan tudnám? — felelte Bobbie. — Talán az öregúr szól az utasoknak az állomáson, hogy nézzenek ki, és integessenek nekünk. . . örömet akart nekünk szerezni! Bármily hihetetlenül hangzik is, valóban ez volt a furcsa jelenség oka. Az öregúr, akit nemcsak ismertek, de őszintén tiszteltek is azon a bizonyos állomáson, jókor reggel

megjelent ott, és helyet foglalt a bejáratnál, ahol az a fiatalember szokott állni azzal az érdekes jeglyukasztó masinával a kezében, és akkor az öregúr minden egyes elhaladó utasnak odaszólt valamit. . . Az utasok bólintottak rá, amit az öregúr mondott nekik — és ezekben a bólintásokban a meglepetés, kíváncsiság, hi-tetlenkedés, öröm és kelletlen belenyugvás minden árnyalata képviselve volt —, majd miután kimentek a

174

peronra, elővették újságjukat, és gyorsan elolvastak belőle egy bizonyos passzust. S miután felszálltak a vonatra, a többi, már odabent ülő utasnak is elmondották, amit az imént az öregúr közölt velük, és akkor a többi utas is belepillantott az újságjába, és egyszeribe mind nagyon meglepődött, és az elégedettség szinte valamennyinek kiült az arcára. És miután a vonat odaért a kerítéshez, amely meUett a három gyerek várakozott, elkezdtek bolond módra integetni az újságjukkal, kezükkel meg zsebkendőjükkel, míg a szerelvénynek ez az oldala csupa lobogó fehérséggé nem varázsolódott, és hasonlítani nem kezdett a Maskelyne és Cook urak színházában látható koronázási élőképre . . . A gyerekeknek úgy tűnt az egész, mintha a vonat hirtelen megelevenedett volna, hogy végre-valahára viszonzhassa azt a sok szeretetet, amelyet a kicsinyek oly régóta és oly szívesen pazaroltak rá. . .

— Hát ez igazán példátlan ügy! — jegyezte meg Péter.

— . . . dátlan ügy! — visszhangozta Phyllis. Bobbie elgondolkozva tette hozzá:

— Nem gondoljátok, hogy az öregúr integetésének valami különös jelentősége lehet?

— Nem — hangzott az egyértelmű válasz.

— Márpedig én azt gondolom, hogy igenis, keU valami jelentőségének lennie — folytatta Bobbie. — Az az érzésem, valamire mindenképp fel akarta hívni a figyelmünket az újságjával!

— Éspedig mire? — kíváncsiskodott Péter. A kíváncsiságra minden Oka megvolt.

— Azt nem tudom — tárta szét karját Bobbie —, de én valahogy rettentő furcsán érzem magam. Világosan érzem, hogy történni fog valami!

— Persze hogy történni fog! — gúnyolódott Péter. —

174

Mi más történhetne, mint hogy megint lecsúszik a Phyllis harisnyája!

És ez tökéletesen igaz is volt.

A harisnyatartó képtelen volt tovább ellenállni az izgalmaknak, amelyek a 9.15-ös üdvözlését kísérték, és elszakadt. A sérültnek Bobbie zsebkendője szolgált elsősegélyül, majd mindnyájan hazaballagtak.

A tanulás ma a szokásosnál is nehezebben ment Bobbie-nak. Szégyenszemre annyira belebonyolódott egy egyszerű számtani műveletbe — 48 font húst és 36 font kenyeret kellett elosztania 144 éhező gyermek között —, hogy mama aggódva fordult oda hozzá.

— Csak nem vagy rosszul, kislányom? — kérdezte.

— Nem tudom — hangzott a meglepő válasz. — Nem tudom, hogyan vagyok. Nem mintha lusta volnék. . . Nem mentenél fel a mai lecke alól, mama? Szeretnék egy kicsit egyedül lenni.

— Menj, nem bánom — mondta mama. — Csak aztán . . . Bobbie azonmód eldobta a palatábláját. És szegény tábla azonmód elrepedt — mégpedig annak az előrajzolt zöld vonalnak a mentén, amely köré oly könnyen lehet mintákat pötyögtetni —, és máris vége volt. . . Bobbie még annyit sem időzött, hogy felemelje, hanem nyomban iszkolt kifelé. Mama a hallban csípte el, amint vaktában kotorászott az esőkabátok és ernyők között, kerti sapkája után kutatva.

— Mi baj van, drágaságom? — kérdezte mama. — Beteg vagy talán?

— Nem tudom — felelte Bobbie. Nehezen kapkodta a levegőt. — Szeretnék egyedül lenni, és tisztába jönni vele, vajon tényleg butaság-e, ami a fejemben meg az egész bensőmben kavargó!

175

— Nem lenne jobb, ha lefeküdnél? — aggodalmaskodott mama, és kezével kifésülte kislánya homlokából előrehullott haját.

— A kertben biztos magamhoz térek — nyugtatta meg édesanyját Bobbie.

De a kertben sem tudott megmaradni. Ügy tűnt, a mályvák, őszirózsák és tearózsák mind-mind csak arra várnak, hogy történjék valami. . . Csöndes, napsugaras őszi nap volt, s mintha az egész világ tele lett volna várakozással.

Bobbie-nak azonban már nem volt türelme várakozni.

— Lemegyek az állomásra — mormolta —, és beszélek Perksszel. Megkérdem, hogy van a váltókezelő kisfia.

És rögtön el is indult az állomásra. Ütközben találkozott a postamesternővel, aki legnagyobb meglepetésére megölelte és megsókolta, majd csupán ermyit mondott:

— Isten megáldjon, aranyoskám! — Aztán hozzátette: — Na szaladj, kedves!

A szövetkereskedő segédje, aki elég gyakran volt hozzá több mint udvariatlan, és úikinek a magatartása már a megvetés határát súrolta, most kezét sapkájához emelte, miközben ezek az emlékezetes szavak tolultak az ajkára:

— Jó reggelt, kisasszony! A legteljesebb . . .

A kovács egy kiterített újságot tartva közeledett feléje az úton, s még furcsábban viselkedett — már ami a modorát ületi. Szélesen elvigyorodott, noha máskor még csak el sem mosolyodott volna, és már messziről elkezdte lóbálrü az újságját. Amikor meg egy vonsilba értek, ezt válaszolta Bobbie köszönésére:

— Neked is jó reggelt, kicsikém, még sok szép Uyen reggelt! És minden jót kívánok, teljes szívemből!

„Jaj, istenem — sóhajtott fel Bobbie, és szíve vadul
176

kalapálni kezdett —, valami történni fog! Tudom, hogy történni fog! Mindenki olyan furcsán viselkedik, mintha álmodnám az egészet!"

Az állomásfőnök hevesen szorongatta a kezét. Ügy nyomogatta, mint egy szivattyút, le-föl. De hogy mire való ez a lelkes fogadtatás, azt nem árulta el. Csupán ennyit bátorzkodott megjegyezni:

— A 11.54-es késik egy kicsit... Sok a poggyász, most utaznak heiza a nyaralók.

Ezzel máris otthagya a kislányt, és bevonult szentélyébe, ahová még Bobbie sem mert utána menni.

Perks sehol sem volt fellelhető, így hát a peronon Bobbie kénytelen volt megosztani magányát az állomás macskájával. A cirmos hölgy ezúttal föladta szokásos tartózkodását, és hátát felhúzza, farkát tekergetve oda-sündörgött a kislányhoz, és dorombolva dörgölözött barna harisnyájához.

— Te jó ég! — csodálkozott Bobbie, és lehajolt, hogy megsimogassa a macskát. — Milyen kedves ma hozzám mindenki! Még te is, cicus . . .

Perks nem is került elő addig, míg a 11.54-est nem jelezték. Mindenki máshoz hasonlóan ma neki is újság volt a kezében.

— Végre! — lelkesedett. — Ezt is megértük! Nem adnám sokért, ha csakugyan ez lenne az a vonat. . . Isten áldjon, kedveském! Mikor megláttam az újságban, olyan boldog lettem, mint talán még soha, mióta megvagyok! — Egy pillanatig elérzékenyülten nézte Bobbie-t, majd így

folytatta: — Egy puszi most dukál ám ezen a nagy napon! — Azzal máris megcsókolta a kis-lánjrt, először az egyik, aztán a másik orcáján. — Csak nem haragszol érte? — kezdett el aggodalmaskodni hirtelen. — Csak nem kapattam el magam? Ügy gondoltam, egy ilyen napon . . .

177

— Nem, nem — sietett a válasszal Bobbie —, dehogyis kapatta el magát, drága Mr. Perks! Mi valamennyien úgy szeretjük magát, mintha a bácsikánk volna! De mondja, miféle napról beszél?

— Hogyhogymiféle napról? — rökönyödött meg a bakter. — Hát a mairól! Nem mondtam, hogy láttam az újságban?

— De mit látott az újságban? — kérdezte Bobbie, de ekkorra a 11.54-es már be is pöfögött az állomásba, és az állomásfőnök tűvé tett minden helyet, ahol Perks nem volt, noha lennie kellett volna.

Bobbie tehát ott maradt egyedül, és barátságosan csU-logó szemével csak az áUomás macskája figyelte őt a pad alól. Ti persze már pontosan tudjátok, mi következik. Bobbie nem volt ennyire találékony. Szívecskéjét teljesen hatalmába kerítette az a homályos, összevissza és váratlanul teli érzéshullám, amelyet álmunkból valameny-nyien jól ismerünk. Hogy mit remélt a szíve, nem tudnám megmondani. Csak sejtem, hogy nem egyebet, mint amire most mi várunk. . . Értelme viszont hallgatott. Mintha megállt volna az esze: csak azt tudta, hogy fáradt és kába, és hogy mérhetetlen üresség veszi körül. Gyomrunk táján észlelünk hasonlót, amikor kiadós séta közben elfeledkezünk róla, hogy már jóval elmúlt az ebéd ideje. Csak hárman szálltak le a 11.54-esről. Egyikük egy vidéki asszonyság volt, két hatalmas, fonott kosárral felszerelve. A kosarakban élő csirkék utaztak, s szegények rémülten dugdosták ki sárgásbarna fejüket a vesszőfonadék résein. Az asszonyság után Miss Peckitt, a fűszeresné unokahúga következett. Kezében egy jókora bádogdobozt és három barna papírcsomagot szorongatva jelent meg az ajtónyílásban. S aztán . . .

177

— Apukám! Édes apukám!

Mintha kést döftek volna a szívükbe, úgy hatott az utasokra ez a sikoltás! Itt is, ott is kíváncsi fejek tűntek fel a vonat ablakaiban. És ekkor a kíváncsiskodók megpillantottak egy magas, sápadt férfit — összeszorított szája széle alig volt több egy vékony vonalnál —, akire egy kicsi lány csimpaszkodott. S láthatták, hogy a férfi hogyan szorítja

magához mindkét karjával a gyermeket; mintha soha nem akarná elereszteni többé.

— Tudtam, hogy valami csoda vár rám — mondta Bobbie, miközben ráfordultak az útra. — De nem hittem volna, hogy te leszel az . . .

— Hát nem kapta meg mama a leveletem? — kérdezte apa. — Ma reggel nem jött levél! Mondd, apa, hát csakugyan te vagy az, nem álmodom?

Egy már-már elfeledett kézszorítás, és Bobbie megnyugodhatott, nem álmodik. . .

— Neked most egyedül kell bemenned, Bobbie. Bemégy, és szép nyugodtan megmondod mamának, hogy minden rendbe jött. Elfogták az igazi bűnöst. Mindenki tudja már, hogy nem a te apád tette.

— Én mindig is tudtam, hogy nem te voltál — felelte Bobbie. — De nemcsak én, mama is tudta, sőt az öregúr is!

— Hát igen — válaszolta apa. — Tulajdonképpen neki köszönhetjük. . . Mama megírta nekem, hogy te kérted meg. És azt is megírta, mi voltál neki ez alatt az idő alatt. . . Drága kicsi lányom!

És látom, amint áthaladnak a mezőn. Bobbie bemegy a házba, és megpróbál ráparancsolni a szemére, nehogy elárulja őt. . . Nehogy kikottyantsa a titkot, mielőtt gaz

dája meglelné a keUő szavakat, s mielőtt „nagyon szépen” elmondaná mamának, hogy mindaz a sok bánat és keserűség, ime, már végérvényesen a múlté, s elmúlt az árvaság is, mert apa hazajött!

És látom, amint apa föl-alá sétál a kertben, és vár, csak vár. A virágokat nézegeti, és minden egyes virágra úgy tekint, mint megtestesült csodára, hiszen ezen a nehéz tavaszon és nyáron, hosszú-hosszú hónapokon át nem láthatott egyebet, mint rideg kőkockákat, leszórt kavicsot, nyomorúságos fűvet. Tekintete lassan lesiklik a virágokról, és ellenállhatatlan erővel fordul a ház felé.

Hirtelen otthagyja a kertet. Egy pillanat, s máris ott áll a legközelebbi ajtó előtt. Mint tudjuk, ez a hátsó bejárat — mögötte, az udvarban fecskék cikáznak ide-oda. Útra készülnek, hogy a hideg szél és a csikorgó fagy elöl elmeneküljenek abba az országba, ahol örökös a nyár. A gyerekek ezeknek a fecskéknek gyúrtak fészket agyagból. Végre megnyílik az ajtó. Bobbie hangja hallatszik: — Gyere be, apa! Gyere be!

Apa bemegy, s az ajtó becsukódik. Nem, ne nyissuk ki, ne menjünk utána! Ránk most ott úgyszincs szükség.

Lopózzunk el inkább — csendesen, észrevétlenül. . . S
aztán az utolsó fordulónál, a mező szélén, ahol aranylón
meredeznek a száraz fűszálak, vidáman csilingel a
harangvirág kelyhecskéje, lilán virít az ördög szem tányérja,
és csillagként ragyog az orbáncfű, vessünk egy futó
búcsúpillantást a fehér házra, ahol most sem ránk, *éem*
senki másra nincs szükség . . . ,

TARTALOM

1. FEJEZET

Így kezdődött..... 5

2. FEJEZET

Peter bányát nyit..... 23

3. FEJEZET

Az öregúr.....44

4. FEJEZET

A potyautas.....63

5. FEJEZET

Börtönlakók és foglyok.....84

6. FEJEZET

Megmentik a vonatot.....99

7. FEJEZET

Bátorságból jeles.....115

8. FEJEZET

A műkedvelő tűzoltó.....133

9. FEJEZET

Perks önérzeteskedik.....150

10. FEJEZET

A szörnyű titok.....168

11. FEJEZET

A vörös blúzos „kutya”..... . 183

12. FEJEZET

Bobbie hazavisz valamit.....203

13. FEJEZET

A „kutya” nagyapja.....218

14. FEJEZET

Így végződött.....236

A kiadásért féld a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó igazgatója Felelős szerkesztfi:

Rónaszegi Miklós. A szöveghűséget ellenőrizte: Forgács Marcell

Műszaki vezetS: Gonda Pál. Képszerkesztő: Lengyel János Műszaki szerkesztő: Krecska

Miklós. 72 200 példány, 12,8 (A/5) Iv, MSZ 5601-59 68.794 Egyetemi Nyomda, Budapest.

Felelős vezető: Janka Oyula igazgató

IF 896-f-6971